

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง กับการไปใช้สิทธิออกเสียง
ของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538

นางสาว จริญญา เจริญสุขใส

งานวิจัยนี้ได้รับทุนอุดหนุนการวิจัยจากสำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ
กระทรวงศึกษาธิการ
ประจำปีงบประมาณ 2538

หัวข้อวิทยานิพนธ์ การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง กับการใช้
สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538

โดย นางสาว จริญญา เจริญสุขใส

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

อาจารย์ที่ปรึกษา รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี

บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย อนุมัติให้บัณฑิตวิทยาลัยนี้เป็นส่วนหนึ่งของการ
การศึกษาตามหลักสูตรปริญญามหาบัณฑิต

.....คณบดีบัณฑิตวิทยาลัย
(รองศาสตราจารย์ ดร.สันติ บุญสุวรรณ)

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

.....ประธานกรรมการ
(รองศาสตราจารย์ ดร.ชนวดี บุญสี้อ)

.....อาจารย์ที่ปรึกษา
(รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี)

.....กรรมการ
(ดร.วิเชียร เกตุสิงห์)

.....กรรมการ
(รองศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว)

จริยญา เจริญสุขไส : การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538 (MEDIA
EXPOSURE ON POLITICS, POLITICAL CULTURE ,AND THE VOTING BEHAVIOUR
OF THE YOUTH IN BANGKOK,1995. อ.ที่ปรึกษา : รศ.จุมพล รอดคำดี, 249 หน้า
ISBN 974-633-383-6

การวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัย ดังต่อไปนี้

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับ
วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับ
การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิออก
เสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสาร
ทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ของปัจจัยทางประชากรศาสตร์ กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ
ประชาธิปไตย

ผลการวิจัยพบว่า

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับความรู้
ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว
วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ส่วนการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจมีความสัมพันธ์กับ
วัฒนธรรมทางการเมือง เฉพาะความสำนึกทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมืองเท่านั้น
2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคล มีความสัมพันธ์กับการไป
ใช้สิทธิออกเสียง แต่สื่อเฉพาะกิจไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงของเยาวชน
3. ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมี
ประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง มีความสัมพันธ์
กับการไปใช้สิทธิออกเสียง แต่ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออก
เสียง
4. ปัจจัยเพศและอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
จากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชน แต่ปัจจัยการศึกษาที่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อบุคคล
5. ปัจจัยเพศ อาชีพและการศึกษา มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง
ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์
สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ
ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา
ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

C750193 : MAJOR DEVELOPMENT COMMUNICATION

KEY WORD : MEDIA EXPOSURE/POLITICAL CULTURE/VOTING BEHAVIOUR

CHARINYA CHAROENSUKSAI: MEDIA EXPOSURE ON POLITICS, POLITICAL CULTURE ,AND THE VOTING BEHAVIOUR OF THE YOUTH IN BANGKOK,1995.

THESIS ADVISOR : ASSO.PROF.JOOMPOL RODCUMDEE, 249 pp.

ISBN 974-633-383-6

The objectives of this research were as follows :

1. to examine the relationship between media exposure on politics and democratic political culture.
2. to examine the relationship between media exposure on politics and the voting behaviour.
3. to examine the relationship between democratic political culture and the voting behaviour.
4. to examine the relationship between demographic variables and media exposure on politics.
5. to examine the relationship between demographic variables and democratic political culture.

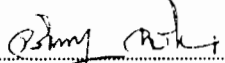
The results of this study revealed the following findings :

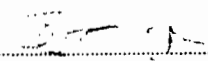
1. Exposure to political news and information through mass and interpersonal media was correlated with political understanding, political interest, political efficacy, political consciousness , and political trust. Exposure to specialized media was correlated with political consciousness and political trust.
2. Exposure to political news and information through mass and interpersonal was correlated with voting habit. However no correlation was found between specialized media exposure and the voting habit.
3. Democratic political attitude, political interest, political efficacy, political consciousness , and political trust were correlated with the voting habit. However political understanding was not correlated with the voting habit.
4. Demographic variables :- sex and occupation were not correlated with media exposure on politics, except education which was correlated with interpersonal media exposure.
5. Demographic variables :- sex, occupation ,and education were correlated with democratic political attitude, political understanding, political interest, political efficacy, political consciousness , and political trust.

ภาควิชา การประชาสัมพันธ์

สาขาวิชา นิเทศศาสตร์พัฒนาการ

ปีการศึกษา 2538

ลายมือชื่อนิสิต

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษา

ลายมือชื่ออาจารย์ที่ปรึกษาร่วม

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จสมบูรณ์ด้วยดี ด้วยความช่วยเหลือและคำแนะนำที่ดียิ่งจาก รองศาสตราจารย์ จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ ดร.ธนวัต บุญลือ ประธานสอบวิทยานิพนธ์ รองศาสตราจารย์ สุริชัย หวันแก้ว กรรมการสอบวิทยานิพนธ์ ดร.วิเชียร เกตุสิงห์ กรรมการสอบวิทยานิพนธ์และผู้ให้คำแนะนำด้านการใช้สถิติ และผศ.พัชณี เขยจรรยา อาจารย์ผู้ให้คำแนะนำด้านสถิติและผู้ประสิทธิ์ประสาทวิชาการประมวลผลข้อมูลด้วยคอมพิวเตอร์

ขอขอบคุณ สำนักงานคณะกรรมการวัฒนธรรมแห่งชาติ (สวช.) ผู้ให้ทุนสนับสนุนการวิจัย กราบขอบพระคุณ คุณพ่อ คุณแม่ และพี่ ๆ แห่งครอบครัว "เจริญสุขใส" ที่ให้ชีวิต ความรัก ความเข้าใจ และความเอื้ออาทรแก่ผู้วิจัยตลอดมา

ขอขอบคุณเจ้าหน้าที่ห้องสมุด เจ้าหน้าที่ซีร็อกซ์ แห่งคณะนิเทศศาสตร์ และคุณสมชาย เจ้าหน้าที่สถาบันคอมพิวเตอร์ ที่ให้ความช่วยเหลือผู้วิจัยด้วยน้ำใจไมตรีตลอดเวลาที่ศึกษาอยู่

ขอบใจ และขอบคุณ เพื่อน ๆ พี่ ๆ นิเทศศาสตร์พัฒนาการรุ่น 17 ที่ร่วมฝ่าฟันอุปสรรคด้วยกันมา รวมทั้ง เพื่อน ๆ พี่ ๆ แห่งสถาบันเทคโนโลยีเพื่อการพัฒนาชนบท จุฬาฯ และเพื่อนที่ใกล้ชิดทุกคน ที่คอยเป็นกำลังใจและให้การช่วยเหลืออย่างดี

ท้ายที่สุด ขอบใจน้อง ๆ เยาวชนของชาติที่ให้ความร่วมมือในการตอบแบบสอบถามเพื่อให้นักวิจัยนี้สมบูรณ์

จริญญา เจริญสุขใส

สารบัญ

หน้า

บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ช
สารบัญแผนภาพ	ฅ

บทที่

1	บทนำ	1
	- ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
	- วัตถุประสงค์	6
	- สมมติฐานในการวิจัย	6
	- ขอบเขตของการวิจัย	10
	- ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	10
	- นิยามศัพท์	12
2	แนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	16
	- แนวคิดเกี่ยวกับสังคมปริศนทางการเมือง	16
	- แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง	21
	- แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง	30
	- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศไทย	43
	- งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ	47
3	ระเบียบวิธีวิจัย	49
	- ประเภทของงานวิจัย	49

- ประชากร	49
- กลุ่มตัวอย่าง	49
- การเลือกกลุ่มตัวอย่าง	60
- ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย	60
- ข้อจำกัดในการวิจัย	62
- เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	62
- ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ	63
- การรวบรวมข้อมูลและปัญหาที่พบ	64
- การกำหนดค่าคะแนนของตัวแปร	66
- สถิติที่ใช้ในการวิจัย	66
- การวิเคราะห์ข้อมูล	67
4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล	68
5 สรุป อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	129
- สรุปผลการวิจัย	130
- อภิปรายผลการวิจัย	139
- ข้อเสนอแนะทั่วไป	196
- ข้อเสนอแนะเพื่อการวิจัยครั้งต่อไป	200
รายการอ้างอิง	203
ภาคผนวก ก	209
ภาคผนวก ข	221
ประวัติผู้เขียน	250

สารบัญตาราง

	หน้า
ตอนที่ 1 ตารางแสดงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง	59
- ตารางแสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่างจำแนกตามเพศ	59
- ตารางแสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง	60
- ตารางแสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง	61
ตอนที่ 2 ตารางแสดงลักษณะการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ	
จากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง	62
- ตารางแสดงระดับการเปิดรับสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง	62
- ตารางแสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ	
จากวิทยุโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง	63
- ตารางแสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ	
จากวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มตัวอย่าง	64
- ตารางแสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ	
จากหนังสือพิมพ์ของกลุ่มตัวอย่าง	65
- ตารางแสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ	
จากนิตยสารของกลุ่มตัวอย่าง	66
ตอนที่ 3 ตารางแสดงลักษณะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไป	
ของกลุ่มตัวอย่าง	67
<u>สื่อมวลชน</u>	
- ตารางแสดงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจาก	
วิทยุโทรทัศน์	67

สารบัญตาราง (ต่อ)	หน้า
- ตารางแสดงการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองทั่วไปจาก วิทยุกระจายเสียง	68
- ตารางแสดงการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองทั่วไปจาก หนังสือพิมพ์	69
- ตารางแสดงการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองทั่วไปจาก นิตยสาร	70

สื่อบุคคล

- ตารางแสดงการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองทั่วไปจาก บุคคลในครอบครัว	71
- ตารางแสดงการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองทั่วไปจาก กลุ่มเพื่อน	72
- ตารางแสดงการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองทั่วไปจาก ครูอาจารย์	73

ตอนที่ 4 ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมือง เกี่ยวกับการเลือกตั้ง ในระหว่างการรณรงค์หาเสียง เลือกตั้ง (6 มิถุนายน-1 กรกฎาคม 2638)	74
---	----

สื่อมวลชน

- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก วิทยุโทรทัศน์	76
- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก วิทยุกระจายเสียง	76

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
หนังสือพิมพ์ 78
- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
นิตยสาร 80

สื่อบุคคล

- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
บุคคลในครอบครัว 82
- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
กลุ่มเพื่อน 83
- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
ครูอาจารย์ 84

สื่อเฉพาะกิจ

- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
สื่อเฉพาะกิจของพรรคการเมือง 86
- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
สื่อเฉพาะกิจของหน่วยงานราชการ 86
- ตารางแสดงระดับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก
สื่อเฉพาะกิจของหน่วยงานเอกชน 87

ตอนที่ 6 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้าน

- ประชากรศาสตร์กับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมือง 89
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ เปิดรับ
ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง 89

- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อมวลชนของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง	90
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อบุคคลของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง	91
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อเฉพาะกิจของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง	92
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ การเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากนิตยสารของเยาวชนที่มี ระดับการศึกษาแตกต่างกัน	94
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อบุคคล ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน	95
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ การเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากบุคคลในครอบครัวของเยาวชน ที่มีระดับการศึกษาต่างกัน	96
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากขบวนแห่หรือ รถกระจายเสียงของเยาวชนในระดับการศึกษาต่างกัน	98
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อบุคคล ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	100
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ การเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากบุคคลในครอบครัว ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	101

- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์ ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ.....	102
 ตอนที่ 6 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้าน	
ประชากรศาสตร์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง.....	104
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้าน วัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง	104
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของเยาวชนที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน.....	106
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านความสนใจทางการเมืองของเยาวชนที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน.....	107
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ทางด้านความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองของเยาวชนที่มีระดับ การศึกษาต่างกัน.....	108
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ.....	110
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของเยาวชน ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ.....	111

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมืองของเยาวชน ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	112
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านความไว้วางใจทางการเมืองของเยาวชน ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	113
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ในด้านความสำนึกทางการเมืองของเยาวชน ในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ	114
ตอนที่ 7 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	116
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	116
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	117
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	119

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่าง พฤติกรรมกาาร เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อ เฉพาะกิจ กับวัฒนธรรมทางการ เมืองแบบประชาธิปไตย.....	121
ตอนที่ 8 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองของเยาวชนผู้ไป ใช้สิทธิ และผู้ไม่ไป ใช้สิทธิ.....	123
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อมวลชน ของเยาวชน ผู้ไป ใช้สิทธิและผู้ไม่ไป ใช้สิทธิ.....	123
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อมวลชนของ เยาวชน ผู้ไป ใช้สิทธิและผู้ไม่ไป ใช้สิทธิ.....	124
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อบุคคลของ เยาวชน ผู้ไป ใช้สิทธิและผู้ไม่ไป ใช้สิทธิ.....	126
- ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อเฉพาะกิจของ เยาวชน ผู้ไป ใช้สิทธิและผู้ไม่ไป ใช้สิทธิ.....	126
ตอนที่ 9 ตารางแสดงผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทาง วัฒนธรรมทางการ เมืองของเยาวชน ผู้ไป ใช้สิทธิและผู้ไม่ไป ใช้สิทธิ.....	127

สารบัญตาราง (ต่อ)

หน้า

ภาคผนวก ก.

ตาราง ก.	ตารางแสดงเหตุผลที่ไม่ไปเลือกตั้งของเยาวชน.....	210
ตาราง ข.	ตารางแสดงรูปแบบในการเลือกตั้งของเยาวชน.....	211
ตาราง ค.	ตารางแสดงทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน.....	212
ตาราง ง.	ตารางแสดงความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของเยาวชน.....	213
ตาราง จ.	ตารางแสดงความสนใจทางการเมืองของเยาวชน.....	216
ตาราง ฉ.	ตารางแสดงความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองของเยาวชน.....	218
ตาราง ช.	ตารางแสดงความไว้วางใจทางการเมืองของเยาวชน.....	220
ตาราง ซ.	ตารางแสดงความสำนึกทางการเมืองของเยาวชน.....	222

สารบัญแผนภาพ

แผนภาพแสดงการศึกษาค้นคว้าความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการใช้สิทธิ

ออกเสียงเลือกตั้งกับปัจจัยที่เกี่ยวข้องต่าง ๆ.....	11
--	----

บทที่ 1

บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การเลือกตั้งตัวแทนประชาชนหรือสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เพื่อเป็นตัวแทนในการปกครองประเทศ เป็นกระบวนการทางการเมืองอย่างหนึ่ง ในระบบการปกครองที่เชื่อว่าอำนาจอธิปไตยหรืออำนาจสูงสุดในการปกครอง เป็นของปวงชน (สมบูรณ์ สุขสำราญ, 2620) หรือที่เราเรียกกันว่า "การปกครองในระบอบประชาธิปไตย" นั่นเอง ซึ่งการปกครองในระบอบนี้เชื่อว่าประชาชนเป็นที่มาของอำนาจอันชอบธรรม โดยถือว่าอำนาจในการปกครองมีอยู่กับประชาชนโดยธรรมชาติ และประชาชนได้ตกลงใจร่วมกันที่จะมอบอำนาจนี้ให้แก่ตัวแทนของตน เพื่อทำการบริหารประเทศให้ตรงตามเจตนารมณ์ของประชาชน (กนก วงศ์ตระหง่าน, 2627) ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นกระบวนการที่สำคัญยิ่งในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

การเลือกตั้งไม่เพียงแต่จะเป็นกระบวนการที่ให้ประชาชนเลือกผู้ปกครองเท่านั้น แต่ยังเป็นกระบวนการสร้างความชอบธรรมให้แก่ผู้ปกครองด้วย การเลือกตั้ง เป็นวิถีทางหนึ่งซึ่ง เชื่อมโยงทัศนคติของประชาชนและนโยบายของรัฐบาลในการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง และแก้ไขความขัดแย้งของกลุ่มทางสังคมโดยสันติวิธี (Richard G. Neimi and Herbert F. Weisberg, 1984) ทั้งนี้เพราะปรัชญาการปกครองระบอบประชาธิปไตย ถือว่า ประชาชนทุกคนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งได้แก่ อำนาจในการบัญญัติกฎหมาย การบริหารและอำนาจในทางตุลาการ ดังนั้น ประชาชนทุกคนในแต่ละรัฐที่มีการปกครองในระบอบประชาธิปไตย ควรได้รับสิทธิในการเลือกผู้ใช้อำนาจอธิปไตยแทนตนได้อย่างไม่มีข้อจำกัด ไม่ว่าจะเป็นข้อจำกัดทางด้านอายุ การศึกษา เพศ ศิพพรรณ หรือเชื้อชาติ หรือถ้าจะมีข้อจำกัดการใช้สิทธิก็ควรมีเท่าที่จำเป็น เช่น จำกัดสิทธิเฉพาะบุคคลวิกลจริตหรือจิตฟั่นเฟือนไม่สมประกอบ เป็นต้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับเหตุผลและวัฒนธรรมทางการเมืองของแต่ละประเทศ เป็นสำคัญ ในระบอบประชาธิปไตยนั้นจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องให้ราษฎรจำนวนมากที่สุดได้มีส่วนร่วมในการใช้อำนาจอธิปไตย ซึ่งได้แก่บุคคลทุกคนของชาติ และการ

กำหนดกฎเกณฑ์เรื่องคุณสมบัติผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งควรจะจำกัดไว้ให้น้อยที่สุด (หยุด แสงอุทัย, 2512) อันจะทำให้การเลือกตั้งเป็นไปตามหลักการออกเสียงโดยทั่วไป (Universal Suffrage) ซึ่งได้บัญญัติไว้ในปฏิญญาสากลว่าด้วยสิทธิมนุษยชนของสหประชาชาติ ข้อ 2(1) (พิพัฒน์ วิเชียรสวรรณ, 2536) ซึ่งถือเป็นหลักเกณฑ์อันเป็นรากเง้าของการเลือกตั้ง

ในหลายประเทศที่เป็นเอกราชทั่วโลก 132 ประเทศ มีถึง 96 ประเทศที่ได้มีการขยายฐานอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งให้เหลือเพียง 18 ปี ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 72.7 จึงทำให้ทราบถึงแนวโน้มที่ประเทศต่าง ๆ จะให้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งแก่ประชาชนอย่างกว้างขวางมากขึ้น¹ (Ian Gorrin, 1989)

สำหรับในประเทศไทย เพิ่งจะมีการขยายฐานให้สิทธิการเลือกตั้งแก่เยาวชนอายุ 18 ปีขึ้นไปในปี 2538 ตามประกาศในรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 6) พุทธศักราช 2538 ดังปรากฏความตอนหนึ่งในราชกิจจานุเบกษา เล่มที่ 112 ตอนที่ 7 ก. หน้า 1-71 ลงวันที่ 10 กุมภาพันธ์ 2538 ซึ่งได้ระบุสาระสำคัญเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรไว้ ดังนี้คือ เปลี่ยนจากอายุไม่ต่ำกว่า 20 ปีบริบูรณ์เป็นอายุ 18 ปีบริบูรณ์ (เอกสารอัดสำเนารูปสาระสำคัญรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พุทธศักราช 2538) ซึ่งความในตอนนี้จะมีผลบังคับใช้ทันทีที่ประกาศในราชกิจจานุเบกษา และจะมีผลใช้เป็นที่ครั้งแรกในการเลือกตั้งทั่วไป ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538

อย่างไรก็ตาม กฎหมายขยายฐานอายุการเลือกตั้งนี้ก็มีการถกเถียงในประเด็นของความเหมาะสมที่จะให้เยาวชนอายุ 18 ปีขึ้นไปเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังการอภิปรายของ

¹ ดูรายละเอียดเพิ่มเติม ใน Ian Gorrin, Elections Since 1945 : A Worldwide Reference Compedium (New York: Longman , 1989)

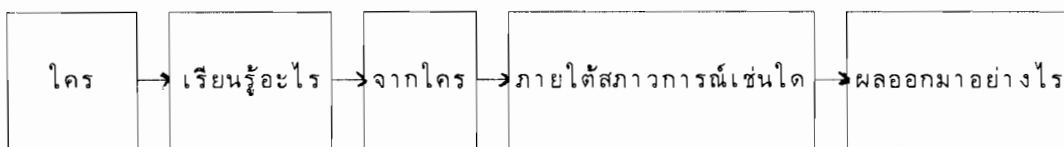
พลเรือเอกเกาะหลัก เจริญรุทซ์ ในฐานะสมาชิกวุฒิสภาและตัวแทนกรรมการเสียงข้างมาก ที่ได้กล่าวไว้ว่า² "... เหตุผลไม่ได้อยู่ที่อายุ แต่อยู่ที่ภาวะจิตสำนึกทางการเมือง และจิตวิญญาณแห่งประชาธิปไตยที่เยาวชนควรมี นั่นคือ เมื่อขยายฐานอายุผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งไปแล้ว สิ่งที่เยาวชนจะต้องมี ก็คือจิตสำนึกทางการเมืองที่จะมาใช้สิทธินี้ นอกจากนี้ เยาวชนจะต้องมีความเข้าใจในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยที่มีพระมหากษัตริย์เป็นประมุข มีความเข้าใจในกฎหมาย มีความเข้าใจในเสียงส่วนใหญ่ และเคารพเสียงส่วนน้อย ซึ่งทั้งสามสิ่งนี้ คือ องค์ประกอบของจิตวิญญาณแห่งประชาธิปไตย..." ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เกเบรียล อัลมอนด์ และ ซิดนีย์ เวอร์บา นักวิชาการทางรัฐศาสตร์ผู้ได้ศึกษาเกี่ยวกับปัญหาและอุปสรรคของการนำเอาระบบประชาธิปไตยไปใช้ในประเทศที่กำลังพัฒนา พบว่าปัญหาพื้นฐานที่สำคัญประการหนึ่งซึ่งไม่เอื้ออำนวยต่อการพัฒนาระบบประชาธิปไตย คือการที่ประชาชนหรือสมาชิกของระบบการเมืองนั้นไม่มีวัฒนธรรมทางการเมือง (Political Culture) อันส่งผลให้มีทัศนคติ ความเชื่อ และค่านิยมที่ไม่สอดคล้องกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย พวกเขาว่าในเรื่องนี้ไว้ว่า "การพัฒนาแบบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น การมีเพียงสถาบันประชาธิปไตยที่เป็นทางการ เช่น การให้สิทธิในการเลือกตั้ง การมีพรรคการเมือง มีฝ่ายนิติบัญญัติที่มาจาก การเลือกตั้ง ฯลฯ เท่านั้นยังไม่เพียงพอ การปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้นจะต้องมีวัฒนธรรมทางการเมืองที่สอดคล้องกับระบบการเมืองนั้นด้วย" (Gabriel A. Almond and Sidney Verba, 1965) ดังนั้นจึงเป็นที่น่าศึกษาว่า เยาวชนที่ได้รับการขยายฐานสิทธิในการเลือกตั้งนี้ มีคุณสมบัติทางการเมืองในด้านจิตวิญญาณแห่งประชาธิปไตย หรือวัฒนธรรมทางการเมืองที่สมควรหรือเหมาะสมกับการได้รับสิทธิออกเสียงตั้งจริงหรือไม่ อันจะเป็นการสร้าง ความมั่นคงและการพัฒนาระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย ที่ต้องการพลเมืองที่เข้าร่วมทางการเมืองด้วยความคิดและจิตวิญญาณแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

² ดุรายละ เอียดเพิ่มเติม ในเอกสารศูนย์ชวลัย สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2536)

การที่วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลหนึ่ง ๆ จะเป็นอย่างไรนั้นเกี่ยวข้องกับโดยตรงกับ "กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง" (Political Socialization) ซึ่งเป็นการก่อรูปและส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองในทุกกระบวนการเมือง กระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองนั้น อาจเป็นทั้งกระบวนการเพื่อผดุงรักษา สืบทอด แปลงรูป หรือสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองขึ้นมาใหม่ก็ได้ (Richard Dawson and Kenneth Prewitt, 1969) ซึ่งกระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองเพื่อปลูกฝังทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยมทางการเมือง ในลักษณะหนึ่งลักษณะใดนี้ จะกระทำโดยผ่านทางสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมในหลายระดับ เช่น ครอบครัว โรงเรียน สถาบันศาสนา และสื่อมวลชน (วิวัฒน์ เอี่ยมไพรวรรณ, 2521) กระบวนการสังคมประภิตทางการเมืองนั้น เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นตลอดชีวิตของมนุษย์ ครอบคลุมทั้งที่มีปฏิสัมพันธ์ต่อกันภายใต้สภาพแวดล้อมของสังคมมนุษย์ กระบวนการนี้เองที่เป็น "ตัวกลาง" เชื่อมโยงวัฒนธรรมกับมนุษย์และดึงเอาวัฒนธรรมเข้าไปมีส่วนอย่างมากต่อพฤติกรรมของมนุษย์ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2524)

เมื่อพูดถึงกระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง หรือการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแล้ว ก็ย่อมหนีไปไม่พ้นที่จะต้องพูดถึง "การสื่อสาร" ซึ่งเป็นการถ่ายทอดประสบการณ์ ความคิดเห็น ตลอดจนข้อเท็จจริงต่าง ๆ ของมนุษย์ในสังคมโดยผ่านช่องทางอันหนึ่ง (Everett M. Rogers and F.Floyd Shoemaker, 1971) ทั้งนี้ เพราะการสื่อสารทำให้มนุษย์สามารถเรียนรู้ความคิดใหม่ ๆ สามารถกระตุ้นให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง เข้าใจการเปลี่ยนแปลงนั้นตระหนักถึงความสำคัญของตนเองในทางการเมือง และในที่สุดประชาชนจะเข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างกระตือรือร้นได้ (อำพล สิงห์โกวิทพันธ์ และสวัสดิ์ กฤตรัชตพันธ์, ม.ป.ป.) ดังการวิจัยในชนบทอินเดียสองแห่งเกี่ยวกับการสื่อสารและการพัฒนา ได้มีการค้นพบว่า การสื่อสารช่วยให้ ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญในอำนาจของตน และเป็นตัวกระตุ้นให้เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (Lee B. Backer, Maxwell E. McCombs and Jack M. McLeod, 1976) หรืออย่างน้อยก็สามารถใช้พลังของสื่อในการสร้าง และพัฒนาความรู้ความเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับการเมือง (Political Cognition) ให้แก่ประชาชนได้ (พรภิรมย์ เอี่ยมธรรม, 2520) จะเห็นได้ว่าการสื่อสาร เป็นกระบวนการที่สำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทาง

การเมือง อันจะเป็นตัวกระตุ้นให้เกิดการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ดังนั้น ในการที่จะศึกษาว่าเยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองเช่นไร และวัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นตัวกระตุ้นให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างไร ก็ควรที่จะศึกษาถึงพลังในการสื่อสารในระดับต่าง ๆ ของสังคมที่มีความสัมพันธ์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองและการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนหรือไม่ ทั้งนี้โดยยึดถือแนวคิดของ ลาสเวลล์ (Lasswell) ในเรื่องกระบวนการสื่อสารทางการเมือง เป็นเกณฑ์ในการศึกษากระบวนการดังกล่าว ดังแผนผังต่อไปนี้ (อ้างถึงใน สติชัย นิยมญาติ, 2524)

สำหรับในการวิจัยนี้ "ใคร" ก็คือ เยาวชนอายุ 18-19 ปีที่ได้รับสิทธิขยายฐานการเลือกตั้งเป็นครั้งแรกในปี 2538 "เรียนรู้อะไร" ก็คือ วัฒนธรรมทางการเมือง "จากใคร" ก็คือ จากตัวการที่เป็นหลักสำคัญในการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่เยาวชน ซึ่งได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน การสื่อสารมวลชน พรรคการเมือง หน่วยงานราชการ และกลุ่มผลประโยชน์ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้โดยผ่านช่องทางการสื่อสารมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ "ภายใต้สภาวะการณ์เช่นใด" ก็คือภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตย และ "ผลออกมาอย่างไร" ก็คือ การที่เยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมือง และการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น จึงทำให้เกิดการวิจัยครั้งนี้ขึ้น โดยผู้วิจัยต้องการที่จะทราบว่าการสื่อสารในระดับต่างๆของสังคม เป็นพลังในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งจะเป็นตัวเสริมสร้างการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยของเยาวชนไทย (ในที่นี้หมายถึงการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร) มากน้อยเพียงใด และความต้องการที่จะทราบว่ายาวชนไทยที่ได้รับสิทธิขยายฐานการเลือกตั้งมีวัฒนธรรม

ทางการเมือง ที่สอดคล้องกับกฎหมายขยายฐานการเลือกตั้งหรือไม่ โดยพิจารณาจากการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งทั่วไปของเยาวชนอายุ 18-19 ปี ในวันที่ 2 กรกฎาคม 2638

วัตถุประสงค์

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ (ซึ่งได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ) กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของเยาวชน
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์ กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชน
5. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยประชากรศาสตร์ กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน

สมมติฐานในการวิจัย

1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน

ซึ่งสามารถนำมา เขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

- 1.1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

1.2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ หัสนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

1.3. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง) มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ หัสนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

2.1. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร) มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.2. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์) มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

2.3. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง) มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3. วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

3.1. ทศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.2. ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.3. ความสนใจทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.4. ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.5. ความสำนึกทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

3.6. ความไว้วางใจทางการเมืองฯ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร

4. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ของเยาวชน

ซึ่งสามารถนำมาเขียนสมมติฐานย่อยได้ดังต่อไปนี้ คือ

4.1. เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร)

4.2. เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์)

4.3. เพศ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง)

4.4. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร)

4.6. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์)

4.6. การศึกษา มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง)

4.7. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน (ซึ่งได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ นิตยสาร)

4.8. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล (ซึ่งได้แก่ บุคคลในครอบครัว เพื่อน ครูอาจารย์)

4.9. อาชีพ มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ (ซึ่งได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง การอภิปรายหาเสียง)

6. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน

ซึ่งสามารถนำมา เขียนสมมติฐานย่อยได้ดังนี้ คือ

6.1. เพศ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

6.2. อาชีพมีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

6.3. การศึกษามีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ ทัศนคติทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความสนใจทางการเมืองฯ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองฯ ความสำนึกทางการเมืองฯ ความไว้วางใจทางการเมืองฯ)

ขอบเขตของการวิจัย

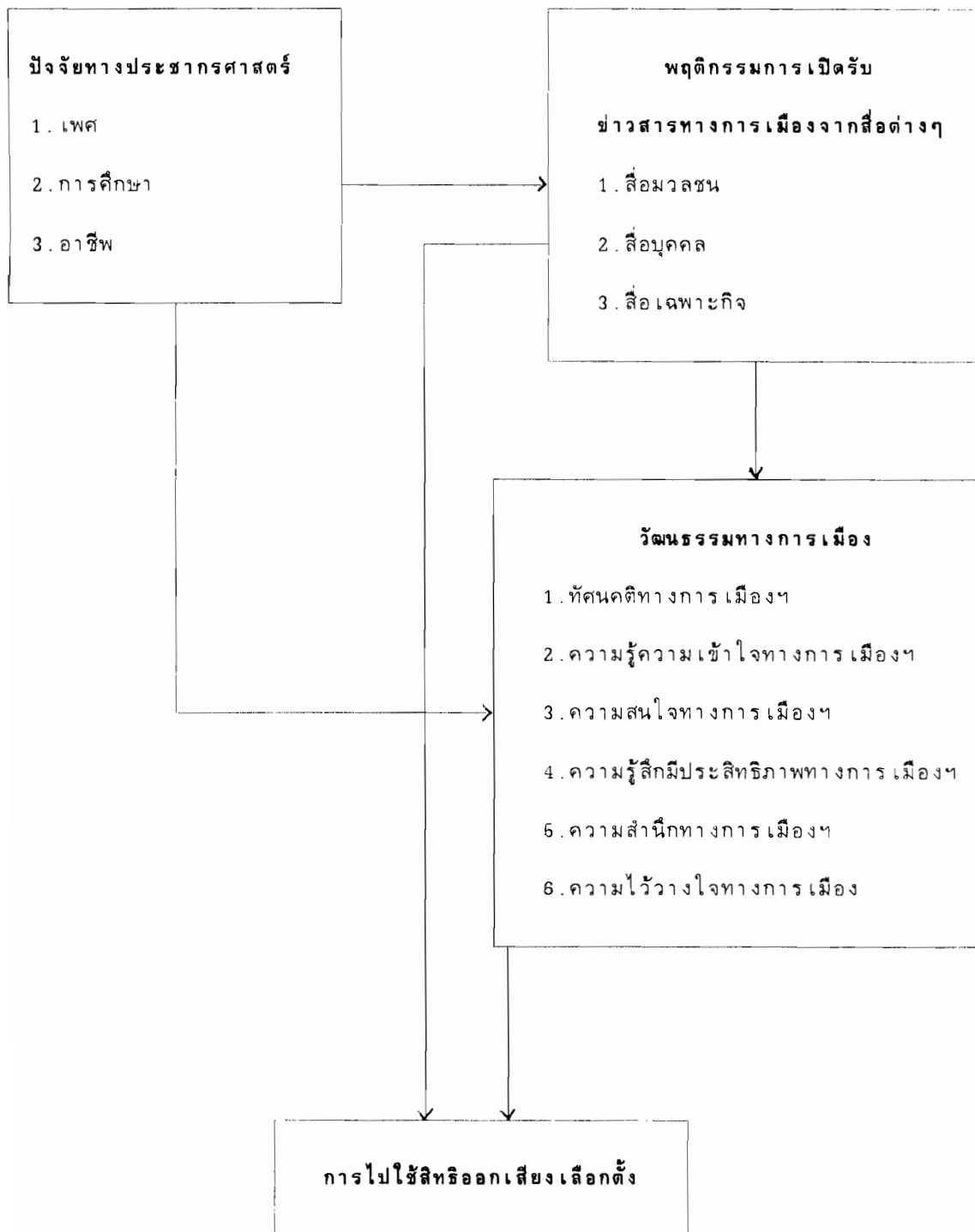
1. การศึกษาครั้งนี้มุ่งศึกษาเยาวชนอายุ 18-19 ปีที่มีภูมิลำเนาอยู่ในเขตกรุงเทพมหานครเท่านั้น เนื่องจากกรุงเทพมหานครจัดได้ว่า เป็นมหานครที่มีทรัพยากรทางด้านข้อมูลข่าวสารทางการเมืองอยู่มาก แต่มักจะปรากฏบ่อยครั้งว่ากรุงเทพมหานคร เป็นจังหวัดที่มีผู้ใช้สิทธิเลือกตั้งน้อยที่สุดเสมอ จึงเป็นที่น่าสนใจว่า เยาวชนที่มีภูมิลำเนาในกรุงเทพมหานครจะเป็นผู้ที่มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับใด และการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองนั้นจะมีความเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชนหรือไม่

2. การศึกษาครั้งนี้ มุ่งศึกษาปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร เฉพาะในส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองและวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเท่านั้น

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

1. เพื่อผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาระบบการเมืองของไทยจะได้นำผลการศึกษาไปศึกษาหากระบวนการพัฒนา และส่งเสริมให้เยาวชนไทยมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้ โดยผ่านกระบวนการสื่อสารในระดับต่าง ๆ อันจะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง

2. เพื่อให้เห็นความสำคัญของการสื่อสารที่มีต่อการเมืองการปกครองของไทย อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้ทางด้านนิเทศศาสตร์พัฒนาการและการศึกษาทางด้านสังคมศาสตร์

แผนภาพแสดง การศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาารไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกับปัจจัยต่างๆ

นิยามศัพท์

1. **พฤติกรรมกาารเปิดรับข่าวสารการเมือง** : การฟัง การอ่าน ข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองทั้งในและต่างประเทศ จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ
2. **ข่าวสารทางการเมือง** : เนื้อหาที่ให้ความรู้แก่สมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง หรือการเคลื่อนไหวใด ๆ ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งเนื้อหาดังกล่าวครอบคลุมลักษณะ 4 ประการ คือ
 - 1) เนื้อหาเกี่ยวกับระบบการเมืองทั้งหมด ในแง่องค์การหรือสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ที่มีอยู่ในระบบการเมือง
 - 2) เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการนำเข้า ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับช่องทางการผ่านของข้อเรียกร้อง และการสนับสนุน อันเป็นปัจจัยนำเข้าสู่ระบบการเมือง เช่น สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง ระบบราชการ การรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น
 - 3) เนื้อหาเกี่ยวกับกระบวนการนำออก ได้แก่ ความรู้เกี่ยวกับโครงสร้าง หรือสถาบันทางการเมืองของระบบการเมืองที่เป็นตัวกำหนดการตัดสินใจ ตกลงใจและนโยบายต่างๆในระบบการเมืองนั้นๆ เช่น รัฐสภา รัฐบาล ระบบราชการ เป็นต้น
 - 4) เนื้อหาเกี่ยวกับอรรถภาพส่วนตน หมายถึง ความรู้เกี่ยวกับตนเองในฐานะ และบทบาทที่บุคคลควรมีต่อระบบการเมือง ซึ่งเป็นการประเมินคุณค่าตนเองในทางการเมือง

ดังนั้น ข่าวสารการเมืองในที่นี้ จึงครอบคลุมถึงข่าวสารที่เกี่ยวกับการเมืองทั้งระบบ ทั้งส่วนของรัฐบาล พรรคการเมือง รัฐสภา สถานการณ์บ้านเมือง การหาเสียงเลือกตั้ง ทั้งส่วนที่เป็นข่าวสารในประเทศและข่าวสารต่างประเทศ
3. **การเปิดรับสื่อมวลชน** : การฟังวิทยุกระจายเสียง การอ่านหนังสือพิมพ์และนิตยสาร และการชมวิทยุโทรทัศน์

4. **การเปิดรับสื่อบุคคล** : การรับฟังข่าวสารจากสื่อบุคคล ซึ่งอาจเป็นการติดต่อสื่อสารระหว่างบุคคล 2 คน หรือมากกว่านั้นขึ้นไป ได้แก่ การสื่อสารในหมู่เพื่อน กับครู อาจารย์ กับบุคคลในครอบครัว เป็นต้น
5. **การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ** : การดู อ่าน รับฟัง สื่อรณรงค์ที่ใช้ในโอกาสพิเศษ ในที่นี้หมายถึง การหาเสียงเลือกตั้งทั่วไปของหน่วยงานรัฐบาล เอกชน และพรรคการเมือง ที่เผยแพร่ระหว่างวันที่ 5 มิถุนายน 2538 ถึงวันที่ 1 กรกฎาคม 2538 อันได้แก่ สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก เช่น ใบปลิว แผ่นพับ สติกเกอร์ ปฏิทิน , สื่อที่ติดอยู่กับที่ เช่น ไปสเตอร์ และแผ่นป้าย , ขบวนการ หรือรถกระจายเสียงเคลื่อนที่ และการอภิปรายหาเสียงของนักการเมือง
6. **กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง** : การอบรมสั่งสอน การเรียนรู้ทางการเมือง ทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม โดยผ่านกระบวนการสื่อสารในสถาบันทางสังคมแต่ละระดับ เช่น ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน ซึ่งจะก่อให้เกิดทัศนคติ ความเชื่อ หรือรวมเรียกว่าวัฒนธรรมทางการเมือง ของแต่ละบุคคลขึ้นมา
7. **วัฒนธรรมทางการเมือง** : แบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งจะ เป็นตัวกำหนดให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองต่อไป
8. **วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย** : ความรู้ความเข้าใจ ความรู้สึกนึกคิดที่บุคคลมีต่อการเมืองในส่วนที่เกี่ยวกับบทบาทภาระหน้าที่ของสมาชิกของสังคม ตลอดจนเรื่องที่เกี่ยวข้องกับอำนาจหน้าที่ ระบบการเมืองและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมืองในการปกครองแบบประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ การมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสนใจทางการเมือง มีความรู้ ความเข้าใจทางการเมือง มีความไว้วางใจทางการเมือง มีความรู้สึกมีประสิทธิ ภาพทางการเมือง และมี

ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง ซึ่งสิ่งต่างๆเหล่านี้เป็นผลมาจากกระบวนการสังคม-
ประภิตทางการเมืองนั่นเอง

9. **ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย** : การที่บุคคลมีความศรัทธาต่อการปกครองใน
ระบอบการเมืองแบบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา การยึดมั่นในความสำคัญและศักดิ์ศรี
ของบุคคล การเชื่อมั่นในความสามารถของบุคคล การเคารพในสิทธิและ เสรีภาพ
ของผู้อื่น และการเคารพในเสียงส่วนมาก
10. **ความสนใจทางการเมือง** : การที่บุคคลมีความรู้สึกสนใจ กระตือรือร้น และติดตาม
กิจกรรมทางการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา ซึ่งดูได้
จากการติดตามข่าวสารบ้านเมืองจากสื่อต่าง ๆ การรู้จักชื่อพรรคการเมืองและ/
หรือตำแหน่งของนักการเมืองในขณะนั้น
11. **ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง** : การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจทางข้อเท็จจริง
ทางการเมือง การปกครอง คือ ความเข้าใจระบบการปกครองในระบอบประชา-
ธิปไตยแบบรัฐสภาของไทย ซึ่งประกอบด้วย อำนาจอ่างนิติบัญญัติผ่านการทำงาน
ของรัฐสภา อำนาจบริหารผ่านการทำงานของคณะรัฐมนตรี อำนาจตุลาการผ่าน
การดำเนินงานของศาล เป็นต้น
12. **ความไว้วางใจทางการเมือง** : เป็นความโน้มเอียงทางด้านการเมืองพื้นฐาน หรือการรับรู้
ที่บุคคลมีต่อกิจกรรมทางการเมือง อำนาจทางการเมือง ผู้ใช้อำนาจทางการเมือง
หรือระบบการเมืองทั้งหมดในเชิงประเมินค่า ซึ่งแสดงออกในรูปของความชอบพอ
และการให้ความไว้วางใจต่อบุคคลทางการเมือง และระบบทางการเมืองต่างๆ

13. **ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง** : การที่บุคคลมีความเชื่อ หรือมีความรู้ว่าการกระทำทางการเมืองของเขา สามารถที่จะมีผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง หรือทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้
14. **ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง** : การที่บุคคลเชื่อว่าการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในระดับต่าง ๆ เป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ มิใช่สิ่งที่จะทำก็ได้ ไม่ทำก็ได้
15. **เยาวชน** : ผู้ที่มีอายุ 18 และ 19 ปี ซึ่งได้รับสิทธิในการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เป็นครั้งแรก

บทที่ 2

แนวคิดและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ในการศึกษา เรื่อง "การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538" นี้ ผู้วิจัยได้สร้างกรอบความคิด สมมติฐาน และตัวแปร โดยอาศัยแนวคิดดังต่อไปนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง
2. แนวคิดเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
3. แนวคิดเกี่ยวกับการสื่อสารทางการเมือง

1. กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง

คำว่า "กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง" (Political Socialization) มีผู้ใช้ต่างกัน บ้างก็ใช้คำว่า สังคมกรณทางการเมือง กระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง กระบวนการอบรมกล่อมเกลาทางการเมืองของสังคม เป็นต้น (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526) อย่างไรก็ตาม โดยความนิยมแล้ว ผู้วิจัยมีความเห็นว่าการวิจัยครั้งนี้ ควรใช้คำว่า "กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง" มากกว่า เพราะเป็นการยอมรับเรื่องของการเรียนรู้ (Learning) ที่เกี่ยวข้องกับ "พัฒนาการ" (Development) ที่เป็น "กระบวนการ" หล่อหลอมความคิด ความเชื่อของเยาวชนในทางการเมือง ตั้งแต่หน่วยเล็กที่สุดที่ใกล้ชิดกับเยาวชน คือ ครอบครัว เรื่อยมาจนถึง สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน และสื่อมวลชน ซึ่งเป็นตัวแทนที่มีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ของเยาวชน

ความหมายของคำว่า "กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง"

มีผู้ให้ความหมายคำว่า "กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง" ไว้ในแง่มุมที่แตกต่างกัน เช่น เดวิท อีสตัน และ แจ็ค เดนนิส อธิบายว่า กระบวนการสังคมประภิตทางการเมือง

หมายถึง วิธีการส่งผ่านความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientation) ต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้ ทักษะคติ ปทัสถาน และค่านิยมจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง ซึ่งถ้าไม่มีกระบวนการถ่ายทอด สิ่งเหล่านี้จากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนรุ่นใหม่แล้ว สมาชิกใหม่ของระบบการเมือง อันได้แก่เด็ก ๆ ก็จะต้องแสวงหาแบบแผนของความโน้มเอียงทางการเมืองใหม่อยู่ตลอดเวลา ซึ่งจะมีผลต่อความคงอยู่ของระบบการเมืองนั้น ๆ ดังนั้นกระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองจึง เป็นสิ่งที่ช่วยให้ระบบการเมืองแต่ละระบบสามารถดำรงอยู่ได้ กระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองจะประกอบขึ้นด้วยแบบแผนของพัฒนาด้านต่าง ๆ ที่ทำให้บุคคลเกิดความโน้มเอียงทางการเมืองและรูปแบบพฤติกรรมของตน (David Easton and Jack Dennis, 1969) แนวความคิดที่ว่า กระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองนี้มีการถ่ายทอดผ่านจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง ได้นั้น ก็เหมือนกับว่ากระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองนั่นเอง ซึ่งตรงกับแนวคิดของ เกเบรียล อัลมอนด์ และ จี.บิงแฮม เพาเวลล์ ที่ว่า กระบวนการสังคมนิยมทางการเมือง คือ กระบวนการที่นำมาซึ่งวัฒนธรรมทางการเมืองแก่ประชาชน และเป็นกระบวนการก่อตัว หรือส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองเดิมไว้ โดยส่งผ่านคนรุ่นหนึ่งไปยังอีกคนรุ่นหนึ่ง หรือทำให้เกิดการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองอย่างใดอย่างหนึ่งจากประสบการณ์ทางการเมืองที่แตกต่างกันออกไปในแต่ละช่วงเวลา (Gabriel A. Almond and G. Bingham Powell, 1980) เช่นเดียวกับ โรเบอร์ต้า ซีเกล ที่กล่าวว่า กระบวนการสังคมนิยมทางการเมือง เป็นเรื่องที่เกี่ยวข้องกับการถ่ายทอดปทัสถานและพฤติกรรมทางการเมือง ซึ่งเป็นที่ยอมรับและดำเนินอยู่ในระบบการเมืองนั้นจากคนรุ่นหนึ่งไปยังคนอีกรุ่นหนึ่ง (Roberta Siegel, 1967)

นอกจากกระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองจะเป็นการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่งไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งดังที่กล่าวมาแล้วนั้น กระบวนการสังคมนิยมทางการเมืองยังมีผลต่อการกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลในสังคมด้วย ดังที่ เคนเนท พี. แลงตัน ได้สรุปไว้อย่างกว้าง ๆ ว่า กระบวนการสังคมนิยมทางการเมือง เป็นกระบวนการเกี่ยวกับวิถีทางการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมืองภายในสังคมหนึ่ง ๆ จากคนรุ่นหนึ่งสู่คนรุ่นหนึ่ง เป็นกระบวนการของการสืบทอดที่ดำเนินการผ่านตัวการต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งจะทำให้แต่ละคนได้เรียนรู้ ใน

อันที่จะกำหนดรูปแบบความสัมพันธ์ของตนกับการเมืองให้เหมาะสม (Kenneth P. Langton, 1969) เช่นเดียวกับ รัช และ แอททอฟ ที่มองว่า กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง หมายถึง กระบวนการที่ปัจเจกชนบุคคลรู้จักว่าตนอยู่ในระบบการเมือง และทำให้เกิดความสำเนียง (Perception) หรือมีปฏิกิริยา (Reaction) ต่อปรากฏการณ์ทางการเมือง (Micheal Rush and Phillip Athoff, 1971)

จากแนวคิดเกี่ยวกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองข้างต้น จะเห็นได้ว่านักวิชาการเหล่านั้นได้ให้ความหมายของคำว่า "กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง" ไว้ใกล้เคียงกัน ซึ่งผู้วิจัยสามารถแยกองค์ประกอบของกระบวนการดังกล่าว ได้ดังนี้คือ

1. เป็นกระบวนการที่มีการสืบทอดวัฒนธรรมทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่ง
2. เป็นกระบวนการที่ดำเนินการผ่านตัวการต่าง ๆ ของสังคม
3. เป็นกระบวนการที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคล

จากนิยามและองค์ประกอบข้างต้น ทำให้ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของ "กระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง" ได้ว่า คือ การเรียนรู้ทางการเมืองทั้งโดยตรงและโดยอ้อมผ่านกระบวนการสื่อสารจากตัวการในสังคมแต่ละระดับ คือตั้งแต่ครอบครัว โรงเรียน กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน เป็นต้น ซึ่งก่อให้เกิดทัศนคติ ความคิด ความเชื่อทางการเมือง ซึ่งหลอมรวมเรียกว่า "วัฒนธรรมทางการเมือง" ของแต่ละบุคคลขึ้นมา ความหมายดังกล่าวใกล้เคียงและสอดคล้องกับแนวคิดของ เกเบรียล อัลมอนด์ และ จี.บิงแฮม เพาเวลล์ (Gabriel A. Almond and G. Bingham Powell, 1980) ที่ได้กล่าวไว้ว่า กระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองนี้จัดว่าเป็นกระบวนการเช่นเดียวกับกระบวนการเรียนรู้ทางสังคม (Social Learning Process) ทางด้านอื่น ๆ นั่นคือ เป็นสิ่งที่เกี่ยวกับกระบวนการทางจิตวิทยาและสังคม ซึ่งจะเกิดขึ้นก็ต่อเมื่อบุคคลมีการพบปะมีปฏิกิริยาสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน หรือเมื่อบุคคลกระทำสิ่งที่เป็นการตอบสนองต่อสัญลักษณ์และสถาบัน กระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองยังเป็นกระบวนการที่บุคคลได้มาซึ่งความโน้มเอียงทางการเมือง (Political Orientations) ต่าง ๆ อันได้แก่ ความรู้ (Knowledge หรือ Cognition) ความเชื่อ (Beliefs) ทัศนคติและความรู้สึก (Attitudes

and Feelings) และค่านิยม (Values) ที่เกี่ยวกับระบบการเมือง กระบวนการทางการเมือง อำนาจทางการเมือง และบทบาทต่าง ๆ ในระบบการเมือง นอกจากนี้กระบวนการสังคม ประกิตทางการเมืองยังมีความสัมพันธ์โดยตรงกับการส่งผ่านวัฒนธรรมทางการเมืองจากคนรุ่นหนึ่ง ไปสู่คนอีกรุ่นหนึ่งในสังคม อันเป็นการธำรงไว้ซึ่งระบอบการปกครองด้วย

กระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองนั้นกระทำโดยส่งผ่านตัวแทน (Agents) หรือสถาบันต่าง ๆ ในสังคม บางตัวแทนก็มีบทบาทต่อการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองอย่างชัดเจน เช่น การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในโรงเรียน แต่บางตัวแทนก็มีบทบาทในทางอ้อมหรือแฝงเร้น เช่นกลุ่มเพื่อน เป็นต้น ตัวแทนสำคัญในกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง ได้แก่

1. **ครอบครัว** เป็นโครงสร้างแรกที่บุคคลได้พบ ซึ่งทำหน้าที่ให้การอบรมกลุ่ม กลตาทางการเมืองของสังคม อัลมอนต์ และ เพาเวลล์ เห็นว่า ครอบครัวเป็นตัวการในการอบรมกลุ่ม กลตาทางการเมืองที่มีอิทธิพลสูง และต่อเนื่อง เป็นระยะยาวทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม (Almond and Powell, อ้างแล้ว) อิทธิพลที่สำคัญของครอบครัว คือ การสร้างทัศนคติต่ออำนาจ กล่าวคือ ภายในครอบครัวจะมีลักษณะการตัดสินใจร่วม (Collective decision) ซึ่งมีลักษณะ เป็นการใช้อำนาจหน้าที่ในทัศนะของเด็ก เนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามหรือการไม่เชื่อฟังจะนำไปสู่การลงโทษ หรือไม่ได้รับสิ่งที่ต้องการ ดังนั้นประสบการณ์ของเด็กเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในครอบครัวจะส่งผลต่อความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง สร้างทักษะเกี่ยวกับการมีปฏิสัมพันธ์ทางการเมือง และนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในอนาคตนอกจากนี้ นักวิชาการบางคนเห็นว่า ในครอบครัวที่มีการพูดคุยถกเถียงปัญหาทางการเมืองจะทำให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองที่จะพัฒนาให้เด็กมีความรู้สึกมีความสามารถทางการเมือง และมีความผูกพันกับหน้าที่ทางการเมือง (Almond and verba, 1976)

2. **สถาบันการศึกษา** โดยทั่วไปบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะตระหนักถึงความเกี่ยวข้อง และผลกระทบจากรัฐบาลที่มีต่อตนเอง จะมีความสนใจทางการเมือง มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางการเมือง และอาจมีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองในขอบเขตที่กว้างขวางกว่าบุคคลที่มี

ระดับการศึกษาต่ำกว่า สถาบันการศึกษาจะทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับโลกการเมือง และบทบาททางการเมืองของตน เด็กจะได้เรียนรู้ถึงสถาบันทางการเมืองและความสัมพันธ์ต่าง ๆ ในระบบการเมืองที่ชัดเจนมากกว่าการรับรู้ด้วยความรู้สึกทางอารมณ์แต่เพียงอย่างเดียว (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526)

3. **กลุ่มเพื่อน (Peer Group)** หมายถึงกลุ่มเพื่อน กลุ่มสมาชิกในชมรมที่สังกัด สมาชิกของกลุ่มเหล่านี้จะมีความสัมพันธ์กันอย่างเสมอภาคและใกล้ชิด บุคคลจะรับเอาทัศนคติและความคิดเห็นของเพื่อนเป็นของตน อาจเนื่องจากการยอมรับนับถือ หรือความต้องการที่จะเหมือนเพื่อนในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนนี้จะมึบทบาทในการอบรมกล่อมเกลารวมทั้งทางการเมืองของสังคม โดยกระตุ้นหรือจูงใจ หรือกดดันให้สมาชิกมีทัศนคติและพฤติกรรมที่กลุ่มยอมรับอยู่ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526)

4. **การสื่อสารมวลชน** ในสังคมสมัยใหม่มีการแพร่กระจายของข่าวสารทางการเมืองและข่าวสารอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาการในด้านการสื่อสารในกระบวนการส่งผ่านข่าวสารนั้น นอกจากสื่อมวลชนจะมีบทบาทในการกระจายข่าวสารแล้วยังมีบทบาทในการส่งผ่านค่านิยม ความเชื่อที่สำคัญ ๆ ในสังคมทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และยังสามารถสร้างความรู้สึกทางอารมณ์ ที่มีอิทธิพลต่อการวางรูปแบบความเชื่อทางการเมืองอีกด้วย (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526)

5. **สถาบันการเมือง** พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ ปฏิสัมพันธ์ที่มีต่อข้าราชการในระบบราชการ ตลอดจนการติดต่อกับผู้มีอำนาจทางการเมืองในระดับต่าง ๆ ต่างมีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของบุคคล พรรคการเมืองและกลุ่มผลประโยชน์ เป็นตัวการที่ทำให้ประชาชนได้มีความรอบรู้เกี่ยวกับการเมือง ได้มีความสนใจทางการเมือง และทำให้ประชาชนทั่วไปยอมรับและเห็นด้วยกับทัศนคติ ค่านิยม และอุดมการณ์ของพรรคทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม และที่สำคัญก็คือ บทบาทในการสร้างความโน้มเอียงที่จะเป็นผู้เข้ามีส่วนร่วมทางการเมือง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526)

ดังที่กล่าวมาข้างต้นแล้วว่า การเรียนรู้ทางการเมืองนั้นเกิดขึ้นได้ทั้งสองทาง หรือการเรียนรู้โดยตรงจากในบทเรียนและการเรียนรู้โดยทางอ้อม การเรียนรู้การเมืองโดยทางอ้อมนั้นเป็นการเรียนรู้แบบไม่ได้ตั้งใจ เช่น ได้ความรู้จากการพูดคุยกับเพื่อน การสนทนากับคนในครอบครัว เป็นต้น อัลมอนด์ เห็นว่าการเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรงกับโดยอ้อมนั้นมีอิทธิพลต่างกัน การเรียนรู้โดยทางอ้อมนั้นน่าจะมีอิทธิพลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองมากกว่า เพราะสามารถทำได้โดยตัวแทนหลายตัวแทน (Almond and Powell, อ้างแล้ว) ซึ่งในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้สนใจที่จะศึกษาบทบาทของตัวแทนเหล่านี้ ที่มีต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของเยาวชนในทางอ้อม

2. วัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมืองนั้น มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง กล่าวคือ การที่พลเมืองในแต่ละสังคมจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองในลักษณะใดนั้น อาจกล่าวได้ว่าเป็นผลสืบเนื่องมาจากกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง หรือการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองผ่านทางสถาบันต่าง ๆ ทางสังคมหลายระดับ นอกจากนี้วัฒนธรรมทางการเมืองยังเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของประชาชน และเป็นเงื่อนไขที่สร้างความมั่นคงหรือเสถียรภาพของระบบการเมืองในสังคมนั้น ๆ ฉะนั้นวัฒนธรรมทางการเมืองของประชาชนในแต่ละสังคมจึงเป็นปัจจัยสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งต่อระบบการเมือง

ความหมายของวัฒนธรรมทางการเมือง

วัฒนธรรมทางการเมือง มีความหมายแตกต่างจากวัฒนธรรมโดยทั่วไป กล่าวคือ กมล สมวิเชียร (2514) กล่าวว่า วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นส่วนหนึ่งหรือเป็นระบบย่อยของระบบวัฒนธรรมทั้งหมด เช่นเดียวกับ บลูมท์ ที่ได้อธิบายไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองหมายถึง ส่วนหนึ่งของวัฒนธรรมโดยทั่วไปของสังคม โดยเฉพาะจะเกี่ยวข้องกับการเมือง การปกครอง ส่วนประกอบอันสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง ได้แก่ ค่านิยม ความเชื่อ และ

ทัศนคติทางอารมณ์ รวมทั้งการให้ความสนับสนุนโดยทั่วไปจากสมาชิกภายในระบบการเมือง (William T. Bluhm, 1974)

นอกจากนี้ พาย และ เวอร์บา ยังได้เสนอว่า วัฒนธรรมทางการเมืองเป็นเรื่องของทัศนคติ ความเชื่อ และสภาวะแห่งจิตใจ ซึ่งมีส่วนเสริมให้เกิดความเป็นระเบียบเรียบร้อย ต่อกระบวนการทางการเมืองซึ่งจะกำหนด พฤติกรรมทางการเมืองอีกด้วย (Lucian W. Pye and Sydney Verba, eds., 1962) ซึ่งสอดคล้องกับที่ ประสิทธิ์ สวาสต์ญาติ (2520) สรุปไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมืองนั้นเป็นเรื่องของทัศนคติ ความเชื่อ ค่านิยม ของสมาชิกในแต่ละสังคมที่มีต่อวัตถุและส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งจะมีส่วนกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลแต่ละคนต่อไป กล่าวคือ สมาชิกในสังคมนั้นมีความรู้ ความเข้าใจว่าสังคมหรือประเทศของเขานั้น มีรูปการปกครองแบบไหน มีหน่วยงาน มีองค์กรอะไรที่เกี่ยวข้องบ้าง ตัวเขาเองมีบทบาท สิทธิ และหน้าที่ ในกระบวนการทางการเมืองการปกครองอย่างไรบ้าง เขามีความรู้สึกพอใจอย่างไรหรือไม่ต่อระบบการเมืองการปกครองที่เป็นอยู่ ดังนั้นพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลจะเป็นไปในลักษณะใดก็ขึ้นอยู่กับวัฒนธรรมทางการเมืองที่เขามีอยู่นั่นเอง

จากแนวคิดข้างต้นทั้งหมดมีความสอดคล้องกับแนวคิดของ อัลมอนด์ ซึ่งได้อธิบายไว้ว่า วัฒนธรรมทางการเมือง เป็นแบบแผนของทัศนคติ และความเชื่อของบุคคลที่มีต่อระบบการเมือง และส่วนต่าง ๆ ของระบบการเมือง ซึ่งจะเป็นตัวกำหนดพฤติกรรมทางการเมืองของบุคคลต่อไป โดยจำแนกออกเป็น 3 ลักษณะ ได้แก่

- Cognitive Orientation คือ ความรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อที่มีต่อวัตถุและระบบการเมือง

- Affective Orientation คือ ความรู้สึกที่มีต่อวัตถุและระบบการเมือง

- Evaluative Orientation คือ ความรู้สึกที่มีลักษณะ เป็นการประเมินค่า ตัดสิน และมีความคิดเห็นที่มีต่อกิจกรรมทางการเมืองและปรากฏการณ์ทางการเมือง (Gabriel A. Almond, 1956)

ซึ่งผู้วิจัยได้นำแนวคิดของ อัลมอนด์ ดังกล่าวข้างต้น มากำหนดตัวแปรทางด้านองค์ประกอบ

ของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เนื่องจากเป็นแนวคิดที่ได้มีการแยกอธิบายไว้อย่างละเอียดและสามารถวัดได้ในเชิงประจักษ์ ดังนี้คือ

- Cognitive Orientation ในการวิจัยนี้วัดตัวแปรองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง เนื่องจากเป็นการวัดระดับความรู้ที่มีต่อการเมืองการปกครอง

- Affective Orientation ในการวิจัยนี้วัดตัวแปรองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองทางด้านทัศนคติทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง เนื่องจากเป็นการวัดความรู้สึกทางอารมณ์ที่มีต่อการเมืองการปกครอง

อย่างไรก็ตาม เนื่องจากข้อจำกัดของการวิจัยเชิงสำรวจ จึงทำให้ผู้วิจัยไม่สามารถวัดวัฒนธรรมทางการเมืองทางด้านความรู้สึกประเมินค่า (Evaluative Orientation) ได้ เพราะเป็นการยากที่จะให้บุคคลประเมินความรู้สึกของตนได้ว่า เหตุใดถึงชอบหรือไม่ชอบ หรือเหตุใดจึงคิดว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้ไม่ดี เพราะความรู้สึกต่าง ๆ เหล่านี้ของบุคคลขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลายอย่างที่เข้ามา เป็นปัจจัยแทรกซ้อน และเป็นการยากที่บุคคลจะตอบถึงความรู้สึกที่แท้จริงของตนเองได้ เพราะฉะนั้นคำตอบที่ได้มาก็อาจไม่ใช่ความจริงทั้งหมด

อัลมอนต์ และ เวอร์บา ยังได้แบ่งประเภทวัฒนธรรมทางการเมือง ออกเป็น 3 ลักษณะ คือ แบบที่หนึ่ง ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ (Parochial Political Culture) หมายถึง วัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ไม่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ไม่รับรู้ถึงการปฏิบัติงานขององค์กรทางการเมือง และไม่คิดว่าตนเองจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง

แบบที่สอง ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า (Subjective Political Culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่ยอมรับในอำนาจของรัฐบาล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองและระบบการเมืองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจจะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง ไม่ว่าจะในระดับใด

แบบที่สาม ได้แก่ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบเข้ามามีส่วนร่วม (Participant Political Culture) เป็นวัฒนธรรมทางการเมืองของบุคคลที่สนใจในระบบการเมืองทั่วไป รับผิดชอบต่อโครงสร้างทางการเมือง และการบริหาร และเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (Almond and Verba, 1976)

อย่างไรก็ตาม อัลมอนด์ และ เวอร์บา ย้ำว่าการจำแนกประเภทวัฒนธรรมทางการเมืองออกเป็น 3 ประเภทนี้ ไม่ได้หมายความว่าในสังคมหนึ่ง ๆ จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองประเภทเดียว สิ่งที่เสนอข้างต้นเป็นเพียงการช่วยอธิบายแนวความคิดเท่านั้น แต่ในความเป็นจริงแล้ว ประเทศที่คนส่วนมากมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วมนั้น ก็อาจมีกลุ่มบุคคลซึ่งมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบ และแบบไพร่ฟ้ารวมอยู่ด้วยเช่นกัน ดังนั้นเขาจึงมีความเห็นว่า อาจแบ่งประเภทระบบการเมืองที่มีลักษณะผสมนี้ออกไปได้อีก 3 แบบ คือ

1) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมไพร่ฟ้า (Parochial-subject political culture) หมายถึง ระบบการเมืองที่ประชาชนส่วนใหญ่ยอมรับในอำนาจของรัฐบาลกลาง แต่ก็ยังไม่สนใจที่จะเรียกร้องสิทธิทางการเมือง หรือในกรณีที่ได้รับสิทธิทางการเมืองแล้วก็ตามแต่ไม่สนใจที่จะใช้สิทธินั้น และไม่คิดว่าตนเองจะมีบทบาทหรืออิทธิพลอะไรต่อระบบการเมือง

2) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม (Subject participant political culture) หมายถึง ระบบการเมืองที่ประชาชนบางส่วนเริ่มมีความสนใจต้องการที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมการเมือง คิดว่าตนเองมีบทบาทและอิทธิพลที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ เช่นด้วยการสนใจที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สนใจติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล วิจัยและประท้วงนโยบายของรัฐบาล แต่ประชาชนอีกจำนวนหนึ่งยังคงเมินเฉยไม่สนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง

3) วัฒนธรรมทางการเมืองแบบคับแคบผสมกับการมีส่วนร่วม (Parochial participant political culture) หมายถึง ระบบการเมืองที่มีอยู่ในสังคมที่ประกอบด้วยชนหลายเชื้อชาติหรือหลายเผ่าชน แต่ละเชื้อชาติหรือเผ่าชนต่างก็มีความจงรักภักดีอย่างแน่นแฟ้นต่อกลุ่มของตนเป็นลำดับแรก และมีทัศนคติต่อการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองในทางที่จะแสวงหาผลประโยชน์เฉพาะเชื้อชาติเฉพาะกลุ่มให้ได้มากที่สุดเท่าที่จะทำได้

กล่าวโดยรวมแล้ว จะเห็นว่าแนวคิดของบุคคลต่าง ๆ ที่มีต่อวัฒนธรรมทางการเมืองข้างต้น เป็นไปในทางเดียวกัน คือเห็นว่าวัฒนธรรมทางการเมืองเป็นส่วนย่อยของวัฒนธรรมทั้งหมด และเป็นเรื่องของ ความรู้ ความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกที่บุคคลมีต่อวัตถุและระบบการเมือง อันจะส่งผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองของแต่ละบุคคล ตามที่ อัลมอนต์ และ เวอร์บา ได้สรุปครอบคลุมแนวคิดของนักวิชาการข้างต้นไว้อย่างชัดเจน และเป็นแนวคิดที่ผู้วิจัยนำมาใช้ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ด้วย

ความสำคัญของวัฒนธรรมทางการเมือง

เงื่อนไขประการสำคัญที่สุดอย่างหนึ่ง ต่อความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตย ก็คือ การที่พลเมืองในสังคมนั้น มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือมีจิตใจแบบประชาธิปไตย คือมีทัศนคติ ความเชื่อที่มีเหตุผล รู้จักวิเคราะห์วิจารณ์ และมองโลกตามความเป็นจริง ในทางสร้างสรรค์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งต่อการใช้อำนาจหน้าที่และการทำงานของเจ้าหน้าที่ของรัฐ (Pye and Verba, eds., 1962) เช่นเดียวกับ สุจิต บุญบงการ (2514) ที่มองว่า วัฒนธรรมทางการเมืองของสมาชิกในแต่ละสังคม จะเป็นสิ่งสำคัญที่สุดอย่างหนึ่งต่อความสำเร็จของการปกครองในสังคมนั้น อาทิ มีการยอมรับกันว่า ปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ระบอบประชาธิปไตยของสหรัฐอเมริกาดำรงอยู่ได้นั้น เป็นเพราะชาวอเมริกันมีความเชื่อมั่นศรัทธาในระบบนี้ มีจิตใจและบุคลิกภาพเป็นประชาธิปไตย หรือมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั่นเอง ซึ่งถ้าหากเกิดความสำเร็จของประชาธิปไตยขึ้นในสังคมใดแล้ว ความเจริญในส่วนต่าง ๆ ของสังคมจะเป็นผลตามมา

องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การมีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคลตามทัศนะของนักรัฐศาสตร์ มีดังนี้คือ

1. ทศนคติทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย (Political Attitude)

1.1 บุคคลจะต้องมีความเชื่อมั่น ศรัทธาต่อหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย กล่าวคือ พลเมืองในสังคมนั้น ๆ ต้องการให้มีการปกครองในระบบนี้มากกว่าระบบอื่น ๆ รวมทั้งเห็นด้วยกับหลักการปกครองแบบประชาธิปไตยว่า เป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชนและเพื่อประชาชน

1.2 บุคคลจะต้องยึดมั่นและ เชื่อถือในหลักความสำคัญและศักดิ์ศรีของบุคคล หลักความเสมอภาคของบุคคล หลักแห่งเสรีภาพในการแสดงความคิดเห็น รวมทั้งเคารพในสิทธิเสรีภาพของบุคคลอื่นในการพูดแสดงความคิดเห็น และการแสดงออก แม้ว่าความคิดเห็นเหล่านั้นตนเองจะไม่เห็นด้วยก็ตาม (Jame W. Prothro and Charles W. Grigg, 1964) ผู้ที่มีจิตใจแบบประชาธิปไตยจะต้องยอมรับหรือมีความอดกลั้นต่อการปฏิบัติที่แตกต่างไปของผู้อื่น หากพฤติกรรมเหล่านั้นมิได้ขัดต่อการใช้สิทธิเสรีภาพของตน

1.3 บุคคลจะต้อง เคารพในกติกาของการปกครองแบบประชาธิปไตย คือหลักการตัดสินด้วยเสียงข้างมาก โดยมีข้อผูกพันที่จะต้องได้รับการปฏิบัติตามจากทุก ๆ ฝ่าย ทั้งนี้จะต้องให้ความคุ้มครองในสิทธิเสรีภาพของเสียงส่วนน้อยด้วย เพื่อเป็นหลักประกันว่า การแก้ไขปัญหานั้นๆ กระทำไปเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวม โดยวางอยู่บนพื้นฐานของหลักแห่งเสรีภาพและความเสมอภาค ส่วนเสียงส่วนน้อยที่ไม่เห็นด้วยก็จะต้องได้รับการคุ้มครองมิใช่ถูกกำจัดออกไปจากสังคม ยิ่งไปกว่านั้นการปกครองแบบประชาธิปไตยยัง เน้นถึงการปฏิบัติต่อกันอย่างยุติธรรม การเคารพในกฎหมาย และสิทธิของบุคคลที่จะได้รับการพิจารณาดีตามกฎหมายโดยยุติธรรมอีกด้วย (Jame W. Prothro and Charles W. Grigg, 1964)

บุคคลที่มีทัศนคติที่ดีต่อการ เมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยจะ เป็นผู้ที่มีส่วนร่วมทางการเมือง

2. ความสนใจในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง (Political Interest)

ความสนใจในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองของบุคคล พิจารณาได้จากการติดตามข่าวคราวกิจกรรมต่างๆ ของรัฐบาล การแสดงความคิดเห็นต่างๆ และการเข้าไปมีส่วนร่วมต่อการตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล (Almond and Verba, 1966) บุคคลที่สนใจ

การเมืองมักเป็นบุคคลที่มีความรู้ทางการเมือง มีความสนใจเกี่ยวกับปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับการเมือง หรือมีความเชื่อว่ากิจกรรมทางการเมืองนั้นเป็นสิ่งที่ก่อให้เกิดผลประโยชน์นานาประการ (จรรยา สุภาพ, 2520) และความสนใจทางการเมืองก็จะเป็นปัจจัยหนึ่งที่ผลักดันให้บุคคลเข้าร่วมทางการเมือง ดังที่ ณรงค์ สินสวัสดิ์ (2524) กล่าวไว้ว่า ผู้ที่สนใจการเมืองมักจะมีแนวโน้มที่จะเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่สนใจ ความสนใจการเมืองอาจดูได้จากการติดตามข่าวสารทางการเมือง เช่น โดยทางหนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์ การพูดคุยกับคนอื่นทางการเมือง การไปฟังเขาหาเสียงเลือกตั้ง ผู้ที่สนใจในลักษณะนี้มักจะมีแนวโน้มที่จะไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าคนที่ไม่มี ความสนใจ

3. ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน (Political Efficacy)

ความเชื่อในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองเข้าใจ และสามารถมีอิทธิพลต่อกิจการของเมืองการปกครอง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2523) เช่นเดียวกับแคมป์เบลล์ และเคนเนทท์ พรวิวิทท์ ที่ให้คำนิยามตรงกันว่า ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึกว่าการกระทำทางการเมืองของบุคคลมี หรือสามารถมีผลกระทบต่อกระบวนการทางการเมือง มีความรู้สึกว่าการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองและสังคมเป็นสิ่งที่เป็นไปได้ โดยที่พลเมืองแต่ละคนสามารถมีบทบาทในการนำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้ (Campbell A., G. Gurin and W.E. Miller, 1964, Kenneth Prewitt, 1968) และบุคคลที่เชื่อว่าเขามีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ จะมีแนวโน้มเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่คิดว่าตนไม่มีประสิทธิภาพทางการเมือง (ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2524)

4. ความเข้าใจทางการเมือง (Political Understanding)

ความเข้าใจทางการเมือง หมายถึง การที่บุคคลมีความเข้าใจข้อเท็จจริงทางการเมืองการปกครอง ได้แก่ ความเข้าใจในสิทธิของพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย ในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้งสามด้าน คือ อำนาจนิติบัญญัติผ่านทางรัฐสภา อำนาจบริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี อำนาจตุลาการผ่านระบบการศาล และผู้ที่มีความเข้าใจความจริงต่าง ๆ ในทางการเมือง มักจะ

มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่ไม่เข้าใจทางการเมือง (ณรงค์ สินสวัสดิ์ , 2524)

6. ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน (Political Consciousness)

ความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน อาทิ การปฏิบัติตนในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยที่ดี ได้แก่ การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีความเชื่อมั่นอยู่เสมอว่าจะต้องเข้าไปมีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือกำหนดนโยบายของรัฐบาล โดยเห็นความสำคัญของการปฏิบัติ เช่นนั้นว่าเป็นประโยชน์ต่อสังคม (Almond and Verba, 1966)

ความสำนึกในหน้าที่ทางการเมืองของประชาชน จะนำไปสู่การมีส่วนร่วมทางการเมืองในรูปแบบนานาประการ เช่น การใช้สิทธิความเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย แสดงออกโดยการเลือกตั้ง การแสดงความคิดเห็นในทางการเมืองผ่านองค์การพรรคการเมืองและองค์การอื่น ๆ ทั้งที่เป็นองค์การเอกชนและรัฐบาล การเดินขบวนเรียกร้องสิทธิ การเดินขบวนสนับสนุนหรือคัดค้านการใช้อำนาจการปกครองของรัฐบาลหรือกลไกของรัฐบาล ฯลฯ (พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย, 2520) บุคคลที่เชื่อว่า การเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองเป็นหน้าที่ที่จะต้องทำ (Sense of Citizen Duty) มิใช่เป็นสิ่งที่ทำได้ ไม่ทำก็ได้ คนพวกนี้มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมในทางการเมือง (ณรงค์ สินสวัสดิ์ , 2524)

6. มีความไว้วางใจทางการเมือง (Political Trust)

ความไว้วางใจทางการเมือง เป็นความโน้มเอียงทางการเมืองพื้นฐาน หรือการรับรู้ที่บุคคลมีต่อกิจกรรมทางการเมือง อำนาจทางการเมือง ผู้ใช้อำนาจทางการเมือง หรือระบบการเมืองทั้งหมด ในเชิงประเมินค่าว่าสิ่งนั้นหรือการกระทำนั้นเป็นสิ่งที่ถูกต้อง ชอบธรรม มีเหตุผล เป็นความรู้สึกผูกพันต่อกระบวนการและสถาบันทางการเมือง ซึ่งแสดงออกในรูปของความชอบพอและการให้ความไว้วางใจ บุคคลที่มีความไว้วางใจทางการเมืองสูง เชื่อว่า การกระทำของรัฐบาลจะทำให้สภาพต่างๆ ดีขึ้น การเมืองมิใช่เรื่องสกปรกไปเสียทั้งหมด ข้าราชการ เจ้าหน้าที่ของรัฐ ก็ทำงานเพื่อประโยชน์สุขของประชาชนเป็นส่วนใหญ่ แต่บุคคลที่มีความหวาดระแวงทางการเมืองค่อนข้างสูง มีแนวโน้มที่จะรู้สึกว่าการเมือง เป็นผู้มีเล่ห์เหลี่ยมหลอกลวงประชาชนอยู่

เสมอ รู้สึกว่าผู้นำของประเทศเป็นคนคดโกง และเห็นแก่ประโยชน์ส่วนตนมากกว่าส่วนร่วม (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526) ซึ่ง ดาเนียล วิท ได้อธิบายถึงประโยชน์ของความไว้วางใจทางการเมืองไว้ว่า การที่บุคคลแต่ละคนมีทัศนคติที่ดีต่อเพื่อนมนุษย์ เป็นการมองโลกในแง่ดี และการมีความคิดที่ว่า รัฐบาลเป็นเครื่องมือของสังคม การเมืองเป็นสิ่งจำเป็นสำหรับประชาชน มิใช่เป็นเรื่องสกปรก และมีแต่การคอร์รัปชัน เป็นสิ่งจำเป็นในวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย (Daniel Wit, 1963) เช่นเดียวกับ มอริส โรเซนเบิร์ก ที่กล่าวไว้ว่า การมีทัศนคติและมองโลกในแง่ดี มีความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ และมีความเชื่อมั่นในตัวเจ้าหน้าที่และสถาบันของทางราชการ (Morris Rosenberg, 1966) นับว่าเป็นความจำเป็นต่อความสำเร็จของการปกครองระบอบประชาธิปไตยอยู่ไม่น้อย เพราะการเมืองเป็นเรื่องของความร่วมมือร่วมใจกัน และไว้วางใจซึ่งกันและกัน ซึ่งจะนำไปสู่ความสำเร็จของการดำเนินงานของสถาบันทางการเมืองต่าง ๆ ได้ ประชาชนจะต้องเชื่อมั่นและศรัทธาว่าระบอบประชาธิปไตย จะช่วยแก้ปัญหาและภาวะวิกฤตต่าง ๆ ของสังคมได้ดีกว่าระบบการปกครองอื่น ๆ ต้องมีความเชื่อว่ามีมนุษย์สามารถปกครองตนเองได้ การมองโลกในแง่ดีจะช่วยให้มนุษย์เอาชนะสิ่งแวดล้อมได้ ทั้งนี้ระบอบประชาธิปไตยจะช่วยให้เกิดความมั่นใจแม้จะเป็นไปอย่างเชื่องช้าก็ตาม เพราะจะส่งผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของบุคคล ดังที่ ณรงค์ สินสวัสดิ์ กล่าวไว้ว่าบุคคลที่มีความไว้วางใจ หรือมีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง (ณรงค์ สินสวัสดิ์ , 2524)

กล่าวโดยสรุป การมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หรือการมีจิตใจแบบประชาธิปไตยนั้นได้แก่ การที่มีความเชื่อมั่นศรัทธาและสนับสนุนหลักการปกครองแบบประชาธิปไตย เคารพในศักดิ์ศรี ความเสมอภาคและเสรีภาพของบุคคล มีความสนใจในกิจกรรมการเมือง การปกครอง มีความเข้าใจในการเมืองการปกครอง มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง มีความไว้วางใจในเพื่อนมนุษย์ ตระหนักในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน ซึ่งทัศนคติ ความคิด ความเชื่อเหล่านี้จะส่งผลต่อพฤติกรรมการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้วิจัยได้นำองค์ประกอบดังกล่าวนี้มากำหนดเป็นตัวแปรในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ เนื่องด้วยจากแนวคิดที่ว่าวัฒนธรรมทางการเมืองมีผลต่อการเข้ามามีส่วนร่วมของบุคคลในทางการเมือง สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ใน

การศึกษาครั้งนี้ ที่ผู้วิจัยต้องการจะศึกษาถึงปัจจัยทางจิตวิทยาที่สนับสนุนให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และต้องการที่จะศึกษาว่า เยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สมควรจะได้รับสิทธิออกเสียงเลือกตั้งตามกฎหมายขยายฐานสิทธิเลือกตั้งให้เยาวชนอายุ 18-19 ปี หรือไม่ ดังนั้นในการศึกษาครั้งนี้ ผู้วิจัยจึงได้นำองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งได้แก่ ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง มากำหนดเป็นตัวแปร และแนวคิดในการศึกษาด้วย

3. การสื่อสารทางการเมือง

มนุษย์อาศัยการสื่อสาร เป็นสื่อกลางในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็นซึ่งกันและกัน การสื่อสารจึงเป็น "ตัวกลาง" ในการถ่ายทอดความคิดเห็น ความรู้สึก และประสบการณ์ จากบุคคลหนึ่งไปยังบุคคลหนึ่ง ซึ่งมีรูปแบบลักษณะของการถ่ายทอดที่แตกต่างกันไปขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์ของการสื่อสารนั้น ๆ เช่น การสื่อสารเพื่อการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารเพื่อให้ความรู้ เป็นต้น สำหรับการสื่อสารทางการเมือง นับว่าเป็นลักษณะของการสื่อสารอีกรูปแบบหนึ่ง โดยมุ่งหวังในการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น การถ่ายทอดความรู้สึก ทศนคติ เกี่ยวกับการเมือง

ความหมายของการสื่อสาร

เอ็ดเวิร์ด ซาเปียร์ กล่าวว่า การสื่อสาร หมายถึง การที่มนุษย์ติดต่อ ส่งข่าวสาร ข้อเท็จจริง ความคิดเห็นและทัศนคติต่างๆ จากบุคคลหนึ่งไปยังอีกบุคคลหนึ่ง หรือหลายคน (Edward Sapir, 1959) เช่นเดียวกับ ปรมะ สตะเวทิน (2526) ที่กล่าวว่า การสื่อสารเป็นกระบวนการถ่ายทอดสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสารโดยผ่านสื่อ ซึ่งตรงกับ เอเวอร์เรท เอ็ม.โรเจอร์ และ เอฟ.ฟลอยด์ ซูเมคเกอร์ ที่กล่าวไว้เช่นกันว่า การสื่อสาร คือกระบวนการซึ่งสารถูกส่งจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร (Everett M. Rogers and F. Floyd Shoemaker, 1971)

จากความหมายของการสื่อสารดังกล่าวที่มีความสอดคล้องไปในแนวทางเดียวกัน ทำให้สามารถสรุปได้ว่า การสื่อสาร หมายถึงกระบวนการติดต่อ ส่งข่าวสารจากผู้ส่งสารไปยังผู้รับสาร โดยอาศัยสื่อเป็นตัวกลางในการถ่ายทอดสาร ผู้วิจัยมีความคิดเห็นสอดคล้องกับแนวคิดการสื่อสารดังกล่าว แต่ก็เห็นว่าควรที่จะเพิ่มเติมความหมายของการสื่อสารในด้านบทบาทหน้าที่ของสื่อสารด้วย ดังที่ คิริชัย คิริกายะ (2620) ได้อธิบายไว้ว่า การสื่อสารเป็นสิ่งซึ่งนำมาซึ่งความเปลี่ยนแปลง คือเมื่อใดก็ตามที่คนเริ่มทำการสื่อสารกับบุคคลอื่น การเปลี่ยนแปลงย่อมเกิดขึ้นไม่มากก็น้อย โดยเฉพาะในส่วนของที่เกี่ยวกับ ทักษะคติ ความเชื่อ ค่านิยม ตลอดจนการกระทำของคน ดังนั้น การที่บุคคลจะได้รับข่าวสาร หรือส่งข่าวสารไปยังผู้อื่นนั้น ต้องเกี่ยวข้องโดยตรงกับการสื่อสาร การสื่อสาร เป็นหัวใจสำคัญของพฤติกรรมมนุษย์ในการอยู่ร่วมกันในสังคม มนุษย์ได้ใช้วิธีการต่าง ๆ ติดต่อกับคนอื่น ๆ เพื่อที่จะบอกข่าวสาร ข้อมูล ตลอดจนความรู้ สึกนึกคิด ความเห็น และแลกเปลี่ยนประสบการณ์ต่อกัน และที่สำคัญเพื่อชักจูงให้เกิดพฤติกรรมตามที่ผู้ส่งสารต้องการ

องค์ประกอบของการสื่อสาร

การสื่อสารมีลักษณะ เป็นกระบวนการประกอบด้วยองค์ประกอบต่าง ๆ ที่มีความสัมพันธ์ซึ่งกันและกัน มีหน้าที่และวัตถุประสงค์ที่ต้องกระทำร่วมกัน องค์ประกอบที่สำคัญของการสื่อสาร ได้แก่

1. แหล่งสารหรือผู้ส่งสาร (Source) เป็นจุดเริ่มต้นของการสื่อสาร หมายถึง แหล่งกำเนิดของสาร หรือผู้ที่เลือกสรรข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็น หรือเหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นแล้วส่งต่อไปยังผู้รับสาร ผู้รับสารอาจเป็นบุคคลคนหนึ่ง หรือมากกว่าหนึ่งคนก็ได้ บทบาทของผู้ส่งสารมีอยู่ 3 ประการ คือ เลือกสรรความหมายที่จะใช้สำหรับการสื่อสาร สร้างรหัสจากความหมายให้อยู่ในรูปของสาร และส่งรหัสของสารนั้นออกไป

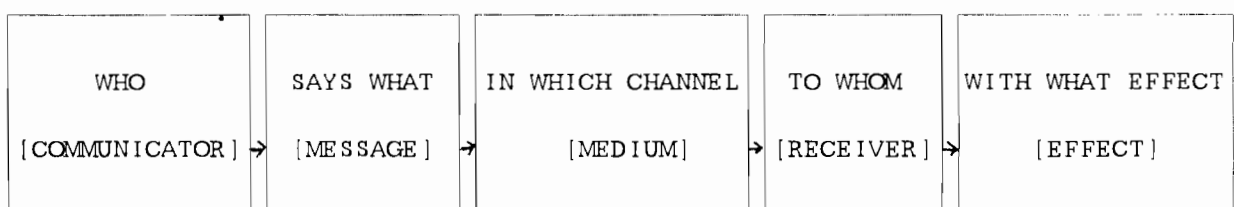
2. สาร (Message) หมายถึง สิ่งที่ทำหน้าที่กระตุ้นความหมายให้กับผู้รับ เป็นสาระเรื่องราวที่ส่งออกไปจากผู้ส่งสารถึงผู้รับสาร อาจเป็นความคิด (Idea) หรือเรื่องราวใด ๆ ที่ส่งผ่านไปตามสื่อได้ สารอาจเป็นข้อความ คำพูด รูปภาพ หรือกริยาท่าทางก็ได้

3. ช่องทางสำหรับส่งสาร หรือสื่อ (Channel of Media) เป็นสิ่งที่จะนำสารจากผู้ส่งไปยังผู้รับ ในการศึกษาเกี่ยวกับ "สื่อ" โดยทั่วไปมักแบ่งสื่อออกเป็นสามประเภท คือ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

4. ผู้รับสาร (Receiver) หมายถึง ผู้ที่รับข่าวสารจากแหล่งสาร เป็นจุดหมายปลายทางที่สารส่งไปถึง ผู้รับสารอาจเป็นบุคคลเดียวหรือหลายคน หรือกลุ่มคนก็ได้ บทบาทของผู้รับสารมีอยู่ด้วยกันสามประการ คือ รับสาร ถอดรหัสจากสาร เพื่อให้ได้ความหมายและโต้ตอบต่อความหมาย บทบาททั้งสามนี้อาจทำโดยบุคคลเพียงคนเดียว

องค์ประกอบอีกส่วนหนึ่งคือ "ปฏิกิริยาย้อนกลับ" (Feedback) องค์ประกอบนี้ในบางครั้งอาจมี หรือไม่มีก็ได้ ขึ้นอยู่กับระบบของการสื่อสารแต่ละประเภท ปฏิกิริยาย้อนกลับประกอบด้วย สาร หรือพฤติกรรมที่ผู้ได้รับสารแสดงออกเพื่อให้ผู้ส่งสารได้ทราบถึงผลของสารที่ผู้ส่งได้ส่งไปให้ผู้รับ ปฏิกิริยาย้อนกลับ เป็นผลที่เกิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสาร นอกจากนั้นยังเป็นสิ่งที่แสดงว่าการสื่อสารนั้นเกิดผลหรือไม่ และประสบความสำเร็จมากน้อยเพียงใด

ฮาโรลด์ ดี. ลาสส์เวลล์ อธิบายความหมายของการสื่อสารโดยใช้แบบจำลอง ซึ่งเป็นการศึกษาปฏิกิริยาระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร เนื้อหาข่าวสาร ชนิดของสื่อที่ใช้ และผลอันเกิดจากการกระทำการสื่อสาร ไว้ดังนี้

แบบจำลองการสื่อสารของ Harold D. Lasswell

WHO	คือ ผู้ที่กำหนดและควบคุมเนื้อหาข่าวสาร ในการวิจัยนี้ คือ ตัวแทนต่าง ๆ ในสังคมที่มีส่วนสำคัญในกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง ซึ่ง ได้แก่ ครอบครัว สถานศึกษา กลุ่มเพื่อน สื่อมวลชน พรรคการเมือง และหน่วยงานราชการ
WHAT	คือ เรื่อง หรือเนื้อหาสาระของ เรื่องที่ถูกสื่อสารออกไป ในการวิจัยนี้ คือ ข่าวสารทางการเมืองทั่วไปทั้งในและต่างประเทศ และข่าวสารเกี่ยวกับการณรงค์ให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง
CHANNEL	คือ ตัวกลางของสื่อที่ข่าวสารถูกส่งผ่านไปยังผู้รับ ในการวิจัยนี้คือ การสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารเฉพาะกิจ
WHOM	คือ ผู้รับสาร ในการวิจัยนี้ คือ เยาวชนอายุ 18-19 ปี
EFFECT	คือ สิ่งที่เกิดขึ้นอันเป็นผลมาจากการสื่อสาร ในการวิจัยนี้ คือ องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง และการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

นักวิชาการคนอื่น ๆ อีกหลายคนก็มีความคิดเห็นทำนองเดียวกันกับ ลาสส์เวลล์ เช่น เดวิด เค. เบอร์โลเห็นว่า องค์ประกอบของการสื่อสาร คือ แหล่งสาร สาร ช่องทางการสื่อสารหรือสื่อ และผู้รับสาร (David K. Berlo, 1960) และเพิ่มเติมในส่วนของผล (Effect) หรือปฏิกิริยาสะท้อนกลับ (Feedback) ตามแนวคิดของโรเจอร์ส (Everette M. Rogers and Lynne Svenning, 1969) ด้วย ดังนั้น การสื่อสาร จึงหมายถึง การที่ผู้ส่ง ส่งสารผ่านช่องทางอันหนึ่งไปยังผู้รับสารและก่อให้เกิดผล (Effect) อันหมายถึงการเปลี่ยนแปลงในตัวผู้รับสาร ซึ่งการเปลี่ยนแปลงนี้อาจเป็นการเปลี่ยนแปลงด้านความรู้ ทศนคติและพฤติกรรมนั่นเอง (Everett M. Rogers with F. Floyd Shoemaker, อ้างแล้ว) ซึ่งในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้พิจารณาในส่วนของผลของการสื่อสารนี้ด้วย เพื่อที่จะได้เห็นว่าการสื่อสารในกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของตัวแทนต่าง ๆ ในสังคมที่มีต่อเยาวชนนั้นเกิดประสิทธิผลเพียงใด โดยพิจารณาผลจากการที่เยาวชนมีองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมือง และการที่เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้

หน้าที่ของการสื่อสาร

ลาสส์เวลล์ ได้อธิบายถึงหน้าที่สำคัญของการสื่อสารไว้ 3 ประการคือ (Harold D. Lasswell, อ้างแล้ว)

1. ให้ข่าวสาร
2. ให้ความเห็น หรือการชักจูง
3. ให้ความรู้หรือการศึกษา และการถ่ายทอดทางวัฒนธรรม

ในเมื่อการสื่อสารสามารถก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลง และเป็นสิ่งที่ช่วยในการถ่ายทอดวัฒนธรรมแก่บุคคลในสังคม จึงอาจสรุปได้ว่า การสื่อสารย่อมก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคมได้ด้วย ในฐานะที่การเมืองก็เป็นส่วนหนึ่งของระบบสังคม ในการวิจัยครั้งนี้จึง เป็นการศึกษาบทบาทหน้าที่ของการสื่อสารทั้งสามประการ โดยหน้าที่ทั้งสามนั้นมีความสอดคล้องเกี่ยวเนื่องกันภายในกระบวนการสังคมปรกิตทางการเมือง หรือ การถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองนั่นเอง

ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมือง

แนวความคิดเรื่องการเมืองทางการเมืองกับวัฒนธรรมทางการเมืองนี้ อัลมอนด์ และ เพาเวลล์ (Almond and Powell, 1966) อธิบายไว้ว่า การวิเคราะห์และเปรียบเทียบการทำหน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง เป็นสิ่งที่ เป็นประโยชน์และน่าสนใจที่สุดประการหนึ่งในการที่จะศึกษาระบบการเมืองต่างๆ ผู้นำทางการเมืองและนักทฤษฎีทางการเมืองต่างยอมรับกันมานานแล้วว่า มีความเกี่ยวพันอันซับซ้อนของการสื่อสารในระบบการเมือง และการวิเคราะห์การสื่อสารในสังคมนั้น สามารถที่จะศึกษาด้วยวิธีการต่าง ๆ หลายวิธี การสื่อสารเป็นปัจจัยที่แพร่กระจายทั่วไป ในวิถีชีวิตของมนุษย์ เราจะพบว่า การสื่อสารมีอยู่ในทุกรูปแบบของกิจกรรมทางสังคม จึงมีผู้เสนอว่า ศาสตร์ทางการเมืองนั้น สามารถที่จะอธิบายแนวความคิดเสียใหม่ได้ โดย

ใช้หลักของการสื่อสารและในลักษณะที่เป็นปัจจัยซึ่งทำหน้าที่กระจายข่าวสารและกำหนดผลกระทบ (Impact) จากการนั้น

ในปี 1978 อัลมอนด์และเพาเวลล์ (Almond and Powell, 1978) ได้อธิบายเพิ่มเติมว่าการสื่อสารด้านการเมือง คือ หน้าที่ของระบบในขั้นพื้นฐาน (Basic System Function) ซึ่งจะมีผลในการรักษา และเปลี่ยนแปลงวัฒนธรรมทางการเมือง และโครงสร้างทางการเมือง ความจริงแล้ว อาจกล่าวได้ว่า ความเปลี่ยนแปลงส่วนใหญ่ในระบบการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับ ความเปลี่ยนแปลงในรูปแบบของการสื่อสาร ซึ่งมักเป็นทั้งในรูปของต้นเหตุและผลลัพธ์ ตัวอย่าง เช่น กระบวนการสังคมนิยมทั้งหมดก็คือกระบวนการสื่อสารนั่นเอง ถึงแม้ว่าการสื่อสารนั้นจะเป็นไปโดยมิได้หวังผลที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติก็ตาม ในทำนองเดียวกันนี้ การประสานงานและการควบคุมของบุคคลตามบทบาทในองค์กรต่าง ๆ ย่อมต้องอาศัยการสื่อสารในการให้ข้อเท็จจริง ดังนั้นในการสร้างรูปแบบของสังคมนิยมใหม่ และในการสร้างองค์กรใหม่ ต่างก็ต้องอาศัยการเปลี่ยนแปลงในความเป็นไปของการสื่อสาร

จากแนวคิดข้างต้นแสดงให้เห็นว่า การสื่อสาร เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมือง ในการทำหน้าที่เป็นสื่อในการเปลี่ยนแปลง รักษา หรือชักจูงให้บุคคลในสังคมเกิดความคิด ความเชื่อทางการเมืองที่สอดคล้องกับการเมืองการปกครอง จากบุคคลรุ่นหนึ่งไปสู่บุคคลอีกรุ่นหนึ่งในระบบการเมืองภายใต้กระบวนการสังคมนิยมทางการเมือง

หน้าที่ของการสื่อสารทางการเมือง

เสรี วงษ์มณฑา ได้รวบรวมหน้าที่ของการสื่อสารในกระบวนการทางการเมืองในส่วนที่เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองไว้ดังนี้ (เสรี วงษ์มณฑา, 2537)

1. **สร้างทัศนคติทางการเมือง:** การพูดคุย การเผยแพร่ การประชุม การอบรม การแจกใบปลิว การตีพิมพ์ประกาศ การแจกแผ่นพับ ข่าว และบทความทางวิทยุกระจายเสียง

วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ นิตยสาร สามารถที่จะช่วยสร้างสำนึกทางการเมือง ค่านิยมทางการเมือง และทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนได้

ข่าวคราวเกี่ยวกับนักรบการเมืองจะสร้างความรู้สึกให้แก่ประชาชนว่า เขาศรัทธานักรบการเมืองเพียงใด และจะทำให้เขารู้สึกต่อไปว่าเขาควรจะเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองมากน้อยเพียงใด อย่างที่ฝรั่งบางคนเขียนถึงเมืองไทยว่า การเมืองไทยเป็นการเข้าร่วมของผู้ไม่รู้ แต่ผู้ไม่รู้ไม่เข้าร่วม (Uninformed Participants and Informed Non-participants) นั่นคือคนที่รู้อะไรดี ๆ มักจะเสื่อมศรัทธาในระบบการเมืองและไม่เข้าร่วมกิจกรรมทางการเมือง เช่น ไม่ไปเลือกตั้ง แต่คนที่สนใจนั้นเพราะยังไม่รู้อะไรดีนัก จึงยังศรัทธาอยู่ เช่นชาวนาที่ไม่ไปเลือกตั้งกันมาก เป็นต้น

2. **สร้างความสนใจในการเมือง :** ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนัก เพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวของการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักรบการเมืองหรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันประจำ นักรบการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งในหนังสือพิมพ์ วิทยุโทรทัศน์ เสียงพูดของเขามีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางนิตยสารอยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้นคนยุคนี้จะสนใจข่าวการเมืองเพิ่มมากขึ้น

3. **สร้างความรู้และความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง :** นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารยังถูกนำมาใช้สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การเผยแพร่ประชาธิปไตย โดยสื่อบุคคลกิติ หรือโดยสื่อสารมวลชนกิติ ได้ทำให้ประชาชนเข้าใจดีขึ้นว่าประชาธิปไตยคืออะไร การพูดถึงกฎหมาย การออกพระราชบัญญัติต่าง ๆ ในปัจจุบันประชาชนมีความรู้ความเข้าใจยิ่งขึ้น ทุกครั้งที่มีการออกกฎหมายใหม่ มีการออกพระราชบัญญัติใหม่ที่ประชาชนต้องรับรู้ และเข้าใจเพื่อปฏิบัติตนในฐานะพลเมืองดีก็มีการนำเสนอสู่ประชาชนด้วยการสื่อสาร

4. **สร้างบทบาททางการเมือง :** ความสนใจที่ก่อให้เกิดความรู้และทัศนคตินั้น ได้นำไปสู่การกำหนดบทบาททางการเมือง ประชาชนปัจจุบันได้รู้ถึงบทบาท สิทธิหน้าที่ของตนในฐานะที่เป็น

ประชาชนได้ดีขึ้น การลงคะแนนเสียง เลือกตั้งถือ เป็นการสื่อสารรูปแบบหนึ่งที่บอกให้นักการเมืองรู้ว่า เราต้องการใครหรือไม่ต้องการใคร ว่าเราสนใจเลือกตัวบุคคลหรือเลือกพรรค การได้รับข่าวสารทำให้เรารู้บทบาททางการเมือง และการแสดงบทบาททางการเมืองก็เป็นการส่งข่าวสารไปยังผู้บริหารเช่นกัน

ข่าวสารทางการเมือง

ในแง่ของการสื่อสาร ข่าวสารมีลักษณะ เป็นสาร (message) อย่างไม่หนึ่งที่ส่งมาตามสื่อต่างๆ ในรูปลักษณะของสัญลักษณ์หรือสัญญาณ (Symbol or Sign) ดังนั้น ข่าวสารจึงหมายถึง "เนื้อหา" ของสื่อที่ใช้ในการสื่อสาร วิลเบอร์ แชรรมม์ อธิบายว่า ข่าวสาร หมายถึง เนื้อหาอะไรก็ได้ที่จะช่วยลดความไม่แน่ใจ หรือจำนวนทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ในสถานการณ์หนึ่ง ช่วยให้บุคคลสามารถสร้างภาพที่ชัดเจน ขยายภาพแวดล้อมที่เขาเกี่ยวข้องและช่วยกำหนดพฤติกรรมที่เขาควรจะทำในสถานการณ์นั้น ๆ (Wilbur Schramm and Donald F. Roberts ,1971)

ทางด้าน สตีเวน แชฟฟี (Steven Chaffee) ได้ให้คำนิยามที่ชี้เฉพาะเจาะจงลงไปถึง "ข่าวสารการเมือง" โดยอาศัยแนวการวิเคราะห์ระบบของ เดวิส อีสตัน ว่า ข่าวสารการเมือง เป็นความรู้ของสมาชิกในระบบการเมืองเกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลงเคลื่อนไหวใด ๆ ในสภาวะของระบบ (Steven Chaffee (ed.), 1976)

จะเห็นได้ว่า วิลเบอร์ แชรรมม์ และ สตีเวน แชฟฟี ต่างก็ให้ความหมายของข่าวสารทางการเมืองไว้ใกล้เคียงกัน ซึ่งชรรมม์ เน้นว่า ข่าวสารจะทำให้เกิดความชัดเจนในอันที่จะช่วยกำหนดพฤติกรรมที่ควรทำในสถานการณ์นั้น ๆ โดยที่แชฟฟี เน้นถึงความรู้ต่อการเปลี่ยนแปลงต่าง ๆ ในระบบการเมือง จากแนวคิดทั้งสองนี้ ทำให้ผู้วิจัยได้สรุปความหมายของข่าวสารทางการเมืองในการวิจัยครั้งนี้ได้ว่า หมายถึง เนื้อหาที่ให้ความรู้แก่สมาชิกในระบบการเมือง เกี่ยวกับการเปลี่ยนแปลง หรือการเคลื่อนไหวใด ๆ ในระบบการปกครองแบบประชาธิปไตย เช่น การตัดสินใจในการทำงานของรัฐบาล การออกกฎหมายของสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร การหา

เสียงของพรรคการเมืองในระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น ทั้งนี้เพื่อเป็นการช่วยลดความไม่แน่ใจ หรือให้ทางเลือกที่อาจเป็นไปได้ เพื่อช่วยให้ประชาชนมีการสร้างภาพที่ชัดเจน และสามารถนำข่าวสารนั้นมาพิจารณาในการกำหนดพฤติกรรมของเขาได้

นักรัฐศาสตร์หลายคนจัดเอา "ข่าวสาร" เป็นทรัพยากรทางการเมืองอย่างหนึ่ง ซึ่งเป็นตัวกำหนดอำนาจ หรืออิทธิพลทางการเมืองของบุคคล ข่าวสารจะช่วยลดความไม่แน่ใจและช่วยให้การตัดสินใจมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ความรู้สึกไม่แน่ใจทางการเมือง ความรู้สึกว่าตนเองมีความรู้เกี่ยวกับการเมือง เป็นที่มาสำคัญของความนิ่งเฉยทางการเมือง ระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยจึงไม่สามารถจะเป็นไปได้ ถ้าประชาชนทั่วไปไม่มีความรู้ถึงความเป็นไปของการเมืองการปกครองบ้างเลย (James D. Barber, 1969) แนวคิดดังกล่าวสอดคล้องกับการศึกษาของ อัลมอนต์และเวอร์บา ที่พบว่าความรู้สึกมีความสามารถทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นความรู้สึกทางการเมืองที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตย นั้นมีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการมีข้อมูลข่าวสารที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและกระบวนการทางการเมือง (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2523) รวมทั้งเกี่ยวข้องกับความสามารถในการใช้ข้อมูลข่าวสารในการวิเคราะห์ทำความเข้าใจกับปัญหาต่าง ๆ การที่บุคคลมีข้อมูลข่าวสารเพิ่มขึ้นจะทำให้บุคคลมีการประเมินคุณค่า และกำหนดข้อตัดสินใจในประเด็นต่างๆ ได้อย่างมั่นคงยิ่งขึ้น (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว , 2523)

ข่าวสารทางการเมือง จึงนับว่ามีบทบาทสำคัญต่อกระบวนการกล่อมเกลากการเรียนรู้ทางการเมือง หรือกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของเยาวชน กล่าวคือ ข่าวสารทางการเมืองจะมีผลต่อการเรียนรู้ทางการเมืองของประชาชนโดยอ้อม การทราบข่าวสารเกี่ยวกับเหตุการณ์ทางการเมืองจะมีผลให้เกิดความเชื่อ ความรู้สึก ความต้องการ ทัศนคติ ความคิดเห็น ตลอดจนจนพฤติกรรมต่าง ๆ ในกระบวนการกล่อมเกลากการเรียนรู้ทางการเมืองได้ ในการศึกษาครั้งนี้จึงได้นำแนวคิดนี้มาประกอบในการศึกษาถึง การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของเยาวชนว่าจะมีผลให้เยาวชนเกิดความรู้สึก ความคิด ความเชื่อทางการเมือง ซึ่งจะมีผลต่อการที่เยาวชนเข้ามาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งหรือไม่

ช่องทางการสื่อสารทางการเมือง

จากองค์ประกอบของกระบวนการสื่อสาร จะเห็นได้ว่าช่องทาง (Channels) หรือสื่อ มีความสำคัญไม่ยิ่งหย่อนไปกว่าองค์ประกอบอื่นเลย เพราะสื่อจะเป็นตัวกำหนดความสำเร็จในการสื่อสาร อันจะทำให้ผู้รับสารเกิดความรู้ ทักษะ และ เปลี่ยนแปลงพฤติกรรมต่าง ๆ ตามความต้องการของผู้ส่งสาร

ช่องทางการสื่อสาร (Channels) เป็นวิธีการที่ผู้ส่งสารจะนำข่าวสารไปสู่ผู้รับสาร ในการศึกษาครั้งนี้ได้แบ่งช่องทางการสื่อสารทางการเมืองออกตามลักษณะสื่อได้เป็น 3 ลักษณะ คือ

1. ช่องทางการสื่อสารมวลชน
2. ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล
3. ช่องทางการสื่อสารทางสื่อเฉพาะกิจ

1. ช่องทางการสื่อสารมวลชน (Mass Media Channels) เป็นวิถีทางในการถ่ายทอดข่าวสารที่เกี่ยวข้องกับสื่อมวลชนต่าง ๆ คือ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ ซึ่งแหล่งข่าว หรือผู้ส่งสารอาจเป็นบุคคลจำนวนหนึ่งหรือมากกว่านั้น ที่จะส่งข่าวสารไปยังผู้รับสารจำนวนมากได้ สื่อมวลชนนั้นสามารถที่จะเข้าถึงกลุ่มผู้ฟังที่มีจำนวนมากได้อย่างรวดเร็ว อันเป็นการเพิ่มพูนความรู้หรือการแพร่กระจายข่าวสารซึ่งอาจจะสามารถเปลี่ยนทัศนคติที่บุคคลมีอยู่ได้ ในขณะเดียวกัน สื่อมวลชนก็ยังสามารถสร้างทัศนคติและค่านิยมใหม่ ๆ ให้เกิดแก่ประชาชนได้เช่นกัน

อย่างไรก็ตาม ทัศนคติและค่านิยมใหม่อาจจะเกิดขึ้นได้ก็ต่อเมื่อบุคคลผู้นั้นรับสารที่เสนอเรื่องราวในแนวเดียวกันบ่อยๆ สื่อมวลชนจึงมีอิทธิพลต่อประชาชนในลักษณะสะสม (Cumulative Impact) มิใช่อิทธิพลที่ก่อให้เกิดผลได้ทันทีทันใด หรือในระยะเวลายันสั้น คือไม่ใช่อิทธิพลที่เกิดขึ้นจากการดูรายการโทรทัศน์เพียงครั้งเดียว หรือการอ่านหนังสือพิมพ์เกี่ยวกับเรื่องใดเรื่องหนึ่งเพียงครั้งเดียว ดังที่ เคลปเปอร์ (Klapper) พบว่าสื่อมวลชนนั้นไม่น่าจะมีอิทธิพลชักจูงโน้มน้าวใจผู้รับในลักษณะที่เป็นทางตรง (Direct) และบรรลุเป้าหมายในระยะสั้น (Short Term

Objective) หากแต่จะมีอิทธิพลต่อผู้รับในลักษณะทางอ้อม (Indirect) และเป็นเป้าหมายระยะยาว (Long Term Objective) ยกตัวอย่างเช่น การใช้หน้าหนังสือพิมพ์โฆษณาให้ผู้อ่านตัดสินใจลงคะแนนให้แก่ผู้สมัครที่สังกัดพรรค ก. พรรค ข. สำหรับเป้าหมายในระยะสั้นและทางตรงดังกล่าวอาจไม่บรรลุผล แต่หากหนังสือพิมพ์ให้ความสนใจต่อการลงข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งเป็นอย่างมาก ก็จะมีผลลัพธ์ทางอ้อมในระยะยาว คือสามารถชักจูงให้ประชาชนสนใจประชาธิปไตยแบบรัฐสภา รวมทั้งมีความเชื่อมั่นในการปกครองดังกล่าวมากกว่าระบบเผด็จการหรือระบบอื่น ๆ เป็นต้น (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2530)

2. ช่องทางการสื่อสารระหว่างบุคคล (Interpersonal Channels) เป็นการติดต่อระหว่างบุคคลต่อบุคคล เพื่อที่จะถ่ายทอดข่าวสารระหว่างผู้ส่งสารและผู้รับสาร โรเจอร์ส ได้กล่าวถึงความเปลี่ยนแปลงอันอาจเกิดขึ้นได้ ในกรณีที่เราได้มีการติดต่อกับผู้อื่น เช่น กับผู้นำทางความคิด ได้แก่ นักการเมือง กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน ฯลฯ การติดต่อกับญาติ เพื่อนฝูงที่รู้จัก หรือเจ้าหน้าที่ทางราชการ ก็อาจมีผลต่อการติดตามข่าวสารการเมืองได้เช่นกัน นักปราชญ์ทางสื่อสารมวลชนหลายท่านยอมรับความสำคัญของการสื่อสารระหว่างบุคคลว่า มีผลต่อการเปลี่ยนแปลงของบุคคลมากกว่าอิทธิพลของสื่อมวลชนเสียอีก โรเจอร์ส กล่าวเพิ่มเติมอีกว่า สื่อมวลชนมีความสำคัญในการเพิ่มพูนความรู้ แต่การสื่อสารระหว่างบุคคลช่วยให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทัศนคติ (Everett M. Rogers and Floyd F. Shoemaker, 1971) สำหรับการสื่อสารทางการเมืองนั้น นักรัฐศาสตร์ กล่าวว่า ความรู้ทางการเมืองส่วนมากได้มาจากการสังสรรระหว่างบุคคล (James Barber, 1969)

ถ้าจะเปรียบเทียบกันระหว่างการสื่อสารระหว่างบุคคล กับการสื่อสารมวลชนแล้ว มีผู้วิจัยพบเสมอว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลนั้นมีอิทธิพลในการโน้มน้าวใจมากกว่าการสื่อสารมวลชน เช่นเดียวกับที่นักรัฐศาสตร์มองว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นการสื่อสารที่มีความสำคัญเป็นปฐม ส่วนการสื่อสารทางด้านสื่อมวลชนนั้นจะมีบทบาทสำคัญรองลงมา การที่นักการเมืองได้พบปะพูดคุยกับประชาชนนั้นย่อมดีกว่าการที่กระจายข่าวสารต่าง ๆ ออกไปทางสื่อมวลชน แต่ในกรณีที่มีการสื่อสารระหว่างบุคคลไม่สามารถกระจายไปได้ทั่วถึง สื่อสารมวลชนจะเข้ามามีบทบาทสำคัญใน

การทำให้ประชาชนรู้จักพรรคการเมือง ผู้นำของรัฐบาล และผลงานของรัฐบาล (เสรี วงษ์มณฑา, 2537) อย่างไรก็ตาม การสื่อสารมวลชนก็เป็นปัจจัยช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุน (Reinforcement) ให้เกิดความสัมฤทธิ์ผลในการโน้มน้าวใจผู้รับสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้นเมื่อใช้ควบคู่กับสื่อบุคคล จากการศึกษาของสำนักงานวิจัยการศึกษามหาวิทยาลัยยูทาห์ เรื่องการใช้สื่อหลายประเภทเพื่อการโน้มน้าวใจพบว่า การใช้สื่อหลายประเภทจะช่วยให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการโน้มน้าวใจ โดยเฉพาะสื่อบุคคลและสื่อสารมวลชนควรเสริมซึ่งกันและกัน ในกรณีที่เป็นการเผยแพร่ข่าวกรรมที่สลับซับซ้อน (Ervin P. Bettinghaus, 1968) กล่าวโดยสรุปก็คือ ทั้งสื่อมวลชนและสื่อบุคคลย่อมมีความสำคัญที่จะทำให้การสื่อสารมีประสิทธิภาพทั้งนี้ขึ้นอยู่กับโอกาสและวัตถุประสงค์ที่จะนำมาใช้

3. ช่องทางการสื่อสารทางสื่อเฉพาะกิจ สื่อเฉพาะกิจ (Specialized Media) หมายถึง สื่อที่จัดทำขึ้นเพื่อโอกาสพิเศษ เพื่อใช้ในการรณรงค์ เผยแพร่ ประชาสัมพันธ์ ชักจูงใจ หรือให้ความรู้ขององค์การหรือหน่วยงานต่าง ๆ รวมทั้งการเผยแพร่สิ่งใหม่ ๆ สู้สังคม สำหรับสังคมไทยสื่อเฉพาะกิจเป็นเรื่องจำเป็นเพราะเป็นประเทศกำลังพัฒนา สื่อเฉพาะกิจนั้นจัดว่าเป็นแขนงหนึ่งของสื่อมวลชน แต่ได้พัฒนาเนื้อหามาใช้ประโยชน์เป็นเรื่อง ๆ ไป ฉะนั้นสื่อเฉพาะกิจนี้โดยทั่วไปมีกลุ่มประชาชนที่เป็นเป้าหมายแน่นอน มีการส่งเนื้อหาต่าง ๆ อันจะเป็นประโยชน์เฉพาะแก่ประชาชนกลุ่มนั้น ๆ การผลิตไม่ยุ่งยากการนำเสนอเนื้อหาเป็นไปอย่างง่าย ๆ ตัวอย่างเช่น จากการศึกษาการใช้สื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจในโครงการอีสานเขียว พบว่า เข้าถึงประชากรประมาณร้อยละ 60 (สากล ไพเราะ, 2532) และผลการวิจัยพฤติกรรมการรับข่าวสารที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกาแฟของเกษตรกร แสดงว่าสื่อเฉพาะกิจให้ผลรองลงมาจากสื่อบุคคล (พรพิมล วรดิลก, 2524)

สื่อทั้งสามประเภทนี้ ต่างก็มีบทบาทที่แตกต่างกันในกระบวนการสังคมปริทัศน์ทางการเมือง ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับลักษณะ เฉพาะของสื่อแต่ละประเภท รวมทั้งความสนใจของผู้เปิดรับสารที่มีต่อสื่อแต่ละประเภทด้วย ในการศึกษาครั้งนี้ผู้วิจัยได้นำแนวคิดนี้มาประกอบในการศึกษาถึงบทบาทและอิทธิพลของสื่อแต่ละประเภทที่มีผลต่อความคิด ความรู้สึก ความเชื่อทางการเมือง ในกระบวนการสังคม

ประกิตทางการเมือง และอิทธิพลของสื่อเหล่านี้ที่มีต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของ
เยาวชน

โดยสรุป ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยได้นำแนวคิดเรื่องกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง และ การสื่อสารทางการเมือง ซึ่งมีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกันดังที่ได้อธิบายข้างต้น มาเป็นแนวทางในการศึกษา และกำหนดตัวแปร และเพื่อให้ผลการวิจัยมีความน่าเชื่อถือมากขึ้น ผู้วิจัยจึงได้รวบรวมผลงานวิจัยทั้งในและต่างประเทศที่มีการศึกษาโดยใช้แนวคิดที่คล้าย ๆ กัน เพื่อนำมาอภิปรายผลในตอนท้ายด้วย

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในประเทศ

มัทนา มาตมาลัย (2534) ได้ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับบทบาทของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช พบว่าการเปิดรับสื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีผลต่อความรู้ทางด้านข่าวสารทางการเมืองของสตรี โดยสตรีให้ความสนใจต่อข่าวสารการเมืองจากโทรทัศน์มากกว่าสื่อประเภทอื่น ส่วนการสนทนากับบุคคลในครอบครัวและนอกครอบครัวนั้น สตรีใช้การสื่อสารดังกล่าวน้อยกว่าโทรทัศน์ แต่มากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ๆ คือวิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร และพบว่าการเปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลไม่สัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรี

วิภาดา บุนนาค (2534) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท ศึกษาเฉพาะกรณี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี พบว่า ระดับการสื่อสาร เพศ อายุ และการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมทางการเมือง สื่อบุคคลและสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่แตกต่างกัน สื่อมวลชนที่เปิดรับบ่อยที่สุด ได้แก่ วิทยุ สำหรับสื่อบุคคล คือเพื่อนบ้าน โดยมีการพูดคุยบ่อยที่สุด

วิชัย ไหวหารดี (2534) ศึกษาวิจัยเรื่อง พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการหาเสียงเลือกตั้ง ศึกษาเฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530 พบว่า ประชาชนรับข่าวสารทางการเมืองผ่านช่องทางสื่อมวลชนประเภทวิทยุมากกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น และมีความถี่ในการเปิดรับข่าวสารมากกว่าสื่ออื่น ๆ การสื่อสารระหว่างบุคคลมีส่วนทำให้ประชาชนได้รับข่าวสารทางการเมืองเพิ่มขึ้น และมีอิทธิพลต่อพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมือง และพบว่า เพื่อนเป็นช่องทางที่สำคัญของข่าวสารการเมือง และมีความสัมพันธ์กับการตัดสินใจลงคะแนนเสียงเลือกตั้งมากกว่าช่องทางอื่น ประชาชนที่มีความรู้ทางการเมืองสูง มีแนวโน้มในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากแหล่งข่าวที่หลากหลาย และมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย ปัจจัยทางประชากรมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการรับข่าวสารบ้านเมือง โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ปัจจัยทางการศึกษา อาชีพ และรายได้

พรทิพย์ เย็นจะบก (2527) ได้ศึกษาวิจัยเรื่องการเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของสตรี ศึกษาเฉพาะกรณี เขตเทศบาลนครเชียงใหม่ พบว่า สตรีที่มีการศึกษาและอาชีพแตกต่างกัน มีความบ่อยครั้งในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองแตกต่างกัน อายุและการสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในเรื่องการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง และการศึกษามีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในเรื่องของการเข้าร่วมเป็นสมาชิกของกลุ่มสตรี

เสนห์ นนทะโชติ (2526) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทไทย บ้านวังคล้า อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา พบว่า ผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูง มีแนวโน้มจะมีระดับการเข้าร่วมทางการเมืองค่อนข้างสูงกว่าผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองต่ำ บุคคลที่ใช้ช่องทางในการเปิดรับสื่อมวลชนในการรับข่าวสารทางการเมืองมีแนวโน้มที่จะมีระดับการเข้าร่วมทางการเมือง สูงกว่าผู้ใช้ช่องทางสื่อสารระหว่างบุคคล ผู้ที่มีระดับการสื่อสารทางการเมืองสูงมีแนวโน้มที่จะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกตนเอง ขณะที่ผู้มีระดับการสื่อสารทางการเมืองค่อนข้างต่ำ มักเข้าร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังจากผู้อื่น และผู้ที่เปิดรับสื่อมวลชนสูงกว่าการสื่อสารระหว่างบุคคลจะเข้าร่วมทางการเมืองด้วยสำนึกของตนเองต่างกับผู้ที่ได้รับข่าวสารจากการสื่อสารระหว่างบุคคลสูงกว่าสื่อมวลชนจะเข้าร่วมทางการเมืองโดยการชักจูงระดมพลังของผู้อื่น

พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523) ศึกษาเรื่องข่าวสารทางการเมืองของคนไทย พบว่า ความรู้ข่าวสารการเมืองของคนไทยอยู่ในระดับปานกลางค่อนข้างสูง บุคคลที่มีระดับข่าวสารการเมืองสูงรับข่าวสารการเมืองจากหนังสือพิมพ์มากกว่าแหล่งอื่นๆ ปัจจัยที่สำคัญที่มีอิทธิพลต่อการมีระดับข่าวสารการเมืองแตกต่างกัน ได้แก่ ชั้นทางสังคม โดยเฉพาะระดับการศึกษา รายได้และเพศ การมีระดับข่าวสารการเมืองที่แตกต่างกัน มิได้ทำให้คนไทยมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงต่ำแตกต่างกันแต่อย่างใด บุคคลที่มีระดับข่าวสารการเมืองสูงยิ่งมีความรู้สึกท่างเห็นการเมืองสูง นอกจากนี้ผู้ที่มีการข่าวสารการเมืองสูงกว่า จะรับรู้และเห็นความสำคัญของบทบาทหน้าที่ที่สถาบันและองค์กรต่างๆ ของรัฐ มีอัตราการเข้าร่วมทางการเมืองและอัตราการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งที่เกิดจากสำนึกในตนเองสูงกว่าผู้ที่มีการข่าวสารการเมืองต่ำ

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2523) ศึกษาวิจัยเรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรม การสื่อสาร กับกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองของประชาชน ในท้องที่บางชั้นเขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร โดยศึกษา เปรียบเทียบจากกลุ่มตัวอย่างผู้ประกอบการอาชีพ เกษตรกรรมและกลุ่มผู้ประกอบการอาชีพ ในโรงงานอุตสาหกรรม พบว่า ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด คือการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความเข้าใจเรื่องการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด ได้แก่ การอ่านหนังสือพิมพ์ รองลงมาคือการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน และการศึกษาตามลำดับ ปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมืองมากที่สุด ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน รองลงมาคือ การมีประสบการณ์ทางการเมือง และการสื่อสารระหว่างบุคคลตามลำดับ

ชัยวัฒน์ รัชขจร (2522) ทำการศึกษาเรื่อง ความเข้าใจทางการเมือง และการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมืองชลบุรี จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย พบว่า ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และความกระตือรือร้น ในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง และการปกครองค่อนข้างต่ำ เพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย และความกระตือรือร้นในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง โดยพบว่า เพศชายมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าเพศหญิง ระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองและการปกครอง โดยผู้ที่มีการศึกษายิ่งสูงขึ้น จะมีมีความรู้ความเข้าใจ และมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่มีระดับการศึกษาต่ำ

เสรี วงษ์มณฑา (2521) สสำรวจความคิดเห็นทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และ เชียงใหม่ จำนวน 640 คน ในปี 2520 สรุปได้ว่า นักศึกษาไทยในปัจจุบัน (2520) ให้ความสนใจการเมืองมากกว่าสมัยก่อน แหล่งข่าวสารทางการเมืองที่สำคัญ ได้แก่ หนังสือพิมพ์และสิ่งพิมพ์อื่น ๆ นักศึกษาที่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมาก จะมีแนวโน้มที่จะตระหนักถึงความสำคัญของการเมืองมากตามด้วย การสื่อสารระหว่างบุคคล เช่น ระหว่างเพื่อนและญาติมีผลต่อความสนใจ และการเรียนรู้ทางการเมืองของนักศึกษามาก กลุ่มนักศึกษาที่ฝึกไฝ่ลัทธิเสรีนิยม มีแนวโน้มที่จะใช้การสื่อสารระหว่างบุคคลเป็นสื่อกลาง และ

แหล่งข่าวสารมากกว่าใช้การสื่อสารมวลชน นักศึกษาต้องการเรียนรู้ทางการเมืองมากขึ้น เพราะมีความรู้สึกว่าคุณทอดทิ้งจากระบบการเมืองการปกครอง โดยที่นักศึกษาเหล่านี้มิได้แสวงหาทางออกด้วยวิธีไหนโลก แต่กลับมุ่งแสวงหาข้อเท็จจริงทางการเมืองเพิ่มขึ้น โดยอาศัยสื่อต่าง ๆ ทั้งการสื่อสารระหว่างบุคคลและสื่อมวลชน เพื่อให้รู้รายละเอียดและเข้าใจปัญหาทางการเมืองดีขึ้น และผ่อนคลายความรู้สึกกดดัน อันเป็นการใช้สื่อเพื่อสร้างประโยชน์และความพึงพอใจของบุคคล

ไกรวุธ จิระบุตร (2520) ศึกษา เรื่องทัศนคติทางการเมืองของนิสิตนักศึกษาไทย พบว่านิสิตนักศึกษาไทยโดยทั่วไป ส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง นิสิตนักศึกษาชายส่วนใหญ่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย มีความสำนึกในหน้าที่พลเมือง และมีความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครอง มากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง และนิสิตนักศึกษายังมีระดับการศึกษาสูงขึ้น ส่วนใหญ่จะยังมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองและความเชื่อมั่นในตัวเอง มีความกระตือรือร้นสนใจเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมืองและการปกครองเพิ่มมากขึ้น

ชลอ ไบเจอร์ญ (2519) ศึกษา เรื่องความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบท โดยกำหนดให้ การศึกษาและเพศ เป็นตัวแปรต้น และตัวแปรตามคือ ความรู้ความเข้าใจในระบบการเมืองหรือสถาบันการเมืองโดยทั่วไป ตัวแทนของประชาชนหรือตัวแทนของรัฐ กฎหมายหรือนโยบายของประเทศ ตลอดจนฐานะและบทบาทของตัวเอง ซึ่งรวมเรียกว่าความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Objects ผลการวิจัยพบว่า ผู้นำเยาวชนชนบทส่วนใหญ่มีความรู้ความเข้าใจในเรื่องดังกล่าว เพศและระดับการศึกษามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Objects กล่าวคือผู้นำเยาวชนชายมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Objects มากกว่าผู้นำเยาวชนหญิง และผู้นำเยาวชนชนบทมีความรู้ความเข้าใจในเรื่อง Political Objects มากขึ้น เมื่อมีระดับการศึกษาสูงขึ้น

มงคล พรหมพันธ์ (2519) ศึกษาเรื่องความคิดเห็นของนักเรียนชั้นมัธยมศึกษาตอนปลายในสามจังหวัดภาคใต้ต่อการปกครองประเทศ ผลการวิจัยสรุปได้ว่า บรรดานักเรียนได้รับความรู้เกี่ยวกับการปกครองจากวิทยุ โทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ในระดับสูง ส่วนที่ได้จากตำรา การเรียนในโรงเรียน และการพูดคุยอยู่ในเกณฑ์ปานกลาง ส่วนจากการหาเสียงของผู้แทนราษฎรและนิทรรศการทางการเมืองเป็นเกณฑ์ต่ำสุด ความสนใจของนักเรียนในเรื่องต่างๆ นั้นต่างกันจากน้อยไปหามาก ได้แก่ รัฐธรรมนูญ เลือกตั้ง การทำงานของบรรดาสมาชิกวุฒิสภา พรรคการเมือง

งานวิจัยที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ

อัลมอนด์ และ เพาเวลล์ (Almond and Powell, 1976) ได้ทำการวิจัยเปรียบเทียบระหว่างประเทศที่ปกครองแบบประชาธิปไตย 6 ประเทศ มีสหรัฐอเมริกา อังกฤษ เยอรมัน อิตาลี และ เม็กซิโก พบว่า ในประเทศอังกฤษ และสหรัฐอเมริกา ซึ่งสามารถปกครองแบบประชาธิปไตยได้อย่างมีประสิทธิภาพ และมั่นคง วัฒนธรรมทางการเมืองของประเทศทั้งสอง มีลักษณะ เป็นวัฒนธรรมการเมืองแบบเข้ามามีส่วนร่วมมากกว่าประเทศอื่น ๆ กล่าวคือ ประชาชนส่วนใหญ่จะมีความเชื่อมั่นในตนเอง ในการเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมือง มีความสนใจ และคาดหวังต่อระบบการเมือง และมีแนวโน้มแสดงการต่อต้านสิ่งที่ไม่ถูกต้องหรือคัดค้านในสิ่งที่ตนไม่เห็นด้วย ประชาชนจะมีอุดมการณ์และแสดงพฤติกรรมทางการเมืองในลักษณะ rationality-activist คือประชาชนจะมีความรอบรู้ มีความเชื่อมั่น โดยเฉพาะการใช้เหตุผลในการพิจารณาดำเนินการต่าง ๆ และแสดงบทบาททางการเมืองอย่างแข็งขันตามความเห็นของตน

ไมเคิล อี. บิชอป (Michael E. Bishop, 1973) ศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างตัวแปรด้านภูมิหลังของบุคคลกับความรู้ในข่าวสารทางการเมือง พบว่าตัวแปรทางด้านภูมิหลัง ซึ่งได้แก่ เพศ อายุ อาชีพ และการศึกษา นั้นมีความสัมพันธ์กับความรู้ในข่าวสารการเมืองของบุคคล

เดเนี่ยล เลินเนอร์ (Daniel Lerner, อังแล้ว) พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของบุคคล และมีส่วนช่วยกระตุ้นให้ประชาชนเกิดความสนใจ เข้ามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น

พอล เอฟ. ลาซาร์เฟิร์ด และคณะ (Paul F. Lazarsfeld and others, อังแล้ว) ได้ศึกษา การเปิดรับข่าวสารการเมืองของประชาชนกับการตัดสินใจไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งประธานาธิบดีโดยเฉพาะได้เปรียบเทียบกับ การเปิดรับสื่อมวลชนกับการสื่อสารระหว่างบุคคล พบว่า การเปิดรับข่าวสารของประชาชน โดยการสื่อสารระหว่างบุคคลมีผลต่อการไปลงคะแนนเสียง เลือกตั้งมากกว่าการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน

เชฟฟี วอร์ด และทิพตัน (Chaffee, Ward and Tipton, 1970) ศึกษาถึงการเปิดรับสื่อเกี่ยวกับข่าวสารบ้านเมืองซึ่งจะนำไปสู่การมีความรู้เรื่องการเมือง โดยทดลองกับนักศึกษาของ Wisconsin ก่อนและหลังการเลือกตั้งประธานาธิบดีสหรัฐอเมริกาในปี 1968 โดยการเปรียบเทียบผล ปรากฏว่า การใช้สื่อทำให้เกิดความรู้ทางการเมืองในระหว่างที่มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งมากกว่าในระยะที่การเลือกตั้งผ่านไปแล้ว

บทที่ 3

ระเบียบวิธีวิจัย

ประเภทของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเลือกใช้วิธีการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเพียงครั้งเดียว (One Shot Questionnaire Survey Research) เนื่องจากข้อจำกัดของเวลาและความสะดวกในการเก็บข้อมูล กล่าวคือ ผู้วิจัยได้วางโครงร่างการศึกษานี้ในช่วง 2 เดือนก่อนที่จะมีการเลือกตั้งในครั้ง นี้ เนื่องจากพระราชบัญญัติอนุญาตให้เยาวชนอายุตั้งแต่ 18 ปีขึ้นไปเข้ามามีส่วนร่วมในการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพิ่งจะมีผลในการเลือกตั้งครั้งนี้ ดังนั้นหากจะให้วัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ จะต้องใช้ข้อมูลที่ทันเหตุการณ์ เนื่องจากมีข้อเกี่ยวข้องถึงการเปิดรับสื่อรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง ซึ่งทำให้เกิดข้อจำกัดทางด้านเวลาข้อหนึ่ง และเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างฉับไว และป้องกันการเปลี่ยนแปลงในด้านความทรงจำของกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งอาจให้ข้อมูลที่คาดเคลื่อนจากความเป็นจริงได้ ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้การวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเพียงครั้งเดียว ซึ่งจะทำให้การเก็บข้อมูลไปเป็นอย่างรวดเร็วและใช้เวลาน้อย ทันต่อเหตุการณ์ และที่สำคัญจะได้ข้อมูลที่สามารนำมาวิเคราะห์ผลได้ตรงตามวัตถุประสงค์ด้วย

ประชากร

ผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งอายุ 18-19 ปี ในปี 2538 เฉพาะผู้ที่มิภูมิลำเนาอยู่ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 180,647 คน

กลุ่มตัวอย่าง

ขนาดของกลุ่มตัวอย่าง 380 คน ซึ่งได้จากการหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างจากสูตรของยามาเน่ (Yamané ,1973)

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง

ใช้การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) ดังนี้คือ

1. การเลือกกลุ่มตัวอย่างตามชั้นภูมิ (Cluster Sampling) คือ แบ่งตามสภาพทางเขตการปกครองของกรุงเทพมหานคร 38 เขต

2. การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบแยกประเภท (Stratified Sampling) โดยแยกกลุ่มตัวอย่างที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ในแต่ละเขตออกเป็นสองส่วนเท่า ๆ กัน จะได้จำนวนผู้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 10 คน และจำนวนผู้ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง 10 คน ในแต่ละเขต

ตัวแปรที่ใช้ในการวิจัย

ตัวแปรอิสระ :

1. ลักษณะทางประชากรศาสตร์ : เพศ การศึกษา อาชีพ
2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ

2.1 สื่อบุคคล

- บุคคลในครอบครัว
- กลุ่มเพื่อน
- ครูอาจารย์

2.2 สื่อมวลชน

- ข่าว สปอตหาเสียงและรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิ และรายการทางวิทยุโทรทัศน์
- ข่าว สปอตหาเสียงและรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิ และรายการทางวิทยุกระจายเสียง

- ข่าว และคอลัมน์ในหนังสือพิมพ์
- ข่าว และคอลัมน์ในนิตยสาร

2.3 สื่อเฉพาะกิจ

- สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ซึ่งได้แก่ แผ่นพับ ใบปลิว สติกเกอร์ เพื่อการหาเสียงและรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้งของพรรคการเมือง หน่วยงานราชการ และเอกชน
- สื่อที่ติดอยู่กับที่ ซึ่งได้แก่ ป้ายรณรงค์ (out out) ไปสเตอร์ผ้า ไปสเตอร์กระดาษเพื่อการหาเสียงและรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ของพรรคการเมือง หน่วยงานราชการ และเอกชน
- รถกระจายเสียงหรือขบวนแห่ของพรรคการเมือง หน่วยงานราชการ และเอกชน
- การอภิปรายหาเสียงเลือกตั้ง ของพรรคการเมือง

3. วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

องค์ประกอบทางด้าน Cognitive Orientations

- ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง
- ความสนใจทางการเมือง

(เนื่องจากเป็นการวัดในเชิงความรู้ และให้คะแนน 0-1)

องค์ประกอบทางด้าน Affective Orientations

- หักศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
- ความไว้วางใจทางการเมือง
- ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง

- ความสำนึกทางการเมือง

(เนื่องจากเป็นการวัดในเชิงความรู้สึก และให้คะแนนแบบลิเคิร์ต)

- ตัวแปรตาม : - ผู้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง
- ผู้ไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง

ข้อจำกัดในการวิจัย

สำหรับคำถามในช่วงที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยวัดแค่องค์ประกอบทางด้าน Cognitive Orientation และ Affective Orientation เท่านั้น ซึ่งถ้าจะให้สมบูรณ์ควรที่จะมีคำถามเกี่ยวกับ Evaluative Orientation ด้วย ทั้งนี้เนื่องจากการครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงสำรวจโดยใช้แบบสอบถามเพียงครั้งเดียว จึงเป็นการยากที่จะวัดความรู้สึกในเชิงประเมินค่า (Evaluative Orientation) ที่เยาวชนมีต่อระบบและบุคคลทางการเมืองได้ กล่าวคือ การให้เหตุผลว่าเหตุใดถึงชอบสิ่งนี้หรือไม่ชอบสิ่งนั้น หรือทำไมถึงเห็นว่าสิ่งนี้ดี สิ่งนี้มีประโยชน์ เป็นคำถามซึ่งตอบยาก และอาจทำให้ผู้ตอบเบื่อก่อนที่จะตอบคำถามหรืออาจให้คำตอบที่ไม่ใช่จากการประเมินตามความรู้สึกจริงๆ ออกมาได้ ผู้วิจัยจึงตัดคำถามในส่วนนี้ออกไป อย่างไรก็ตาม สำหรับในส่วนของคำถามด้าน Cognitive Orientation และ Affective Orientation ก็เป็นข้อมูลพอเพียงที่จะวิเคราะห์ถึงแนวโน้มวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน และแนวโน้มที่วัฒนธรรมทางการเมืองจะมีผลต่อการไปใช้สิทธิของเยาวชนได้ (รศ.ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี, สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2539)

เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

แบบสอบถามสำหรับผู้ตอบกรอกด้วยตัวเอง จำนวน 380 ชุด

ในแต่ละชุดประกอบด้วยคำถามดังนี้คือ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ตอนที่ 2 คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์

ตอนที่ 3 คำถามเกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ความเชื่อถือได้ของเครื่องมือ

1. ความตรง (Validity)

นำแบบสอบถามไปให้ผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านพิจารณาเพื่อนำมาปรับปรุงแก้ไขดังนี้คือ

รศ.จุมพล รอดคำดี อาจารย์ที่ปรึกษาและ รศ.ดร.ชนวดี บุญลือ ประธานสอบวิทยานิพนธ์
พิจารณาความชัดเจนและความครอบคลุมของแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับพฤติกรรมกาเปิด
รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ

รศ.สุริชัย หวันแก้ว คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์ เป็นผู้พิจารณาความชัดเจนและ
ความครอบคลุมของแบบสอบถามในส่วนที่เกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง

2. ความเที่ยง (Reliability)

นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นไปทดสอบ (pre-test) กับประชาชนที่ไม่ได้เป็นกลุ่มตัวอย่าง
แต่มีลักษณะเหมือนกับกลุ่มตัวอย่าง คือมีอายุ 18-19 ปี เพื่อความสะดวกในการทดสอบจึงได้
ทดสอบกับนิสิตนิเทศศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย จำนวน 60 คน และนำมาหาค่าความเที่ยง
ของแบบสอบถาม หากค่าความซัดโติดมีค่าความเที่ยงต่ำกว่า .6 ก็ทำการแก้ไข ก่อนที่จะนำ
แบบสอบถามไปใช้กับกลุ่มตัวอย่างจริงต่อไป

ผลที่ได้จากการทดสอบค่าความเที่ยงในส่วนที่เป็นคำถามเกี่ยวกับวัฒนธรรมทางการเมือง
มีดังนี้คือ

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย	ได้ค่าความเที่ยง	.8113
ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง	ได้ค่าความเที่ยง	.7103
ความสนใจทางการเมือง	ได้ค่าความเที่ยง	.8129
ความไว้วางใจทางการเมือง	ได้ค่าความเที่ยง	.7225
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง	ได้ค่าความเที่ยง	.7866
ความสำนึกในหน้าที่พลเมือง	ได้ค่าความเที่ยง	.7705

จะเห็นได้ว่าแบบสอบถามนี้เป็นแบบสอบถามที่มีความน่าเชื่อถือสูงในการทำวิจัย เพราะฉะนั้นผลการวิจัยที่ออกมาจึงน่าจะมีความเชื่อถือได้สูง เช่นเดียวกัน

การรวบรวมข้อมูลและปัญหาที่พบ

ผู้วิจัยได้กระจายแบบสอบถามไปยังกลุ่มตัวอย่างที่มีที่อยู่อาศัยตามเขตการปกครอง 38 เขต ในกรุงเทพมหานคร ในอาทิตย์ที่สองหลังการเลือกตั้งในวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 (ในความเป็นจริงควรจะรีบทำทันทีภายหลังการเลือกตั้ง แต่ผู้วิจัยมีปัญหาในการเตรียมแบบสอบถาม การเก็บข้อมูลจึงล่าช้ากว่าที่ต้องการ แต่ก็ไม่ได้ถือว่าเป็นอุปสรรคมากนัก) โดยในบางส่วนผู้วิจัยเป็นผู้เก็บข้อมูลเอง และในบางส่วนผู้วิจัยได้จ้างกลุ่มเพื่อนที่รู้จักกันดีเป็นผู้ช่วยเก็บข้อมูลให้ โดยผู้วิจัยได้ชี้แจงรายละเอียดและวิธีการในการเก็บข้อมูลให้แก่ผู้ช่วยเก็บข้อมูล เพื่อให้เป็นที่เข้าใจตรงกันและให้ได้รับคำตอบที่ไม่ผิดพลาด ซึ่งในการเก็บข้อมูลพบปัญหาบางเล็กน้อย อาทิ กลุ่มตัวอย่างไม่สนใจที่จะตอบคำถามอย่างจริงจัง ซึ่งสังเกตได้จากการตอบแบบสอบถามที่ไม่มีความสอดคล้องกัน เช่นตอบว่าไม่เคยอ่านนิตยสารเลย แต่ในตอนท้าย กลับตอบว่าได้ว่าอ่านเนื้อหาสารจากนิตยสารในเรื่องใดบ้าง หรือในช่วงคำถามวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กลุ่มตัวอย่างบางคนตอบ "ไม่แน่ใจ" ทุกข้อ ซึ่งไม่น่าจะเป็นไปได้ ปัญหาเช่นนี้ผู้วิจัยคิดว่าอาจเนื่องจากคำถามยาวและละเอียดเกินไป อีกทั้งเป็นเรื่องของการเมือง ซึ่งเป็นเรื่องน่าเบื่อ และยากแก่การทำความเข้าใจ รวมทั้งกลุ่มตัวอย่างบางคนไม่ค่อยสนใจเรื่องของการเมืองอยู่แล้ว ดังนั้นเพื่อให้การเก็บข้อมูลเป็นไปอย่างสะดวกมากขึ้น ผู้วิจัยจึงให้ผู้ช่วยเก็บข้อมูลเป็นผู้ถามคำถามในส่วนที่ 4 ซึ่งเป็นคำถามเกี่ยวกับองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้ง 6 องค์ประกอบก่อน จากนั้นจึงให้กลุ่มตัวอย่าง เป็นผู้กรอกแบบสอบถามเองในส่วนคำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในตอนต้นที่ 1 ถึง ตอนต้นที่ 3 ทั้งนี้เพราะคำถามในช่วงนี้มีรายละเอียดและยาวมาก ผู้วิจัยเกรงว่าหากให้กลุ่มตัวอย่างกรอกคำตอบเองทั้งหมดกว่าจะถึงในส่วนที่ 4 กลุ่มตัวอย่างคงไม่มีความพยายามหรือหมดความตั้งใจจริงที่จะตอบแบบสอบถามตามความเป็นจริง เสียก่อนซึ่งก็สามารถแก้ปัญหาในส่วนนี้ได้ และเพื่อป้องกันความผิดพลาดจากแบบสอบถามที่ใช้ไม่ได้ ผู้วิจัยจึงได้เก็บข้อมูลมากกว่ากลุ่มตัวอย่างที่ต้องการจริงถึง 30 ชุด ดังนั้นรวมเก็บข้อมูลทั้งสิ้น 410 ชุด และนำมาคัดเลือกแบบสอบถามที่สมบูรณ์ให้ได้ตามจำนวนที่ต้องการจริง 380 ชุดในตอนท้าย

การกำหนดค่าคะแนนของตัวแปร

สำหรับคำถามที่เกี่ยวกับทัศนคติ ความเชื่อ ความรู้สึก ใช้การกำหนดค่าตัวแปรแบบลิเคิร์ต (Likert) โดยกำหนดค่าเป็น scale ดังนี้คือ

สำหรับคำถามเชิงบวก

"เห็นด้วยมาก"	กำหนดให้มีค่าเป็น	6
"เห็นด้วย"	กำหนดให้มีค่าเป็น	4
"ไม่มีแน่ใจ"	กำหนดให้มีค่าเป็น	3
"ไม่ค่อยเห็นด้วย"	กำหนดให้มีค่าเป็น	2
"ไม่เห็นด้วยเลย"	กำหนดให้มีค่าเป็น	1

สำหรับคำถามเชิงลบก็จะกำหนดค่าในทางกลับกัน คือ

"เห็นด้วยมาก"	กำหนดให้มีค่าเป็น	1
"เห็นด้วย"	กำหนดให้มีค่าเป็น	2
"ไม่มีแน่ใจ"	กำหนดให้มีค่าเป็น	3
"ไม่ค่อยเห็นด้วย"	กำหนดให้มีค่าเป็น	4
"ไม่เห็นด้วยเลย"	กำหนดให้มีค่าเป็น	6

สำหรับคำถามที่เป็นข้อเท็จจริง เพื่อทดสอบความรู้ กำหนดคะแนนดังนี้

หากตอบถูก	ค่าคะแนนเป็น	1
หากตอบผิด	ค่าคะแนนเป็น	0
หากตอบว่า "ไม่ทราบ"	ค่าคะแนนเป็น	0

สถิติที่ใช้ในการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงพรรณนา

ใช้การแจกแจงความถี่ ค่าร้อยละ ค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบาย

- 1.1 สถานภาพทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.2 การเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.3 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากสื่อต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง
- 1.4 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อต่าง ๆ ของกลุ่มตัวอย่าง

2. การวิเคราะห์ข้อมูลเชิงปริมาณ

เพื่อทดสอบสมมติฐาน โดยใช้สถิติในการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

สมมติฐานข้อที่ 1	พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน
ตัวแปรอิสระ	พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
ตัวแปรตาม	วัฒนธรรมทางการเมือง
สถิติที่ใช้	Pearson Product Moment Correlation
สมมติฐานข้อที่ 2	พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตัวแปรอิสระ คือ	พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
ตัวแปรตาม คือ	การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สถิติที่ใช้	t - test
สมมติฐานข้อที่ 3	วัฒนธรรมทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
ตัวแปรอิสระ คือ	วัฒนธรรมทางการเมือง
ตัวแปรตาม คือ	การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
สถิติที่ใช้	t - test

สมมติฐานข้อที่ 4	ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรม การ เปิดรับ ข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
ตัวแปรอิสระ คือ	ปัจจัยทางประชากรศาสตร์
ตัวแปรตาม คือ	พฤติกรรม การ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
สถิติที่ใช้	t - test เพื่อทดสอบกับปัจจัย "เพศ" การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ เพื่อทดสอบกับ ปัจจัย "การศึกษา" และ "รายได้"
สมมติฐานข้อที่ 5	ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมือง
ตัวแปรอิสระ คือ	ปัจจัยทางประชากรศาสตร์
ตัวแปรตาม คือ	วัฒนธรรมทางการเมือง
สถิติที่ใช้	t - test เพื่อทดสอบกับปัจจัย "เพศ" การทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ เพื่อทดสอบกับ ปัจจัย "การศึกษา" และ "รายได้"

การวิเคราะห์ข้อมูล

เมื่อทำการรวบรวมข้อมูล และตรวจสอบความถูกต้องสมบูรณ์ของข้อมูลเรียบร้อยแล้ว จึงทำการกำหนดรหัส ลงรหัส บันทึกข้อมูล แล้วใช้โปรแกรมสำเร็จรูป SPSS เมนเฟรม ของสถาบันคอมพิวเตอร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในการประมวลผลและวิเคราะห์ข้อมูลเชิงสถิติ โดยในการนี้ผู้วิจัยเป็นผู้ปฏิบัติการเองทั้งหมด

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ในการวิเคราะห์ข้อมูลเพื่อแสดงผลของการวิจัยในครั้งนี้ เพื่อให้ง่ายต่อการอ่านและการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยจึงได้นำเสนอการวิเคราะห์ข้อมูลตามลำดับดังต่อไปนี้

ตอนที่ 1 ผลการแจกแจงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 2 ผลการแจกแจงลักษณะการเปิดรับข่าวสารทั่วไปของสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 3 ผลการแจกแจงลักษณะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 4 ผลการแจกแจงลักษณะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์ กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างลักษณะทางประชากรศาสตร์กับ วัฒนธรรมทางการเมือง ของกลุ่มตัวอย่าง

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากสื่อประเภทต่าง ๆ (ได้แก่ สื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ) กับวัฒนธรรมทางการเมือง (ได้แก่ หัตถ์คดีทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง)

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

ตอนที่ 1 ผลการแจกแจงลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1.1

แสดงลักษณะของกลุ่มตัวอย่าง จำแนกตามเพศ

เพศ	จำนวน	ร้อยละ
1. หญิง	201	52.9
2. ชาย	179	47.1
รวม	380	100

จากตารางที่ 1.1 พบว่า ในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 380 คนนั้น มากกว่าครึ่งหนึ่งเล็กน้อย เป็นเพศหญิง และเกือบครึ่งหนึ่งเป็นเพศชาย

ตารางที่ 1.2

แสดงระดับการศึกษาของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับการศึกษา	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้ศึกษา - ประถมต้น	2	.5
2. ประถมปลาย - มัธยมต้น	20	5.3
3. มัธยมปลาย / เทียบเท่า	96	25.2
4. อนุปริญญา / เทียบเท่า	42	11.1
5. ปริญญาตรี / สูงกว่า	220	57.9
รวม	380	100.0

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ คือ ประมาณ 1 ใน 2 เล็กน้อย มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า นอกนั้นในส่วนเล็กน้อย มีการศึกษาในระดับอนุปริญญาหรือเทียบเท่า ระดับประถมปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น และไม่ได้ศึกษาจนถึงประถมศึกษาตอนต้น

ตารางที่ 1.3
แสดงอาชีพของกลุ่มตัวอย่าง

อาชีพ	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่ได้ประกอบอาชีพ	2	.5
2. นิสิตนักศึกษาหรือนักเรียน	314	82.6
3. รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ	12	3.2
4. งานในบริษัทเอกชนหรือโรงงาน	29	7.6
5. กิจการส่วนตัว เช่นค้าขาย	11	2.9
6. รับจ้าง	12	3.2
รวม	380	100.0

จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ ประมาณ 4 ใน 6 กำลังศึกษาอยู่ รองลงมาทำงานอยู่ในบริษัทเอกชน รับราชการหรือรัฐวิสาหกิจ ทำกิจการส่วนตัว รับจ้าง และยังไม่ประกอบอาชีพ ตามลำดับ

ตอนที่ 2 ตารางแสดงลักษณะการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 2.1

แสดงระดับการเปิดรับสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	วิทยุ	โทรทัศน์	หนังสือพิมพ์	นิตยสาร
ไม่เคยเลย	7.2	1.1	2.9	30.0
นาน ๆ ครั้ง	22.1	11.3	16.6	29.5
เป็นครั้งคราว	36.6	20.3	30.3	28.7
บ่อย	21.8	32.4	26.6	9.5
เป็นประจำ	13.4	36.0	23.7	2.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.12	3.89	3.62	2.26

ในการเปิดรับสื่อมวลชน โดยทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสารตามลำดับ เมื่อดูในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับวิทยุโทรทัศน์เป็นประจำและบ่อย ส่วนสื่อวิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์นั้นมีการเปิดรับเป็นครั้งคราว ในขณะที่ปริมาณการเปิดรับนิตยสารมีน้อยที่สุดจนถึงไม่เคยเปิดรับเลย

ตารางที่ 2.2

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากวิทยุโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวในประเทศ	ข่าวต่างประเทศ	สารคดี	บันเทิง
ไม่เคยเลย	6.3	10.3	8.7	2.1
นาน ๆ ครั้ง	13.4	27.4	22.1	9.2
เป็นครั้งคราว	27.9	33.9	32.4	10.6
บ่อย	36.3	19.7	26.1	33.7
เป็นประจำ	17.1	8.7	10.8	44.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.47	2.89	3.08	4.09

จากตารางพบว่า ในการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากวิทยุโทรทัศน์นั้น กลุ่มตัวอย่างมีปริมาณการเปิดรับข่าวสารประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าวในประเทศ สารคดี และข่าวต่างประเทศ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของข่าวสารแต่ละประเภท พบว่า ข่าวสารประเภทบันเทิงกลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเปิดรับเป็นประจำ สำหรับข่าวในประเทศนั้น กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับบ่อย และเปิดรับสารคดีและข่าวต่างประเทศเป็นครั้งคราว

ตารางที่ 2.3

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวในประเทศ	ข่าวต่างประเทศ	สารคดี	บันเทิง
ไม่เคยเลย	21.3	31.3	26.1	13.7
นาน ๆ ครั้ง	26.8	32.1	31.6	16.3
เป็นครั้งคราว	31.8	23.4	26.1	22.9
บ่อย	13.9	8.7	10.6	20.6
เป็นประจำ	6.1	4.6	5.8	26.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.67	2.23	2.38	3.30

สำหรับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากวิทยุกระจายเสียง มีลักษณะเหมือนกับการเปิดรับข่าวสารจากวิทยุโทรทัศน์ นั่นคือ จากตารางพบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือข่าวในประเทศ สารคดี และข่าวต่างประเทศตามลำดับ และเมื่อเปรียบเทียบตารางที่ 2.2 กับตารางที่ 2.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทุกประเภทจากวิทยุโทรทัศน์มากกว่าจากวิทยุกระจายเสียง ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2.1 เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่ากลุ่มตัวอย่างรับฟังข่าวในประเทศและข่าวบันเทิงเป็นครั้งคราว และรับฟังข่าวต่างประเทศและสารคดีหรือความรู้ทั่วไปนาน ๆ ครั้ง

ตารางที่ 2.4

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวในประเทศ	ข่าวต่างประเทศ	สารคดี	บันเทิง
ไม่เคยเลย	7.9	15.0	13.4	6.8
นาน ๆ ครั้ง	19.7	31.1	19.7	11.6
เป็นครั้งคราว	34.6	30.0	33.7	15.6
บ่อย	24.7	16.8	23.9	34.7
เป็นประจำ	13.2	8.2	9.2	31.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.16	2.71	2.96	3.72

เมื่อพิจารณาการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากหนังสือพิมพ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือ ข่าวในประเทศ สารคดีและข่าวต่างประเทศ ตามลำดับ ซึ่งเหมือนกับลักษณะการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากวิทยุโทรทัศน์ และวิทยุกระจายเสียง เมื่อพิจารณาโดยเปรียบเทียบกับตารางที่ 2.2 และ 2.3 พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทุกประเภทจากหนังสือพิมพ์มากกว่าเปิดรับจากวิทยุกระจายเสียง แต่น้อยกว่าเปิดรับจากวิทยุโทรทัศน์ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2.1

เมื่อดูในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างมากกว่า 3 ใน 6 เล็กน้อยอ่านข่าวบันเทิง บ่อยจนถึงเป็นประจำ และประมาณ 1 ใน 3 อ่านข่าวในประเทศ ข่าวต่างประเทศและสารคดี หรือความรู้ทั่วไปเป็นครั้งคราว

ตารางที่ 2.5

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากนิตยสาร ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวในประเทศ	ข่าวต่างประเทศ	สารคดี	บันเทิง
ไม่เคยเลย	43.2	48.4	37.9	34.7
นาน ๆ ครั้ง	30.8	29.7	23.7	18.7
เป็นครั้งคราว	20.0	16.6	23.4	18.4
บ่อย	3.9	3.9	10.0	15.8
เป็นประจำ	2.1	1.3	5.0	12.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	1.91	1.80	2.21	2.52

สำหรับการเปิดรับข่าวสารประเภทต่าง ๆ จากนิตยสาร พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารประเภทบันเทิงมากที่สุด รองลงมาคือสารคดี ข่าวในประเทศและข่าวต่างประเทศตามลำดับ โดยส่วนใหญ่กลุ่มตัวอย่าง เปิดรับข่าวสารทั้งสี่ประเภทในระดับนาน ๆ ครั้ง

เมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 2.2 - 2.4 ก็พบว่ามีความสอดคล้องกับผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 2.1 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทุกประเภทจากนิตยสารน้อยกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น และมีลักษณะร่วมกันคือ กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารประเภทบันเทิงมากกว่าข่าวสารประเภทอื่นในทุกสื่อ

ตอนที่ 3 แสดงลักษณะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง
การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากสื่อมวลชน

ตารางที่ 3.1

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากวิทยุโทรทัศน์ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	7.1	6.1	13.9
นาน ๆ ครั้ง	16.6	12.4	26.8
เป็นครั้งคราว	33.2	34.7	32.1
บ่อย	30.6	32.6	19.2
เป็นประจำ	13.7	14.2	7.9
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.30	3.37	2.80

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากวิทยุโทรทัศน์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง คือเป็นครั้งคราว โดยส่วนใหญ่ชมข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง (ได้แก่ ข่าวเกี่ยวกับตัวนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎรฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล) รองลงมาคือข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง (ได้แก่ ข่าวการทำงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้าน) และข่าวการเมืองต่างประเทศตามลำดับ

ตารางที่ 3.2

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากวิทยุกระจายเสียง ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการ เปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	22.4	20.6	32.4
นาน ๆ ครั้ง	30.3	31.8	35.0
เป็นครั้งคราว	30.3	28.9	23.4
บ่อย	11.3	11.8	5.8
เป็นประจำ	5.8	6.8	3.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.48	2.63	2.13

จากตาราง พบว่า โดยภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากวิทยุกระจายเสียง ในระดับน้อย คือนาน ๆ ครั้ง เมื่อพิจารณาตามระดับคะแนนพบว่า กลุ่มตัวอย่างชมข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง และข่าวการเมืองต่างประเทศตามลำดับ ซึ่งมีลักษณะเหมือนการ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ในตารางที่ 3.1

ตารางที่ 3.3

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	10.0	9.2	16.6
นาน ๆ ครั้ง	23.4	20.0	27.9
เป็นครั้งคราว	33.9	36.8	32.1
บ่อย	23.4	25.0	17.1
เป็นประจำ	9.2	10.0	7.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.98	3.07	2.73

สำหรับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากหนังสือพิมพ์ พบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจในระดับปานกลาง เช่นเดียวกับการเปิดรับจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยสนใจอ่านข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมืองและข่าวการเมืองต่างประเทศตามลำดับ ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ข้างต้น

ตารางที่ 3.4

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากนิตยสาร ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการ เปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	47.1	46.6	60.8
นาน ๆ ครั้ง	30.0	27.6	27.6
เป็นครั้งคราว	17.9	19.2	16.1
บ่อย	3.2	4.7	3.2
เป็นประจำ	1.8	1.8	2.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	1.83	1.88	1.79

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากนิตยสาร พบว่ามีระดับการเปิดรับน้อยกว่าสื่อทั้งสามประเภทที่ผ่านมา คืออยู่ในระดับนาน ๆ ครั้ง ซึ่งเมื่อนำสื่อทั้งสี่ประเภทมาเรียงลำดับการเปิดรับจากมากไปน้อยแล้ว จะได้ดังนี้ คือ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสาร ตามลำดับ

เมื่อพิจารณาตามระดับคะแนนพบว่าลักษณะการ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสารมีความเหมือนกับสื่อทั้งสามประเภทข้างต้น กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างสนใจอ่านข่าวการทำงานของตัวบุคคลทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือข่าวเกี่ยวกับองค์กรทางการเมืองและข่าวการเมืองต่างประเทศตามลำดับ

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากสื่อบุคคล

ตารางที่ 3.5

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ความเห็นทาง การเมือง ทั่วไป	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	17.1	16.3	14.7	32.1
นาน ๆ ครั้ง	21.8	20.0	23.7	29.6
เป็นครั้งคราว	30.3	29.7	27.6	26.3
บ่อย	20.6	22.9	21.6	7.9
เป็นประจำ	10.3	11.1	12.4	4.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.85	2.92	2.93	2.23

เมื่อพิจารณาจากค่าเฉลี่ยในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากบุคคลในครอบครัว พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับความคิดเห็นทางการเมืองทั่วไป ข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง และข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมืองในระดับปานกลางตามลำดับ แต่เปิดรับข่าวการเมืองต่างประเทศในระดับน้อย

ตารางที่ 3.6

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากกลุ่มเพื่อน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ความเห็นทาง การเมือง ทั่วไป	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	13.2	13.2	16.3	32.9
นาน ๆ ครั้ง	24.6	23.9	21.1	27.4
เป็นครั้งคราว	34.2	30.0	33.2	26.8
บ่อย	20.8	24.2	20.8	9.5
เป็นประจำ	7.4	8.7	8.7	3.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.86	2.91	2.86	2.23

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากกลุ่มเพื่อน พบว่า กลุ่มตัวอย่างมีลักษณะการเปิดรับเหมือนกับการเปิดรับจากบุคคลในครอบครัวในตารางที่ 3.6 กล่าวคือ กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง ข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง และความคิดเห็นทางการเมืองทั่วไปในระดับปานกลาง และเปิดรับข่าวการเมืองต่างประเทศในระดับน้อย

ตารางที่ 3.7

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากครูอาจารย์ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการทำงาน ขององค์กรทาง การเมือง	ข่าวเกี่ยวกับ ตัวบุคคลทาง การเมือง	ความเห็นทาง การเมือง ทั่วไป	ข่าวการเมือง ต่างประเทศ
ไม่เคยเลย	52.6	56.3	56.3	64.2
นาน ๆ ครั้ง	26.8	23.9	19.6	20.0
เป็นครั้งคราว	13.9	14.5	14.6	10.0
บ่อย	6.1	5.0	7.6	4.6
เป็นประจำ	1.6	1.3	2.1	1.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	1.78	1.73	1.80	1.69

จากตาราง พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์ในระดับค่อนข้างน้อย และเมื่อพิจารณาตามระดับคะแนนพบว่า กลุ่มตัวอย่างสนใจเปิดรับความคิดเห็นทางการเมืองทั่วไปมากที่สุด รองลงมาคือข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง ข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง และข่าวการเมืองต่างประเทศตามลำดับ

เมื่อเปรียบเทียบการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์ กับผลการวิเคราะห์ในตารางที่ 3.5 และ 3.6 แล้ว พบว่า ในการเปิดรับข่าวสารจากสื่อบุคคล กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือจากกลุ่มเพื่อน และจากกลุ่มครูอาจารย์น้อยที่สุด

ตอนที่ 4 ผลการแจกแจงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง
ในระหว่างการประชุมพรรคหาเสียงเลือกตั้ง (5 มิถุนายน - 1 กรกฎาคม 2538)

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อมวลชน

ตารางที่ 4.1
แสดงการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากวิทยุโทรทัศน์ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการหาเสียง ของพรรค - การเมืองต่าง ๆ	รายการสัมภาษณ์ ผู้สมัครรับ เลือกตั้ง	รายการวิเคราะห์ สถานการณ์ การเลือกตั้ง	สื่อมวลชนหรือ สื่อเสียงของ พรรคการเมือง	สื่อมวลชน ราชการ	สื่อมวลชน เอกชน
ไม่เคยเลย	2.4	7.9	6.3	5.8	7.6	12.4
นาน ๆ ครั้ง	17.9	16.8	16.3	10.8	21.6	18.7
เป็นครั้งคราว	23.9	30.6	26.3	22.4	27.9	30.3
บ่อย	31.8	29.7	30.8	32.9	26.3	21.6
เป็นประจำ	23.9	15.0	22.4	28.2	16.6	17.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.67	3.28	3.48	3.67	3.23	3.12

จากตารางพบว่า โดยภาพรวมแล้ว กลุ่มตัวอย่าง เปิดรับสื่อรณรงค์หรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองและข่าวการหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในระดับมาก นอกนั้นมีระดับการเปิดรับปานกลาง โดยเรียงลำดับระดับการเปิดรับจากมากไปหาน้อยดังนี้ รายการวิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง รายการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สื่อรณรงค์การเลือกตั้งของหน่วยงานราชการ และของหน่วยงานของ เอกชน

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจชมสื่อรณรงค์หรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองบ่อยจนถึงเป็นประจำมากที่สุด คือประมาณ 3 ใน 6 เล็กน้อย แต่ชมสื่อรณรงค์การเลือกตั้งของ เอกชนน้อยที่สุดจนถึงไม่เคยชมเลย ประมาณเกือบ 1 ใน 3

ตารางที่ 4.2
แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งจากวิทยุกระจายเสียงของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการหาเสียง ของพรรค - การเมืองต่าง ๆ	รายการสัมภาษณ์ ผู้สมัครรับ - เลือกตั้ง	รายการวิเคราะห์ สถานการณ์ การเลือกตั้ง	สื่อมวลชนหรือ สื่อหาเสียงของ พรรคการเมือง	สื่อมวลชน ราชการ	สื่อมวลชน หน่วยงาน เอกชน
ไม่เคยเลย	19.2	30.3	26.1	16.6	20.0	26.6
นาน ๆ ครั้ง	29.2	28.4	28.4	25.8	33.2	30.6
เป็นครั้งคราว	32.1	29.7	27.1	34.5	32.4	26.6
บ่อย	12.1	7.9	11.3	11.9	10.8	10.6
เป็นประจำ	7.4	3.7	7.1	6.3	3.7	6.8
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.59	2.26	2.46	2.70	2.46	2.43

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อวิทยุกระจายเสียง พบว่า ในภาพรวม กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อรณรงค์หรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองและข่าวการทำเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ ในระดับปานกลาง นอกนั้นอยู่ในระดับน้อย ซึ่งมีจัดลำดับจากมากไปหาน้อยได้ดังนี้ รายงานวิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้งและสื่อรณรงค์ของหน่วยงานราชการในระดับเท่ากัน รองลงมาคือสื่อรณรงค์ของหน่วยงานเอกชน และรายการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งตามลำดับ ในรายละเอียดพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบ 1 ใน 4 สนใจฟังสื่อรณรงค์หรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองบ่อยจนถึงเป็นประจำ แต่ไม่ฟังรายการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งเลยถึงเกือบ 1 ใน 3

เมื่อเปรียบเทียบกับตาราง 4.1 พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อวิทยุโทรทัศน์โดยเกณฑ์เฉลี่ยแล้วมากกว่าการเปิดรับจากสื่อวิทยุกระจายเสียง

ตารางที่ 4.3
แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการหาเสียง ของพรรค - การเมืองต่าง ๆ	คอลัมน์สัมภาษณ์ ผู้สมัครรับ - เลือกตั้ง	คอลัมน์วิเคราะห์ สถานการณ์ การเลือกตั้ง	สื่อมวลชนหรือ สื่อหาเสียงของ พรรคการเมือง	สื่อมวลชน หน่วยงาน ราชการ	สื่อมวลชน หน่วยงาน เอกชน
ไม่เคยเลย	10.3	14.2	11.8	6.4	14.2	18.9
นาน ๆ ครั้ง	13.9	21.3	21.3	16.6	31.6	27.1
เป็นครั้งคราว	33.2	32.4	29.2	30.8	33.2	28.7
บ่อย	26.6	19.2	22.6	30.0	16.1	19.2
เป็นประจำ	16.1	12.9	15.0	14.2	5.0	6.1
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.24	2.95	3.09	3.25	2.66	2.66

สำหรับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหนังสือพิมพ์ จากค่าเฉลี่ยพบว่ากลุ่มตัวอย่างมีระดับการเปิดรับในระดับปานกลาง โดยเปิดรับสื่อพรรคหรือสื่อหาเสียงของพรรคมากที่สุด รองลงมาคือข่าวการหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ คอลัมน์วิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง คอลัมน์สัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สื่อพรรคของหน่วยราชการและเอกชนตามลำดับ ในรายละเอียดพบว่ากลุ่มตัวอย่างเกือบครึ่งอ่านสื่อพรรคหรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองบ่อยจนถึงเป็นประจำ และมีกลุ่มตัวอย่างที่ไม่เคยอ่านสื่อพรรคของเอกชนเลยเป็นจำนวนถึงเกือบ 1 ใน 6

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบในภาพรวมกับตารางที่ 4.1 และ 4.2 พบว่ากลุ่มตัวอย่างสนใจเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือสื่อหนังสือพิมพ์และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ

ตารางที่ 4.4
แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการเลือกตั้งจากนิเทศสาร ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	ข่าวการทำเสียง ของพรรค - การเมืองต่าง ๆ	คอลัมน์สัมภาษณ์ ผู้สมัครรับ - เลือกตั้ง	คอลัมน์วิเคราะห์ สถานการณ์ การเลือกตั้ง	สื่อมวลชนหรือ สื่อเสียงของ พรรคการเมือง	สื่อมวลชน หน่วยงาน ราชการ	สื่อมวลชน หน่วยงาน เอกชน
ไม่เคยเลย	36.3	44.7	43.4	33.4	39.5	40.8
นาน ๆ ครั้ง	33.7	28.7	27.1	32.4	36.1	33.9
เป็นครั้งคราว	20.5	19.7	19.2	26.0	18.7	17.4
บ่อย	7.1	4.5	7.1	6.1	4.2	5.5
เป็นประจำ	2.4	2.4	3.2	3.2	1.6	2.4
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.06	1.91	2.00	2.13	1.92	1.95

จากตาราง ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากนิตยสารในระดับน้อย โดยเรียงลำดับมากไปหาน้อยดังนี้ สื่อรณรงค์หรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมือง ข่าวการหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ คอลัมน์วิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง สื่อรณรงค์ของหน่วยงานเอกชน สื่อรณรงค์ของหน่วยงานราชการ และคอลัมน์สัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง

เมื่อเปรียบเทียบกับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จากสื่อมวลชนทั้งหมด พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ สื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสารตามลำดับ

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อบุคคล

ตารางที่ 4.5

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากบุคคลในครอบครัว
ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	นโยบายของ พรรคการเมือง	การตัดสินใจ เลือกพรรคฯ	สถานการณ์ การเลือกตั้งฯ	การชักชวน กันไปใช้สิทธิฯ
ไม่เคยเลย	19.7	12.4	13.4	12.6
นาน ๆ ครั้ง	21.6	14.5	16.1	13.2
เป็นครั้งคราว	30.3	28.7	36.6	21.8
บ่อย	17.6	25.8	21.8	24.2
เป็นประจำ	10.8	18.7	12.1	28.2
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.78	3.24	3.03	3.42

สำหรับ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากบุคคลในครอบครัวนั้น พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับการชักชวนกันไปใช้สิทธิมากที่สุด รองลงมาคือการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง สถานการณ์การเลือกตั้งและนโยบายของพรรคการเมืองตามลำดับ โดยในภาพรวมจะเห็นว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทั้งสี่ประเภทในระดับปานกลาง

ตารางที่ 4.6

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากกลุ่มเพื่อน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	นโยบายของ พรรคการเมือง	การตัดสินใจ เลือกพรรคฯ	สถานการณ์ การเลือกตั้งฯ	การชักชวน กันไปใช้สิทธิฯ
ไม่เคยเลย	14.6	12.1	11.6	12.6
นาน ๆ ครั้ง	26.1	18.4	21.6	16.1
เป็นครั้งคราว	34.7	31.6	33.7	23.9
บ่อย	19.2	24.5	25.0	24.7
เป็นประจำ	5.5	13.4	8.2	22.6
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.76	3.09	2.97	3.29

ด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง พบว่า ในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทั้งสี่ประเภทในระดับปานกลาง แต่น้อยกว่าการเปิดรับจากบุคคลในครอบครัว โดยเยาวชนเปิดรับการชักชวนกันไปใช้สิทธิมากที่สุด รองลงมาคือ การตัดสินใจเลือกพรรคการเมืองสถานการณ์การเลือกตั้ง และนโยบายของพรรคการเมืองตามลำดับ ซึ่งมีลักษณะเหมือนกับการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากบุคคลในครอบครัวในตารางที่ 4.5

ตารางที่ 4.7

แสดงระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากครูอาจารย์
ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	นโยบายของ พรรคการเมือง	การตัดสินใจ เลือกพรรคฯ	สถานการณ์ การเลือกตั้งฯ	การชักชวน กันไปใช้สิทธิฯ
ไม่เคยเลย	63.7	66.3	63.4	48.7
นาน ๆ ครั้ง	23.7	26.0	23.9	14.7
เป็นครั้งคราว	14.7	11.3	13.9	17.1
บ่อย	6.5	6.1	6.5	9.7
เป็นประจำ	2.4	2.4	3.2	9.7
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	1.79	1.76	1.81	2.17

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้งจากครูอาจารย์ พบว่าในภาพรวมกลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับในระดับน้อย เมื่อเปรียบเทียบกับตารางที่ 4.5 และ 4.6 แล้ว พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวกับการเลือกตั้ง จากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือจากกลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ตามลำดับ ซึ่งตรงกับลักษณะการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไป

ในรายละเอียดพบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับการชักชวนกันไปใช้สิทธิมากที่สุด รองลงมาคือสถานการณ์การเลือกตั้ง นโยบายของพรรคการเมืองและการตัดสินใจเลือกพรรคตามลำดับ

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากสื่อเฉพาะกิจ

ตารางที่ 4.8

แสดงระดับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากพรรคการเมือง ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	สื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับแจก	โปสเตอร์ / แผ่นป้าย	ขบวนแห่ / รถกระจายเสียง	การอภิปราย หาเสียง
ไม่เคยเลย	5.0	3.4	7.9	24.2
นาน ๆ ครั้ง	12.6	8.9	23.9	22.1
เป็นครั้งคราว	23.4	16.3	33.4	28.2
บ่อย	30.8	30.5	22.6	16.3
เป็นประจำ	28.2	40.5	12.1	10.3
รวม	100.0	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	3.65	3.97	2.93	2.65

ด้านการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจของพรรคการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง พบว่ากลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก (ได้แก่ ใบปลิว แผ่นพับ สติกเกอร์ ปฏิทิน) และโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายในระดับมาก และเปิดรับขบวนแห่หรือรถกระจายเสียง และการอภิปรายหาเสียงในระดับปานกลาง เมื่อพิจารณาในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณเกือบ 3 ใน 4 เปิดรับโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายบ่อยจนถึงเป็นประจำ ส่วนสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกกลุ่มตัวอย่างประมาณ 3 ใน 6 ให้ความสนใจเปิดรับบ่อยจนถึงเป็นประจำ เช่นกัน ในขณะที่ประมาณ 1 ใน 3 เล็กน้อยเปิดรับขบวนแห่หรือรถกระจายเสียงเป็นครั้งคราว และมากกว่า 1 ใน 4 เล็กน้อยเปิดรับการอภิปรายหาเสียงเป็นครั้งคราว

ตารางที่ 4.9

แสดงระดับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหน่วยงานราชการ ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	สื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับแจก	โปสเตอร์ / แผ่นป้าย	ชวนแห่ / รถกระจายเสียง
ไม่เคยเลย	15.0	12.6	28.9
นาน ๆ ครั้ง	28.4	21.8	32.9
เป็นครั้งคราว	34.2	36.8	23.9
บ่อย	15.8	17.9	10.8
เป็นประจำ	6.6	11.8	3.4
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.71	2.95	2.27

สำหรับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจจากทางราชการ กลุ่มตัวอย่าง เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก และโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายในระดับปานกลาง แต่เปิดรับชวนแห่หรือรถกระจายเสียงในระดับน้อย ในรายละเอียดพบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 3 เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก และโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายเป็นครั้งคราว แต่เปิดรับชวนแห่หรือรถกระจายเสียงนาน ๆ ครั้ง และเกือบ 1 ใน 3 ไม่เคยเปิดรับชวนแห่หรือรถกระจายเสียงเลย

เมื่อเปรียบเทียบการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก โปสเตอร์หรือแผ่นป้าย และชวนแห่หรือรถกระจายเสียงกับของพรรคการเมืองและราชการแล้ว พบว่า กลุ่มตัวอย่างเปิดรับสื่อเฉพาะกิจดังกล่าวจากพรรคการเมืองมากกว่าทางราชการ

ตารางที่ 4.10

แสดงระดับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากหน่วยงานเอกชน ของกลุ่มตัวอย่าง

ระดับความถี่ในการเปิดรับ	สื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับแจก	โปสเตอร์ / แผ่นป้าย	ชวนแห่ / รถกระจายเสียง
ไม่เคยเลย	23.7	23.2	37.1
นาน ๆ ครั้ง	26.1	24.2	29.7
เป็นครั้งคราว	30.3	27.6	20.5
บ่อย	12.6	15.5	8.7
เป็นประจำ	7.4	9.5	3.9
รวม	100.0	100.0	100.0
ค่าเฉลี่ย (\bar{X})	2.54	2.64	2.13

สำหรับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจจากหน่วยงานเอกชน พบว่าโดยรวมกลุ่มตัวอย่าง เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก และโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายในระดับปานกลาง แต่เปิดรับชวนแห่หรือรถกระจายเสียงในระดับน้อย (เหมือนกับการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจจากหน่วยงานราชการในตารางที่ 4.9) ซึ่งเมื่อดูในรายละเอียดจะพบว่า กลุ่มตัวอย่างประมาณ 1 ใน 4 เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก และโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายเป็นครั้งคราว แต่ประมาณมากกว่า 1 ใน 3 เล็กน้อยไม่เคยเปิดรับชวนแห่หรือรถกระจายเสียงเลย และเกือบ 1 ใน 3 เปิดรับชวนแห่หรือรถกระจายเสียงนาน ๆ ครั้ง

เมื่อเปรียบเทียบผลการวิเคราะห์กับตารางที่ 4.8 และ 4.9 ข้างต้น พบว่ากลุ่มตัวอย่างมีการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจจากพรรคการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือจากหน่วยงานราชการ และเอกชนตามลำดับ โดยมีลักษณะการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจประเภทต่าง ๆ ร่วมกัน กล่าวคือ โปสเตอร์หรือแผ่นป้ายจะมีค่าเฉลี่ยในการเปิดรับมากที่สุด รองลงมาคือสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก และ ขบวนการหรือรณรงค์กระจายเสียงตามลำดับ

ตอนที่ 5 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์กับการเปิดรับข่าวสาร
ทางการเมือง

ปัจจัยทางด้านเพศ

ตารางที่ 5.1

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของ
เยาวชนชายและเยาวชนหญิง

การเปิดรับสื่อ	\bar{X}		S.D.		t	P
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
สื่อมวลชน	96.33	95.36	22.79	24.16	0.40	.686
สื่อบุคคล	61.05	60.42	15.85	17.37	0.37	.712
สื่อเฉพาะกิจ	28.57	28.54	7.79	7.62	0.05	.959

* มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ ไม่ต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 5.2

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนของ
เยาวชนชายและเยาวชนหญิง

การเปิดรับสื่อมวลชน	\bar{X}		S.D.		t	P
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
วิทยุกระจายเสียง	22.42	21.55	6.99	7.89	1.15	.262
วิทยุโทรทัศน์	29.70	29.88	7.54	7.33	0.24	.813
หนังสือพิมพ์	26.37	26.91	7.74	7.91	0.68	.500
นิตยสาร	17.84	17.02	6.20	7.70	1.15	.249

* มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า เยาวชนเพศชายและเยาวชนเพศหญิง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับ
ข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุกระจายเสียง วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ไม่
แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตารางที่ 5.3

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลของ
เยาวชนชายและเยาวชนหญิง

การเปิดรับสื่อบุคคล	X		S.D.		t	P
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
บุคคลในครอบครัว	23.41	23.40	7.62	7.68	.02	.983
กลุ่มเพื่อน	23.08	22.76	6.96	6.98	.45	.656
ครู/อาจารย์	14.56	14.27	6.75	7.30	.41	.684

* มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .06

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า เพศชายและเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่

ตารางที่ 5.4

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจของ
เยาวชนเพศชายและเยาวชนเพศหญิง

การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ	X		S.D.		t	P
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก	8.88	8.92	2.81	2.66	.13	.896
โปสเตอร์/แผ่นป้าย	9.54	9.57	2.94	2.64	.09	.926
รถกระจายเสียง/ขบวนแห่	7.54	7.39	2.74	2.76	.64	.692
การอภิปรายหาเสียง	2.66	2.66	1.26	1.31	.06	.964

* มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญที่ระดับ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนเพศชายและเยาวชนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก โปสเตอร์หรือแผ่นป้าย รถกระจายเสียงหรือขบวนแห่ และการอภิปรายหาเสียง ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

5.2 ปัจจัยทางด้านการศึกษา

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

สื่อมวลชน

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนที่ละคู่แล้ว พบว่า ในภาพรวมเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อมวลชนก็พบว่า เยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ วิทยุและ หนังสือพิมพ์ ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน แต่พบความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสาร (นำ เสนอในตารางที่ 6.5)

สื่อบุคคล

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ เยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลที่ละคู่แล้ว พบว่า ในภาพรวมเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อบุคคลก็พบว่า เยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน (นำ เสนอใน ตารางที่ 6.6 และที่ 6.7 ตามลำดับ) แต่ไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มเพื่อนและครูอาจารย์

ตารางที่ 5.5

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก
นิตยสารของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ ศึกษา	ป.ปลาย- ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรี หรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	18.60	16.60	19.91	17.07	16.61
ไม่ได้ศึกษา	-	1.9	1.41	1.43	1.99
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	3.31	.47	.09
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	2.84	*3.40
อนุปริญญา				-	.66
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสารมากกว่ากลุ่มเยาวชนในระดับการศึกษาอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน ทีละคู่แล้ว พบว่าที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสารมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนที่เหลือนอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 5.6

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ในด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
จากสื่อมวลชนของกลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ ศึกษา	ป.ปลาย- ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรี หรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	(66.60)	(48.20)	(60.27)	(69.09)	(62.47)
ไม่ได้ศึกษา	-	7.3	4.77	3.59	*6.97
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	12.07	10.89	14.27
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	1.18	2.20
อนุปริญญา				-	3.38
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่าพบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากที่สุด และเมื่อทดสอบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ ก็พบว่า กลุ่มเยาวชนในระดับการศึกษาดังกล่าว มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยกับกลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากกว่ากลุ่มที่ไม่ได้รับการศึกษา

ตารางที่ 5.7

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลใน
ครอบครัวของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ ศึกษา	ป.ปลาย- ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรี หรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	(19.50)	(18.45)	(22.44)	(21.76)	(24.62)
ไม่ได้ศึกษา	-	1.05	2.94	2.26	*5.12
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	3.99	3.31	6.17
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	.68	2.18
อนุปริญญา				-	2.86
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด และเมื่อเปรียบเทียบกับกลุ่มเยาวชนในระดับการศึกษาอื่น พบว่า เยาวชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา อย่างมีระดับนัยสำคัญที่

สื่อเฉพาะกิจ

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจที่ละคู่แล้ว พบว่า ในภาพรวม ไม่พบว่ามีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจของกลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณาผลรายละเอียดในแต่ละประเภทของสื่อเฉพาะกิจ ก็พบความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่หรือรถกระจายเสียงเพียงสื่อเดียว (นำเสนอในตารางที่ 6.8) ส่วนสื่อเฉพาะกิจประเภทอื่นนั้นไม่พบความแตกต่างกันแต่อย่างใด

ตารางที่ 5.8

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก
 ขบวนการ หรือผลกระทบกระจายเสียง ของกลุ่มเยาวชนในระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ ศึกษา	ป.ปลาย- ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรี หรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	(7.0)	(8.9)	(7.9)	(7.4)	(7.1)
ไม่ได้ศึกษา	-	1.9	.9	.4	.1
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	1.0	1.5	*1.8
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	.5	.8
อนุปริญญา				-	.3
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้นมี
 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนการหรือผลกระทบกระจายเสียงมากที่สุด และเมื่อทดสอบความ
 ต่างกันระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันทีละคู่แล้ว พบว่าที่ แตกต่างกัน
 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายถึง
 มัธยมศึกษาตอนต้น มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนการหรือผลกระทบกระจายเสียงมากกว่า
 กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี ส่วนที่เหลือออกนั้นไม่มีความ
 ต่างกัน

ปัจจัยทางด้านอาชีพ

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน

สื่อมวลชน

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่างๆ ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนที่ระบุแล้ว พบว่า ในภาพรวมเยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อมวลชน ก็พบว่าเยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโทรทัศน์ วิทยุ หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน

สื่อบุคคล

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่างๆ ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลที่ระบุแล้ว พบว่า ในภาพรวม เยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลแตกต่างกัน อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (นำเสนอในตารางที่ 6.9) และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อบุคคล ก็พบว่า เยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว และครูอาจารย์แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 (นำเสนอในตารางที่ 6.10 และ 6.11 ตามลำดับ) แต่ไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มเพื่อน

ตารางที่ 5.9

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
จากสื่อบุคคลของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	งานใน บริษัทเอกชน	กิจการ ส่วนตัว	รับจ้าง	ไม่ประ- กอบอาชีพ
	62.61	68.00	49.00	66.27	60.91	46.50
นิสิตนักศึกษา	-	4.61	*13.61	7.34	11.7	17.11
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	9.00	2.73	7.09	12.60
งานในบริษัทเอกชน			-	6.27	1.91	3.60
กิจการส่วนตัว				-	4.36	9.77
รับจ้าง					-	5.41
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .06

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลสูงกว่าเยาวชนในอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ที่ละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .06 คือกลุ่มเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน และที่เหลือนอกนั้นมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5.10

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
จากบุคคลในครอบครัวของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	งานใน บริษัทเอกชน	กิจการ ส่วนตัว	รับจ้าง	ไม่ประ- กอบอาชีพ
	24.09	21.33	19.27	23.36	18.60	17.00
นิสิตนักศึกษา	-	2.76	*4.82	.73	6.69	7.09
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	2.06	2.03	6.69	4.33
งานในบริษัทเอกชน			-	4.09	.77	2.27
กิจการส่วนตัว				-	4.86	6.36
รับจ้าง					-	1.60
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวสูงกว่าเยาวชนในอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทีละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .06 คือ กลุ่มเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวมากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน และที่เหลือนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 5.11

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
จากครูอาจารย์ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	งานใน บริษัทเอกชน	กิจการ ส่วนตัว	รับจ้าง	ไม่ประ- กอบอาชีพ
	16.31	11.91	8.68	10.81	11.58	10.00
นิสิตนักศึกษา	-	3.40	*6.63	4.50	3.73	6.31
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	3.23	1.10	.47	1.91
งานในบริษัทเอกชน			-	2.13	2.90	1.32
กิจการส่วนตัว				-	.77	.81
รับจ้าง					-	1.58
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์สูงกว่าเยาวชนในอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทีละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กลุ่มเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษา มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์มากกว่ากลุ่มเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน และที่เหลือนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

สื่อเฉพาะกิจ

เยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ ในภาพรวม ไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อเฉพาะกิจ ซึ่งได้แก่ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวนการหรือรถกระจายเสียง และการอภิปรายหาเสียง ก็ไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับเช่นกัน

ตอนที่ 6 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางด้านประชากรศาสตร์กับวัฒนธรรมทางการเมือง
แบบประชาธิปไตย ของกลุ่มตัวอย่าง

ปัจจัยทางด้านเพศ

ตารางที่ 6.1

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมทางการเมือง ของเยาวชนชายและเยาวชนหญิง

วัฒนธรรมทางการเมือง	\bar{X}		S.D.		t	P
	ชาย	หญิง	ชาย	หญิง		
ทัศนคติทางการเมืองฯ	28.82	28.29	4.38	4.35	1.17	.242
ความรู้ความเข้าใจฯ	13.49	14.27	4.00	3.88	1.93	.056
ความสนใจทางการเมือง	10.23	11.92	3.84	3.77	** 4.30	<.001
ความรู้สึกรับประสิทธิภาพฯ	32.10	32.11	6.60	6.42	.01	.991
ความไว้วางใจทางการเมือง	44.28	44.87	9.44	9.61	.60	.652
ความสำนึกทางการเมือง	30.64	30.41	5.16	6.09	.44	.657

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง พบว่า เยาวชนเพศชายและเยาวชนเพศหญิงมีค่าเฉลี่ยของความสนใจทางการเมืองแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยเพศหญิงมีความสนใจทางการเมืองสูงกว่าเพศชาย

อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างระหว่างเพศ ในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมืองแต่อย่างใด

ปัจจัยทางการศึกษา

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกัน

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ ในส่วนของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาแตกต่างกันแล้ว พบว่า มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง (นำเสนอในตารางที่ 6.2, 6.3 และ 6.4 ตามลำดับ) แต่ไม่พบความแตกต่างในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง

ตารางที่ 6.2

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ ศึกษา	ป.ปลาย- ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรี หรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	11.60	10.55	13.10	12.14	14.84
ไม่ได้ศึกษา	-	.95	1.6	*.64	*3.34
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	2.55	1.59	4.29
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	.96	*1.74
อนุปริญญา				-	*2.70
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของเยาวชนในระดับการศึกษาต่างกัน พบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรี มีค่าเฉลี่ยของความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสูงกว่าระดับการศึกษาอื่น

เมื่อพิจารณาในด้านความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

นอกจากนี้ ยังพบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษาอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นกัน นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 6.3

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่
ในด้านความสนใจทางการเมือง ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ ศึกษา	ป.ปลาย- ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรี หรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	10.00	8.0	10.17	9.69	11.96
ไม่ได้ศึกษา	-	2.0	.17	.41	1.96
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	2.17	1.69	*3.96
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	.68	*1.79
อนุปริญญา				-	*2.37
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

ในส่วนของความสนใจทางการเมือง พบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีระดับของความสนใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มระดับการศึกษาอื่น และเมื่อพิจารณาถึงความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่แล้ว พบว่า กลุ่มที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีระดับของความสนใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับ

ประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมต้น ระดับอนุปริญญา และระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ตารางที่ 6.4

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่

ในด้านความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง ของเยาวชนที่มีระดับการศึกษาต่างกัน

การศึกษา	ไม่ได้ศึกษา	ป.ปลาย-ม.ต้น	ม.ปลาย / เทียบเท่า	อนุปริญญา	ปริญญาตรีหรือมากกว่า
ค่าเฉลี่ย	38.60	36.26	38.84	37.78	40.17
ไม่ได้ศึกษา	-	3.26	.34	.72	1.67
ป.ปลาย - ม.ต้น		-	3.69	2.63	4.92
ม.ปลาย / เทียบเท่า			-	1.06	1.33
อนุปริญญา				-	*2.39
ปริญญาตรีหรือมากกว่า					-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

ในด้านความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง พบว่า กลุ่มเยาวชนที่มีระดับการศึกษาปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่าระดับการศึกษาอื่นๆ และเมื่อพิจารณาความแตกต่างของค่าเฉลี่ยเป็นรายคู่ พบว่า มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมืองในกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีกับกลุ่มเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 โดยกลุ่มเยาวชนที่มี

การศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่า
นอกนั้นไม่มีความแตกต่างกัน

ปัจจัยทางด้านอาชีพ

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของ เยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน

จากการทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ เยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ในด้าน
วัฒนธรรมทางการเมืองที่ระบุแล้ว พบว่า เยาวชนที่มีอาชีพแตกต่างกันมีวัฒนธรรมทางการเมืองแตก
ต่างกันในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองฯ ความ
รู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง
อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05 (นำเสนอในตารางที่ 6.5 , 6.6 , 6.7 , 6.8 และ 6.9
ตามลำดับ) แต่ไม่พบความแตกต่างในด้านความสนใจทางการเมือง

ตารางที่ 6.5

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ
ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา 28.94	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ 28.16	งานใน บริษัทเอกชน 26.72	กิจการ ส่วนตัว 26.46	รับจ้าง 24.66	ไม่ประ- กอบอาชีพ 31.50
นิสิตนักศึกษา	-	.78	2.22	2.49	*4.28	2.56
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	1.44	1.71	3.60	3.34
งานในบริษัทเอกชน			-	.27	2.06	4.78
กิจการส่วนตัว				-	1.79	5.06
รับจ้าง					-	6.84
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่าเยาวชนในอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่างๆที่ละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือกลุ่มเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนที่เหลือออกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6.6

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ
ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา 14.34	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ 13.41	งานใน บริษัทเอกชน 10.96	กิจการ ส่วนตัว 12.72	รับจ้าง 10.41	ไม่ประ- กอบอาชีพ 10.00
นิสิตนักศึกษา	-	.93	*3.38	1.62	*3.93	4.34
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	2.46	.69	3.00	3.41
งานในบริษัทเอกชน			-	1.76	.66	.96
กิจการส่วนตัว				-	2.31	2.72
รับจ้าง					-	.41
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตาราง พบว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า เยาวชนในอาชีพอื่น และ เมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ เยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทีละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กลุ่มเยาวชนที่ยัง เป็นนิสิตนักศึกษา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแบบประชาธิปไตยสูงกว่า กลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและกลุ่มเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน ส่วนที่เหลือออกนั้น ไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6.7

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ
ความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา	รับราชการ /รัฐวิสาหกิจ	งานใน บริษัทเอกชน	กิจการ ส่วนตัว	รับจ้าง	ไม่ประ- กอบอาชีพ
	39.93	40.16	36.48	35.54	32.00	40.50
นิสิตนักศึกษา	-	.23	3.45	4.39	*7.93	.57
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	3.68	4.62	*8.16	.34
งานในบริษัทเอกชน			-	.94	4.48	4.02
กิจการส่วนตัว				-	3.54	4.96
รับจ้าง					-	8.50
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า กลุ่มเยาวชนที่ไม่ประกอบอาชีพ มีความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง สูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของ เยาวชนในกลุ่มอาชีพต่างๆ ทีละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กลุ่มเยาวชนที่ยังเป็น นิสิตนักศึกษา มีความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมืองสูงกว่า กลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และ กลุ่มเยาวชนที่รับราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจก็มีประสิทธิภาพทางการเมือง สูงกว่ากลุ่ม เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง เช่นเดียวกัน ส่วนที่เหลือออกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6.8

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่ของ
ความไว้วางใจทางการเมือง ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ	งานใน บริษัทเอกชน	กิจการ ส่วนตัว	รับจ้าง	ไม่ประ- กอบอาชีพ
	37.67	41.08	38.82	34.46	31.16	42.00
นิสิตนักศึกษา	-	3.41	1.16	3.22	*6.61	4.33
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	2.26	6.63	*9.92	1.08
งานในบริษัทเอกชน			-	4.37	7.66	3.18
กิจการส่วนตัว				-	3.29	7.66
รับจ้าง					-	10.84
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า กลุ่มเยาวชนที่ไม่ประกอบอาชีพมีความไว้วางใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ ทีละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กลุ่มเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีความไว้วางใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และกลุ่มเยาวชนที่รับราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจก็มีความไว้วางใจทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง เช่นเดียวกัน ส่วนที่เหลือนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 6.9

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยรายคู่
ของความสำคัญทางการเมือง ของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่าง ๆ

กลุ่มอาชีพ	นิสิต- นักศึกษา 31.06	รับราชการ / รัฐวิสาหกิจ 31.75	งานใน บริษัทเอกชน 27.27	กิจการ ส่วนตัว 27.81	รับจ้าง 24.75	ไม่ประ- กอบอาชีพ 36.00
นิสิตนักศึกษา	-	.69	*3.79	3.25	*6.31	4.94
รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ		-	4.48	3.94	*7.00	4.25
งานในบริษัทเอกชน			-	.54	2.52	8.73
กิจการส่วนตัว				-	3.06	8.19
รับจ้าง					-	11.25
ไม่ประกอบอาชีพใด ๆ						-

* มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความแตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า กลุ่มเยาวชนที่ไม่ประกอบอาชีพมีความสำคัญทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มอาชีพอื่น และเมื่อทดสอบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของเยาวชนในกลุ่มอาชีพต่างๆ ทีละคู่แล้ว พบว่า ที่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 คือ กลุ่มเยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีความสำคัญทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างและกลุ่มเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน และกลุ่มเยาวชนที่รับราชการหรือทำงานในรัฐวิสาหกิจก็มีความสำคัญทางการเมืองสูงกว่ากลุ่มเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ส่วนที่เหลือนอกนั้นไม่แตกต่างกัน

ตอนที่ 7 ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมือง
กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ตารางที่ 7.1

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อที่เปิดรับข่าวสาร	ทัศนคติ ทางการเมือง	ความรู้ ความเข้าใจ	ความสนใจ ทางการเมือง	ความรู้สึ กมีประสิทธิ ภาพ	ความไว วางใจ	ความ สำนึก
สื่อมวลชน	.0416 P=.420	** .2145 P=<.001	** .2275 P=<.001	** .1446 P=.006	** .1847 P=<.001	** .2175 P=<.001
สื่อบุคคล	.0634 P=.299	** .2739 P=<.001	** .2135 P=<.001	** .1567 P=.002	** .1809 P=<.001	** .2643 P=<.001
สื่อเฉพาะกิจ	-.0127 P=.806	.0554 P=.281	.0266 P=.606	.0902 P=.079	* .1206 P=.019	** .1473 P=.004

* มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพ

ทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 ในทางบวก นั้นหมายความว่า เยาวชนที่เปิดรับสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมากย่อมมีวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวมากตามไปด้วย

สำหรับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจนั้น พบว่ามีความสัมพันธ์กับความสำนึกทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และกับความไว้วางใจทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 ตามลำดับ นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

เป็นที่น่าสังเกตว่าทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อใดเลย

ตารางที่ 7.2

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน
กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อที่เปิดรับข่าวสาร	ทัศนคติ ทางการเมือง	ความรู้ ความเข้าใจ	ความสนใจ ทางการเมือง	ความรู้สึก มีประสิทธิ ภาพ	ความไว วางใจ	ความ สำนึก
วิทยุกระจายเสียง	.0031 P=.952	*.1256 P=.014	*.1121 P=.029	*.1083 P=.035	*.1174 P=.022	.0830 P=.106
วิทยุโทรทัศน์	.0876 P=.088	** .3049 P=<.001	** .2882 P=<.001	** .1626 P=.001	** .1826 P=<.001	** .2856 P=<.001
หนังสือพิมพ์	.0668 P=.194	** .2298 P=<.001	** .2616 P=<.001	** .1385 P=.007	** .1779 P=<.001	** .2171 P=<.001
นิตยสาร	.0322 P=.531	.0041 P=.936	.0559 P=.277	.0420 P=.414	** .1386 P=.007	.0580 P=.259

* มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ของวัฒนธรรมทางการเมืองกับสื่อมวลชนแต่ละประเภท พบว่า
การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากหนังสือพิมพ์ และวิทยุโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความรู้ความ
เข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง

ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุนั้นมีความสัมพันธ์กับ ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และ ความไว้วางใจทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

นอกจากนี้ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสารก็มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 ซึ่งความสัมพันธ์ดังกล่าวข้างต้นทั้งหมดเป็นไปในทางบวกทั้งสิ้น

ตารางที่ 7.3

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล
กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อที่เปิดรับข่าวสาร	ทัศนคติทางการเมือง	ความรู้ความเข้าใจ	ความสนใจทางการเมือง	ความรู้สึที่มีประสิทธิภาพ	ความไว้วางใจ	ความสำนึก
บุคคลในครอบครัว	.0397 P=.440	** .2925 P=<.001	** .2993 P=<.001	* .1016 P=.048	** .1666 P=.001	** .2374 P=<.001
กลุ่มเพื่อน	.0807 P=.116	** .2501 P=<.001	** .1442 P=.006	** .1462 P=.006	.0948 P=.066	** .2107 P=<.001
ครู/อาจารย์	.0032 P=.960	.0824 P=.109	.0373 P=.468	* .1163 P=.023	** .1530 P=.003	** .1586 P=.002

* มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัวของเยาวชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และสัมพันธ์กับความรู้สึที่มีประสิทธิภาพทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ทางด้าน การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มเพื่อน พบว่ามีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและความไว้วางใจทางการเมือง

ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์พบว่ามีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และสัมพันธ์กับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05 แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง

ตารางที่ 7.4

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ
กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อที่เปิดรับข่าวสาร	ทัศนคติทางการเมือง	ความรู้ความเข้าใจ	ความสนใจทางการเมือง	ความรู้สึกมีประสิทธิ ภาพ	ความไว้วางใจ	ความสำนึก
สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก	* -.1047 P = .041	.0672 P = .191	-.0092 P = .859	-.0307 P = .650	.0894 P = .082	.0924 P = .072
โปสเตอร์/ แผ่นป้ายกระดาน	.0208 P = .686	* .1325 P = .010	.0394 P = .444	.0949 P = .065	.0726 P = .158	* .1494 P = .003
ขบวนแห่/ รถกระจายเสียง	.0367 P = .475	-.0709 P = .168	-.0566 P = .271	* .1202 P = .019	* .1277 P = .013	.0717 P = .163
การอภิปรายหาเสียง	-.0127 P = .805	.0554 P = .281	.0265 P = .606	.0902 P = .079	* .1206 P = .019	* .1473 P = .004

* มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .05

** มีความสัมพันธ์ที่ระดับนัยสำคัญที่ .01

จากตารางพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกมีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในทางลบ ที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ เมืองแบบประชาธิปไตยน้อย ในทางกลับกัน หากเยาวชนมีการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกน้อย จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมาก ส่วนวัฒนธรรมทางการเมืองอื่นๆ

พบว่าไม่มีความสัมพันธ์กับการ เปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกเลย

ในส่วนของการ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์ หรือแผ่นป้าย พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและความสำนึกทางการเมือง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ด้านการ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก ชนวนแห่หรือรถกระจายเสียง พบว่า มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

และการ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการอภิปรายหาเสียงของพรรคการเมืองต่าง ๆ พบว่ามีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .05

ตอนที่ 8 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของเยาวชน
ผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

ตารางที่ 8.1

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ ของเยาวชน
ผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

การเปิดรับสื่อ	\bar{X}		S.D.		t	P
	ไป	ไม่ไป	ไป	ไม่ไป		
สื่อมวลชน	99.56	92.20	21.70	24.54	** 3.09	< .006
สื่อบุคคล	65.57	55.95	16.10	15.63	** 5.91	< .001
สื่อเฉพาะกิจ	28.96	28.16	7.26	8.12	1.01	.312

* มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า เยาวชนกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิมีระดับการเปิดรับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อทั้งสองสูงกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

นอกจากนี้ยังพบว่า เยาวชนกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8.2

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนของเยาวชน
ผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

การเปิดรับสื่อมวลชน	\bar{X}		S.D.		t	P
	ไป	ไม่ไป	ไป	ไม่ไป		
วิทยุกระจายเสียง	21.96	22.07	7.33	7.49	.16	.879
วิทยุโทรทัศน์	31.21	28.36	7.28	7.33	** 3.80	<.001
หนังสือพิมพ์	28.38	24.87	7.23	8.00	** 4.49	<.001
นิตยสาร	18.01	16.90	6.98	6.90	1.66	.121

* มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า เยาวชนกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิมีระดับการเปิดรับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์สูงกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ แต่ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุกระจายเสียงและจากนิตยสารระหว่างสองกลุ่ม นั้นหมายความว่า เยาวชนกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ มีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุกระจายเสียงและนิตยสารไม่แตกต่างกัน

ตารางที่ 8.4

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจของเยาวชน
ผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

การเปิดรับสื่อเฉพาะกิจ	\bar{X}		S.D.		t	P
	ไป	ไม่ไป	ไป	ไม่ไป		
สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก	8.96	8.82	2.61	2.85	0.49	.626
โปสเตอร์/แผ่นป้าย	9.68	9.40	2.63	2.96	0.97	.332
รถกระจายเสียง/ขบวนแห่	7.56	7.37	2.79	2.70	0.66	.513
การอภิปรายหาเสียง	2.76	2.56	1.35	1.20	1.49	.138

* มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตารางพบว่า เยาวชนกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก โปสเตอร์หรือแผ่นป้าย รถกระจายเสียงหรือขบวนแห่ และการอภิปรายหาเสียงไม่แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .05

ตอนที่ 9 ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย
ของเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

ตารางที่ 9.1

ผลการวิเคราะห์ความแตกต่างทางวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชน
ผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

วัฒนธรรมทางการเมือง	\bar{X}		S.D.		t	P
	ไป	ไม่ไป	ไป	ไม่ไป		
ทัศนคติทางการเมือง	29.87	27.87	3.07	6.04	** 6.07	<.001
ความรู้ความเข้าใจ	14.22	13.60	3.67	4.29	1.78	.076
ความสนใจทางการเมือง	11.82	10.24	3.74	3.89	** 4.03	<.001
ความรู้สึกมีประสิทธิภาพ	34.64	29.68	4.86	6.04	** 8.64	<.001
ความไว้วางใจทางการเมือง	48.67	40.45	9.61	7.64	** 9.33	<.001
ความสำนึกทางการเมือง	32.68	28.48	4.24	6.11	** 8.50	<.001

* มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

** มีความแตกต่างที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

จากตาราง พบว่า เยาวชนกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีค่าเฉลี่ยของทัศนคติทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง แตกต่างกันอย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ .01 โดยผู้ไปใช้สิทธิมีระดับวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ แต่ไม่พบความ

แตกต่างของค่าเฉลี่ยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ระหว่างเยาวชนกลุ่มผู้ใช้สิทธิ และกลุ่มที่ไม่ไปใช้สิทธิแต่อย่างใด

บทที่ ๕

สรุปผลการวิจัยและอภิปรายผล

การวิจัยเรื่อง "การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง วัฒนธรรมทางการเมือง กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ปี 2538" มีวัตถุประสงค์ในการศึกษาวิจัยดังนี้

วัตถุประสงค์ในการวิจัย

1. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน
2. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร
4. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์ กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชน
6. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างปัจจัยทางประชากรศาสตร์ กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน

ลักษณะของการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาวิจัยเชิงสำรวจเพียงครั้งเดียว (One Shot Survey Research) โดยใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือในการเก็บรวบรวมข้อมูล กลุ่มตัวอย่างที่ศึกษาคือเยาวชนอายุ 18-19 ปี ในกรุงเทพมหานคร จำนวน 380 คน โดยใช้วิธีการเลือกตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน การนำเสนอข้อมูล เป็นตารางแสดงจำนวน ร้อยละ และค่าเฉลี่ย เพื่ออธิบายลักษณะทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง และใช้การทดสอบค่า t-test การวิเคราะห์ความแตกต่างเป็นรายคู่แบบเซฟเฟ (Scheffé) และการหาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson Product Moment Correlation)

เพื่อทดสอบสมมติฐานในการวิจัยโดยใช้โปรแกรม SPSS เมนเฟรม ซึ่งสามารถสรุปผลการวิจัยได้ดังนี้

สรุปผลการวิจัย

1. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา

1.1 ลักษณะทางประชากรศาสตร์ของกลุ่มตัวอย่าง

เพศ : กลุ่มตัวอย่างที่ตอบแบบสอบถามมากกว่าครึ่งหนึ่ง เป็นเพศหญิง และ เกือบครึ่งหนึ่งที่เหลือเป็นเพศชาย

การศึกษา : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่มีการศึกษาอยู่ในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า รองลงมา มีการศึกษาอยู่ในระดับมัธยมปลายหรือเทียบเท่า

อาชีพ : กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่กำลังศึกษาอยู่ รองลงมา ได้แก่ เยาวชนที่ทำงานอยู่ในบริษัทเอกชน รัฐบาลหรือรัฐวิสาหกิจ มีกิจการส่วนตัว รับจ้าง และยังไม่ประกอบอาชีพตามลำดับ

1.2 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทั่วไปจากสื่อมวลชนของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง เปิดรับข่าวสารทั่วไปจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสารตามลำดับ โดยเปิดรับข่าวสารประเภทบันเทิงมากที่สุดในทุกสื่อสำหรับในสื่อโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียงมีลักษณะร่วมกันคือ กลุ่มตัวอย่างให้ความสนใจเปิดรับข่าวในประเทศ สารคดีหรือความรู้ทั่วไป และข่าวต่างประเทศ รองลงมาตามลำดับ ส่วนนิตยสารนั้น กลุ่มตัวอย่าง เปิดรับสารคดีหรือความรู้ทั่วไป ข่าวในประเทศ และข่าวต่างประเทศ รองลงมาตามลำดับ

1.3 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปของกลุ่มตัวอย่าง

สื่อมวลชน เมื่อเรียงลำดับความถี่ของการเปิดรับข่าวสารการเมืองทั่วไปจากสื่อมวลชนจากมากไปหาน้อยพบว่า เยาวชนให้ความสนใจเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากวิทยุโทรทัศน์

หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสาร ตามลำดับ โดยเปิดรับวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง ส่วนวิทยุกระจายเสียงและนิตยสารนั้นอยู่ในระดับน้อย และเมื่อพิจารณา ลงไปในรายละเอียดของเนื้อหาข่าวสาร ก็พบว่า ในสื่อทั้งสี่ประเภทดังกล่าว เยาวชนสนใจเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง (หมายถึง ข่าวเกี่ยวกับตัวนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกรัฐสภาฝ่ายค้านและฝ่ายรัฐบาล) มากที่สุด รองลงมาคือข่าวเกี่ยวกับการทำงานขององค์กรทางการเมือง (หมายถึง ข่าวการทำงานของรัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้าน) และข่าวการเมืองในต่างประเทศ ตามลำดับ

สื่อบุคคล ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากสื่อบุคคลนั้นพบว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองทั่วไปจากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด รองลงมา คือจากกลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในด้านเนื้อหาของข่าวสารในแต่ละสื่อ ก็พบว่า ในการเปิดรับข่าวสารจากบุคคลในครอบครัวและจากกลุ่มเพื่อน เยาวชนเปิดรับข่าวสารที่เป็นความคิดเห็นทางการเมืองทั่วไปมากที่สุด รองลงมา คือข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง (ซึ่งได้แก่นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีสมาชิกรัฐสภาฝ่ายค้าน และฝ่ายรัฐบาล) และข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง (ซึ่งได้แก่ รัฐบาล รัฐสภา และพรรคการเมืองฝ่ายค้าน)ในระดับปานกลาง และเปิดรับข่าวการเมืองในต่างประเทศในระดับน้อย ทางด้านการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์ พบว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับความคิดเห็นทางการเมืองจากครูอาจารย์ค่อนข้างน้อย รองลงมาคือข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง ข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลทางการเมือง และข่าวการเมืองในต่างประเทศ ซึ่งอยู่ในระดับค่อนข้างน้อยเช่นเดียวกัน

1.4 พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งของกลุ่มตัวอย่าง

สื่อมวลชน เยาวชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากวิทยุโทรทัศน์ในระดับมาก รองลงมาคือ จากวิทยุกระจายเสียงและหนังสือพิมพ์ในระดับปานกลาง และจากนิตยสารในระดับน้อยเมื่อพิจารณาในเนื้อหาของข่าวสารจากสื่อทั้งสี่ประเภท ก็พบว่า เยาวชนเปิดรับสื่อรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิออกเสียงหรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือข่าวการหาเสียงของพรรคการเมือง และการวิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง ตามลำดับ

สื่อบุคคล เยาวชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง จากบุคคลในครอบครัวมากที่สุด รองลงมาคือจากกลุ่มเพื่อน และจากครูอาจารย์ ตามลำดับ เมื่อพิจารณาในเนื้อหาของข่าวสาร พบว่า จากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากบุคคลในครอบครัว และกลุ่มเพื่อนนั้น เยาวชนเปิดรับการชักชวนกันไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง สถานการณ์การเลือกตั้งทั่วไป และนโยบายของพรรคการเมืองต่างๆ ตามลำดับ ส่วนการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากครูอาจารย์นั้น พบว่าแตกต่างจากลักษณะดังกล่าวในตอนท้ายเล็กน้อย กล่าวคือ เยาวชนเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับนโยบายของพรรคการเมือง มากกว่าการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง

สื่อเฉพาะกิจ ผลการวิจัย พบว่า เยาวชนเปิดรับสื่อเฉพาะกิจเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากพรรคการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ จากทางราชการ และเอกชนตามลำดับ เมื่อพิจารณาในประเภทของสื่อ ก็พบว่า เยาวชนเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก (ซึ่งได้แก่ใบปลิว แผ่นพับ สติกเกอร์ ปฏิทิน เป็นต้น) และสื่อที่ติดอยู่กับที่ (ซึ่งได้แก่ ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย) จากทางพรรคการเมืองในระดับมาก จากทางราชการและหน่วยงานเอกชนในระดับปานกลาง

สำหรับสื่อที่เป็นขบวนการหรือกระจายเสียงนั้น เยาวชนเปิดรับจากทางพรรคการเมืองในระดับปานกลาง จากทางราชการและหน่วยงานเอกชนในระดับน้อย และในส่วนการอภิปรายหาเสียงของพรรคการเมืองนั้น เยาวชนมีการเปิดรับในระดับปานกลางเท่านั้น

2. การวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงปริมาณ

สรุปผลการวิจัยที่ได้ตามข้อสมมติฐาน ดังนี้

สมมติฐานข้อที่ 1 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัยยอมรับสมมติฐานในบางส่วน กล่าวคือ ในภาพรวม พบว่าพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลของเยาวชน มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้ง 6 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ ความสนใจทางการเมือง

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง อย่างมีระดับนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 แต่สำหรับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจนั้น มีความสัมพันธ์เฉพาะกับความสำนึกทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .01 และมีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมืองที่ระดับนัยสำคัญทางสถิติ .06 เป็นที่น่าสังเกตว่าทัศนคติทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับสื่อใดเลย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของแต่ละสื่อพบว่า

สื่อมวลชน

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุกระจายเสียง มีความสัมพันธ์ในทางบวกกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและความสำนึกทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสาร มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมือง นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

โดยสรุป จะพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์มีส่วนเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมาคือสื่อหนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสาร ตามลำดับ

สื่อบุคคล

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมือง

แบบประชาธิปไตย

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่ไม่สัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และความไว้วางใจทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์ มีความสัมพันธ์กับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง แต่ไม่มีความสัมพันธ์กับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง

โดยสรุป จะพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว มีความเกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากที่สุด รองลงมาคือการเปิดรับข่าวสารจากกลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ ตามลำดับ

สื่อเฉพาะกิจ

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ ประเภทสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งหมายความว่าหากเยาวชนเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกมากก็จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อยลง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนแห่หรือรถกระจายเสียง มีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการอภิปรายหาเสียงของพรรคการเมืองมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความไว้วางใจทางการเมืองและความสำนึกทางการเมือง

สมมติฐานข้อที่ 2 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ในภาพรวม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากที่สุด รองลงมาคือการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน กล่าวคือเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ มีพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยกลุ่มเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อดังกล่าวมากกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

แต่สำหรับสื่อเฉพาะกิจนั้น ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เนื่องจากไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจ ในกลุ่มเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

เมื่อแยกดูในรายละเอียดของแต่ละสื่อพบว่า

สื่อมวลชน การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน โดยเยาวชนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์ และหนังสือพิมพ์มากกว่าเยาวชนที่ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างระหว่างค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุกระจายเสียงและนิตยสารระหว่างกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิและกลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ ดังนั้นจึงสามารถสรุปได้ว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุกระจายเสียงและนิตยสารไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

สื่อบุคคล การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์นั้นมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อดังกล่าวมากกว่าเยาวชนกลุ่มที่ไม่ไปเลือกตั้ง

สื่อเฉพาะกิจ การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจประเภทต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งเลย เนื่องจากไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับสื่อ

เฉพาะกิจระหว่างกลุ่มเยาวชนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งและกลุ่มที่ไม่ไปเลือกตั้ง

โดยสรุป การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลในครอบครัวมีความสัมพันธ์มากที่สุดกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร รองลงมาคือ การเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อหนังสือพิมพ์ จากกลุ่มเพื่อน จากวิทยุโทรทัศน์ และจากครูอาจารย์ ตามลำดับ

สมมติฐานข้อที่ 3 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ผลการวิจัย พบว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านความไว้วางใจทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชนในกรุงเทพมหานครมากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และความสนใจทางการเมือง ตามลำดับ กล่าวคือ เยาวชนผู้ไปใช้สิทธิมีค่าเฉลี่ยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าว แตกต่างจากกลุ่มเยาวชนที่ไม่ไปใช้สิทธิ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

อย่างไรก็ตาม จากการวิเคราะห์ พบว่า ไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระหว่างเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ ดังนั้นจึงสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงของเยาวชน

สมมติฐานข้อที่ 4 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยทางด้านเพศ ในภาพรวม ปัจจัยทางด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจเลย และเมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสื่อทั้ง 4 ประเภทก็ไม่พบความสัมพันธ์เช่นเดียวกัน

ปัจจัยทางการศึกษา ในภาพรวม ปัจจัยทางการศึกษาไม่มีความสัมพันธ์กับการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อมวลชนและสื่อ เฉพาะกิจ แต่สัมพันธ์กับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อบุคคล กล่าวคือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่ามีการ เปิดรับข่าว สารทางการ เมืองจากสื่อบุคคลมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจาก นิตยสาร จากบุคคลในครอบครัว และจากขบวนแห่หรือรถกระจายเสียง มีความสัมพันธ์กับปัจจัย การศึกษา กล่าวคือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่ามีการ เปิดรับ ข่าวสารทางการ เมืองจากนิตยสารมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า ส่วน เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากบุคคลใน ครอบครัวสูงกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา และเยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอน ปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากขบวนแห่ หรือรถกระจายเสียง มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรี

ปัจจัยทางด้านอาชีพ ไม่มีความสัมพันธ์กับการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชนและสื่อ เฉพาะกิจ ทั้งในภาพรวมและในรายละเอียดประเภทของสื่อ แต่สัมพันธ์กับการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมือง จากสื่อบุคคล กล่าวคือ ในภาพรวมเยาวชนที่ยัง เป็นนิสิตนักศึกษามีการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากสื่อบุคคลมากกว่าเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน เช่นเดียวกับในรายละเอียดประ เภท ของสื่อบุคคล ที่พบว่า เยาวชนที่ยัง เป็นนิสิตนักศึกษามีการ เปิดรับข่าวสารทางการ เมืองจากบุคคล ในครอบครัวและครูอาจารย์มากกว่าเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

สมมติฐานข้อที่ 5 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ มีความสัมพันธ์กับ วัฒนธรรมทางการ เมืองแบบ ประชาธิปไตยของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยทางด้านเพศ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยเฉพาะ กับองค์ประกอบทางด้านความสนใจทางการเมืองเท่านั้น กล่าวคือ เพศหญิงมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าเพศชาย นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ปัจจัยทางด้านการศึกษา มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความสนใจทางการเมือง กล่าวคือ ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองพบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญาความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา ส่วนเยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา , เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญา และ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ส่วนความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองนั้น พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองมากกว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญา

ในด้านความสนใจทางการเมือง ก็พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่าปริญญาตรีมีความสนใจทางการเมืองมากกว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น, เยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญา และ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ปัจจัยทางด้านอาชีพ มีความสัมพันธ์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง กล่าวคือ เยาวชนที่ยัง เป็นนิสิตนักศึกษามีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าว สูงกว่าเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และ เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษา ยังมีความสำนึกทางการเมืองสูงกว่า เยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชนอีกด้วย

นอกจากนี้ ยังพบว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความไว้วางใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และ ความสำนึกทางการเมืองสูงกว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง

อภิปรายผลการวิจัย

ในการอภิปรายผลการวิจัย เพื่อให้ตรงตามวัตถุประสงค์และง่ายต่อการทำความเข้าใจ ผู้วิจัยได้แยกพิจารณาในประเด็นต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร
2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร
3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยทางประชากรศาสตร์มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ ในระดับความสัมพันธ์ที่แตกต่างกัน ซึ่งจะได้แยกพิจารณา เป็นหัวข้อดังต่อไปนี้

ปัจจัยทางด้านเพศ

ในภาพรวม ปัจจัยทางด้านเพศ ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจเลย และ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดของสื่อทั้ง 4 ประเภทก็ไม่พบความสัมพันธ์ เช่นเดียวกัน ซึ่งผลการวิจัยนี้ขัดกับงานวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2523) ที่พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อการมีระดับการเปิดรับข่าวสารการเมืองที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ชายมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง ในประเด็นนี้ผู้วิจัยคิดว่า ในสภาพสังคมที่เปลี่ยนแปลงจากงานวิจัยเมื่อกว่า 10 ปีที่ผ่านมา ผู้หญิงได้มีการศึกษาที่สูงขึ้นเท่าเทียมกับผู้ชาย และมีบทบาทในสังคมมากกว่าในอดีต สภาพการณ์เช่นนี้ทำให้ ผู้หญิงต้องแสวงหาข่าวสารที่ทันสมัยเพื่อประโยชน์ของตนเอง

ปัจจัยทางด้านการศึกษา

ในภาพรวม ปัจจัยทางด้านการศึกษา ไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากสื่อมวลชนและสื่อเฉพาะกิจ แต่สัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล ดังนี้คือ เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากสื่อบุคคลมากกว่า เยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา อาจเป็นเพราะว่า เยาวชนที่อยู่ในสถานศึกษามัก จะมีการรวมกลุ่มกันสนทนา หรือแลกเปลี่ยนความคิดเห็นทางการเมืองระหว่างเพื่อนฝูง ซึ่งเป็น นักศึกษาด้วยกัน เนื่องจากบุคคลที่มีการศึกษาสูงมักจะเห็นความสำคัญของการเมืองที่มีต่อตนเอง และเห็นความสำคัญของตนเองที่มีต่อการเมืองด้วย ดังนั้น เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาจึงเห็นความ สำคัญของการสนทนา เรื่องการเมืองระหว่างบุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ และเพื่อน เพื่อที่จะ ติดตามความเป็นไปของบ้านเมืองที่มีผลต่อตัวเขา ในขณะที่ผู้ที่ไม่ได้รับการศึกษาขาดปัจจัยพื้น ฐานคือ "การศึกษา" ดังนั้น เขาจึงอาจมองไม่เห็นความสำคัญของการเมืองที่จะมีผลต่อตัวเขาใน ระดับกว้าง บุคคลที่ขาดการศึกษาจะมีกรอบอ้างอิงเฉพาะ เรื่องส่วนตนที่ใกล้ชิด เช่น การทำมาหากิน การหาเลี้ยงครอบครัว เป็นต้น ซึ่งทำให้เขาไม่สามารถโยงเรื่องราวที่ไกลตัวมา เป็น เรื่องที่สำคัญในชีวิตของตนได้ ผู้ที่ไม่มีการศึกษาจึงไม่มีความเดือดร้อน หรือกังวลใจว่าการตัดสินใจทางการเมืองหรือนโยบายทางการเมืองที่ออกมาจะสำคัญหรือไม่สำคัญ หรือจะมีผลกระทบต่อตัว เขาหรือไม่ ความสนใจเปิดรับข่าวสารทางการเมืองบุคคลต่าง ๆ จึง เป็นไปในระดับน้อย

เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อ พบว่า การศึกษา เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากนิตยสาร จากบุคคลในครอบครัว และจากขบวนแห่ หรือรถ กระจายเสียง แตกต่างกันไปตามระดับการศึกษา ดังนี้คือ

เยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า มีการเปิดรับข่าวสารทาง การเมืองจากนิตยสารมากกว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจาก บุคคลในครอบครัวสูงกว่า เยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา

เยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนการหรือพรรคกระจายเสียง มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า

ผลการวิจัยข้างต้น แสดงให้เห็นว่า เยาวชนในระดับการศึกษาแตกต่างกันก็ย่อมมีความสนใจในสื่อที่แตกต่างกัน ซึ่งผู้ที่เกี่ยวข้องกับการใช้การสื่อสารทางการเมืองเพื่อการพัฒนา จะต้องนำผลการวิจัยนี้มาพิจารณาต่อไปในการเลือกใช้สื่อให้เหมาะกับกลุ่มเป้าหมาย

ปัจจัยทางด้านอาชีพ

ปัจจัยทางด้านอาชีพไม่มีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารจากสื่อมวลชน และสื่อเฉพาะกิจทั้งในภาพรวม และในรายละเอียดประเภทของสื่อ ทั้งนี้เยาวชนต่างอาชีพมีการเปิดรับสื่อทั้งสองประเภทในระดับที่ไม่แตกต่างกัน แต่พบว่าปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคล ดังนี้คือ ในภาพรวม เยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลมากกว่าเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน เช่นเดียวกับในรายละเอียดประเภทของสื่อบุคคล ที่พบว่า เยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว และครูอาจารย์ มากกว่าเยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชน แสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษานั้นยังได้รับอิทธิพลจากครอบครัวและครูอาจารย์ในสถานศึกษาอยู่มาก จึงยังคงมีความผูกพันกับสถาบันทั้งสองและเนื่องจากความใกล้ชิดจึงทำให้มีการเปิดรับข่าวสารจากสถาบันดังกล่าว มากกว่าเยาวชนที่ทำงานแล้ว ซึ่งเป็นผู้ที่ห่างไกลจากสถานศึกษาและเริ่มห่างจากครอบครัวมากขึ้น

2. ปัจจัยที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

สำหรับการวิจัยในครั้งนี้ได้ศึกษาปัจจัยที่สัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในกรุงเทพมหานครใน 2 ปัจจัยหลัก คือ

1. ปัจจัยทางประชากรศาสตร์ ซึ่งได้แก่ เพศ การศึกษา อาชีพ

2. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง ซึ่งได้แก่ การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจ

ซึ่งผู้วิจัยจะได้แยกอภิปรายเป็นหัวข้อ ดังต่อไปนี้

2.1 ปัจจัยทางประชากรศาสตร์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ปัจจัยทางด้านเพศ

จากการวิจัย พบว่า เพศ มีความสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เฉพาะทางด้านความสนใจทางการเมืองเท่านั้น กล่าวคือ เยาวชนหญิงมีความสนใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนชาย นอกนั้นไม่มีความสัมพันธ์กัน

ในด้านความสนใจทางการเมืองที่แตกต่างกันระหว่างเยาวชนหญิงและเยาวชนชายนี้ ผลที่ออกมาอาจขัดกับค่านิยมในอดีตที่สังคมให้แก่ผู้หญิง กล่าวคือ สังคมมักมองว่า เรื่องการบ้านการเมือง เป็นเรื่องของผู้ชาย ส่วนผู้หญิงควรสนใจเฉพาะการบ้านการเรือนมากกว่า แต่ในปัจจุบันสังคมเปลี่ยนแปลงไป ผู้หญิงออกมาทำงานนอกบ้านมากขึ้น มีบทบาทในการเมืองมากขึ้น ถึงขั้นเป็นนักการเมืองหญิงที่มีชื่อเสียงก็มีมาก จากภาพลักษณ์ตรงนี้ อาจมีส่วนทำให้เยาวชนหญิงหันมาให้ความสนใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนชายก็เป็นได้

ส่วนในด้านวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอื่น ๆ นั้นไม่พบว่าทั้งสองเพศนี้จะมี ความแตกต่างกันจริง ซึ่งขัดกับงานวิจัยในอดีต อาทิ งานวิจัยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองของ ชัยวัฒน์ รัฐขจร (2522) ที่พบว่า เพศมีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยผู้ชายมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าผู้หญิง และงานวิจัยของ ชลอ ไบเจริญ (2519) ที่พบเช่นกันว่า เยาวชนชายมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนหญิง และงานวิจัยในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและความสำนึกทางการเมืองของ ไกรวรุช จิระบุตร (2520) ที่พบว่า นิสิตนักศึกษาชายมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยและมีความสำนึกในหน้าที่ของพลเมืองมากกว่านิสิตนักศึกษาหญิง

โดยสรุปแล้วผลของการศึกษาวิจัยที่พบว่า ตัวแปรเพศ ไม่เกี่ยวข้องกับการมีวัฒนธรรมทางการเมืองในบางประเด็น ซึ่งขัดกับผลงานวิจัยในอดีตที่นำมาอ้างอิงนั้น ทั้งนี้เนื่องจาก งานวิจัยดังกล่าวมีอายุมากกว่า 10 ปีขึ้นไป เมื่อมาถึงปัจจุบัน สภาพสังคมได้มีการเปลี่ยนแปลงไปมากกว่าในอดีต อีกทั้งงานวิจัยในอดีตเป็นการศึกษากลุ่มประชากรในต่างจังหวัด ซึ่งมีสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกับกลุ่มตัวอย่างประชากรในงานวิจัยนี้ ที่มุ่งศึกษา เยาวชนที่อาศัยอยู่ในกรุงเทพมหานครที่มีความเจริญก้าวหน้าทางเศรษฐกิจสูง เป็นแหล่งรวมขององค์ความรู้ และการสื่อสารที่สำคัญ ดังนั้น ในสภาพสังคมกรุงเทพมหานครในปัจจุบัน เยาวชนหญิงจึงได้รับการศึกษาและมีบทบาทในสังคมมากกว่าในอดีตซึ่งมีผลให้เยาวชนหญิงมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยไม่แตกต่างจากเยาวชนเพศชายเท่าใดนัก

ปัจจัยทางด้านการศึกษา

จากการวิจัยพบว่า เยาวชนยิ่งมีการศึกษาที่สูงขึ้นก็จะยิ่งมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความสนใจทางการเมืองมากขึ้น ดังต่อไปนี้คือ

ในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาในระดับอนุปริญญา มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา เยาวชนที่มีการศึกษาในระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนที่ไม่ได้รับการศึกษา มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลาย หรือเทียบเท่า

ส่วนความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองนั้น พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา

ในด้านความสนใจทางการเมือง ก็พบว่า เยาวชนที่มีการศึกษาระดับปริญญาตรีหรือสูงกว่า มีความสนใจทางการเมืองมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับประถมศึกษาตอนปลายถึงมัธยมศึกษาตอนต้น มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับอนุปริญญา และมากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนปลายหรือเทียบเท่า

ผลการวิจัย แสดงให้เห็นว่า ยิ่งเยาวชนมีการศึกษาสูงก็ย่อมมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวสูงขึ้นด้วย ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) ที่พบว่าโดย

ทั่วไปบุคคลที่มีการศึกษาสูงจะตระหนักถึงความเกี่ยวข้อง และผลกระทบจากรัฐบาลที่มีต่อตนเอง จะมีความสนใจทางการเมือง มีความรู้เกี่ยวกับกระบวนการทางการเมืองมากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำกว่า นอกจากนี้ยังตรงกับงานวิจัยของ ชัยวัฒน์ รัฐขจร (2522) และ ชลอ โบเจริญ (2519) ที่พบว่าระดับการศึกษามีอิทธิพลต่อความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และตรงกับที่ อัลมอนด์ และ เวอร์บา กล่าวไว้ว่า ความเข้าใจทางการเมืองนั้น ปัจจัยสำคัญอยู่ที่การศึกษา ซึ่งทั้งสองคนพบว่า การศึกษาทำให้คนมีความรู้ เรื่องการเมืองดีขึ้น และมีความเชื่อมั่นสูงในบทบาททางการเมืองของตน สถานศึกษามีบทบาทอย่างสำคัญต่อการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ ค่านิยม คุณลักษณะของ ผู้ที่เข้ามาศึกษาและก่อให้เกิดวัฒนธรรมทางการเมืองที่แตกต่างไปจากบุคคลที่มีการศึกษาต่ำ เช่น คนที่มีการศึกษาสูงย่อมจะมีความสนใจทางการเมือง มากกว่าคนที่มีการศึกษาต่ำ (Gabriel A. Almond and Sidney Verba, 1966)

ทั้งนี้เนื่องจากเรื่องของการเมือง เป็นเรื่องที่มีผลกระทบต่อคนทุกคนในสังคม ผู้ที่มีการศึกษาดี ย่อมมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองเป็นอย่างดี ตลอดจนมีความเข้าใจดีว่าการเมือง การปกครองนั้นจะส่งผลกระทบต่อตนเองและบุคคลอื่น ๆ ในสังคม ดังนั้นด้วยความตระหนักถึง อิทธิพลทางการเมืองที่มีต่อตนเอง บุคคลที่มีการศึกษาจึงต้องมีความกระตือรือร้นสนใจข่าว การบ้านการเมือง รวมทั้งยังมีความรู้สึกเชื่อมั่นว่าตนเองสามารถมีอิทธิพลต่อการกำหนดนโยบาย ของรัฐบาล เนื่องจากการศึกษาจะอบรมให้บุคคลมีประสิทธิภาพ มีการฝึกฝนให้ใช้เหตุผล และ เชื่อมั่นในการใช้เหตุผลจัดการปัญหาต่าง ๆ ทำให้เขาเชื่อมั่นว่าเขาจะมีบทบาทที่มีประสิทธิภาพใน การเมืองด้วย (พฤทธิสาณ ชุมพล, 2531) และบุคคลก็จะเกิดความเชื่อมั่นในการเข้ามามี ส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด

ปัจจัยทางด้านอาชีพ

จากการวิจัย พบว่า ปัจจัยด้านอาชีพมีความสัมพันธ์ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทาง การเมือง และความสำนึกทางการเมือง กล่าวคือ เยาวชนที่ยังเป็นนิสิตนักศึกษามีวัฒนธรรมทาง การเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวสูงกว่าเยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ทั้งนี้เพราะเยาวชนที่ เป็นนิสิตนักศึกษายังมีโอกาสได้รับการศึกษามากกว่า เยาวชนที่ทำงานแล้ว จึงทำให้เป็นผู้ที่มี

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และรู้ว่าการเมืองมีอิทธิพลต่อชีวิตของตนเช่นไร จึงทำให้เป็นผู้ที่ตระหนักถึงบทบาทของตนเองที่มีต่อการเมือง (ความสำนึกทางการเมือง) และมีความมั่นใจว่าตนเองจะมีบทบาทต่อการเมืองในลักษณะหนึ่งลักษณะใดได้ เช่น การแสดงความคิดเห็นของตนผ่านสื่อมวลชน เป็นต้น และเมื่อเยาวชนตระหนักว่าตนเองสามารถมีบทบาททางการเมืองได้แล้วก็จะเกิดความไว้วางใจในระบบการเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย ทั้งนี้เพราะตระหนักดีว่าบุคคลและองค์กรทางการเมืองจะต้องรับฟังเสียงของประชาชนในการปกครองบ้านเมือง

จากการอภิปรายข้างต้นจะเห็นได้ว่า อาชีพนั้นมีความเกี่ยวข้องกับการศึกษาของเยาวชนด้วย กล่าวคือ คนที่มีการศึกษาก็ย่อมมีโอกาสในการประกอบอาชีพที่ดี และเมื่อบุคคลมีการศึกษาก็ย่อมมีความรู้ มีโอกาส และรู้ช่องทางที่ตนเองจะมีบทบาททางการเมือง มากกว่าเยาวชนที่มีการศึกษาน้อยกว่า ดังที่ได้อภิปรายไว้ข้างต้นในหัวข้อการศึกษากับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งอาจเป็นเหตุผลหนึ่งที่สามารถนำมาอธิบายความเป็นไปได้ที่เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาจะมีองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวสูงกว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง

นอกจากนี้ ยังพบว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับราชการหรือรัฐวิสาหกิจมีความไว้วางใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความสำนึกทางการเมืองสูงกว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง ซึ่งแสดงให้เห็นว่า ผู้ที่ทำงานใกล้ชิดกับองค์กรรัฐบาลย่อมมีความไว้วางใจในระบบการเมือง มีความตระหนักในบทบาทหน้าที่ของตนต่อการเมือง รวมทั้งตระหนักดีว่าตนสามารถเข้ามามีอิทธิพลทางการเมืองได้มากกว่า เยาวชนที่ประกอบอาชีพรับจ้างซึ่งมีความรู้สึก หรือความเชื่อทางการเมืองดังกล่าวในระดับที่น้อยกว่า ดังนั้นจะเห็นได้ว่าอาชีพเป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับสถานภาพ และโอกาสทางสังคมซึ่งเกี่ยวข้องกับระดับการศึกษาด้วย นอกจากนี้ สภาพแวดล้อมในที่ทำงานก็เป็นส่วนหนึ่งในการกล่อมเกลาคำคิดทางการเมืองของเยาวชนด้วย เพราะการที่เยาวชนทำงานในองค์กรของราชการ เยาวชนนั้นก็ย่อมที่จะได้รับอิทธิพลทางความคิดในการทำงานขององค์กรนั้น ๆ ด้วย

ผลการวิจัยยังพบอีกว่า เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษามีความสำนึกทางการเมืองสูงกว่า เยาวชนที่ทำงานในบริษัท เอกชน เนื่องจากเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษานั้นยังคงอยู่ในสภาพแวดล้อมที่ได้รับการกล่อมเกล่าทางการเมืองจากครูอาจารย์ในสถานศึกษา ทั้งนี้เพราะครูอาจารย์มีบทบาททั้งโดยตรงและทางอ้อมในการกล่อมเกล่าทางการเมืองให้แก่เยาวชน กล่าวคือ ในทางตรง คือ

การที่ครูอาจารย์สอนเรื่องบทบาทหน้าที่ของพลเมืองในระบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน ดังที่ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ได้อธิบายไว้ว่า สถาบันการศึกษาจะทำให้เด็กและเยาวชนมีความรู้เกี่ยวกับโลกการเมืองและบทบาททางการเมืองของตน เด็กจะได้เรียนรู้ถึงสถาบันการเมืองและความสัมพันธ์ต่างๆ ระหว่างระบบการเมืองกับตนเอง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2526) อันจะทำให้เยาวชนนั้นเกิดความสำนึกในบทบาทของตนเองที่ควรมีต่อการเมือง และในทางอ้อม คือการที่ครูอาจารย์นำข่าวสารการเมืองมาพูดคุยให้เยาวชนได้รับรู้ความเป็นไปของบ้านเมือง และรับรู้ในบทบาทของตนที่ควรมีต่อบ้านเมือง สิ่งเหล่านี้อาจทำให้เยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาที่มีความสำนึกทางการเมืองมากกว่า เยาวชนที่ทำงานในบริษัทเอกชนก็เป็นได้

ดังนั้นจึงเห็นได้ว่า ในสภาพแวดล้อมที่แตกต่างกันทางอาชีพก็ย่อมมีผลให้เยาวชนมีองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันไปด้วยซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการพัฒนาการเมืองควรที่จะได้นำมาพิจารณาในการวางแผนรณรงค์ เพื่อพัฒนาประชาธิปไตยต่อไป

2.2 พฤติกรรม การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ในกระบวนการเรียนรู้ทางการเมือง หรือการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในสังคมนั้น สิ่งสำคัญที่จะขาดเสียไม่ได้ในกระบวนการดังกล่าว ก็คือ "การสื่อสาร" โดยผ่านตัวแทนหรือสถาบันที่สำคัญต่างๆ ในสังคม บางตัวแทนก็มีบทบาทต่อการสร้างการเรียนรู้ทางการเมืองโดยตรง เช่น การสอนวิชาหน้าที่พลเมืองในสถานศึกษา แต่บางตัวแทนก็มีบทบาทในทางอ้อมหรือแฝงเร้น เช่น การพูดคุยในครอบครัว กลุ่มเพื่อน หรือในกลุ่มครูอาจารย์ เป็นต้น ตัวแทนที่สำคัญในกระบวนการดังกล่าว ได้แก่ ครอบครัว กลุ่มเพื่อน สถาบันการศึกษา พรรคการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ หน่วยงานราชการ และสื่อมวลชน ในการวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาบทบาทของตัวแทนเหล่านี้ในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในทางอ้อม โดยผู้วิจัยจะแยกอภิปรายตามประเภทของการสื่อสาร ดังต่อไปนี้

สื่อมวลชนกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ในสังคมยุคข่าวสารเช่นปัจจุบัน มีการแพร่กระจายของข่าวสารทางการเมืองและข่าวสารอื่น ๆ อย่างรวดเร็ว เนื่องจากความก้าวหน้าของวิทยาการในด้านการสื่อสาร นอกจากสื่อมวลชนจะมีบทบาทในการกระจายข่าวสารแล้ว ยังมีบทบาทในการส่งผ่านค่านิยม ความเชื่อที่สำคัญ ๆ ในสังคมนั้นทั้งโดยทางตรงและทางอ้อม ดังผลการวิจัยในครั้งนี้ ที่พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนของเยาวชน มีความสัมพันธ์เกี่ยวข้องกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้ง 6 องค์ประกอบ ซึ่งได้แก่ ความสนใจทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง อย่างไรก็ตามไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งผู้วิจัยจะได้แยกอภิปรายในแต่ละประเด็น ดังต่อไปนี้

การสร้างความสนใจทางการเมือง

การเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นข่าวความเคลื่อนไหว การดำเนินงานของรัฐบาล พรรคการเมือง และข่าวเกี่ยวกับตัวบุคคลในทางการเมือง รวมทั้งข่าวคราวการเมืองในต่างประเทศ มีส่วนสำคัญในการกระตุ้นให้ผู้รับสารเกิดความสนใจในทางการเมือง ดังที่ ดร. เสรี วงษ์มณฑา อภิปรายไว้ว่า ในสมัยก่อนนั้นคนส่วนใหญ่ไม่ค่อยสนใจการเมืองนัก เพราะไม่ค่อยได้รู้ข่าวคราวของการเมือง ไม่เคยพบเห็นนักการเมืองหรือผู้บริหาร แต่ในปัจจุบันนี้ข่าวคราวของรัฐบาลมีให้อ่านกันประจำ นักการเมืองจะเป็นข่าวให้เห็นทั้งใน หนังสือพิมพ์ วิทยุ-โทรทัศน์ เสียงพูดของเขามีให้ได้ยินทางวิทยุกระจายเสียง เรื่องราวของเขาจะถูกวิพากษ์วิจารณ์ทางนิตยสารอยู่เป็นประจำ เพราะฉะนั้นคนยุคนี้จะสนใจข่าวสารบ้านเมืองเพิ่มมากขึ้น (เสรี วงษ์มณฑา , 2537)

จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่าสื่อมวลชนเป็นส่วนหนึ่งที่สร้างความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนผู้รับสาร เช่นเดียวกับงานวิจัยของ เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2523) และของ แม็คคอมบส์ และมัลลินส์ (Mc Combs & Mullins, 1973) ที่พบว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อความสนใจทางการเมือง ได้แก่ การเปิดรับสื่อมวลชน

นอกจากนี้จากการวิจัย ยังพบว่า สื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์กับความสนใจทางเมืองตามลำดับ ทั้งนี้สามารถวิเคราะห์ถึงผลที่ได้จากปัจจัยดังต่อไปนี้

1) ปัจจัยด้านผู้ส่งสาร (หมายถึง สื่อมวลชน) และข่าวสาร (เนื้อหาสาร) ที่จะเป็นตัวสร้างความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่ผู้รับสาร ดังผลการวิจัยของ วียดา เกียวกุล (2638) ที่พบว่า วิทยุโทรทัศน์ในปัจจุบันนั้นมีการนำเสนอข่าวสารการเมืองเป็นประจำ และมีปริมาณมากกว่าข่าวประเภทอื่น ทั้งนี้จากการสำรวจเนื้อหาของข่าวในหนึ่งสัปดาห์ พบว่า สถานีส่วนใหญ่เสนอข่าวหนักมากกว่าข่าวเบาในสัดส่วน 2:1 นอกจากนี้ยังมีการนำเสนอข่าวสารที่ทันสมัย ทันต่อเหตุการณ์ ซึ่งอาจเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เยาวชนในกรุงเทพมหานครมีความสนใจทางการเมืองได้ ดังที่ ดร. เสรี วงษ์มณฑา อภิปรายไว้ในตอนต้น ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีการจัดวาระทางการเมืองสื่อสารทางการเมืองของสื่อมวลชน (Agenda-setting) ของมัลคอล์ม แม็คคอมล์ และโดนัลด์โชว์ (McCombs, M.E. and Shaw D.L., 1972) ซึ่งมองว่าการที่สื่อมวลชนให้ความสำคัญในการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ย่อมจะทำให้ผู้รับสารเกิดความสนใจและเห็นความสำคัญข่าวนั้น ๆ ตามไปด้วย แสดงให้เห็นว่าหากสื่อมวลชนเสนอข่าวสารทางการเมืองในปริมาณมากแล้ว เยาวชนที่เปิดรับข่าวสารก็ย่อมจะเกิดความสนใจข่าวสารการเมืองนั้น ๆ ด้วย

2) ปัจจัยด้านผู้รับสาร ในแนวคิดที่ว่า เมื่อผู้รับสารมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากก็จะทำให้มีความสนใจทางการเมืองมากขึ้นด้วย ดังผลการวิจัยเชิงประจักษ์หลาย ๆ ชิ้นในต่างประเทศ อาทิ Atkin และ Neuendor ได้ศึกษาการชมข่าวโทรทัศน์ของนักเรียนระดับประถมศึกษา พบว่า การชมข่าวโทรทัศน์ มีความสัมพันธ์กับความสนใจในกิจกรรมของประธานาธิบดีในระดับ +.47 และสัมพันธ์กับระดับความสนใจในเหตุการณ์ Iranian ในระดับ +.56 (Nimmo and Sanders, 1981 citing Atkin and Neuendor, N.D.) เช่นเดียวกับที่ Tolley พบว่า โทรทัศน์เป็นแหล่งข้อมูลเบื้องต้นในความสนใจเรื่องสงครามเวียดนามในหมู่นักเรียนประถมศึกษา มัธยมศึกษา ผู้ปกครอง ครู และเพื่อน (Nimmo and Sanders, 1981 citing Tolley, 1973) เช่นเดียวกับงานวิจัยนี้ที่พบว่า เยาวชนสนใจเปิดรับข่าวการเมืองทั่วไปและข่าวสารทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งในระดับปานกลาง และเยาวชนก็มีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลางเช่นกัน

ดังนั้น ผลการวิจัยที่ได้นี้จึงเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ในเบื้องต้น และทำให้สามารถสรุปได้ว่า การเปิดรับสื่อมวลชนเป็นปัจจัยหนึ่งที่สร้างความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนได้ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องสามารถนำผลการวิจัยนี้มาใช้ในการวางแผนรณรงค์ทางการเมือง เพื่อให้เยาวชนมีความสนใจทางการเมืองโดยอาศัยพลังของการสื่อสารมวลชนต่อไปได้

การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

นอกเหนือจากการสร้างความสนใจแล้ว การสื่อสารมวลชนยังถูกนำมาใช้ในการสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมืองได้อย่างมาก การที่สื่อมวลชนให้ข้อมูลข่าวสาร ให้ความรู้ และให้การศึกษา ในเนื้อหาข่าวสารผ่านทางรายการต่างๆ ของสื่อมวลชน อาทิ รายการข่าว รายการวิเคราะห์สถานการณ์ทางการเมืองและการเลือกตั้ง รวมทั้ง บทวิเคราะห์ และบทสัมภาษณ์นักการเมืองต่าง ๆ ล้วนมีบทบาทในการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจด้านการเมืองให้แก่ผู้รับสารได้ ดังที่ โรเจอร์ส กล่าวไว้ว่า ช่องสารสื่อมวลชนมีความสำคัญมากในขั้นการก่อให้เกิดความรู้ (Rogers and Shoemaker, 1973) สำหรับผลการวิจัยในครั้งนี้ก็เป็นการยืนยันแนวคิดและทฤษฎีข้างต้น เนื่องจากพบเช่นกันว่า การเปิดข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ มัทธนา มาศมาลัย (2634) ที่พบว่า การเปิดรับสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์ต่อความรู้ด้านข่าวสารทางการเมืองของสตรี และตรงกับงานวิจัยในต่างประเทศของ เลินเนอร์ ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีส่วนช่วยเพิ่มพูนความรู้ความเข้าใจของบุคคลในทางการเมือง (Daniel Lerner ,1976)

การวิจัยในครั้งนี้ เป็นการตรวจสอบหน้าที่ของสื่อมวลชนในการให้ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองพื้นฐาน ซึ่งหมายถึง ความรู้ความเข้าใจในด้านการใช้อำนาจของประชาชนตามระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาในสามทาง คือ การใช้อำนาจในทางนิติบัญญัติ บริหาร และตุลาการ พบว่าโดยทั่วไปเยาวชนมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งมีความสัมพันธ์กับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนในระดับปานกลางเช่นกัน ดังนั้น จากผลการวิจัย จึงแสดงให้เห็นว่า สื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่สร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนได้ นอกจากนี้ยังพบว่า สื่อมวลชนที่เป็นตัวแทนที่สำคัญ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ ซึ่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเมืองควรที่จะได้

พิจารณาผลการวิจัยตรงนี้เพื่อนำมาวางแผนรณรงค์ทางการเมืองต่อไป

การสร้างความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมือง

จากการศึกษาของ อัลมอนด์และเวอร์บา พบว่า ความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองในระบบประชาธิปไตย ซึ่งเป็นความรู้สึกร่วมทางการเมืองที่จำเป็นสำหรับการดำเนินการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้น มีความสัมพันธ์อย่างใกล้ชิด กับการมีข่าวสารที่เที่ยงตรงเกี่ยวกับประเด็นปัญหาและกระบวนการทางการเมือง (Gabriel A.Almond and Sidney Verba,1965) เช่นเดียวกับการวิจัยในครั้งนี้ ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองของเยาวชนอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ นั้นแสดงว่า สื่อมวลชนเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่มีส่วนในการสร้างความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองให้แก่เยาวชน โดยสื่อที่สำคัญ ได้แก่ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง ตามลำดับ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ แม็คลีด , บราวน์ และ เบคเกอร์ ที่พบว่าผู้ออกเสียงเลือกตั้งที่อายุน้อยนั้น จะมีความสัมพันธ์ระหว่างความบ่อยครั้ง ในการอ่านหนังสือพิมพ์ และการดูโทรทัศน์ในเรื่องราวสาธารณะ ที่ก่อให้เกิดการเพิ่มขึ้นในความรู้สึกร่วมว่า ตนสามารถมีอิทธิพลต่อกระบวนการทางการเมือง (McLead,Brown and Becker, 1986)

ทั้งนี้ สามารถอภิปรายถึงปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับปรากฏการณ์ดังกล่าวได้ ดังต่อไปนี้

1) ในด้านการนำเสนอข่าวสารโดยทั่วไป สื่อมวลชนสามารถเป็นสื่อกลางนำความต้องการของประชาชนไปบอกรัฐบาลได้ การที่สื่อมวลชนนำเสนอข้อความต้องการของประชาชน หรือนำปัญหาของประชาชนไปสอบถามนักการเมืองบ่อย ๆ เพื่อให้เกิดความตระหนักและนำไปแก้ไข ปัญหาต่อไปตามที่ประชาชนต้องการ เมื่อเยาวชนได้รับฟังหรือรับชมข่าวสารการเมืองนั้นบ่อย ๆ ในระยะยาว ก็ย่อมจะทำให้เยาวชนได้เกิดความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองในทางอ้อมขึ้นได้ ซึ่งเป็นผลในลักษณะสะสม (Cumulative Impact) ที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน คือเกิดความรู้สึกร่วมว่า ประชาชนสามารถมีอิทธิพลเหนือนักการเมืองได้ เพราะในระบบประชาธิปไตยนักการเมืองย่อมต้องฟังเสียงของประชาชนทุกคนในการบริหารบ้านเมือง อันเป็นการแสดงให้เห็นว่าเสียงหนึ่งเสียงของประชาชนทุกคนมีความหมาย ดังนั้นเยาวชนก็อาจเกิดความรู้สึกเทียบเคียงกับประสบการณ์ที่ได้รับจากการเปิดรับสื่อมวลชนในทางอ้อมได้ ว่าตัวเขาเองก็สามารถมีส่วนร่วม

ในการปกครองบ้านเมือง หรือก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ ทั้งนี้เมื่อเกิดความรู้สึก เช่นนี้แล้ว ก็อาจส่งผลถึงพฤติกรรมทางการเมืองของเยาวชนต่อไปก็ได้ เช่น เยาวชนอาจเรียกร้องสิทธิของตนผ่านทางสื่อมวลชนไปถึงนักการเมือง เช่น การเขียนจดหมายแสดงความคิดเห็นทางการเมืองผ่านทางนิตยสารหรือหนังสือพิมพ์ การเขียนปัญหาของตนเพื่อเรียกร้องให้หน่วยงานของรัฐเข้าไปแก้ไขโดยนำเสนอทางวิทยุโทรทัศน์หรือวิทยุกระจายเสียง เป็นต้น ซึ่งก็เป็นพฤติกรรมที่เกิดขึ้นจากการเกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองในลำดับต่อมานั่นเอง

2) นอกจากการนำเสนอข่าวสารทั่วไปของสื่อมวลชน ที่จะทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองแล้ว การนำเสนอรายการสัมภาษณ์นักการเมืองทางวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียงในช่วงเลือกตั้งที่ผ่านมา เช่น รายการมองต่างมุม รายการเนชั่นนิวส์ทอล์ค เป็นต้น อาจมีส่วนสำคัญที่ทำให้เยาวชนที่เปิดรับข่าวสารดังกล่าวเกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองได้ เพราะรายการดังกล่าวมีรูปแบบในการนำนักการเมืองมาตอบข้อข้องใจของประชาชน และมีการอภิปรายปัญหาทางการเมืองกันอย่างกว้างขวาง โดยผนวกกับการใช้เทคโนโลยีทางการสื่อสารอื่นๆ คือการให้ผู้ชมหรือผู้ฟังสามารถโทรศัพท์เข้ามาในรายการเพื่อสอบถามนักการเมือง อันเป็นการนำเสนอเทคนิครูปแบบรายการที่น่าสนใจ และสามารถทำให้ผู้รับสารมีส่วนร่วมได้โดยตรง ซึ่งจะก่อให้เกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองแก่ผู้ชมหรือผู้ฟังได้ กล่าวคือ หากเยาวชนได้มีโอกาสรับฟังผู้อื่นถามปัญหาแก่นักการเมืองหรือตัวเยาวชนนั้น เป็นผู้สอบถามปัญหาเอง และนักการเมืองผู้นั้นรับฟังความคิดเห็นของประชาชนที่โทรศัพท์เข้าไป และมีการนำปัญหานั้นมาอภิปรายกันหรือตอบปัญหานั้นให้เป็นที่เข้าใจแก่ประชาชนแล้ว เยาวชนที่ได้รับชมหรือรับฟังรายการนี้ ก็จะเกิดความรู้สึกได้ว่า เสียงหลาย ๆ เสียงของประชาชนที่โทรศัพท์เข้ามาแสดงความคิดเห็นในรายการ สามารถเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหรือมีอิทธิพลต่อความคิดของนักการเมืองนั้นๆ ได้ ในส่วนนี้จะสามารถทำให้เยาวชนเกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพในทางการเมืองขึ้นได้ โดยเกิดความเชื่อว่าคุณค่าความคิดเห็นของตนหรือของประชาชนทุก ๆ คนในระบอบประชาธิปไตยนั้น สามารถทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้บ้างไม่มากก็น้อย อันเป็นการสร้างความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองให้แก่เยาวชนในทางอ้อม

สามารถทำงานเป็นปากเป็นเสียงให้แก่เราได้

2) สื่อสิ่งพิมพ์ ประเภทนิตยสารและหนังสือพิมพ์ ด้วยลักษณะของสื่อที่สามารถให้รายละเอียด เจาะลึก ถึงประเด็นปัญหาทางการเมือง รวมทั้งการนำเสนอข่าวการทำงานของนักการเมือง และองค์กรทางการเมืองอย่างต่อเนื่องในระยะยาว ย่อมทำให้ผู้รับสารเกิดความไว้วางใจทางการเมืองได้

การสร้างความสำนึกทางการเมือง

การเกิดความสำนึกทางการเมือง เป็นผลระยะยาวที่สั่งสมมานานจากการที่สื่อมวลชนนำเสนอ หน้าที่ และบทบาทของนักการเมือง การทำงานขององค์กรทางการเมือง และข่าวการเมืองในต่างประเทศ ซึ่งจะทำให้เยาวชนได้เกิดความรู้สึกว่า ประชาชนในระบอบประชาธิปไตยควรที่จะมีความสำนึกทางการเมืองในการร่วมกันพัฒนาประเทศ ภายใต้การปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่ต้องการการมีส่วนร่วมของประชาชนในประเทศ ดังนั้นความสำนึกในหน้าที่ และบทบาทของประชาชนแต่ละคน ซึ่งเป็นเสมือนฟันเฟืองที่สำคัญในการพัฒนาประเทศจึงเป็นสิ่งสำคัญในการพัฒนาประเทศ และความสำนึกทางการเมืองนี้จะทำให้ประชาชนเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองต่อไป ซึ่งผลการวิจัยในครั้งนี้ ตรงกับงานวิจัยของ ดร. เสรี วงษ์มณฑา ที่พบว่า นักศึกษาที่มีเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนมากก็มีแนวโน้มที่จะตระหนักถึงความสำคัญของการเมืองมากตามด้วย และนั่นหมายถึงการมีความสำนึกในหน้าที่และบทบาททางการเมืองของตนด้วย

นอกจากนี้ ในผลระยะสั้นที่เห็นได้ชัดเจน ก็คือ การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวการหาเสียงของพรรคการเมือง สื่อรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง ของหน่วยงานราชการ และของหน่วยงานเอกชนบ่อย ๆ ก็จะทำให้ผู้ชมได้เกิดความรู้สึกที่จะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วย ดังผลการวิจัยนี้ที่พบว่า เยาวชนเปิดรับสื่อรณรงค์หรือสื่อหาเสียงของพรรคการเมืองในช่วงที่มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เป็นอันดับหนึ่ง เมื่อเทียบกับการเปิดรับข่าวสารการเมืองอื่นๆ โดยเฉพาะจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ และสื่อหนังสือพิมพ์ เยาวชนให้การเปิดรับสื่อรณรงค์ดังกล่าวในระดับมาก จากสื่อวิทยุในระดับปานกลาง และจากนิตยสารในระดับน้อย และความสำนึกทางการเมืองนี้ก็มีส่วนเกี่ยวข้องกับการที่เยาวชนไปใช้สิทธิในลำดับต่อมาด้วย ดังนั้นจึงอาจวิเคราะห์

ได้ว่า สื่อมวลชนสามารถก่อให้เกิดความสำนึกทางการเมืองได้ทั้งในระยะสั้นและระยะยาว

การสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ในเรื่องทัศนคติทางการเมืองนี้ V.O.Key ได้สรุปไว้ว่า ทัศนคติทางการเมืองขึ้นอยู่กับปัจจัยสิ่งแวดล้อม และอิทธิพลของสื่อมวลชน (อ้างถึงใน ชัยอนันต์ สมุทวณิช, 2517) สื่อมวลชนจึงมีความสัมพันธ์และมีอิทธิพลต่อการสร้างทัศนคติทางการเมือง การที่สื่อวิทยุโทรทัศน์ วิทยุกระจายเสียง หนังสือพิมพ์ และนิตยสาร นำเสนอข่าวสารต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการเมือง เช่น ข่าวการเลือกตั้ง ข่าวการทำงานขององค์กรทางการเมือง ฯลฯ ล้วนมีส่วนในการเสริมสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่ประชาชน เพราะประชาชนจะได้เห็นกระบวนการและหลักการการปกครองในระบอบประชาธิปไตย

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยครั้งนี้ การนำเสนอข่าวสารของสื่อมวลชนกลับไม่สร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนแต่อย่างใด เพราะจากผลการวิจัยไม่พบว่าสองส่วนนี้มีความสัมพันธ์กันจริงทั้งในภาพรวมและในรายละเอียดประเภทของสื่อ ซึ่งผู้วิจัยคิดว่าอาจเกิดจากการที่สื่อมวลชนไม่สามารถสร้างภาพทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สมบูรณ์แบบให้แก่เยาวชนได้ ทั้งนี้เพราะสถานการณ์การเมืองที่ล้มลุกคลุกคลานตลอดมา ย่อมทำให้เยาวชนขาดความต่อเนื่องในการสร้างภาพหรือสร้างทัศนคติแบบประชาธิปไตย ซึ่งสื่อมวลชนในฐานะผู้ถ่ายทอดความเป็นจริงทางสังคมให้แก่เยาวชนก็ได้รับอิทธิพลจากเหตุการณ์ดังกล่าวด้วย ดังนั้นเยาวชนไทยจะมีภาพทัศนคติต่อการเมืองแบบประชาธิปไตยในลักษณะกระท่อนกระแท่น ไม่เป็นภาพที่สมบูรณ์ กล่าวคือ ในบางยุคสมัยการปกครองของไทยก็ถูกปกครองด้วยระบบกึ่งเผด็จการโดยคณะปฏิวัติ ที่ไม่ได้มาจากการเลือกตั้งของประชาชนโดยชอบธรรมตามหลักการประชาธิปไตย สื่อมวลชนซึ่งเป็นองค์กรหนึ่งที่อยู่ภายใต้การควบคุมของรัฐบาลก็ต้องทำหน้าที่ในการเป็นกระบอกเสียงเผยแพร่แนวคิดทางการเมืองตามนโยบายของรัฐบาล เยาวชนในยุคนั้นก็ได้รับแนวความคิดกึ่งเผด็จการนั้น ต่อมาเมื่อมีการเปลี่ยนคณะผู้ปกครองมาเป็นระบอบประชาธิปไตยที่มาจากการเลือกตั้งแท้จริง เยาวชนก็จะได้รับแนวคิดแบบประชาธิปไตยจากสื่อมวลชน แต่ก็ เป็นไปไม่ได้ไม่นาน ก็มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองเกิดขึ้นอีก อาจกล่าวได้ว่าสื่อมวลชนจะเผยแพร่แนวคิดและทัศนคติทางการเมืองให้แก่ประชาชนไปในทิศทางใดนั้น ขึ้นอยู่กับการเปลี่ยนแปลงทางการเมือง

เมือง เป็นสำคัญ เยาวชนซึ่ง เป็นผู้ได้รับผลในตอนท้ายจึงเกิดความสับสนในความคิดทางการเมือง และอาจทำให้เยาวชนไม่สามารถสร้างภาพทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยขึ้นในใจของตน ได้ อย่างไรก็ตาม แนวคิดนี้เป็นเพียงการวิเคราะห์ของผู้วิจัยเท่านั้น ควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยใน ประเด็นนี้ต่อไปอย่างกว้างขวาง เพื่อนำมาสรุป เป็นแนวคิดทางวิชาการต่อไป

เพื่อสร้างความเข้าใจมากขึ้น ในบทบาทของสื่อมวลชนกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย ผู้วิจัยจะได้แยกอภิปรายลงไป ในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ความสำคัญและลักษณะของสื่อมวลชนแต่ละประเภทกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตย

วิทยุโทรทัศน์

ด้วยลักษณะพิเศษของสื่อวิทยุโทรทัศน์ที่สามารถให้ได้ทั้งภาพและเสียง สื่อวิทยุโทรทัศน์จึง เป็นสื่อสำคัญที่ผู้เปิดรับสารนิยมเปิดรับมากที่สุด กล่าวคือ จากงานวิจัยนี้ พบว่า เยาวชนสนใจเปิด รับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อโทรทัศน์มากที่สุดเมื่อเปรียบเทียบกับสื่ออื่น แต่ในภาพรวมแล้ว เยาวชนสนใจ เปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระดับปานกลางเท่านั้น โดยเปิดรับข่าวเกี่ยวกับตัว บุคคลทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ การทำงานขององค์กรทางการเมือง และข่าวการ เมืองต่างประเทศ ตามลำดับ และในช่วงที่มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง เยาวชนก็สนใจเปิดรับสื่อ รณรงค์และสื่อการหาเสียงของพรรคการเมืองบ่อยจนถึงประจำ แต่เปิดรับข่าวการหาเสียง ของพรรคการเมือง รายการวิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง และรายการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับ เลือกตั้ง สื่อรณรงค์การเลือกตั้งของทางราชการ ในระดับปานกลาง และสื่อรณรงค์ของหน่วย งานเอกชนในระดับน้อยที่สุด ซึ่งตรงกับงานวิจัย การเปิดรับข่าวสารการเลือกตั้งผู้ว่าราชการ กรุงเทพมหานคร ของประทุม ฤกษ์กลาง (2632) เช่นกันที่พบว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร ส่วนใหญ่ใช้การติดตามข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด และสอดคล้องกับผลการ วิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2623) ที่พบว่าคนไทยรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ มากกว่าสื่ออื่น

นอกจากนี้ยังพบว่า วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่สามารถสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง อันเป็นผลทางด้านจิตวิทยาจากการเปิดรับสื่อ เนื่องจากการวิจัยในครั้งนี้พบว่า สื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นปัจจัยที่มีส่วนสัมพันธ์ใกล้ชิดกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากเป็นอันดับหนึ่ง ในบรรดาสื่อมวลชนทั้งหมด โดยมีส่วนสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้าน Cognitive Orientations คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ ความสนใจทางการเมือง และสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้าน Affective Orientations คือ ความสำนึกทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกรักมีประสิทธิภาพทางการเมือง รองลงมาตามลำดับ

การที่สื่อวิทยุโทรทัศน์สามารถสร้างผลทางจิตวิทยา หรือการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดแก่ผู้เปิดรับสารได้นี้ ก็เพราะสื่อวิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีความดึงดูดใจทั้งภาพและเสียงนั่นเอง ดังงานวิจัยในต่างประเทศ ที่พบว่า สื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อซึ่งสามารถสร้างอิทธิพลทางอารมณ์ให้เกิดขึ้น โดยการทดสอบให้เห็นว่ากลยุทธ์ในการหาเสียงผ่านสื่อมวลชนของผู้สมัครรับเลือกตั้งมีผลต่อผู้เปิดรับสื่อจริง ทั้งนี้โดยการทดลองวัดการตอบสนองทางอารมณ์ หรือความรู้สึกของผู้เปิดรับสื่อโทรทัศน์ที่มีต่อผู้นำทางการเมืองที่ออกรายการทางโทรทัศน์ ในกรณีนี้ได้อาศัยเครื่องมือทางการแพทย์วัดปฏิกิริยากล้ามเนื้อ ของผู้เปิดรับสื่อที่ตอบสนองต่อการรณรงค์หาเสียงของนักการเมือง การอาศัยเครื่องมือทางการแพทย์ดังกล่าวก็เพื่อวัดความรู้สึกผ่านกายภาพ เพื่อหลีกเลี่ยงอคติในการตอบแบบสอบถามหรือการสัมภาษณ์จากผู้เปิดรับสื่อ จากการทดลองดังกล่าวให้ความจริงว่า ผู้เปิดรับสื่อมีการตอบสนองต่อการแสดงออกซึ่งอารมณ์ของผู้นำทางการเมืองที่ปรากฏบนหน้าจอโทรทัศน์ ด้วยเหตุนี้การแสดงออกซึ่งสีหน้าและน้ำเสียงสามารถนำมาใช้ เป็นสิ่งเร้า และสร้างอิทธิพลต่อผู้เปิดรับสื่อได้ ยิ่งกว่านั้นยังพบว่า เพียงการแสดงออกซึ่งสีหน้าของผู้ออกรายการ โดยผู้เปิดรับสื่อไม่ได้ยินแม้แต่น้ำเสียงก็ยังคงให้อิทธิพลต่อผู้เปิดรับสื่อเช่นกัน (Kraus, 1986) การทดลองดังกล่าวแสดงให้เห็นว่า ภาพ ข้อความ และเสียงจากการนำเสนอข่าวสารทางการเมือง และข่าวสารการเลือกตั้งจากวิทยุโทรทัศน์ มีส่วนในการสร้างความรู้สึกทางจิตวิทยา หรือการสร้างความรู้สึก ความคิด ความเชื่อทางการเมือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองให้เกิดแก่ผู้รับสารได้

หนังสือพิมพ์

ดร.กมล สมวิเชียร (2516) ได้เคยกล่าวถึงบทบาทของหนังสือพิมพ์ในทางการเมืองไว้ว่า หนังสือพิมพ์ เป็นสิ่งที่ช่วยกระตุ้นให้บุคคลนั้นมีความตื่นตัวทางปัญญา ถ้าสิ่งที่หนังสือพิมพ์นำมาขีดเขียนเป็นปัญหาทางสังคม หรือการเมือง หรือเศรษฐกิจ ผู้อ่านก็จะมีความตื่นตัวในเรื่องนั้น ๆ ตามไปด้วย หนังสือพิมพ์จึง เป็นผู้ปลุกฝังและให้การศึกษาทางการเมืองที่สำคัญที่สุด ซึ่งพรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม (2520) ก็มีความเห็นเช่นเดียวกันว่า บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ที่สำคัญประการหนึ่ง คือการให้การเรียนรู้ทางการเมืองแก่ผู้อ่าน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในประเทศกำลังพัฒนาอย่างประเทศไทย เนื่องจากประชาชนส่วนใหญ่มีการศึกษาและความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองอยู่ในระดับที่ไม่สูงนัก ยึดมั่นอยู่กับค่านิยมและทัศนคติที่ค่อนข้างเก่า ทำให้ไม่สามารถปรับตัวเองให้เข้ากับระบบการเมืองสมัยใหม่ได้ หนังสือพิมพ์จึง เข้ามามีบทบาทในส่วนนี้ โดยการเสนอข่าวคราวความเคลื่อนไหวของสังคม รวมทั้งการเสนอบทความและสารคดี อธิบายให้ประชาชนได้ตระหนักและเข้าใจถึงระบอบการปกครอง การให้การเรียนรู้ทางการเมืองของหนังสือพิมพ์นี้ แม้อาจจะไม่เห็นผลในระยะสั้น แต่จะมีผลในระยะยาว เพราะจะทำให้เกิดกระบวนการปรับตัวในสังคมของแต่ละบุคคล ทำให้ประชาชนรู้จักพัฒนาตนเองให้เข้ากับระบบการเมือง เข้าใจการกระทำของรัฐบาลและให้ความร่วมมือกับรัฐบาล เรียนรู้หน้าที่ของตนในฐานะสมาชิกหน่วยหนึ่งของสังคม มีผลให้การพัฒนาระบบการปกครองระบอบประชาธิปไตยมีทาง เป็นไปได้

ทั้งนี้โดยส่วนใหญ่ นอกจากการนำเสนอข่าวสารการเมืองทั่วไปแล้ว หนังสือพิมพ์ยังมีส่วนที่นำเสนอบทความที่ให้ความรู้ หรือข้อคิดที่เป็นบทวิเคราะห์ข่าว หรือเป็นสารคดีหรือความรู้ทั่วไปด้วย อย่างเช่น ในช่วงที่มีการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น หนังสือพิมพ์ก็จะมีส่วนในการนำเสนอคอลัมน์สัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง นโยบายของแต่ละพรรคการเมือง รวมถึงการวิเคราะห์สถานการณ์ การเลือกตั้งด้วย ซึ่งเป็นลักษณะเด่นของหนังสือพิมพ์อย่างหนึ่งที่สามารถเสนอเนื้อหาและรายละเอียดเจาะลึกได้มากกว่าสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งในส่วนนี้จะมามีบทบาทอย่างมากในการโน้มนำความคิดและสร้างความรู้สึก ความเชื่อ ทางการเมืองในระยะยาว อันจะเป็นการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่ผู้อ่านซึ่งเป็นเยาวชนได้ ซึ่งจากการวิจัยนี้พบว่า หนังสือพิมพ์มีส่วนสัมพันธ์กับการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้าน Cognitive Orientations คือ ความสนใจทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือความรู้ความ

เข้าใจทางการเมืองและสัมพันธ์กับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้าน Affective Orientations คือ ความสำนึกทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง รองลงมาตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม จากงานวิจัยนี้ยังพบอีกว่า เยาวชนมีการเปิดรับข่าวสารการเมืองโดยทั่วไปในระดับปานกลาง รองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ โดยเยาวชนอ่านข่าวเกี่ยวกับบุคคลในทางการเมือง การทำงานขององค์กรทางการเมือง ข่าวต่างประเทศ ข่าวการหาเสียงของพรรคการเมือง คอลัมน์วิเคราะห์สถานการณ์เลือกตั้ง คอลัมน์สัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้ง สื่อรณรงค์การเลือกตั้งของราชการและเอกชนในระดับปานกลางเท่านั้น แต่เปิดรับสื่อรณรงค์จากพรรคการเมืองมากที่สุด ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ประทุม ฤกษ์กลาง (2623) ที่พบเช่นกันว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปิดรับสื่อหนังสือพิมพ์ เพื่อติดตามข่าวสารการเมืองและการเลือกตั้ง เป็นที่สองรองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ นอกจากนี้ ยังพบว่า หนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้แก่เยาวชนมากที่สุด รองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์ ดังนั้น ในการเผยแพร่ข่าวสารทางการเมืองเพื่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองให้แก่เยาวชน ในกรุงเทพมหานคร หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือผู้ส่งสารควรที่จะพิจารณาใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์และสื่อหนังสือพิมพ์ก่อนเป็นอันดับแรก

วิทยุกระจายเสียง

วิทยุกระจายเสียง เป็นสื่อหนึ่งที่มีบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน ทั้งนี้ด้วยลักษณะของสื่อที่มีความฉับไว ทันเหตุการณ์และสามารถผลิตงานได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ ข่าวการเมืองที่น่า สนองจึงเป็นข่าวที่ทันสมัย สามารถติดตามได้ตลอดเวลา ดังจะเห็นว่าปัจจุบันนี้วิทยุกระจายเสียงแต่ละสถานีได้มีการแข่งขันในด้านการผลิตข่าวกันมากขึ้น เราจะได้ฟังข่าวทุกต้นชั่วโมงหรือทุกครึ่งชั่วโมงในบางสถานี และข่าวที่น่า สนองส่วนใหญ่จะให้ความสำคัญกับข่าวการเมืองเป็นอันดับแรก ซึ่งข่าวการเมืองต่าง ๆ เหล่านี้จะสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในด้าน Cognitive Orientations คือ ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและความสนใจทางการเมืองให้แก่เยาวชนในทางอ้อมได้ ในขณะที่เดียวกันการที่วิทยุกระจายเสียงนำเสนอข่าวการทำงานของนักรการเมือง และของพรรคการเมืองต่าง ๆ เป็นประจำย่อมจะทำให้เยาวชนได้วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้าน Affective Orientations คือ เกิดความ

รู้สึกไว้วางใจได้ว่า นักการเมืองหรือพรรคการเมืองที่เขาชื่นชอบ หรือติดตามผลงานนั้นได้เข้าไปทำงานเป็นปากเสียงให้เขาได้จริง และยังเป็นการสร้างเสริมความมั่นใจให้แก่เขาได้อีกในการเลือกตั้งครั้งต่อไป ว่าเขาควรที่จะให้ความไว้วางใจเลือกนักการเมือง หรือพรรคการเมืองนั้น ๆ ให้ทำงานต่อไปหรือไม่ โดยพิจารณาได้จากผลงาน หรือความล้มเหลวของนักการเมืองหรือพรรคการเมืองนั้น ๆ จากข่าวสารที่ได้รับจากวิทยุกระจายเสียง นอกจากนี้จากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระยะยาว ยังจะทำให้เยาวชนได้เกิดความรู้สึกในประสิทธิภาพทางการเมืองของตน เมื่อตระหนักว่าวิทยุกระจายเสียงก็เป็นสื่อหนึ่งที่สามารถเป็นกระบอกเสียงให้ประชาชนเพื่อสร้างอิทธิพลเหนือการทำงานของนักการเมืองได้

อย่างไรก็ตาม จากการวิจัยพบว่า เยาวชนในกรุงเทพมหานครยังมี การเปิดรับข่าวสารการเมืองในระดับน้อย คือนาน ๆ ครั้ง เท่านั้น ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยของ ประทุม ฤกษ์กลาง (2632) ที่พบเช่นกันว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานครเปิดรับข่าวสารการเมืองเลือกตั้งจากวิทยุกระจายเสียงนานๆ ครั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก เยาวชนสนใจเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มากกว่า ด้วยเป็นสื่อที่สามารถให้ภาพและข้อความ ซึ่งสามารถให้รายละเอียดข่าวสารได้มากกว่าสื่อวิทยุกระจายเสียงที่จำกัดด้วยเวลาในการออกอากาศ และหากผู้รับสารไม่ตั้งใจฟังก็อาจพลาดเนื้อความที่สำคัญได้

นิตยสาร

นิตยสาร ซึ่งเป็นสื่อหนึ่งที่สามารถสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ให้แก่เยาวชนได้ทางหนึ่งนั้น แต่กลับไม่มีบทบาทในการนี้มากนัก หากมองในด้านผู้ส่งสารแล้ว จะเห็นว่าปัจจุบันนิตยสารที่มีลักษณะ เป็นนิตยสารการเมืองอย่าง เต็มรูปแบบนั้นมีน้อยมากและนิตยสารที่มีอยู่ในปัจจุบันก็เป็นนิตยสารบันเทิง เสียเป็นส่วนมาก ดังที่ ดร.ระวีวรรณ ประกอบผล (2626) ได้อภิปรายไว้ว่า ในบรรดาสื่อมวลชนแขนงต่าง ๆ ได้แก่ วิทยุ โทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และนิตยสารนั้น สื่อมวลชนประเภทนิตยสาร มักจะมีผู้ให้ความสนใจที่จะศึกษาในแง่ของการให้ความรู้ น้อยกว่าสื่อมวลชนประเภทอื่น ทั้งๆ ที่ถ้าหากจะพิจารณาความแตกต่างระหว่างนิตยสารกับหนังสือพิมพ์รายวันแล้ว จะเห็นได้ว่าในขณะที่หนังสือพิมพ์รายวันมุ่งที่จะรายงานข่าว เหตุการณ์ ความเคลื่อนไหวต่างๆ ที่เกิดขึ้นในสังคมให้ผู้รับสารได้ทราบ นิตยสารกลับมุ่งที่จะรับใช้ผู้อ่านของตนในด้านอื่น ๆ อันเป็น

หน้าที่ของสื่อมวลชนด้วยเช่นกัน นั่นคือการให้ความรู้ ความบันเทิง ตลอดจนประกาศโฆษณาสินค้าต่าง ๆ

นอกจากนี้ เมื่อมองในด้านผู้รับสาร จะเห็นว่าเยาวชนยังมีความสนใจเปิดรับข่าวสารทางเมืองจากสื่อวิทยุสารนาณ ๗ ครั้ง หรือในระดับน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับสื่อมวลชนอื่น ๆ ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ประทุม ฤกษ์กลาง (2632) ที่พบว่า เช่นกันว่า ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุสารนาณ ๗ ครั้ง และเปิดรับสื่อประเภทนี้น้อยที่สุดเมื่อเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยวิทยุสารทางการเมืองมีน้อย ดังที่อภิปรายไว้ในตอนต้น หรือเนื่องด้วยเยาวชนไม่สนใจเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในรายละเอียด เจาะลึก ก็เป็นได้ ซึ่งควรที่จะได้มีการศึกษาวิจัยและรณรงค์ในเรื่องนี้กันต่อไป

จากการวิจัยบทบาทของนิตยสารกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในงานวิจัยนี้ พบว่าสื่อวิทยุสารมีความสัมพันธ์เฉพาะกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้าน Affective Orientations คือการสร้างควมไว้วางใจทางการเมืองเท่านั้น ทั้งนี้อาจเนื่องด้วยการที่เยาวชนสนใจติดตามข่าวสารการเมืองในนิตยสารน้อย จึงทำให้ค่าความสัมพันธ์ที่ได้น้อยด้วยประการหนึ่ง ประการที่สอง เมื่อพิจารณาในด้านตัวสื่อหรือเนื้อหาสารแล้ว จะเห็นว่านอกจากนิตยสารทั่วไปจะนำเสนอข่าวคราวการทำงานของนักการเมือง อันเป็นการสร้างความไว้วางใจให้แก่ผู้รับสารในการตรวจสอบการทำงานของนักการเมืองในระยะยาวแล้ว นิตยสารบางฉบับซึ่งมิได้เป็นนิตยสารทางการเมืองโดยตรง เช่น แพรว ลลนา ฯลฯ ก็ได้มีการนำเสนอข่าวสารจากการสัมภาษณ์นักการเมือง เป็นคอลัมน์พิเศษในนิตยสาร โดยสัมภาษณ์เกี่ยวกับชีวิตส่วนตัว แนวคิดและวิธีการปฏิบัติงานทางการเมือง ซึ่งในส่วนนี้ก็อาจเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เยาวชนผู้เปิดรับสารดังกล่าวเกิดความเข้าใจในตัวนักการเมืองคนนั้น รวมทั้งเกิดความไว้วางใจว่านักการเมืองนั้น ๆ จะสามารถปฏิบัติงานทางการเมืองโดยดำเนินตามแนวคิดที่เขาให้สัมภาษณ์ได้

เนื่องจากผลการวิจัยข้างต้นพบว่า นิตยสาร เป็นสื่อที่สร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบสื่อมวลชนประเภทอื่น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องน่าที่จะมีการสนับสนุนให้เกิดการผลิตนิตยสารข่าวการเมืองให้มากขึ้น เพราะเป็นสื่อที่สามารถให้รายละเอียดเจาะลึกมากกว่าสื่ออื่นๆ นอกจากนี้ยังสามารถเก็บไว้เป็นหลักฐานทางลายลักษณ์อักษรได้ด้วย แต่ก็มีข้อจำกัดของสื่อประเภทนี้เช่นกัน คือ สื่อวิทยุสารจะขาดความฉับไว ไม่ทันต่อเหตุการณ์ และไม่ทันความต้องการของผู้อ่าน อีกทั้งยากแก่การผลิต เนื่องด้วยต้องใช้ฝีมือและ

ความเป็นมืออาชีพของผู้ผลิตในการวิเคราะห์เจาะลึก และวิจารณ์ปัญหาอย่างมาก อย่างไรก็ตาม ในปัจจุบัน การนำเสนอข่าวสารการเมืองมิได้จำกัดอยู่เฉพาะนิตยสารการเมืองโดยตรง ดังจะเห็นว่าข่าวสารการเมืองอาจแทรกอยู่ในนิตยสารประเภทบันเทิงก็เป็นได้ โดยอยู่ในรูปของคอลัมน์สัมภาษณ์นักการเมือง ซึ่งเป็นเนื้อหาที่เป็นที่สนใจโดยทั่วไปเพราะทำความเข้าใจได้ไม่ยากนัก และยังเป็นส่วนที่ก่อให้เกิดความไว้วางใจในตัวนักการเมืองให้แก่ผู้รับสารในทางอ้อมได้ด้วย

โดยสรุปแล้ว จะพบว่า สื่อมวลชนที่มีบทบาทมากที่สุดในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ก็คือ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสาร รองลงมาตามลำดับ ซึ่งสอดคล้องกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองของเยาวชนในกรุงเทพมหานครด้วยเช่นกันที่ให้การเปิดรับสื่อดังกล่าวมากน้อยตามลำดับข้างต้น เพราะฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาการเมืองควรที่จะได้นำผลการวิจัยนี้มาวางแผนรณรงค์ทางการเมืองต่อไป โดยพิจารณาการใช้สื่อมวลชนให้เหมาะสมกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในแต่ละองค์ประกอบ ทั้งนี้จะพบว่าสื่อวิทยุโทรทัศน์ เป็นสื่อที่มีความสัมพันธ์มากที่สุดกับองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเกือบทุกองค์ประกอบ ยกเว้นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และสื่อให้ผลรองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ ดังนั้นสื่อทั้งสองนี้ควรจะเป็นสื่อหลักในการรณรงค์ทางการเมืองให้แก่เยาวชนในกรุงเทพมหานครต่อไป

สื่อบุคคลกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อบุคคลที่เป็นตัวแทน (Agents) สำคัญในกระบวนการอบรมกล่อมเกล้าทางการเมืองให้แก่บุคคลในสังคม ได้แก่ บุคคลในครอบครัว ครูอาจารย์ และกลุ่มเพื่อน ซึ่งต่างก็มีบทบาทที่แตกต่างกันไปในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน จากการวิจัยนี้ ในภาพรวม พบว่า พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ในทางบวกกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยทั้ง 6 องค์ประกอบ โดยสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากที่สุด รองลงมาคือ ความสำนึกทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง แต่ไม่พบความสัมพันธ์ระหว่างสื่อบุคคลกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ผลการวิจัย

การสร้างควมไว้วางใจทางการเมือง

การที่สื่อมวลชนนำเสนอข่าวการทำงานของนักการเมือง พรรคการเมือง และรัฐบาล อันเป็นการทำหน้าที่ทางอ้อมในการตรวจสอบการทำงานของรัฐบาล และองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ ย่อมเป็นทางหนึ่ง ในการสร้างความไว้วางใจทางการเมืองให้แก่เยาวชนผู้รับสารได้ว่า บุคคลทางการเมืองนั้น ๆ ได้ดำเนินงานไปในลักษณะที่มีความชอบธรรม ไม่คดโกง สามารถไว้วางใจได้ และมีประสิทธิภาพในการทำงาน ซึ่งรวมทั้งยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าเขาสามารถไว้วางใจระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยว่าจะสามารถทำให้บ้านเมืองพัฒนาไปได้ด้วย

จากผลการวิจัยนี้พบว่า สื่อมวลชนทั้งสี่ประเภทมีส่วนเกี่ยวข้องในการสร้างความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งจะแยกอภิปรายในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

1) สื่ออิเล็กทรอนิกส์ เนื่องด้วยเทคโนโลยีทางการสื่อสาร เช่น วิทยุโทรทัศน์นั้นสามารถให้ผู้รับสารได้รับชมและรับฟังทั้งภาพและเสียง เยาวชนจึงได้เห็นลักษณะท่าทางและสีหน้าของนักการเมือง หรือผู้สมัครรับเลือกตั้ง ผ่านทางวิทยุโทรทัศน์ อันจะทำให้เยาวชนเกิดความไว้วางใจนักการเมืองหรือผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ๆ ได้ ดังงานวิจัยโดยทั่วไปที่ศึกษาถึงผลกระทบของการรณรงค์ทางการเมืองที่มีต่อผู้เปิดรับสื่อในฐานะที่เป็นผู้มีสิทธิลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง พบว่าข่าวสารการเลือกตั้งในการหาเสียงมีผลกระทบต่อ การรับรู้ และความไว้วางใจของผู้รับสารต่อผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ๆ ไม่โดยตรงก็โดยอ้อม (สุรพงษ์ โสธนะเสถียร, 2537) (ซึ่งจะได้อธิบายในรายละเอียดต่อไปในหัวข้อ "ลักษณะและความสำคัญของสื่อมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง")

การสร้างควมไว้วางใจทางการเมืองก็เช่นเดียวกับการสร้างควมรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองกล่าวคือ ในการนำเสนอรายการสัมภาษณ์ผู้สมัครรับเลือกตั้งผ่านทางวิทยุโทรทัศน์และวิทยุกระจายเสียง ซึ่งในบางรายการสามารถให้ผู้รับสารโทรศัพท์เข้าไปสอบถามผู้สมัครรับเลือกตั้ง และนักการเมืองได้ การได้รับฟังน้ำเสียง และการชมอวัจนภาษาของผู้สมัครรับเลือกตั้งนั้น ๆ สามารถสร้างสิ่งเร้าทางอารมณ์ให้แก่ผู้รับสารได้ ดังที่ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2537) สรุปไว้ว่า "การแสดงออกซึ่งสีหน้าและน้ำเสียง สามารถนำมาใช้เป็นสิ่งเร้า และสร้างอิทธิพลต่อผู้เปิดรับสื่อในทางการเมืองได้" นั่นคือ ทำให้ผู้รับสารเกิดควมรู้สึกไว้วางใจได้ว่า บุคคลที่เราได้รับฟังความคิดเห็นและได้เห็นสีหน้า ท่าทาง และบุคลิกนั้น จะสามารถเป็นผู้นำทางการเมืองที่

แสดงให้เห็นว่า สื่อบุคคลมีส่วนเกี่ยวข้องกับการเกิดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนในบางส่วน ซึ่งจะได้อภิปรายในรายละเอียดต่อไป

การสร้างความสนใจทางการเมือง

จากผลการวิจัยที่ได้ มีความสอดคล้องกับงานวิจัยของ ดร. เสรี วงษ์มณฑา (2521) ที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับความสนใจและการเรียนรู้ทางการเมืองของนักศึกษา อันเป็นการยืนยันสมมติฐาน และทฤษฎีที่เกี่ยวข้อง

นอกจากนี้ จากผลการวิจัย ยังพบว่า ตัวแทนที่เป็นสื่อบุคคลในการสร้างความสนใจให้แก่วัยรุ่น คือบุคคลในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน การที่บุคคลที่แวดล้อมวัยรุ่นดังกล่าว ได้มีการนำข่าวสารทางการเมืองมาพูดคุยกับวัยรุ่นบ่อย ๆ ย่อมจะทำให้วัยรุ่นนั้นเกิดความสนใจความเป็นไปของบ้านเมืองและระบอบการปกครองมากขึ้น เมื่อพิจารณาในเนื้อหาข่าวสาร จะพบว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารการเมืองจากสื่อทั้งสอง ในด้านความคิดเห็นทางการเมืองทั่วไป ข่าวเกี่ยวกับบุคคลและองค์กรทางการเมืองในระดับปานกลาง ซึ่งในส่วนนี้อาจเป็นการจุดความสนใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่วัยรุ่นก็เป็นได้ และยิ่งในช่วงที่มีการรณรงค์การเลือกตั้ง สื่อบุคคลทั้งสองดังกล่าวก็มีบทบาทมาก ในการสร้างความสนใจทางการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพราะพบว่า ทั้งบุคคลในครอบครัวและกลุ่มเพื่อนจะเป็นผู้ชักชวนให้วัยรุ่นไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รวมทั้งพูดคุยถึงการตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง สถานการณ์การเลือกตั้ง ในระดับปานกลาง อันจะเป็นการกระตุ้นให้วัยรุ่นเกิดความตื่นตัวสนใจการเมืองมากขึ้นได้

ผลการวิจัยที่ได้ ทำให้เห็นว่าวัยรุ่นนั้นยังมีความผูกพันกับสถาบันครอบครัวอยู่มาก เนื่องจากวัยรุ่นในวัยนี้ส่วนใหญ่ยังเป็นนิสิตนักศึกษาจึงยังต้องพึ่งพาอาศัยครอบครัวอยู่ ดังนั้นสถาบันครอบครัวจึงมีอิทธิพลในการสร้างความสนใจทางการเมืองให้แก่วัยรุ่นได้ ด้วยการนำข่าวสารทางการเมืองมาพูดคุยกับวัยรุ่นบ่อย ๆ ซึ่งจะทำให้เขาเห็นความสำคัญของการเมืองที่มีต่อตนเอง และจะทำให้เขาเกิดความสนใจการเมืองต่อไป นอกจากความใกล้ชิดกับครอบครัวแล้ว เยาวชนในวัยนี้ยังเป็นวัยที่ติดกลุ่มเพื่อน และมีการตามอย่างกลุ่มเพื่อนอยู่มาก ดังนั้นหากกลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกันมีความสนใจในเรื่องใดแล้ว เยาวชนที่สังกัดกลุ่มนั้นก็จะเป็นการสร้างความสนใจตามอย่างกลุ่มด้วย การที่เพื่อนนำข่าวสารทางการเมืองมาพูดคุยกันจึง เป็นการสร้างความสนใจ

ทางการ เมืองให้เกิดแก่เยาวชนในทางหนึ่ง นั้นย่อมเป็นการแสดงให้เห็นในทางอ้อมว่า เยาวชนในกลุ่มวัยรุ่นนี้มีความสนใจทางการ เมืองบ้าง เช่นกัน แต่จากผลการวิจัยก็พบว่า ยัง เป็นไปในระดับปานกลาง เท่านั้น ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องจึงสมควรที่จะรณรงค์สร้างความสนใจในทางการ เมืองให้เกิดขึ้นแก่องค์กรทั้งสอง ซึ่งจะมีผลต่อเยาวชนในลำดับต่อไปด้วย

การสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

จากผลการวิจัย สื่อบุคคลมีความเกี่ยวข้องกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ มัทธนา มาศมาลัย (2534) ที่พบว่า การเปิดรับสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์ต่อความรู้ด้านข่าวสารทางการเมืองของสตรี และตรงกับงานวิจัยของ อ่ำพล สิงห์โกวินทร์ และสวัสดิ์ กฤตรัชตน์นัท (ม.ป.ป) ที่พบว่า การใช้สื่อบุคคลมีประโยชน์ต่อการเผยแพร่ความรู้ทางการเมืองแก่ประชาชนในชนบทของไทย โดยในการวิจัยนี้พบว่า สำหรับเยาวชนในกรุงเทพมหานคร สื่อบุคคลในครอบครัวและกลุ่มเพื่อน เป็นสื่อบุคคลที่สำคัญในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดแก่เยาวชน ดังที่ได้อภิปรายไว้ในตอนต้นว่า สื่อบุคคลทั้งสองมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับเยาวชน ซึ่งการที่เยาวชนได้เปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อทั้งสองนี้ ก็ย่อมจะทำให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมืองขึ้นได้ อย่างไรก็ตาม การเปิดรับดังกล่าวเป็นไปในระดับปานกลางเท่านั้น ดังนั้น หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน ก็สมควรที่จะพิจารณา สนับสนุนให้สื่อบุคคลทั้งสองประเภทนี้มีการให้ข่าวสารทางการเมืองแก่เยาวชนในระดับที่มากขึ้น

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยเป็นที่น่าสังเกตว่า ไม่พบบทบาทของครูอาจารย์ในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้แก่เยาวชนเลย ซึ่งน่าที่จะได้มีการวิจัยกันต่อไปว่า เพราะเหตุใด เนื่องจากครูอาจารย์มีความใกล้ชิดกับเยาวชนในวัยนี้ซึ่งส่วนใหญ่เป็นวัยที่กำลังศึกษาอยู่ เพราะฉะนั้นหากครูอาจารย์ได้มีการนำข่าวสารทางการเมืองมาพูดคุย แลกเปลี่ยนกับเยาวชนที่เป็นนิสิตนักศึกษาในห้องเรียนแล้ว ก็ย่อมจะเป็นทางหนึ่งในการสร้างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองและความรู้ความเข้าใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนได้ เหตุที่ผลการวิจัยออกมา เป็นเช่นนี้ อาจเป็นเพราะระบบการศึกษาของไทยที่ครูมักถ่ายทอดความรู้ในหนังสือให้นักเรียนแต่เพียงอย่างเดียว การเรียนที่ได้ผลคือการท่องจำตำราเรียนให้ได้มากที่สุด

และตอบคำถามตามแนวทางที่ครูสอนให้จด ซึ่งลักษณะ เช่นนี้แม้ในระดับสถาบันชั้นสูงคือ วิทยาลัย และมหาวิทยาลัยก็มีอยู่ (เอกกมล สายจันทร์, ม.ป.ป.) การศึกษาที่ไม่มีภารกิจแห่งบ้านเมือง เพื่อให้บัณฑิตนักศึกษาได้วิเคราะห์เกี่ยวโยงกับสภาพความเป็นจริง เช่นนี้ ย่อมทำให้บัณฑิตนักศึกษาขาดความสนใจและขาดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เนื่องจากไม่เห็นความสำคัญของการเมืองที่มีต่อตนเอง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการศึกษาของชาติควรที่จะได้มีการรณรงค์ให้ครูอาจารย์เห็นความสำคัญในเรื่องนี้ต่อไป

การสร้างความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมือง

ผู้ที่มีความเชื่อมั่นว่าตนเองมีความสามารถในทางการเมืองนั้น หมายความว่า เขาเชื่อมั่นว่ามีความสามารถที่จะมีอิทธิพลในการผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล หรือคิดว่ามีความสามารถพอที่จะผลักดันการตัดสินใจของรัฐบาล หรือคิดว่ามีความสามารถพอที่จะผลักดันทางการเมืองให้ เป็นไปตามทิศทางที่เขาต้องการได้ (Robert A. Dahl, 1968) ความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองนี้เป็นความรู้สึกร่วมหรือความเชื่อของบุคคล ซึ่งในทางความเป็นจริงในระบบการเมืองนั้น ๆ บุคคลนั้นอาจมีความสามารถตามความรู้สึกร่วมหรือความเชื่อนั้นหรือไม่ก็ได้ (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2523) การที่เยาวชนได้รับฟังหรือพูดคุยเกี่ยวกับข่าวสารทางการเมืองกับบุคคลต่าง ๆ ที่แวดล้อมตัวเขา เช่น บุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ เป็นต้น ย่อมทำให้เยาวชนได้รับรู้เกี่ยวกับข่าวคราวความเคลื่อนไหว และความต้องการของประชาชน ที่รัฐบาลในระบบประชาธิปไตยนั้นจะต้องสนองตอบ อันจะทำให้เยาวชนนั้นความรู้สึกในทางอ้อมได้ว่า เขาเองก็สามารถเป็นเสียงหนึ่งที่สามารถมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของรัฐบาลในระบบประชาธิปไตยได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในช่วงที่มีการเลือกตั้ง ข่าวสารการเมืองเกี่ยวกับการเลือกตั้งจะเป็นตัวผลักดันที่เด่นชัดในการสร้างความรู้สึกร่วมว่า ประชาชนเสียงหนึ่งก็มีความสำคัญต่อการดำเนินการปกครองในระบบประชาธิปไตย เยาวชนจะรู้สึกได้ถึงความมีประสิทธิภาพทางการเมืองของตนที่จะมีส่วนผลักดันให้การเมืองเป็นไปตามทิศทางที่ตนต้องการ

ในการวิจัยนี้ พบว่า สื่อบุคคลทั้งสามประเภทต่างมีส่วนสำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเกิดความรู้สึกร่วมประสิทธิภาพทางการเมืองของเยาวชน อย่างไรก็ตาม เยาวชนมีการเปิดรับสื่อบุคคลทั้ง

สามประเภทในระดับปานกลางเท่านั้น ควรที่จะได้มีการรณรงค์ให้สื่อดังกล่าวมีการให้ข่าวสารทางการเมืองแก่เยาวชนมากขึ้น เพื่อให้เยาวชนเกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองมากขึ้น

การสร้างควมไว้วางใจทางการเมือง

ความไว้วางใจทางการเมือง เกิดจากการที่เยาวชนได้ติดตามข่าวคราวการทำงานของคุณคณและองค์กรในการปกครอง ไม่ว่าจะ เป็นพรรคการเมืองหรือนักการเมืองทั้งจากฝ่ายค้านหรือฝ่ายรัฐบาล รวมทั้งการทำงานของระบบรัฐสภาทั้งหมด การที่เยาวชนติดตามข่าวคราวดังกล่าว ย่อมเป็นการตรวจสอบความโปร่งใสในการทำงานของคุณคณ และองค์กรดังกล่าวในทางอ้อมด้วย จากการวิจัยพบว่า สื่อคุณคณมีความเกี่ยวข้องกับการสร้างควมไว้วางใจทางการเมือง โดยเฉพาะคุณคณในครอบครัวและครูอาจารย์ แต่พบว่า กลุ่มเพื่อนไม่มีความสัมพันธ์กับการเกิดควมไว้วางใจทางการเมืองในตัวเยาวชน

ผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า การสร้างควมไว้วางใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนด้วยการใช้สื่อคุณคณนั้น จะต้องอาศัยคุณคณที่มีประสบการณ์ทางการเมืองมากกว่ากลุ่มเพื่อนในวัยเดียวกัน ทั้งนี้เพราะการวิเคราะห์ถึงเหตุผลและเบื้องหลังความโปร่งใสในการทำงานของคุณคณ และองค์กรทางการเมืองเพื่อก่อให้เกิดควมไว้วางใจทางการเมืองนั้น คุณคณที่สูงวัยและมากด้วยประสบการณ์กว่าเยาวชน เช่น บิดามารดา หรือครูอาจารย์ น่าจะเป็นผู้ที่เพิ่มความน่าเชื่อถือและเพิ่มน้ำหนักของสารให้แก่เยาวชนได้มากกว่ากลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นคุณคณในวัยเดียวกัน ดังนั้น กลุ่มเพื่อนซึ่ง เป็นผู้ที่มีประสบการณ์ทางการเมืองที่ไม่แตกต่างกับเยาวชนเท่าใดนัก จึงไม่สามารถมีอิทธิพลในการสร้างควมไว้วางใจทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนได้

การสร้างควมสำนึกทางการเมือง

การที่คุณคณในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ มีการพูดถึงข่าวสารทางการเมืองให้เยาวชนได้รับฟังบ่อย ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในเรื่องการชักชวนกันไปใช้สิทธิ ซึ่ง เป็นการแสดงให้เห็นถึงความสำนึกทางการเมืองที่แสดงออกมา เป็นพฤติกรรมที่เด่นชัดที่สุด ย่อมทำให้เยาวชนเกิดควมสำนึกในการที่ตนจะต้อง เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งถือเป็นหน้าที่ทางการเมืองของ

พลเมืองในการปกครองแบบประชาธิปไตย จากการวิจัย พบว่าสื่อบุคคลทั้งสามประเภทมีส่วนร่วมในการสร้างความสำนึกทางการเมือง โดยเมื่อพิจารณาจากการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับเลือกตั้งแล้ว พบว่า เยาวชนเปิดรับการชักชวนกันไปใช้สิทธิจากสื่อทั้งสามประเภทมากที่สุด เมื่อเทียบกับเนื้อหาข่าวสารอื่น (ซึ่งก็อาจมีส่วนในการสร้างความสำนึกทางการเมืองเช่นกัน แต่ไม่เด่นชัดเท่ากับการชักชวนกันไปใช้สิทธิ) จึงอาจสรุปได้ว่าการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นการสร้างความสำนึกทางการเมืองในระยะสั้น

สำหรับการสร้างความสำนึกทางการเมืองในระยะยาวนั้น เกิดจากการที่เยาวชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลทั้งสาม เกี่ยวกับการทำงานขององค์กร และบุคคลในทางการเมือง เป็นระยะเวลายาวนาน ซึ่งมีผลในทางอ้อมแก่เยาวชนในการเกิดความรู้ความเข้าใจในการทำงานในระบบการเมือง และเกิดความเข้าใจว่าระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยนั้นต้องการการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ซึ่งประชาชนเองก็ควรมีความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนในส่วนนี้ด้วย ในการนี้สื่อบุคคลทั้งสามอาจมีส่วนในการชักจูง โน้มน้าวให้เยาวชนเห็นความสำคัญในหน้าที่และบทบาทของเยาวชนในทางการเมืองด้วย ซึ่งจะทำให้เยาวชนเกิดความสำนึกและเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในที่สุด ดังผลการวิจัยนี้ที่พบว่าความสำนึกทางการเมือง เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งซึ่งจะได้อภิปรายต่อไป

การสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

จากการวิจัยพบว่า สื่อบุคคลในภาพรวมและรายละเอียดของสื่อไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับ การสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน ซึ่งในการศึกษาวิจัยนี้ผู้วิจัยมิได้มีการศึกษาถึงพฤติกรรมการสื่อสารในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ ว่าเป็นการเสริมสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือไม่ อาทิ บิดามารดามีการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีส่วนร่วมในการตัดสินใจหรือสามารถแสดงความคิดเห็นในปัญหาต่าง ๆ หรือไม่ หรือในการสื่อสารในกลุ่มเพื่อน เยาวชนสามารถมีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งกับความคิดเห็นของกลุ่ม แม้ว่าจะ เป็นเสียงส่วนน้อยก็ตาม และกลุ่มเพื่อนมีการยอมรับความคิดเห็นส่วนน้อยนั้นหรือไม่ หรือครูอาจารย์มีการเปิดโอกาสให้เยาวชนได้มีสิทธิแสดงความคิดเห็นที่ขัดแย้งหรือไม่ รวมทั้ง การส่งเสริมให้เยาวชนสามารถได้แสดงความคิดเห็นของตนไม่ว่าจะถูกหรือผิดก็ตาม ซึ่งลักษณะ

ของการสื่อสาร เช่นนี้เป็นหลักพื้นฐานของทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย การพิจารณา การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองแต่อย่างใด อาจมิได้ เป็นการวัดว่าการสื่อสารจะมีส่วนใน การสร้างทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือไม่ จึงควรที่จะได้มีการพิจารณาพฤติกรรม การสื่อสารดังกล่าวข้างต้นประกอบด้วยในการศึกษาวิจัยครั้งต่อไป

ลักษณะและความสำคัญของสื่อบุคคลในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

บุคคลในครอบครัว

ครอบครัว เป็นโครงสร้างที่ทำหน้าที่ให้การอบรมกล่อมเกลารวมทั้ง การเมืองของสังคม เป็น โครงสร้างแรกที่บุคคลได้พบ อัลมอนด์ และเพาเวลล์ เห็นว่า ครอบครัวเป็นตัวการใน การอบรมกล่อมเกลารวมทั้ง การเมืองที่มีอิทธิพลสูงและต่อเนื่องระยะยาวทั้ง โดยทางตรงและทางอ้อม (Almond and Powell, 1980) ดังนั้น การสื่อสารเรื่องการเมืองภายในครอบครัวจึงมีส่วนใน การสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งมีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับกระบวนการสัง คมประภิตทางการเมือง ดังการวิจัยนี้พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลใน ครอบครัว มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองซึ่ง ตรงกับแนวคิดของ อัลมอนด์ และเวอร์บา ที่ว่า ในครอบครัวที่มีการพูดคุย ถกเถียงปัญหาทาง การเมืองจะทำให้เกิดรูปแบบการเรียนรู้ทางการเมืองที่จะพัฒนาให้เด็กมีความรู้สึกมีความสามารถ ทางการเมือง และมีความผูกพันกับหน้าที่ทางการเมือง (Almond and Verba, 1980) และ จากการวิจัยยังพบอีกว่า บุคคลในครอบครัวมีบทบาทในด้านนี้มากที่สุดเมื่อเทียบสื่อบุคคลประเภท ครูอาจารย์ และกลุ่มเพื่อน เนื่องด้วยบุคคลในครอบครัวนั้นนับว่า เป็นสื่อบุคคลที่มีความใกล้ชิดกับ เยาวชนมากที่สุด และเยาชนก็ให้ความเคารพนับถือและเชื่อฟังมากที่สุด อีกทั้งเยาชนในวัยนี้ยังเป็นวัยของการศึกษา ยังต้องพึ่งพาครอบครัวในด้านรายได้ จึงยังคงทำให้เยาชนมีความผูกพัน ใกล้ชิดกับครอบครัวอยู่ ดังนั้นสถาบันครอบครัวจึงยังคงมีอิทธิพลอย่างมากต่อเยาชนในกระบวนการ สังคมประภิตทางการเมือง ซึ่งก็เป็นไปตามแนวคิดที่เชื่อกันว่าสถาบันครอบครัวเป็นสถาบัน หลักพื้นฐานในกระบวนการสังคัมประภิตทางการเมือง การปลูกฝังความคิด ความเชื่อ และ

ทัศนคติต่าง ๆ ในทางการเมืองจึงควรที่จะเริ่มจากสถาบันครอบครัว เป็นอันดับแรก จากผลการวิจัยนี้จึงสามารถยืนยันแนวคิดดังกล่าวได้ดี

กลุ่มเพื่อน

ลักษณะเด่นสำหรับเยาวชนอายุ 18-19 ปี คือการที่เยาวชนในวัยนี้มีความสัมพันธ์ที่ผูกติดกับกลุ่มเพื่อนและมีพฤติกรรมตามอย่างกลุ่มเพื่อนอยู่มาก ในการสื่อสารก็เช่นกัน หากกลุ่มเพื่อนสนใจหัวข้อสนทนาใดแล้ว ก็อาจทำให้เกิดการอภิปรายและสร้างความสนใจในเรื่องนั้นให้เกิดขึ้นในกลุ่ม รวมทั้งการพูดคุยนั้นก็ก่อให้เกิดความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกที่คล้าย ๆ กันด้วย ซึ่ง ดร.พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว(2626) ได้อภิปรายในเรื่องนี้ไว้ว่า บุคคลจะรับเอาทัศนคติและความคิดเห็นของเพื่อนเป็นของตน อาจเนื่องจากการยอมรับนับถือ หรือความต้องการที่จะเหมือนเพื่อนในกลุ่ม กลุ่มเพื่อนนี้จะมิบทบาทในการอบรมกล่อมเกลารวมทั้งการเมืองของสังคม โดยกระตุ้นหรือจูงใจ หรือกดดันให้สมาชิกมีทัศนคติและพฤติกรรมที่กลุ่มยอมรับอยู่ ดังนั้น สื่อบุคคลที่เป็นกลุ่มเพื่อนจึงเป็นกลุ่มหนึ่งที่มีอิทธิพลในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นได้ จากการวิจัยนี้พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากกลุ่มเพื่อน มีความสัมพันธ์กับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสนใจทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งย่อมแสดงให้เห็นในทางอ้อมเช่นกันว่ากลุ่มเพื่อนซึ่งเป็นเยาวชนในรุ่นอายุนี้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวเช่นกัน อย่างไรก็ตาม กลุ่มเพื่อนอาจไม่สามารถสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองในบางประเด็น เช่น ความไว้วางใจทางการเมือง เป็นต้น เนื่องจากข้อจำกัดในด้านประสบการณ์และความน่าเชื่อถือของผู้ส่งข่าวสาร

ครูอาจารย์

บทบาทของครูอาจารย์ในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น นับว่ามีความสำคัญสำหรับเยาวชนที่ยังอยู่ในสถานศึกษา จากการวิจัยในครั้งนี้ พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่ยังเป็นนักเรียนหรือนิสิตนักศึกษาอยู่มากคือประมาณ 4 ใน 6 จากกลุ่มตัวอย่างทั้งหมด ดังนั้น บทบาทของครูอาจารย์กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย สำหรับเยาวชน

ในวัยนี้จึงน่าจะมียุ่มาก จากการวิจัยพบว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากครูอาจารย์ มีบทบาทในการสร้างความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และ ความสำนึกทางการเมือง ทั้งนี้เนื่องจาก โดยทั่วไปเยาวชนมีความเคารพและเชื่อฟังความคิดเห็น ของครูอาจารย์อยู่แล้ว จึงง่ายต่อการที่ครูอาจารย์จะปลูกฝังความคิด ความเชื่อทางการเมืองดังกล่าว ให้เกิดแก่เยาวชนได้ อย่างไรก็ตาม พบว่าเยาวชนมีการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จากครูอาจารย์ในระดับน้อยที่สุดเมื่อเทียบกับสื่อบุคคลประเภทอื่น แสดงว่าครูอาจารย์ซึ่งน่าจะเป็น ตัวแทน (Agents) สำคัญตัวแทนหนึ่งในการปลูกฝังวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้ เกิดแก่เยาวชนได้ กลับไม่สามารถทำหน้าที่นี้ได้อย่างเต็มที่ หน่วยงานการศึกษาที่เกี่ยวข้องน่าที่จะ ได้มีการรณรงค์ให้ครูอาจารย์หันมาให้ความสนใจในการสอดแทรกเนื้อหาข่าวสารทางการเมืองให้ แก่เยาวชนมากกว่าการสอนตามบทเรียนเท่านั้น

สื่อเฉพาะกิจกับวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อเฉพาะกิจจัดได้ว่าเป็นสื่อรณรงค์หรือสื่อเสริมเฉพาะในเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ซึ่งอาจเป็น การตอกย้ำความคิดความเชื่อเดิมที่กลุ่มเป้าหมายมีอยู่แล้วก็เป็นไปได้ ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งครั้งนี้จากผลการวิจัยจะเห็นว่า ในภาพรวม สื่อเฉพาะกิจนั้นมีบทบาทน้อยมากในการสร้าง วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย คือมีส่วนเกี่ยวข้อง เฉพาะกับการเกิดความรู้สึกทาง การเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งอาจเป็นเพราะสื่อเฉพาะกิจที่นำเสนอเนื้อหา ข่าวสารที่ไม่ตรงกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านอื่น นอกเหนือ จากที่กล่าวข้างต้น ทั้งนี้อาจเป็นเพราะระยะเวลาในการนำเสนอสื่อเฉพาะกิจนั้นสั้น และกระชั้นชิด ภายในระยะเวลาณรงค์เพียงสองเดือน สื่อเฉพาะกิจที่นำเสนอจึงเร่งสร้างเฉพาะความ สำนึกทางการเมืองและความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งเป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ตรงประเด็นมากที่สุด ในการรณรงค์ให้บุคคลเข้ามา เลือกตั้งในระยะสั้น

สื่อเฉพาะกิจแต่ละประเภทก็จะมีคุณสมบัติ ในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันตามลักษณะ เฉพาะของแต่ละสื่อ ซึ่งจะได้แยกอภิปรายดังต่อไปนี้

ลักษณะและความสำคัญของสื่อเฉพาะกิจในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก

ผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจประเภทสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกมีความสัมพันธ์ทางลบกับทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย หมายความว่าหากเยาวชนเปิดรับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกมาก ก็จะมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยน้อยลง ซึ่งแสดงให้เห็นว่าในประเด็นแรก สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้ ไม่ได้ให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแก่เยาวชน หรืออาจให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่ไม่กระจ่างชัดพอในเนื้อสารก็เป็นได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าจะมีการศึกษาวิจัยต่อไป และเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาสำหรับผู้ผลิตสื่อประเภทนี้ในการรณรงค์ทางการเมืองครั้งต่อไป ว่ามีความบกพร่องใดในการจัดทำรูปแบบและเนื้อหาของสื่อหรือไม่ มิฉะนั้นแล้ว การรณรงค์ด้วยการใช้สื่อประเภทนี้ก็อาจไม่ได้ผล หรือให้ผลที่ผิดพลาดไปจากความต้องการที่แท้จริง

ในประเด็นที่สอง หากมองในด้านผู้รับสารแล้ว อาจเป็นไปได้ที่เนื้อหาสารในสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกนั้นมีความต้องการที่จะให้ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยแก่ผู้รับสาร แต่อาจเกิดความผิดพลาดที่ตัวผู้รับสาร จึงทำให้การสื่อสารนั้นไม่สัมฤทธิ์ผล และให้ผลในด้านตรงกันข้าม เนื่องจาก มีความเป็นไปได้ที่เยาวชนเมื่อได้รับสื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจกแล้วก็อาจเปิดรับ คือ อ่านหรือดูสื่ออื่นๆแต่ไม่ได้มีการจดจำ เนื้อสาร หรือให้ความสนใจที่จะรับรู้เนื้อหาสารนั้น ๆ ซึ่งอาจทำให้เยาวชนไม่ได้รับสารในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่ผู้ส่งสารต้องการจะสื่อให้ก็เป็นได้ ซึ่งเป็นประเด็นที่น่าศึกษาวิจัยต่อไปว่า เหตุใดผู้รับสารจึงเปิดรับสารนั้นแต่ไม่จดจำ เนื้อสาร อาจเป็นเพราะความไม่น่าดึงดูดใจในด้านรูปแบบหรือเนื้อหาของสื่อ นั้น ๆ หรือไม่

โปสเตอร์หรือแผ่นป้าย

จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายมีความสัมพันธ์ทางบวกกับความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมืองอันเป็นการแสดงให้เห็นว่า เยาวชนที่มีการเปิดรับสื่อโปสเตอร์หรือแผ่นป้ายเพื่อการรณรงค์หาเสียง

ย่อมจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ทั้งนี้ เนื่องจากลักษณะของสื่อโปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ที่มุ่งเสนอเฉพาะความคิดหลักที่ต้องการนำเสนอจึงง่ายแก่การทำความเข้าใจทางการเมือง และการใช้คำที่ปลุกเร้าอารมณ์ยังสามารถสร้างให้เกิดความสำนึกทางการเมืองขึ้นได้อีกด้วย

ขบวนการหรือรศรกระจายเสียง

จากการวิจัยพบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากขบวนการหรือรศรกระจายเสียงมีความสัมพันธ์ทางบวกกับ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และความไว้วางใจทางการเมือง ซึ่งหมายความว่า เยาวชนที่มีการเปิดรับขบวนการหรือรศรกระจายเสียง จะเกิดความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง และเกิดความไว้วางใจทางการเมือง ทั้งนี้ด้วยลักษณะของขบวนการหรือรศรกระจายเสียงที่ใช้ในการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้งนั้น จัดได้ว่าเป็นสื่อรณรงค์ที่เข้าถึงตัวผู้รับสารได้ใกล้ชิดที่สุด เปรียบเสมือนกับการสื่อสารส่วนบุคคล ซึ่งผู้รับสารสามารถที่จะเห็น สัมผัส ชักถาม ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งถึงนโยบายและแนวทางการทำงานได้ และผู้รับสารยังสามารถฝากปัญหา และเสนอแนะข้อคิดต่าง ๆ ให้ผู้ลงสมัครรับเลือกตั้งนำไปแก้ปัญหาได้ด้วย ซึ่งจะทำให้เยาวชนที่ได้เห็นการชักถาม หรืออาจ เป็นผู้ได้ชักถามเอง เกิดความรู้สึกว่าตนสามารถมีบทบาทเหนือทางการเมืองในทางอ้อมได้ และทำให้เกิดความไว้วางใจได้ว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งที่เราได้เห็น ได้รับฟังความคิดของเขาอย่างใกล้ชิดนั้น เป็นบุคคลที่มีบุคลิกภาพที่น่าเชื่อถือ และจะสามารถทำงานแทนประชาชนได้

การอภิปรายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง

จากผลการวิจัย พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากการอภิปรายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง มีความสัมพันธ์กับความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง ซึ่งหมายความว่า เยาวชนที่เปิดรับการอภิปรายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมืองก็จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวด้วย ทั้งนี้เนื่องจากลักษณะของการอภิปรายหาเสียงของพรรคการเมือง มีรูปแบบคล้าย ๆ กับการรณรงค์หาเสียงโดยใช้ขบวนการ หรือรศ

กระจายเสียง ซึ่งจะสามารถสร้างความไว้วางใจทางการเมืองได้ดังที่อภิปรายไว้ในตอนต้น นอกจากนี้ การใช้กำลังที่ดึงดูด เร่งเร้า และปลุกใจของผู้หาเสียง ก็นับว่ามีบทบาทในการสร้างความสำนึกทางการเมืองให้เยาวชนเกิดความรู้สึกว่าเป็นหน้าที่ของเขาที่จะต้องไปเลือกตั้ง ดังที่ สุรพงษ์ โสธนะเสถียร (2637) กล่าวไว้ว่า การแสดงออกซึ่งสีหน้าและน้ำเสียงของผู้ส่งสารซึ่งเป็นนักสมัครรับเลือกตั้งสามารถนำมาใช้เป็นสิ่งเร้าและสร้างอิทธิพลต่อผู้เปิดรับสื่อได้

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวมพบว่า เยาวชนมีการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจประเภทต่าง ๆ ในระดับปานกลางเท่านั้น และสื่อเฉพาะกิจก็มีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับน้อยที่สุด เมื่อเทียบกับสื่อมวลชนและสื่อระหว่างบุคคล ซึ่งจากผลการวิจัยโดยสรุปรวมข้างต้นจะเห็นได้ชัดเจนว่า สื่อมวลชนและสื่อบุคคลเป็นสื่อที่มีความสำคัญในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูงกว่าสื่อเฉพาะกิจ และสอดคล้องกับพฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารของเยาวชน ที่พบเช่นกันว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลมากกว่าสื่อเฉพาะกิจ ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะได้มีการพิจารณาการใช้สื่อเพื่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เหมาะสมกับคุณลักษณะ และประสิทธิภาพของสื่อแต่ละประเภท ในการสร้างองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในแต่ละองค์ประกอบด้วย ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ แสดงให้เห็นว่า หน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการเมือง ควรที่จะได้มีการพิจารณาใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลเป็นอันดับแรก และสื่อเฉพาะกิจเป็นอันดับรองลงมา ในการรณรงค์เพื่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

สรุปบทบาทของสื่อต่าง ๆ กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง จัดได้ว่าเป็นกระบวนการหนึ่งที่มีความสำคัญในกระบวนการสังคมประคิตทางการเมือง เพราะความรู้ที่ได้รับจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจะมีผลต่อความคิด ความรู้สึก และความเชื่อที่หล่อหลอมกันเป็นองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ซึ่งกระบวนการนี้เป็นกระบวนการที่เกิดขึ้นในระยะยาว ผลที่ได้เป็นผลที่เกิดขึ้นในทางอ้อม (Indirect) และมีการสะสม (Cumulative Impact) เป็นระยะเวลายาวนาน ดังที่ เคลปเปอร์ (Klapper) ได้กล่าวไว้ว่า สื่อมวลชนนั้นไม่น่าจะมีอิทธิพลต่อผู้รับใน

ทางการเมือง ในลักษณะทางอ้อม และเป็นเป้าหมายในระยะยาว (อ้างถึงใน กาญจนา แก้วเทพ, 2630) ซึ่งในการศึกษานี้ก็เป็นการศึกษาบทบาทของตัวแทนต่าง ๆ (Agents) ในสังคมที่มีส่วนในการกล่อมเกลากการเรียนรู้ทางการเมืองให้แก่เยาวชนในทางอ้อม จากผลการวิจัยทั้งหมดพบว่า สื่อแต่ละชนิดมีประสิทธิผลในการก่อให้เกิดองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันไปตามลักษณะของสื่อ โดยสรุปในภาพรวมแล้ว พบว่า วิทยุโทรทัศน์เป็นสื่อที่มีบทบาทสูงที่สุดในการก่อให้เกิดความรู้ความเข้าใจทางการเมือง ความสำนึกทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง เมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ ส่วนความสนใจทางการเมืองนั้น พบว่าบุคคลในครอบครัวเป็นตัวแทนที่สำคัญในองค์ประกอบด้านนี้มากที่สุด จะเห็นได้ว่าสื่อมวลชนนั้นเป็นปัจจัยที่ก่อให้เกิดความรู้และสร้างจิตสำนึกทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชน รวมทั้งทำให้เยาวชนเกิดความตระหนักถึงความสำคัญของการเมืองที่มีต่อตนเอง จึงทำให้เกิดความสำนึกในบทบาทหน้าที่ของตนในทางการเมือง ส่วนสื่อมวลชนนั้นจะเป็นสื่อที่มีบทบาทในด้านชักจูงใจให้เยาวชนเกิดความสนใจทางการเมืองในทางอ้อม โดยการที่ บิดามารดา ครูอาจารย์ หรือกลุ่มเพื่อน มีการพูดถึงเหตุการณ์บ้านเมือง หรือการทำงานของนักการเมืองหรือองค์กรทางการเมืองให้เยาวชนได้รับฟังบ่อย ๆ ก็อาจทำให้เยาวชนนั้นเกิดความสนใจในการเมือง และหันมาหาความรู้เพิ่มเติมมากขึ้นจากสื่อมวลชนก็เป็นได้ ดังนั้น จะเห็นว่า การใช้สื่อเพื่อพัฒนานั้นมักจะต้องมีการใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลควบคู่กันไปเสมอ ทั้งนี้เพราะสื่อทั้งสองต่างก็มีส่วนดีและส่วนด้อยที่สามารถนำมาเสริมกันได้ ส่วนสื่อเฉพาะกิจนั้นอาจนำมาช่วยเสริมในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยได้ในบางประเด็น ทั้งนี้ต้องพิจารณาจากสถานการณ์และความจำเป็นว่า มีต้องใช้สื่อเฉพาะกิจหรือไม่ เพราะจากผลการวิจัย พบว่า สื่อเฉพาะกิจมีบทบาทน้อยในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการใช้สื่อเฉพาะกิจนั้นมักนิยมใช้ในช่วงที่มีการรณรงค์ในเรื่องใดเรื่องหนึ่งที่ชัดเจน มีการเจาะกลุ่มเป้าหมายที่เฉพาะเจาะจง รวมทั้งต้องมีการวางแผนให้เหมาะสมกับระดับความรู้และความสนใจของผู้รับสาร และอาจต้องใช้การลงทุนที่สูงด้วย

จากการผลการวิจัยและการอภิปรายผลข้างต้น จะเห็นได้ว่าการสื่อสารในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารเฉพาะกิจ ต่างก็มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในประเด็นที่แตกต่างกัน

แต่การสื่อสารกับการเมืองนั้นจะพัฒนาไปด้วยกัน หรือเอื้อประโยชน์ต่อกันได้ดีหรือล้มเหลวเพียงใด ก็ย่อมขึ้นอยู่กับองค์ประกอบหลาย ๆ ประการที่เกี่ยวข้องกันอยู่ ไม่ว่าจะเป็นผู้ส่งสาร อันได้แก่ ผู้ส่งสารในระดับครอบครัว ในระดับการศึกษา ในระดับการสื่อสารมวลชน ในหน่วยงานราชการต่าง ๆ ในกลุ่มผลประโยชน์ หรือนักการเมือง เป็นต้น ว่ามีความเข้าใจในเนื้อหาสาระที่ส่ง หรือมีความเข้าใจในตัวผู้รับสารเช่นไร รวมทั้งแต่ละตัวแทนมีการสอดรับกันด้านความคิดเกี่ยวกับองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยหรือไม่ หรือในด้านตัวสารที่ส่งออกมามีความเหมาะสมกับสภาพการณ์ในขณะนั้นเพียงใด หรือสื่อหรือช่องทางการส่งสารที่เลือกใช้มีความเหมาะสม สอดคล้องกับความต้องการของผู้เปิดรับสื่อหรือไม่ รวมถึงความพร้อมของผู้รับสาร อันหมายถึงพื้นฐานความรู้ความเข้าใจ ความคิดและทัศนคติที่เกี่ยวข้อง นอกเหนือจากนั้น ก็ยังมีสภาพการณ์ของสังคมในแต่ละช่วงเวลา เป็นปัจจัยประกอบที่ต้องให้ความสนใจด้วยเช่นกัน สิ่งที่กำลังกล่าวมาทั้งหมด ก็คือการวางแผนในการรณรงค์ทางการเมืองโดยใช้การสื่อสารซึ่งจะสำเร็จได้ก็ต้องมีการวิเคราะห์ วิจัยองค์ประกอบต่างๆ ของการสื่อสาร สิ่งสำคัญที่ควรตระหนักในการสร้าง หรือส่งเสริมให้เกิดองค์ประกอบทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ก็คือ ควรที่จะได้มีการวางแผนให้ตัวแทนทางสังคม (Agents) ซึ่งมีบทบาทในกระบวนการสังคม ปรกิตทางการเมือง ได้มีการให้ข่าวสารหรือการอบรมกลุ่มอาสาทางด้านความคิด ความเชื่อ และความรู้สึกทางการเมืองที่สอดคล้องกัน ในการสร้างองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

3. ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร

ปัจจัยที่ทำให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้นขึ้นอยู่กับปัจจัยหลายปัจจัย สำหรับในการวิจัยครั้งนี้จะเป็นการมองถึงบทบาทของสื่อต่าง ๆ ที่จะเข้ามามีส่วนในการสนับสนุนให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียง ซึ่งเป็นการพิจารณาผลของสื่อในระยะสั้น นอกจากนี้ยังมองปัจจัยทางด้านจิตวิทยา คือองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่ปัจจัยหนึ่งในการผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเช่นกัน ดังนั้นจึงสามารถสรุปปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนในกรุงเทพมหานคร ในการวิจัยครั้งนี้ได้ดังนี้

1. ปัจจัยจากการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ
2. ปัจจัยอันเกิดจากองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ซึ่งผู้วิจัยจะได้อภิปรายในรายละเอียดต่อไป

3.1 การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่าง ๆ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

ข่าวสารทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีอิทธิพลแฝง หรือมีอิทธิพลโดยตรง ต่อการพัฒนาการมีส่วนร่วมทางการเมือง ผู้ที่มีความรู้ข่าวสารทางการเมืองคือผู้ที่มีอำนาจอย่างแท้จริง ดังที่แซมมวล ฮันติงตัน ได้ระบุว่า การที่พลเมืองมีความรู้ข่าวสารการเมืองที่กว้างขวางจะทำให้บุคคลตัดสินใจและแสดงออกซึ่งพฤติกรรมทางการเมืองได้อย่างสมเหตุสมผล (Samuel Huntington, 1967) ซึ่งการตัดสินใจและการแสดงออกดังกล่าวนี้ เป็นฐานที่สำคัญของหลักการประชาธิปไตย

ในการวิจัยครั้งนี้จะแสดงให้เห็นบทบาทของข่าวสารทางการเมืองจากสื่อต่างๆ กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชน ซึ่งจะแยกพิจารณาตามประเภทของสื่อดังต่อไปนี้

สื่อมวลชนกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

ในภาพรวม พบว่า สื่อมวลชนมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ เยาวชนผู้ไปใช้สิทธิ และผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีพฤติกรรมกาเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชน และสื่อบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางเมืองจากสื่อดังกล่าว มากกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ แสดงว่าการเปิดรับสื่อมวลชนเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการที่เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งตรงกับงานวิจัยของ ตองฤดี ปุณณกันต์ ที่พบเช่นกันว่าการเปิดรับสื่อมวลชน มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมกาไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของประชาชน ในอำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา (ตองฤดี ปุณณกันต์, 2534)

นอกจากนี้ในรายละเอียดประเภทของสื่อที่พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เป็นปัจจัยที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยเยาวชนที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มากกว่า เยาวชนที่ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งสอดคล้องกับการเปิดรับสื่อของเยาวชนที่พบว่า เยาวชนเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์มากที่สุดตามลำดับ เมื่อเทียบกับสื่อมวลชนประเภทอื่น ซึ่งตรงกับ งานวิจัยของ ประทุม ฤกษ์กลาง (2632) ที่พบเช่นกันว่า ประชาชนในกรุงเทพมหานคร เปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งจากวิทยุโทรทัศน์มากที่สุด รองลงมาคือสื่อหนังสือพิมพ์ และการเปิดรับสื่อดังกล่าว เป็นปัจจัยที่ทำให้ประชาชนชาวกรุงเทพมหานครไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อันเป็นการยืนยันในเชิงประจักษ์ได้ว่า หากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ต้องการรณรงค์ให้เยาวชนในกรุงเทพมหานครไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากขึ้นในครั้งต่อไป ก็ควรที่จะได้พิจารณาใช้สื่อวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ เพื่อการรณรงค์ทางการเมืองในระยะสั้น และการนำเสนอข่าวสารทางการเมืองที่เกี่ยวข้องกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระยะยาว ทั้งนี้เนื่องจาก พบว่าวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่ทำให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (ซึ่งจะได้อภิปรายต่อไปในหัวข้อ 3.2)

อย่างไรก็ตามพบว่า ปัจจัยการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากวิทยุกระจายเสียงและนิตยสารไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน ทั้งนี้เพราะไม่พบความแตกต่างในการเปิดรับสื่อดังกล่าว ในเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ ซึ่งสอดคล้องกับผลการวิจัยที่พบว่า เยาวชนมีการเปิดรับวิทยุกระจายเสียงและนิตยสารในระดับน้อย จึงทำให้สื่อทั้งสองนี้ไม่มีบทบาทในการเป็นปัจจัยผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

ดังนั้น จากผลการวิจัยนี้จึงสามารถสรุปได้ว่าสื่อมวลชนแต่ละประเภทมีบทบาทน้อยแตกต่างกันในการส่งเสริมให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

สื่อบุคคลกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

จากการวิจัยพบว่า ในภาพรวมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ เยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิมีพฤติกรรม

การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิมีระดับการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อดังกล่าวมากกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ แสดงว่าการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อบุคคลเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการที่เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจริง ผลการวิจัยดังกล่าวมีความสอดคล้องกับ งานวิจัยของ วิภาดา บุนนาค (2534) ที่พบว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์กับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในอำเภอวารินชำราบ จังหวัดอุบลราชธานี เช่นเดียวกับ พรทิพย์ เย็นจะบก (2527) ที่พบว่าการสื่อสารระหว่างบุคคล มีความสัมพันธ์กับพฤติกรรมทางการเมืองในเรื่องการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของสตรีในเขตนครบาล จังหวัดเชียงใหม่ สำหรับงานวิจัยในต่างประเทศนั้น พอล เอฟ. ลাজারเฟรดและคณะ ก็พบเช่นเดียวกันว่า การสื่อสารระหว่างบุคคลมีความสัมพันธ์กับการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้เพราะสื่อบุคคลเป็นสื่อที่เหมาะสมสำหรับการโน้มน้าวใจให้บุคคลเกิดพฤติกรรมได้ง่ายกว่าสื่ออื่นๆ (Paul F. Lazarfred and al., 1973) จากผลงานวิจัยที่มีความสอดคล้องกันเช่นนี้เป็นการยืนยันว่าสื่อบุคคลมีความสำคัญในโน้มน้าว หรือสนับสนุนให้บุคคลเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง

เมื่อแยกดูในรายละเอียด พบว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์นั้น มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง กล่าวคือ เยาวชนกลุ่มที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง มีค่าเฉลี่ยของการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อดังกล่าว มากกว่าเยาวชนกลุ่มที่ไม่ไปเลือกตั้ง ซึ่งผลการวิจัยในบางส่วน ตรงกับงานวิจัยของ เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว (2523) ที่พบว่าการสื่อสารในกลุ่มเพื่อนมีความสัมพันธ์กับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน ในเขตท้องที่บางชัน มินบุรี กรุงเทพมหานคร ทั้งนี้เมื่อพิจารณาการเปิดรับข่าวสารเกี่ยวกับการเลือกตั้งในการวิจัยนี้ พบว่า บุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์เป็นสื่อบุคคลที่ชักชวนให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งมากเป็นอันดับหนึ่ง ซึ่งอาจเป็นประเด็นสำคัญที่ทำให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้ก็เป็นได้

อย่างไรก็ตาม มีประเด็นที่น่าสนใจว่าสื่อบุคคลดังกล่าวมีการพูดคุยกันถึงนโยบายของพรรคการเมืองเป็นอันดับหลังๆ เมื่อเทียบกับการพูดคุยถึงเนื้อหาข่าวสารในประเด็นอื่น แสดงว่าการไปเลือกตั้งครั้งนี้ของเยาวชน อาจเป็นไปเพราะการชักชวนหรือโน้มน้าวใจให้เลือกพรรคใดพรรคหนึ่งตามที่ บิดามารดา หรือครูอาจารย์ หรือกลุ่มเพื่อน แนะนำ มากกว่าการเข้าร่วมด้วยการใช้วิจารณญาณพิจารณา เลือกพรรคการเมืองจากนโยบายของพรรค ซึ่งเป็นการใช้สิทธิออกเสียงเลือก

ตั้งโดยใช้เหตุผลในการเลือกที่แท้จริง ในประเด็นนี้จึงเป็นประเด็นที่ควรพิจารณาต่อไปในการ
 วรรณคดีให้เยาวชนหรือประชาชนเข้ามาเลือกตั้ง บุคคลและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหันมาให้
 ความสนใจในการให้ข่าวสารที่เน้นนโยบายของแต่ละพรรค และเน้นวิธีการเลือกตั้งด้วยการ
 พิจารณาจากนโยบายของแต่ละพรรค ในปริมาณที่มากกว่าการวรรณคดีให้ไปเลือกตั้งเฉย ๆ เท่านั้น
 ซึ่งจะทำให้การมีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนเป็นไป ด้วยการให้เหตุผลที่มีประสิทธิผล
 มากขึ้น อันจะเป็นการสร้าง ความมั่นคงในทางการเมือง

นอกจากนี้ ยังพบว่า สื่อบุคคลที่มีบทบาทต่อการชักชวนให้เยาวชนไปเลือกตั้งมากที่สุด คือ
 บุคคลในครอบครัว ทั้งนี้เพราะครอบครัวเป็นหน่วยแรกที่ป้อนการเรียนรู้ให้เยาวชนและสร้าง
 ความรู้สึกทางการเมืองตลอดจนความคิดเห็นทางการเมืองให้แก่เยาวชน ทำให้อาจพิจารณา
 ต่อไปได้ว่ามีความเป็นไปได้สูงที่เยาวชนจะได้รับความคิด ความเชื่อทางการเมืองมาจากบุคคลที่
 เป็นบิดา มารดา ซึ่งอาจรวมทั้งการสนับสนุนพรรคการเมืองพรรคเดียวกับบิดามารดาที่เป็นได้
 พฤติกรรมนี้สามารถอธิบายได้ด้วย ทฤษฎีการเรียนรู้ทางการเมืองโดยแบบของการเลียนแบบ
 (Identification Model) ของ โรเบิร์ต เซสส์ และจูดิธ ธอร์นีย์ ที่อธิบายไว้ว่า แบบ
 ของการเลียนแบบเป็นแบบการเรียนรู้ทางการเมืองที่เด็กรับเอาโดยตรงจากบิดามารดา ครู และ
 บุคคลที่สัมพันธ์ด้วย เด็กจะกำหนดพฤติกรรมของตนเองโดยเลียนแบบจากพฤติกรรมของบุคคลเหล่านี้
 โดยไม่รู้ตัว เช่น รับเอาความคิดเห็นทางการเมืองของบิดามารดามาเป็นของตน สนับสนุน
 พรรคการเมืองพรรคเดียวกับบิดามารดา เป็นต้น (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และสายพิพย์
 สุดติพันธ์, 2526) ซึ่งแนวความคิดนี้สามารถยืนยันได้จากการวิจัยของ บอนน์ และแรนเนย์ ในปี
 ค.ศ. 1966-1968 ที่พบว่า ถ้าพ่อแม่มีความคิดเห็นในเรื่องการเลือกตั้งตรงกัน ลูกจะมีความเห็น
 ตรงกับบิดามารดาด้วย แต่ถ้าบิดามารดามีความเห็นต่างกัน ลูกจะมีความคิดเห็นที่ต่างกันไปด้วย
 แต่ส่วนใหญ่แล้วลูกจะลงคะแนนเสียงเลือกตั้งตรงกับบิดามารดา (Hugh A. Bone and Austin
 Ranney, 1976) สำหรับประเทศไทยยังไม่มียานวิจัยชิ้นใดมายืนยันความคิดนี้ ดังนั้นจึงเป็น
 ประเด็นที่น่าสนใจทำการวิจัยต่อไปว่า บุคคลจะได้รับอิทธิพลทางความคิดในการกำหนดรูปแบบ
 การเลือกตั้งหรือมีพฤติกรรมทางการเมืองเหมือนบุคคลที่เข้าใกล้ชิดหรือไม่

สื่อเฉพาะกิจกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

สำหรับสื่อเฉพาะกิจนั้น ไม่พบว่ามีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน เนื่องจาก ไม่พบความแตกต่างของค่าเฉลี่ยการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจในกลุ่มเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและไม่ไปใช้สิทธิ เมื่อพิจารณาในรายละเอียดประเภทของสื่อ ก็พบเช่นกันว่า การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อเฉพาะกิจประเภทต่างๆ ไม่มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงของเยาวชนเลย

จึงกล่าวได้ว่า สื่อเฉพาะกิจในการเลือกตั้งครั้งนี้ไม่มีบทบาทในการรณรงค์ให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งอาจเป็นเพราะเยาวชนได้รับอิทธิพลจากสื่อมวลชนและสื่อบุคคลในด้านการปลูกฝังความคิด ความเชื่อเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียง ซึ่งมีการสั่งสมมานานกว่าการเปิดรับสื่อเฉพาะกิจในระยะเวลาย้อนสั้น จากผลการวิจัยนี้แสดงให้เห็นว่าการทุ่มเทรณรงค์ทางการเมืองในสื่อเฉพาะกิจเป็นจำนวนมากในเวลาอันจำกัดเพียงสองเดือน ก่อนการเลือกตั้งที่ผ่านมา นั้น ไม่สามารถโน้มน้าวใจให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้เลย ดังนั้น ผลการวิจัยนี้ อาจใช้เป็นข้อพิจารณาหนึ่งสำหรับพรรคการเมืองหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ทางการเมืองในการเลือกใช้สื่อให้เหมาะสมและได้ประโยชน์มากที่สุด ในการรณรงค์ให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองในอนาคตต่อไป

อย่างไรก็ตาม สื่อเฉพาะกิจอาจมีส่วนในกระตุ้นให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในทางอ้อม ซึ่งเป็นอิทธิพลของสื่อในลักษณะการสั่งสม (Cumulative Impact) ที่ต้องใช้ระยะเวลายาวนาน เนื่องจากพบว่าสื่อเฉพาะกิจมีส่วนในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในบางองค์ประกอบ และวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้นก็มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน (ดังจะได้อธิบายต่อไปในหัวข้อ 3.2)

สรุปความสำคัญของสื่อต่าง ๆ กับบทบาทในการสนับสนุนให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

เมื่อเปรียบเทียบบทบาทของสื่อมวลชน สื่อบุคคล และสื่อเฉพาะกิจที่มีส่วนสนับสนุนให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงแล้ว พบว่า ในภาพรวมสื่อบุคคลมีบทบาทมากที่สุดเมื่อเทียบกับสื่ออื่น ๆ สอดคล้องกับในรายละเอียดที่พบเช่นกันว่า สื่อที่มีบทบาทมากที่สุด คือบุคคลในครอบครัว รองลงมา

คือ หนังสือพิมพ์ กลุ่มเพื่อน วิทยุโทรทัศน์ และครูอาจารย์ ตามลำดับ ผลการวิจัยเป็นไปตาม ทฤษฎีและงานวิจัยในอดีตหลายชิ้นที่พบว่า สื่อบุคคลมีอิทธิพลในการโน้มน้าวใจมากกว่าสื่อมวลชน (Rogers and Shoemaker, 1971) อย่างไรก็ตามสื่อมวลชนก็เป็นปัจจัยที่ช่วยส่งเสริมหรือสนับสนุน (Reinforcement) ในการให้ความรู้ข่าวสารเพิ่มเติม ซึ่งจะทำให้เกิดสัมฤทธิ์ผลในการ โน้มน้าวใจผู้รับสารได้รวดเร็วยิ่งขึ้นเมื่อใช้ควบคู่กับสื่อบุคคล จากผลการวิจัยแสดงให้เห็นได้ว่า เยาวชนอาจได้รับการชักชวนจากบิดามารดา กลุ่มเพื่อน และ ครูอาจารย์ ให้ไปเลือกตั้ง และ เยาวชนก็ยังมี การแสวงหาความรู้เกี่ยวกับผู้สมัครรับเลือกตั้ง พรรคการเมือง หรือการไปเลือกตั้ง เพิ่มเติมจากสื่อมวลชนด้วย นอกจากนี้ยังมีความเป็นไปได้สูงที่เยาวชนจะมีแนวโน้มในรูปแบบ การเลือกตั้งเหมือนสื่อบุคคลที่ใกล้ชิด เช่น เลือกพรรคการเมืองพรรคเดียวกับบิดามารดา เป็นต้น เนื่องจากอิทธิพลในการโน้มน้าวใจของสื่อบุคคลดังกล่าว

อย่างไรก็ดี เป็นที่น่าสังเกตุว่าสื่อเฉพาะกิจไม่มีบทบาทในการสนับสนุนให้เยาวชนไป เลือก ตั้งในครั้งนี้ ทั้งนี้อาจเนื่องจากเยาวชนนั้นได้รับการโน้มน้าวใจจากสื่อบุคคลให้ไปเลือกตั้งมากกว่า สื่อเฉพาะกิจ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สื่อบุคคลอาจโน้มน้าวใจเยาวชนได้ถึงขั้นการกำหนดพรรคการเมืองที่เยาวชนจะเลือกไว้ในใจได้อยู่แล้ว เนื่องจากเยาวชนในวัยนี้เป็นวัยที่อยู่ในความปกครอง ของบิดามารดา และครูอาจารย์ บุคคลดังกล่าวจึงมีอิทธิพลทางความคิดแก่เยาวชนในวัยนี้อยู่มาก รวมทั้งการยอมตามค่านิยมในกลุ่มเพื่อนก็อาจเป็นปัจจัยหนึ่ง ที่จะทำให้เยาวชนกำหนดความคิดที่จะ ไปเลือกตั้งโดยมีพรรคการเมืองที่ต้องการไว้ในใจแล้ว ดังที่พบเสมอในการวิจัยในอดีตว่า ชาวกรุงเทพมหานครจะเป็นผู้ที่กำหนดบุคคลที่จะเลือกได้ไว้ล่วงหน้าก่อนที่จะมีการเลือกตั้ง (กรม การปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2529) ดังนั้นการที่พรรคการเมืองต่างๆ กระจายสื่อเฉพาะกิจ เพื่อรณรงค์ให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งนั้น จึงเป็นการสูญเสียที่เปล่าประโยชน์ในระยะ สั้น แต่จะได้ผลในระยะยาว (long term objective) คือสามารถชักจูงใจให้เยาวชนสนใจ การเมืองการปกครองแบบประชาธิปไตย และเกิดองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยขึ้นในจิตใจได้ ดังเช่นผลการวิจัยนี้ที่พบว่าสื่อเฉพาะกิจบางประเภทมีความเกี่ยว ข้องกับการเกิดองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในบางองค์ประกอบ

3.2 วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยนั้น จะเป็นตัวกระตุ้น หรือเป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งในที่นี้หมายถึงการเลือกตั้ง ดังที่ ณรงค์ ลินสวัสดิ์ (2624) ได้สรุปไว้ว่า บุคคลที่มีทัศนคติทางการเมืองในการปกครองระบอบประชาธิปไตย มีความสนใจทางการเมือง มีความรู้สึกว่าตนเองมีประสิทธิภาพในทางการเมือง มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง มีความไว้วางใจทางการเมือง และมีความสำนึกในหน้าที่พลเมืองของตน จะเป็นผู้ที่เข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองมากกว่าบุคคลที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าวน้อย

ในการวิจัยครั้งนี้พบว่า วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ในส่วนที่เป็นทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความสนใจทางการเมือง ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ความไว้วางใจทางการเมือง และความสำนึกทางการเมือง มีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจริง กล่าวคือ เยาวชนผู้ไปใช้สิทธิมีค่าเฉลี่ยของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าว แตกต่างจากกลุ่มเยาวชนที่ไม่ไปใช้สิทธิอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ โดยกลุ่มผู้ไปใช้สิทธิมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยดังกล่าวสูงกว่ากลุ่มผู้ไม่ไปใช้สิทธิ ซึ่งหมายความว่า วัฒนธรรมทางการเมืองดังกล่าว เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการที่เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อย่างไรก็ตาม ไม่พบความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติในด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระหว่างเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ ซึ่งจะอธิบายถึงสาเหตุในรายละเอียด ดังต่อไปนี้

ทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ทัศนคตินั้นมีความเกี่ยวข้องกับกลไกจิตกับพฤติกรรม นักจิตวิทยา เชื่อว่า ทัศนคติเป็นสิ่งที่มาก่อนพฤติกรรม และเป็นสิ่งที่กำหนดทิศทางของพฤติกรรมด้วย คือ ทัศนคติจะก่อให้เกิดแรงจูงใจ (motivation) ซึ่งจะกระตุ้นนำทางให้เกิดพฤติกรรมที่จะกระทำหรือละเว้นการกระทำบางอย่าง ทัศนคตินั้นมิใช่สิ่งที่เกิดติดตัวมาแต่กำเนิด แต่เกิดขึ้นภายหลังจากการที่สภาพของจิตใจได้รับการกระตุ้นจากสิ่งแวดล้อมต่าง ๆ ทั้งจากประสบการณ์โดยตรงและโดยอ้อมจากการเรียนรู้

โดยกระบวนการกล่อมเกลាทางการเมือง (ฉลอง ภิมย์รัตน์, 2521)

การที่สมาชิกของสังคมนี้อัตนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จึงมีความสำคัญต่อการมีความสอดคล้องต้องกันระหว่างหลักการประชาธิปไตย กับการประพฤติกฎปฏิบัติที่เป็นประชาธิปไตย คือ ทำให้สมาชิกประเมินค่าประชาธิปไตยว่าเป็นสิ่งที่ดี เห็นด้วยต่อการปกครองในระบอบประชาธิปไตย อันจะทำให้บุคคลสนับสนุนต่อหลักการอันเป็นคุณค่าพื้นฐานของประชาธิปไตย และจะทำให้สมาชิกของสังคมนี้นำแนวโน้มของพฤติกรรมที่เป็นไปในทางสนับสนุนซึ่งหลักการประชาธิปไตยด้วย

จากผลการวิจัยนี้แม้ว่าจะพบว่า การสื่อสารในระดับต่าง ๆ ของสังคมซึ่งเป็นกลไกสำคัญในการเรียนรู้ทางการเมือง ไม่ได้มีความเกี่ยวข้องกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมือง ในด้านทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเลยก็ตาม แต่ก็มิได้หมายความว่าเยาวชนไม่มีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย จากการวิจัยพบว่า เยาวชนมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอยู่ในระดับสูง (ดูรายละเอียดในภาคผนวก ก.) และพบต่อไปอีกว่าทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยที่ทำให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นไปตามแนวคิดที่นำเสนอข้างต้น

นอกจากนี้ยังพบว่า จากผลการวิจัยในภาพรวม เยาวชนมีทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในระดับสูง ซึ่งนับว่าเป็นสัญญาณแห่งการพัฒนาประเทศในระบอบประชาธิปไตยที่ดี เพราะเยาวชนเหล่านี้จะเติบโตเป็นพลเมืองที่เป็นกำลังสำคัญของประเทศชาติ ยิ่งเยาวชนมีทัศนคติทางการเมืองที่เห็นด้วยกับการปกครองในแบบประชาธิปไตยมากเท่าใด ก็ย่อมหมายถึง การที่เราจะมีพลเมืองที่มีคุณภาพเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองมากขึ้นเท่านั้น

ความสนใจทางการเมือง

ผู้ที่สนใจทางการเมืองจะเป็นผู้ที่ติดตามข่าวคราวความเป็นไปของบ้านเมือง ซึ่งจะทำให้มีความรู้เกี่ยวกับตัวบุคคล หรือองค์กรทางการเมืองรวมทั้งปัญหาของบ้านเมือง อันจะเป็นปัจจัยที่ทำให้บุคคลนั้น ๆ เข้าร่วมทางการเมือง ดังการวิจัยของศูนย์วิจัยของมหาวิทยาลัยมิชิแกนที่ได้ทำการศึกษาวิจัยเรื่องทัศนคติทางการเมืองกับการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง พบว่า ผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองมาก มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่า ผู้ที่ไม่สนใจการเมือง (อ้างถึงใน ณรงค์ สนิทสวัสดิ์, 2524) นอกจากนี้ วิภาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา

(2519) ได้ทำการศึกษาเรื่องทัศนคติทางการเมือง ความรู้ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในกรุงเทพมหานคร เมื่อปี 2519 ก็พบ ความสัมพันธ์ระหว่างการมีความสนใจทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิออกเสียง ซึ่งผลที่ได้นี้ ตรงกับผลการวิจัยของ พรศรี ใจชื่อ (2520) ในการศึกษาถึงปัจจัยที่อิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้งของผู้มีสิทธิเลือกตั้งในอำเภอเมือง จังหวัดลำปาง เช่นกัน ดังนั้น จากผลการวิจัยนี้ ก็เป็นการยืนยันสมมติฐาน แนวคิด ทฤษฎี และผลการวิจัยในอดีตที่เกี่ยวข้องในประเด็นที่ว่า ความสนใจทางการเมือง เป็นปัจจัยที่มีความเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

อย่างไรก็ตาม ในภาพรวม เยาวชนมีความสนใจทางการเมืองในระดับปานกลาง ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะรณรงค์หรือสร้างความสนใจทางการเมืองแก่เยาวชนให้มากขึ้นกว่านี้ ทั้งนี้โดยผ่านการสื่อสารในระดับต่างๆ ดังต่อไปนี้คือ ในสื่อสารมวลชนควรเน้นในสื่อวิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ และวิทยุกระจายเสียง สำหรับในสื่อระหว่างบุคคล ควรเน้นสื่อบุคคลในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน ซึ่งสื่อเหล่านี้เป็นสื่อที่ความสัมพันธ์กับเกิดความสนใจทางการเมือง

ความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง

ความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมือง หมายถึง ความรู้สึกที่ตนเองมีความเข้าใจและสามารถมีอิทธิพลต่อกิจการของทางการเมืองการปกครอง (พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ,2523) โดยบุคคลที่เชื่อว่า เขามีความสามารถที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ มีแนวโน้มที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองมากกว่าผู้ที่คิดว่าตนเองไม่มีประสิทธิภาพในทางการเมือง (ณรงค์ ลินสวัสดิ์, 2524)

จากผลการวิจัยนี้ พบว่า ความรู้สึกรับประสิทธิภาพทางการเมืองมีความเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง อันเป็นการยืนยันสมมติฐานและยอมรับในแนวคิดและทฤษฎีทางการเมืองข้างต้น ดังนั้นในการรณรงค์ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมืองควรที่จะได้มีการปลูกฝังหรือสร้างความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองให้เกิดขึ้นแก่เยาวชน ซึ่งจากผลการวิจัยนี้ พบว่า ในภาพรวมเยาวชนมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองในระดับปานกลางเท่านั้น สมควรที่จะมีการเสริมสร้างความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองให้มากกว่านี้ ทั้งนี้โดยผ่านบทบาทของการสื่อสารที่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการสร้างความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ดังต่อไปนี้ ผ่าน

การสื่อสารมวลชน ในสื่อวิทยุโทรทัศน์ สื่อหนังสือพิมพ์ และสื่อวิทยุ, ผ่านการสื่อสารส่วนบุคคล ในสื่อบุคคลในครอบครัว กลุ่มเพื่อน และครูอาจารย์ และผ่านสื่อเฉพาะกิจในสื่อกระจายเสียงหรือ ขบวนการ

ความไว้วางใจทางการเมือง

ความไว้วางใจทางการเมือง เป็นหลักพื้นฐานในการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบมีตัวแทน เพราะการปกครองแบบประชาธิปไตยนี้ ต้องอาศัยความร่วมมือร่วมใจและไว้วางใจซึ่งกันและกัน การที่ประชาชนมีความไว้วางใจ และเชื่อมั่นในกระบวนการระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย รวมถึงความไว้วางใจ และความเชื่อมั่นต่อนักการเมือง ที่อาสาเข้ามาบริหารประเทศด้วยนั้นย่อม เป็นปัจจัยหนึ่งที่ทำให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองโดยการ เลือกตั้ง (Morris Rosenberg, 1966) ดังผลการวิจัยนี้ ที่พบว่า ความไว้วางใจทางการเมืองเป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน

ทั้งนี้ ในภาพรวม เยาวชนมีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับปานกลาง (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก.) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรที่จะมีการสนับสนุนหรือส่งเสริมให้เยาวชนมีความไว้วางใจทางการเมืองมากขึ้นกว่านี้ เพื่อประโยชน์ในระยะยาวในการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของเยาวชนในอนาคต ทั้งนี้โดยอาศัยพลังของการสื่อสารจากสื่อมวลชนทั้งสี่ประเภท คือ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ วิทยุกระจายเสียง และนิตยสาร ในการสื่อสารระหว่างบุคคล ประเภทสื่อบุคคลในครอบครัว และครูอาจารย์ และในสื่อเฉพาะกิจ ประเภทกระจายเสียงหรือ ขบวนการ และการอภิปรายหาเสียงเลือกตั้งของพรรคการเมือง ซึ่งจากผลการศึกษาี้ พบว่า สื่อต่าง ๆ เหล่านี้เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการสร้างความไว้วางใจทางการเมืองให้เกิดแก่เยาวชน

ความสำนึกทางการเมือง

ความสำนึกในทางการเมือง คือความตระหนักว่าพลเมืองแต่ละคนควรที่จะปฏิบัติเช่นไรในฐานะที่เป็นพลเมืองในระบอบประชาธิปไตย โดยการเข้ามามีส่วนร่วมในทางการเมือง (เช่น การไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง) ด้วยความตระหนักในหน้าที่ของตนอย่างแท้จริง (Almond

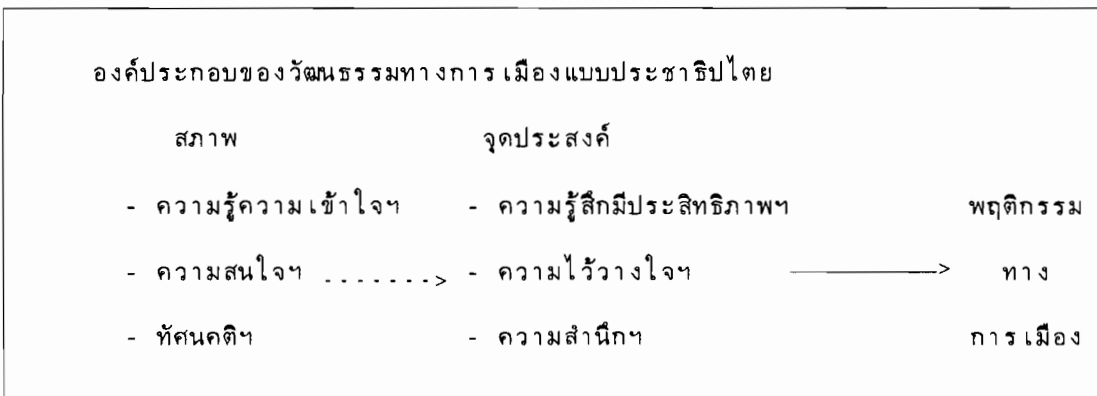
and Verba, 1966) ดังที่ พรศรี ใจชื่อ (2520) พบในการศึกษาวิจัยว่าปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิเลือกตั้ง คือ ความสำนึกทางการเมือง ดังนั้น ผลการวิจัยที่ได้จากการวิจัยนี้ จึงสอดคล้องกับแนวคิด และงานวิจัยในอดีต อันเป็นการยืนยันสมมติฐานที่ว่า ความสำนึกทางการเมือง เป็นปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยในภาพรวมแล้ว พบว่าเยาวชนมีความสำนึกทางการเมืองในระดับสูง (รายละเอียดดูในภาคผนวก ก.) ซึ่งนับว่าเป็นสัญญาณอันดีสำหรับการปกครองในระบอบประชาธิปไตย เพราะนั่นหมายถึงเยาวชนซึ่งมีความสำนึกทางการเมืองสูง และเป็นผู้มีสิทธิมีเสียงในการปกครอง ก็คือประชาชนที่มีประสิทธิภาพในการเข้าร่วมการปกครองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง

การที่บุคคลมีความรู้ความเข้าใจ ในระบบพื้นฐานของการปกครอง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา คือ การที่บุคคลมีความเข้าใจข้อเท็จจริงทางการเมืองการปกครอง อันได้แก่ ความเข้าใจในสิทธิพลเมืองในระบอบประชาธิปไตยในการใช้อำนาจอธิปไตยทั้งสามด้าน คือ อำนาจอธิปไตยผ่านทางรัฐสภา อำนาจบริหารผ่านทางคณะรัฐมนตรี และอำนาจอตุลาการผ่านระบบการศาล ปัจจัยเหล่านี้น่าจะมีส่วนสำคัญที่ทำให้บุคคลเข้าร่วมทางการเมือง (ณรงค์ สินสวัสดิ์, 2524) ดังที่ วิชัย ไวหารดี (2524) พบว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมีความสัมพันธ์กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในอำเภอเมือง จังหวัดยโสธร โดยพบว่าประชาชนที่มีความรู้ทางการเมืองสูงจะมีแนวโน้มแสดงพฤติกรรมการมีส่วนร่วมทางการเมืองสูงด้วย เช่นเดียวกับ วิภาภรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา (2519) และ พรศรี ใจชื่อ (2520) ที่พบว่า ความสัมพันธ์ระหว่างความรู้ความเข้าใจทางการเมืองกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งการวิจัยทั้งสองนี้ เป็นการศึกษาถึงปัจจัยที่มีอิทธิพลต่อการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของประชาชนในกรุงเทพมหานคร และจังหวัดลำปาง ตามลำดับ

อย่างไรก็ตาม จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่ามิผลที่ได้มีความขัดแย้งกับแนวคิด ทฤษฎี และงานวิจัยในอดีต เนื่องจาก พบว่าไม่มีความแตกต่างของค่าเฉลี่ยทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมืองระหว่างเยาวชนผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ จึงสามารถสรุปได้ว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่ใช่ปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิออกเสียงของเยาวชน ซึ่งหมายความว่า

ว่า ไม่ว่าจะเยวชนจะมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองมากหรือน้อยในระดับใด ก็ไม่มีผลต่อการที่เยวชนจะไปใช้สิทธิเลือกตั้งหรือไม่ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง ทั้งนี้เนื่องจาก เยวชนผู้ที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง และผู้ไม่ไปใช้สิทธิต่างก็มีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในเกณฑ์เฉลี่ยที่ไม่แตกต่างกันจริงตามระดับนัยสำคัญทางสถิติ ดังนั้นคนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองก็อาจเป็นผู้ที่ไม่เข้าร่วมทางการเมืองก็เป็นได้ (โดยเกณฑ์เฉลี่ยแล้วพบว่า เยวชนมีระดับความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระดับปานกลาง)หรือแสดงให้เห็นว่า เยวชนอาจไปใช้สิทธิด้วยปัจจัยผลักดันทางจิตวิทยาจากองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านอื่นที่มีอิทธิพลมากกว่าความรู้ความเข้าใจทางการเมือง หรืออาจพิจารณาได้ว่า องค์ประกอบทางด้านความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เป็นองค์ประกอบที่เป็นปัจจัยแฝงมิใช่ปัจจัยโดยตรงในการทำให้เยวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้งนี้ให้พิจารณาจากแผนผังที่นักรัฐศาสตร์บางท่าน ได้เขียนแผนผังแสดงองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่มีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองไว้ดังนี้

ที่มา : อนุสรณ์ ลีมมณี (สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2539)

จากแผนผังดังกล่าว แสดงให้เห็นว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมืองอาจเป็นองค์ประกอบหนึ่งที่เป็นส่วนให้เกิด องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านจุดประสงค์ก็เป็นได้ ซึ่งองค์ประกอบในด้านนี้มีส่วนใกล้ชิดกว่าในทำให้เยวชนเกิดพฤติกรรมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง จึงกล่าวได้ว่า ความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เป็นปัจจัยแฝงในการกระตุ้นให้เยวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งก็เป็นได้ (ในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ได้มีการดู

ความสัมพันธ์ในประเด็นนี้ จึงน่าที่จะมีการศึกษาวิจัยกันต่อไปในอนาคต) นอกจากนี้การที่ความรู้ความเข้าใจเป็นองค์ประกอบที่ไกลจากพฤติกรรมทางการเมือง จึงอาจมีส่วนทำให้เยาวชนที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่สามารถโยงถึงความสำคัญ และความจำเป็นที่ตนจะต้องเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองได้ชัดเจนกว่าองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านจุดประสงค์ก็อาจเป็นไปได้

จากผลการวิจัยนี้ อาจเป็นแนวทางทำให้สามารถสรุปแนวโน้มรูปแบบวัฒนธรรมทางการเมืองของเยาวชนในกรุงเทพมหานครได้ว่า เยาวชนกรุงเทพมหานคร เป็นเยาวชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม (Subjective Participant Political Culture) ตามที่ อัลมอนด์และเวอร์บา (Almond and Verba) ให้ความหมายไว้ว่า หมายถึงระบบการเมืองที่ประชาชนบางส่วนเริ่มมีความสนใจ ที่ต้องการจะเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมทางการเมือง คิดว่าตนเองมีบทบาท มีอิทธิพลที่จะทำให้มีการเปลี่ยนแปลงทางการเมืองได้ เช่นด้วยการสนใจที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สนใจที่จะติดตามความเคลื่อนไหวของรัฐบาล เป็นต้น แต่ประชาชนอีกจำนวนหนึ่งยอมรับในอำนาจของรัฐบาล มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับการเมือง การปกครองโดยทั่วไป แต่ไม่สนใจที่จะเข้าไปมีส่วนร่วมทางการเมืองไม่ว่าในระดับใด (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และพลศักดิ์ จิรไกรศิริ, 2524) เช่นเดียวกับ เยาวชนในกรุงเทพมหานครที่ส่วนหนึ่งมีความรู้และมีความสนใจที่จะเข้าร่วมทางการเมือง เยาวชนในกลุ่มนี้เป็นเยาวชนที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่อีกส่วนหนึ่งมีความรู้ความเข้าใจในการเมืองแต่ก็ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งจัดได้ว่าเยาวชนกลุ่มนี้มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร่ฟ้า ซึ่งควรที่จะได้มีการพิจารณาต่อไป ถึงปัจจัยอื่นที่ทำให้เยาวชนไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ทั้ง ๆ ที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมือง นอกเหนือจากเหตุผลทางจิตวิทยาที่น่าเสนอข้างต้น

จากการสอบถามเยาวชนถึงสาเหตุที่ทำให้ไม่ไปเลือกตั้งในการวิจัยนี้ พบว่า สาเหตุหนึ่งที่ทำให้เยาวชนไม่ไปเลือกตั้ง เพราะติดธุระสำคัญ (ร้อยละ 43.7) สำหรับผู้วิจัยแล้วคิดว่าคำตอบนี้ไม่น่าจะเป็นเหตุผลที่ดีพอในการอธิบายพฤติกรรมดังกล่าว และยังเป็นการแสดงให้เห็นว่าเยาวชนกลุ่มนี้ ไม่ให้ความสำคัญต่อการเข้ามามีส่วนร่วมในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ขาดจิตสำนึกในหน้าที่พลเมือง เพราะการเลือกตั้งในครั้งนี้ได้มีการรณรงค์ให้ประชาชนมาใช้สิทธิออกเสียงเป็นเวลา 2 เดือน และในวันเลือกตั้งก็เป็นวันหยุดราชการด้วย ดังนั้น หากเยาวชนมีความสนใจในการเข้ามามีส่วนร่วมจริง ก็ควรที่จะได้มีการจัดเวลาเอาไว้เพื่อการนี้โดยเฉพาะ

อีกทั้งการเลือกตั้งแต่ละครั้งก็ใช้เวลาไม่นานเท่าใดนัก อย่างไรก็ตามพบประเด็นที่น่าสนใจประเด็นหนึ่งว่า เยาวชนกลุ่มหนึ่งที่ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งตอบว่า เหตุที่พวกเขาไม่ไปเลือกตั้งเพราะเมื่อการเมืองไทย (ร้อยละ 20) ซึ่งน่าที่จะมีการวิจัยต่อไปถึงสาเหตุและวิธีการแก้ไขในประเด็นนี้ต่อไป

สรุปภาพรวม วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของ
เยาวชนในกรุงเทพมหานคร

วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเป็นปัจจัยทางจิตวิทยาที่มีบทบาทต่อการที่บุคคลจะเข้าร่วมหรือไม่เข้าร่วมทางการเมือง จากผลการวิจัย พบว่า เยาวชนในกรุงเทพมหานครไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งด้วยองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านความไว้วางใจทางการเมือง ($P=9.33^{**}$) มากที่สุด รองลงมาคือ ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ($P=8.64^{**}$) และความสำนึกทางการเมือง ($P=8.60^{**}$) ในลำดับที่สูง แม้ว่าทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และความสนใจทางการเมืองจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับการไปใช้สิทธิ แต่ก็ เป็นไปในค่าเฉลี่ยที่แตกต่างกันน้อยระหว่างผู้ไปใช้สิทธิและผู้ไม่ไปใช้สิทธิ ($P=6.07^{**}$ และ $P=4.03^{**}$ ตามลำดับ) จึงอาจกล่าวได้ว่า เยาวชนในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพราะมีความไว้วางใจทางพรรคการเมืองและระบบการปกครองมากกว่าองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านอื่น สาเหตุที่ทำให้เยาวชนกรุงเทพมหานครมีความไว้วางใจทางการเมือง ก็เพราะการเลือกตั้งในกรุงเทพมหานครเป็นการเลือกตั้งที่มีประสิทธิภาพ กล่าวคือแม้ว่าที่ผ่านมามีประชาชนในกรุงเทพมหานครจะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งกันน้อย แต่หลังจากการเลือกตั้งไปแล้วสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) ที่ได้เลือกเข้าป็นนั้นเป็นผู้ที่มีผลงานปรากฏเห็นเด่นชัดมากกว่า ส.ส. ในจังหวัดอื่น อาจเนื่องด้วย กรุงเทพมหานครเป็นเมืองหลวงที่เป็นที่จับตามองของนานาชาติประเทศ อีกทั้งยังเป็นแหล่งรวมของความเจริญในด้านต่าง ๆ ส.ส. ที่เข้ามาทำงานในจังหวัดนี้จึงเป็น ส.ส. ที่ได้รับความสนใจจากประชาชนทั้งในและต่างประเทศ อันเป็นผลมาจากการที่สื่อมวลชนสร้างคุณค่า ยกยอบทบาทให้แก่ ส.ส. ผู้นั้นในทางอ้อมโดยการเสนอข่าวการทำงานของ ส.ส. บ่อย ๆ ในสื่อมวลชนด้วยส่วนหนึ่ง จากจุดนี้จึงอาจมีส่วนทำให้เยาวชนเกิดความไว้วางใจในระบบการเมือง และพรรคการเมืองที่จะเข้ามาทำ

งานเป็นตัวแทนของตนได้ ดังจะเห็นว่าจากการเลือกตั้งที่ผ่านมา ชาวกรุงเทพมหานครจะเลือก ส.ส. โดยพิจารณาพรรคเป็นหลัก และได้ตัดสินใจไว้นานแล้ว (กรมการปกครองกระทรวงมหาดไทย, 2529) ซึ่งตรงกับการวิจัยของ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2529) ที่พบว่า ชาวกรุงเทพมหานครส่วนมากจะลงคะแนนเสียงโดยเลือกเป็นพรรค และเมื่อนำมาเทียบเคียงกับผลการวิจัยในครั้งนี้ ก็พบเช่นกันว่า เยาวชนกรุงเทพมหานครนิยมเลือกพรรค (ร้อยละ 70.5) มากกว่าเลือกตัวบุคคล ทั้งนี้จากการเลือกตั้งที่ผ่านมา เป็นที่เด่นชัดว่าชาวกรุงเทพมหานครส่วนใหญ่ให้ความไว้วางใจใน 2 พรรคการเมืองใหญ่ คือ พรรคประชาธิปัตย์ และพรรคพลังธรรม ซึ่งได้รับการคาดเดาและเก็งล่วงหน้าจากสื่อมวลชนซึ่งเป็นผู้กระจายข่าวสารและให้ความสำคัญแก่พรรคทั้งสอง จึงอาจกล่าวได้ว่า เมื่อชาวกรุงเทพมหานครมีความไว้วางใจในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่งเป็นพิเศษอยู่แล้ว จึงทำให้ง่ายต่อการที่จะไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง โดยเมื่อพิจารณาจากการสอบถามเยาวชนในด้านความไว้วางใจทางการเมือง พบว่า เยาวชนมีความไว้วางใจทางการเมืองในระดับปานกลางและเมื่อพิจารณารายละเอียดย่อยเป็นรายข้อ พบประเด็นที่น่าสนใจว่า เยาวชนมีความเชื่อถือในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตยในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 4.0 และ 4.2) และยังเชื่อว่านักการเมืองที่อาสาทำงานให้ประชาชนเป็นผู้ที่สามารถทำงานและแก้ไขปัญหาบ้านเมืองได้ดี รวมทั้งการปฏิบัติงานเท่าที่ผ่านมาของ ส.ส. นั้นมีประสิทธิภาพและก่อให้เกิดประโยชน์ต่อสังคมด้วย (ค่าเฉลี่ย = 3.1) นอกจากนี้เยาวชนในกรุงเทพมหานครยังมีความเลื่อมใสในพรรคการเมืองพรรคใดพรรคหนึ่ง และติดตามผลงานของพรรคนั้นมาตลอด (ค่าเฉลี่ย = 3.1) นอกจากนี้เยาวชนจะมีความไว้วางใจทางการเมืองแล้ว เยาวชนกรุงเทพมหานครยังเป็นผู้ที่มีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมืองในระดับมากด้วย (ค่าเฉลี่ย = 4.03) เนื่องจากเยาวชนสามารถมีอิทธิพลต่อรัฐบาลและนักการเมืองโดยผ่านการสื่อสารและวิธีการต่างๆ ได้ ทั้งนี้เพราะกรุงเทพมหานครเป็นแหล่งรวมของการสื่อสาร และระบอบเสียงที่จะไปถึงรัฐบาลได้ง่ายกว่าจังหวัดอื่น ประกอบกับการที่เยาวชนเป็นผู้ที่มีการศึกษาดี คือส่วนใหญ่อยู่ในระดับอุดมศึกษาขึ้นไป ซึ่งการศึกษาเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้เยาวชนเป็นผู้ที่มีความคิดที่เป็นเหตุผล มีความเชื่อมั่นในความคิดและพลังของตน รวมทั้งในวัยนี้เป็นวัยที่กล้าคิด กล้าแสดงออก เพื่อให้สังคมยอมรับในความเป็นผู้ใหญ่ของตนด้วย ปัจจัยดังกล่าวจึงเป็นพลังผลักดันให้เยาวชนมีความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ซึ่งผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในครั้งนี้

องค์ประกอบอันหนึ่งที่น่าสนใจ คือ ความสำนึกทางการเมืองของเยาวชน ซึ่งพบว่า

เยาวชนมีอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.84) โดยเมื่อพิจารณารายข้อ เยาวชนเห็นว่าหน้าที่ที่สำคัญของประชาชนในระบอบประชาธิปไตย คือการไปเลือกตั้ง (ค่าเฉลี่ย = 4.3) และเห็นว่าการเลือกตั้ง เป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง (ค่าเฉลี่ย = 4.2) ดังนั้น การเลือกตั้งจึงเป็นสิ่งที่เยาวชนเห็นว่า เป็นสิ่งที่ต้องทำไม่ทำไม่ได้ (ค่าเฉลี่ย = 4.1) และที่สำคัญคือเยาวชนมองเห็นว่าการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องกับตัวเองด้วย (ค่าเฉลี่ย = 4.4) ซึ่งทำให้อาจสรุปได้ว่า เยาวชนกรุงเทพมหานคร เป็นผู้ที่เข้ามาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งอย่างมีจิตสำนึกแบบประชาธิปไตยแท้จริง คือเข้าใจว่าการเมืองมีส่วนเกี่ยวข้องและมีความสำคัญต่อตน ดังนั้นความสำนึกในการ เข้ามาใช้สิทธิออกเสียงจึงเป็นสิ่งจำเป็น เพราะฉะนั้นการลงคะแนนเสียงในความหมายของเยาวชนจึงมิใช่เป็นเพราะความสำนึกในหน้าที่โดยไม่เข้าใจความสำคัญของการเลือกตั้ง ดังเช่นการวิจัยในอดีตของ สุจิต บุญบงการ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว ที่พบว่า ผู้ที่อยู่ในกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มไปลงคะแนนเสียง เพราะเห็นว่าเป็นหน้าที่เท่านั้น หรือการวิจัยของ ร.ต.อ. อุทัยวรรณ แก้วสะอาด ที่พบว่าข้าราชการตำรวจในสังกัดนครบาลไปลงคะแนนเสียง เพราะเป็นหน้าที่อันหนึ่ง ไม่ได้เกี่ยวข้องกับความรู้สึกชอบหรือไม่ชอบในระบอบการเมือง (อ้างถึงใน จรรยาสุภาพ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว, 2527) จากเหตุผลข้างต้นทำให้สามารถเห็นแนวโน้มต่อไปของการเมืองไทยในอนาคตว่าจะเป็นการเมืองที่มีการจากหลักความเป็นเหตุเป็นผลมากขึ้น เพราะเยาวชนคนรุ่นใหม่มีจิตสำนึกที่จะเข้าร่วมในการปกครอง ด้วยความสำนึกว่าการเมืองนั้นมีผลต่อตนเองอย่างแท้จริง ซึ่งแตกต่างจากแนวคิดของคนรุ่นก่อน อย่างไรก็ตามแนวคิดนี้อาจสรุปได้แน่นอนคงจะต้องมีการพิจารณาและวิเคราะห์ในองค์ประกอบอื่นต่อไป เช่น เยาวชนอาจไปใช้สิทธิเลือกตั้งตามการชักจูงของบิดามารดา หรือกลุ่มเพื่อน เป็นสำคัญ และอาจไปเลือกโดยมิได้พิจารณาถึงนโยบายที่แท้จริงของแต่ละพรรคการเมือง เป็นเพียงการเลือกตามความคิดของบิดามารดาหรือกลุ่มเพื่อนเท่านั้น (ดังที่ได้อภิปรายไว้ในตอนต้น) ซึ่งประเด็นนี้ก็ยังไม่สามารถสรุปได้ในงานวิจัยชิ้นนี้เช่นกัน อีกทั้งยังไม่มียานวิจัยใดมาสรุปเสริมในแนวคิดนี้ ดังนั้นในประเด็นนี้ควรที่จะได้นำไปศึกษาวิจัยต่อไป

อย่างไรก็ตาม ในด้านความไว้วางใจทางการเมือง เมื่อพิจารณารายละเอียดรายข้อพบว่าเยาวชนมีการแบ่งคำตอบออกเป็น 2 แนวใหญ่ๆ ที่มีความขัดแย้งกัน กล่าวคือ เมื่อถามถึงความไว้วางใจในตัวนักการเมืองและรัฐบาลจากการทำงานที่ผ่านมา พบว่าคำตอบในส่วนนี้มีค่าเฉลี่ยในระดับปานกลางเท่านั้น(คือตั้งแต่ 2.2-2.9) แสดงว่า เยาวชนมีการมองภาพระบบการ

เมืองในสภาพความเป็นจริงมากขึ้น จึงให้ความไว้วางใจในส่วนนี้น้อย แต่ในด้านความไว้วางใจในระบบการเมืองการปกครองทั่วไปพบว่า เยาวชนให้ความไว้วางใจในระดับสูง (คำตอบในช่วงนี้อยู่ในระหว่าง 3.1-4.2) ดังนั้นจึงอาจสรุปได้ว่า เยาวชนที่เข้ามาใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เพราะมีความไว้วางใจในระบบการเมืองการปกครองและระบบพรรคการเมือง มากกว่ามองจากตัวบุคคลทางการเมือง ซึ่งเป็นเหตุผลที่สอดคล้องกับการที่เยาวชนเลือกพรรคการเมืองมากกว่าตัวบุคคลด้วย อย่างไรก็ตามประเด็นที่ผู้วิจัยค้นพบนี้ อาจจะไม่เป็นข้อสรุปยืนยันชัดเจนควรถูกได้มีการศึกษาวิจัยในเรื่องนี้อย่างละเอียดต่อไป เพื่อนำมาสรุปรวมต่อไป

นอกจากนี้ ยังมีประเด็นที่น่าสนใจอีกว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านสภาพ คือ ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ความสนใจทางการเมือง และความรู้ความเข้าใจทางการเมือง เป็นแรงผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งน้อยกว่า (หรือไม่มีแรงผลักดันเลย เฉพาะในความรู้ความเข้าใจทางการเมือง) องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านวัตถุประสงค์ จากผลการวิจัยพบว่า องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมีผลต่อพฤติกรรมทางการเมืองคือการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งในระดับที่ไม่เท่ากัน กล่าวคือ ทศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และความสนใจทางการเมืองมีค่าความแตกต่างน้อยกว่าองค์ประกอบด้านอื่น ๆ ซึ่งตรงกับการวิจัยของ จรุง สุภาพ และพรศักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) ที่พบว่า ความสนใจทางการเมืองมีอิทธิพลต่อการไปลงคะแนนเสียงเลือกตั้งเพียงเล็กน้อยเท่านั้น และพบว่าความรู้ความเข้าใจทางการเมืองไม่มีส่วนผลักดันให้เยาวชนไปเลือกตั้ง

องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย		
สภาพ	จุดประสงค์	
- ความรู้ความเข้าใจ	- ความรู้สึกมีประสิทธิภาพ	พฤติกรรม
- ความสนใจ	- ความไว้วางใจ	→ ทาง
- ทศนคติ	- ความสำนึก	การเมือง

ที่มา : อนุสรณ์ ลิ้มมณี (สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2539)

ผลที่ได้ อาจ เนื่องจาก เมื่อพิจารณาจากแผนผังข้างต้นจะเห็นว่า องค์ประกอบของ วัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย ในด้านสภาพนั้น เป็นองค์ประกอบที่ไกลจากพฤติกรรมทางการเมือง หรืออาจกล่าวได้ว่า สภาพขององค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย อาจมีผล (หรือไม่มีผล) ต่อการทำให้เกิดองค์ประกอบในด้านจุดประสงค์ ก่อนที่จะเกิด เป็นพฤติกรรมทางการเมืองต่อไป จึงทำให้องค์ประกอบในด้านสภาพดังกล่าวมีอิทธิพลน้อยกว่าองค์ประกอบทางด้านจุดประสงค์ซึ่งใกล้ชิดกับการเกิดพฤติกรรมมากกว่า

สรุปท้ายบท

จากผลการวิจัยทั้งหมดทำให้มองเห็นภาพได้ว่าการสื่อสาร เข้ามามีบทบาทการผลักดันให้เกิดพฤติกรรมทางการเมือง ทั้งในระยะสั้น (โดยทางตรง) และระยะยาว (โดยทางอ้อม) กล่าวคือ ในระยะยาว การสื่อสารมีบทบาทสำคัญในกระบวนการสังคมประกิตทางการเมือง โดยผ่านตัวแทน (Agents) ในระดับต่าง ๆ ของสังคม ซึ่งแต่ละตัวแทนก็มีบทบาทในการสร้างองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยที่แตกต่างกันไป ซึ่งพบว่า สื่อมวลชนประเภทวิทยุโทรทัศน์ จะมามีบทบาทเด่นชัดมากที่สุด รองลงมาคือบุคคลในครอบครัว โดยองค์ประกอบวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยจะเป็นส่วนผลักดันให้เยาวชนเกิดพฤติกรรมทางการเมือง ในที่นี้คือการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ซึ่งเป็นการแสดงให้เห็นพลังของการสื่อสารในทางอ้อมที่มีการสั่งสมเป็นระยะเวลายาวนาน นอกจากการสื่อสารจะทำให้เกิดพฤติกรรมทางการเมืองในทางอ้อมแล้ว ในทางตรงก็พบเช่นกันว่าการสื่อสาร เป็นปัจจัยสำคัญอันหนึ่งที่ผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง รองลงมาจากองค์ประกอบทางวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตย โดยพบว่า ในภาพรวม สื่อบุคคลมีบทบาทในการกระตุ้นให้เยาวชนไปใช้สิทธิมากกว่าสื่อมวลชน ซึ่งเป็นไปตามทฤษฎีที่ว่า สื่อบุคคลมีประสิทธิผลในการโน้มน้าวใจได้มากกว่าสื่อมวลชน (Rogers and Shoemaker, 1971) โดยสื่อที่มีอิทธิพลมากที่สุดคือบุคคลในครอบครัว รองลงมาคือ หนังสือพิมพ์ กลุ่มเพื่อน วิทยุโทรทัศน์ และครูอาจารย์ ตามลำดับ

นอกจากนี้ยังพบว่า เยาวชนในวัยนี้มีความรู้ ความรู้สึก และความนึกคิดทางการเมืองทั้งนี้ เมื่อพิจารณาจากองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมือง แบบประชาธิปไตยที่เยาวชนมี เนื่องจากช่วงอายุ 18-19 ปี นี้ช่วงปลายของวัยรุ่นที่กำลังจะก้าวเข้าสู่ความเป็นผู้ใหญ่ จึงมีการ

แสดงความสนใจทางการเมือง และเข้ามามีบทบาททางการเมือง เพื่อต้องการให้ตนเองได้รับการยอมรับจากสังคมมากขึ้น ดังที่ พรตักดิ์ ผ่องแผ้ว (2526) อภิปรายไว้ว่า ในช่วงปลายของอายุวัยรุ่น บุคคลจะ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองและเข้าเกี่ยวข้องกับทางการเมืองในลักษณะต่างๆ มากขึ้น มีการแสดงออกถึงความสนใจทางการเมือง การติดตามข่าวสารทางการเมือง การเข้าสังกัดพรรคการเมืองและองค์กรทางการเมืองต่าง ๆ ซึ่งเท็ด แอปเปอ์ เสนอว่า ช่วงอายุนี้เป็นช่วงอายุที่บุคคลกำลังจะสร้าง เอกลักษณ์ที่มีความหมายและแสวงหาบทบาทที่เหมาะสมในสังคม (Ted Tapper, 1971) ซึ่งการแสดงออกในลักษณะที่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองก็เป็นวิถีทางหนึ่งที่ยาวชนสามารถใช้เป็นการแสวงหา เอกลักษณ์และบทบาทที่เหมาะสมของตนในสังคมได้ ทั้งนี้สื่อต่างๆ ก็ควรที่จะเป็นส่วนหนึ่งให้คุณค่าในบทบาทที่ยาวชนควรมีต่อสังคม เพื่อเป็นการสนับสนุนให้ยาวชนเห็นคุณค่าและตระหนักในบทบาทนั้น และเข้ามามีบทบาทในทางการเมืองในที่สุด เช่น การให้คุณค่าแก่การที่ยาวชนเข้าใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง เป็นต้น

เมื่อพิจารณาความสัมพันธ์ระหว่างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย กับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของยาวชนแล้ว พบว่า ยาวชนกรุงเทพมหานครมีแนวโน้มที่จะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร์ฟ้าผสมการมีส่วนร่วม เนื่องจากพบว่า ยาวชนส่วนหนึ่งมีองค์ประกอบทางวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ที่เหมาะสมกับการได้รับการขยายฐานสิทธิในการเลือกตั้ง และเป็นกลุ่มที่มีความสนใจที่จะเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองด้วยจิตวิญญาณแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง ซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบมีส่วนร่วม ในขณะที่เดียวกันก็ยังมียาวชนอีกส่วนหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองแต่ก็ไม่เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง ซึ่งเป็นลักษณะของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบไพร์ฟ้า ซึ่งควรที่จะได้หาสาเหตุและวางแผนณรงค์ให้ยาวชนในส่วนนี้ เข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองต่อไป

ข้อเสนอแนะทั่วไป

1. การสื่อสารในปัจจุบันไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารเฉพาะกิจ ต่างก็มีส่วนสัมพันธ์อย่างใกล้ชิดกับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในประเด็นที่แตกต่างกัน และการที่จะทำให้การสื่อสารนั้นสัมฤทธิ์ผลตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการนั้นก็ย่อมต้องพิจารณาในองค์ประกอบหลาย ๆ ด้าน กล่าวคือ ในด้านความพร้อมของผู้ส่งสารและผู้รับสาร เนื้อหาสารที่เหมาะสมกับสถานการณ์ และช่องทางการสื่อสารที่เลือกใช้ผลของการวิจัยที่ได้รับนั้น นอกจากจะทำให้ทราบถึงบทบาทของการสื่อสารที่มีต่อการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และการใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรของเยาวชนแล้ว ผลที่ได้จากการวิจัยนี้ยังอาจนำไปใช้ประโยชน์ต่อการพัฒนาทางการเมืองของประเทศให้เป็นประชาธิปไตยจากรากฐานมากขึ้น ทั้งนี้โดยอาศัยการสื่อสาร กล่าวคือ หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง อาจนำผลการวิจัยนี้ไปประกอบการวางแผนในการใช้การสื่อสารเพื่อสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนได้ อันจะเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองอย่างมีจิตสำนึกที่เป็นประชาธิปไตยอย่างแท้จริง

2. จากผลการศึกษา จะเห็นว่าสื่อมวลชนมีบทบาทอันสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาประเทศในด้านการเมือง โดยการให้ข่าวสาร ความรู้ เสนอแนะสิ่งใหม่ๆ มุมมองใหม่ๆ แก่ประชาชนในวงกว้าง และยังสื่อมวลชนแสดงบทบาทและหน้าที่ด้วยจิตสำนึกของความรับผิดชอบต่อสังคมมากเท่าใด สื่อสารมวลชนก็จะเป็นกลไกที่มีประสิทธิภาพยิ่งในการพัฒนาประชาชนในทางการเมืองมากขึ้นเท่านั้น ในยุคสังคมข่าวสาร เช่นปัจจุบัน เยาวชนให้ความสนใจในการเปิดรับสื่อมวลชนในอัตราที่สูงมาก โดยเฉพาะวิทยุโทรทัศน์และหนังสือพิมพ์ แต่สิ่งที่เยาวชนสนใจส่วนใหญ่จะเป็นด้านความบันเทิงมากกว่าสาระ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสาระทางการเมือง

ในจุดนี้หากมองในแง่ผู้ส่งสาร สื่อมวลชนเองก็ควร เน้นบทบาททางด้านการให้สาระความรู้ทางการเมืองเพิ่มมากขึ้น อย่างเช่น หนังสือพิมพ์ ซึ่งเป็นสื่อมวลชนที่สามารถให้รายละเอียดเกี่ยวกับสารต่าง ๆ ที่ต้องการสื่อได้อย่างถึงถิ่นที่สุดด้วยอักษรและภาพ ผู้ผลิตควรที่จะได้มีการเพิ่มเนื้อที่คอลัมน์ ที่เป็นข่าวสารเกี่ยวกับการเมืองการปกครอง และปัญหาของสังคม ตลอดจน

บทวิจารณ์ บทวิเคราะห์และความคิดเห็นต่าง ๆ ให้มากขึ้น ด้านวิทยุกระจายเสียง ซึ่งเป็นสื่อที่บุคคลในทุกระดับสังคมสามารถหาซื้อไว้เป็นเจ้าของและสามารถเปิดรับได้สะดวกที่สุด แต่กลับมีบทบาทน้อยในทางการเมือง แม้ว่าปัจจุบันจะมีแข่งขันกันนำเสนอข่าวสารเกาะติดสถานการณ์ทุก ๆ ชั่วโมงหรือทุก ๆ ครึ่งชั่วโมงในบางสถานี รวมทั้งมีรายการที่เป็นการวิเคราะห์หรือวิจารณ์เหตุการณ์บ้านเมืองบ้างก็ตาม แต่ก็เป็นส่วนน้อยเฉพาะบางสถานีเท่านั้น ซึ่งสถานีอื่นส่วนใหญ่จะเน้นทางด้านบันเทิงมากกว่า ส่วนวิทยุโทรทัศน์ซึ่งเป็นสื่อที่มีนำเสนอได้ทั้งภาพและเสียง ที่มีความดึงดูดใจมากที่สุดในบรรดาสื่อมวลชนอื่น ๆ ก็มีลักษณะเช่นเดียวกันกับวิทยุกระจายเสียง คือเน้นด้านบันเทิงมากกว่าสาระทางการเมือง และสุดท้ายคือ นิตยสารซึ่งพบว่า เป็นสื่อที่ให้ประโยชน์ทางการเมืองน้อยที่สุดในการวิจัยครั้งนี้ ดังจะเห็นว่านิตยสารที่เป็นนิตยสารการเมืองเต็มตัวนั้น แทบจะไม่มีเลยในเมืองไทย เท่าที่พบจะเป็นเพียงคอลัมน์ ข่าวเล็ก ๆ ที่แทรกอยู่ในบางตอนของนิตยสารทั่วไป หรือไม่กี่เป็นคอลัมน์ สัมภาษณ์นักการเมือง เสียเป็นส่วนใหญ่

นอกจากปริมาณการนำเสนอสาระทางการเมืองของสื่อมวลชนที่มีน้อยแล้ว เมื่อมองในด้านคุณภาพ คอลัมน์หรือรายการที่เกี่ยวกับสาระทางการเมืองการปกครองที่มีอยู่บ้างก็ดูจะไม่พิถีพิถันที่จะสร้างให้เป็นที่น่าสนใจ มีการนำเสนอที่เชื่อถือได้ และมีคุณภาพอย่างแท้จริง ดังนั้นสื่อมวลชนต่าง ๆ ทั้งที่เป็นของรัฐและเอกชนควรที่จะให้ความสำคัญกับหน้าที่ในการสร้างการเรียนรู้ทางการเมือง ซึ่งจะถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ ให้แก่ผู้รับสาร ทั้งนี้เพื่อเป็นการสนับสนุนการปกครองในระบอบประชาธิปไตยที่เน้นการมีส่วนร่วมของประชาชน เช่น การนำเสนอข่าวสารทางการเมืองในมุมมอง และรูปแบบที่น่าสนใจ เพื่อไม่ทำให้เยาวชนเห็นว่า เรื่องการเมืองเป็นเรื่องที่เข้าใจยากหรือน่าเบื่อ รวมทั้งนำเสนอเนื้อหาที่สร้างทัศนคติในทางบวกต่อระบบการเมืองและมีความหวังที่จะเข้าร่วมในการเปลี่ยนแปลงแก้ไขข้อบกพร่องที่มีอยู่ เพื่อนำไปสู่สิ่งที่ดีขึ้น ตลอดจนเปิดช่องทางให้ประชาชนได้แสดงความคิดเห็น เพื่อสนับสนุนให้เกิดความสนใจทางการเมืองและความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง (ซึ่งบางรายการก็มีอยู่บ้าง แต่ก็ยังจัดว่ามีน้อยเมื่อเทียบกับรายการบันเทิง) นอกจากนี้สื่อมวลชนควรนำเสนอข่าวสารและการวิเคราะห์ที่มีเหตุผล เชื่อถือได้ ถูกต้องตามความเป็นจริง ตลอดจนใช้รูปแบบที่น่าสนใจมากยิ่งขึ้น

หากมองในแง่ผู้รับสารแล้ว ก็แสดงให้เห็นว่า เยาวชนไทยยังขาดความกระตือรือร้น สนใจ ข่าวสารการเมืองน้อยมาก สมควรที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้องหรือองค์กรในระดับต่าง ๆ ของสังคมที่มีส่วนในการพัฒนาการเมืองไทย จะได้ศึกษาหาแนวทางในการส่งเสริมให้เยาวชนมีความสนใจในการเมืองการปกครองมากขึ้นต่อไป

3. สำหรับการสื่อสารระหว่างบุคคลในระดับครูอาจารย์นั้น จากการศึกษาครั้งนี้พบว่า แม้ว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่จะยังเป็นนักเรียน นิสิตนักศึกษาอยู่ แต่ก็มีระดับการสื่อสารทางการเมืองในระดับน้อยที่สุด นั้นย่อมแสดงให้เห็นว่าครูอาจารย์มีบทบาทในการส่งเสริมการเมืองน้อย ซึ่งในส่วนนี้ ครูอาจารย์ควรที่จะมีบทบาทในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิดขึ้นแก่เยาวชนมากขึ้น โดยการจัดสภาพการเรียนรู้การสอนโดยนำ เหตุการณ์ปัจจุบันที่เป็นปัญหาทางการเมือง เศรษฐกิจ สังคม มาใช้เป็นบทเรียน โดยให้นักเรียน นิสิตนักศึกษาได้มีโอกาสฝึกทักษะในการวิเคราะห์ วิเคราะห์เหตุการณ์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นอย่างมีเหตุผล ซึ่งจะมีส่วนสร้างให้เยาวชนเกิดความรู้ทางการเมืองและเกิดความสนใจทางการเมืองตามสภาพที่เป็นจริง อันเป็นการพัฒนาการศึกษาตามแผนพัฒนา เศรษฐกิจสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 8 ที่เน้นการเรียนการสอนที่สอดคล้องกับสภาพความเป็นจริงมากกว่าการบรรยายและการท่องจำดังที่ผ่านมา และที่สำคัญคือตัวครูอาจารย์เองนั้น ก็จะต้องเป็นผู้ที่มีความสนใจทางการเมืองการปกครอง มีความกระตือรือร้นในการที่จะค้นคว้าหาความรู้ ติดตามข่าวสาร เหตุการณ์เกี่ยวกับการเมืองการปกครองทั้งภายในและภายนอกประเทศ ครูอาจารย์ที่มีความรอบรู้ทันเหตุการณ์ย่อมเป็นผู้ที่ถ่ายทอดความคิด ความเชื่อในทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนได้อย่างมีประสิทธิภาพด้วย

ส่วนการสื่อสารในครอบครัว ซึ่งเป็นสถาบันพื้นฐานและเป็นสถาบันแรกในการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมืองนั้น จากผลการวิจัยในครั้งนี้พบว่า บุคคลในครอบครัวมีอิทธิพลอย่างสูงในการผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง ดังนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการรณรงค์ทางการเมืองควรที่จะได้หันมารณรงค์ให้ความรู้เกี่ยวกับประชาธิปไตยผ่านทางครอบครัวมากขึ้น ไม่ว่าจะ เป็นในระดับการให้ความรู้ หรือลงลึกถึงระดับพฤติกรรมต่อไป

สำหรับการสื่อสารในกลุ่มเพื่อนนั้นก็มีความสำคัญเป็นอันดับรองลงมาจากครอบครัว เนื่องจากเยาวชนวัยนี้ เป็นวัยที่มีความสัมพันธ์ผูกติดอยู่กับกลุ่มเพื่อนเป็นอย่างมาก การปลูกฝังความ

คิดความเชื่อทางการเมืองในกลุ่มเยาวชนจึงเป็นประโยชน์อย่างมาก เพราะเยาวชนจะได้เผยแพร่ความคิดนั้นๆ สู่เพื่อนถึงเพื่อนต่อๆ กันไปในวงกว้างขึ้น เพราะฉะนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรหันมารณรงค์ให้เยาวชนมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ มากขึ้น อาจเริ่มจากกลุ่มเล็กๆ และเยาวชนนั้นจะขยายสานต่อกันเองในวงกว้างจากเครือข่ายกลุ่มเพื่อนต่อกันไปดังเช่น ในปัจจุบันได้มีการรวมตัวขององค์กรพัฒนาเอกชนเพื่อการพัฒนาการเมืองในทางอ้อมโดยอาศัยพลังของเยาวชนกลุ่มหนึ่งที่มาช่วยกันเพื่องานพัฒนาในด้านต่างๆ โดยยึดแนวคิดประชาธิปไตยเป็นหลัก เช่น กลุ่มเยาวชนเพื่อการพัฒนา Y.T. หรือกลุ่มคณะละครมะขามป้อม เป็นต้น กลุ่มเยาวชนเหล่านี้จะได้รับแนวคิดเกี่ยวกับการเมืองในทางอ้อม และอาจชักชวนเพื่อน ๆ ในกลุ่มเดียวกันให้เข้ามาร่วมกิจกรรม หรือเป็นผู้กระจายความคิดทางการเมืองให้แก่เพื่อนในรุ่นเดียวกันต่อไปได้

4. ในด้านบทบาทของสื่อเฉพาะกิจ กับการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย และส่งเสริมการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชนนั้น จากการศึกษาพบว่า สื่อเฉพาะกิจมีบทบาทเล็กน้อยในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่ไม่มีส่วนเกี่ยวข้องกับการส่งเสริมให้เยาวชนไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง แสดงว่าสื่อเฉพาะกิจในการเลือกตั้งครั้งนี้มีบทบาทในด้านการเน้นย้ำหรือเสริมสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อันเป็นการส่งเสริมให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองในทางอ้อม แต่ไม่มีผลโดยตรงกับการรณรงค์ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมือง (การไปใช้สิทธิออกเสียง) เพราะฉะนั้นหากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องต้องการที่จะรณรงค์ให้เยาวชนเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองมากขึ้น ควรที่จะพิจารณาใช้สื่อมวลชนและสื่อบุคคลมากกว่าสื่อเฉพาะกิจ แต่หากต้องการใช้สื่อเฉพาะกิจเป็นสื่อเสริม ก็ควรนำมาใช้เมื่อจัดเป็นกิจกรรมรณรงค์ที่มีระยะเวลาที่แน่นอน มีจุดประสงค์และกลุ่มเป้าหมายที่แน่ชัด โดยต้องพิจารณาความสนใจของกลุ่มเป้าหมาย และลักษณะเฉพาะของแต่ละสื่อ

6. การใช้การสื่อสารเพื่อพัฒนาการเมืองในระบบประชาธิปไตย โดยการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในกระบวนการสังคมปริทัศน์ทางการเมืองนั้น ควรที่จะได้มีการ

วางแผนปฏิบัติในระยะยาวและต่อเนื่อง ตั้งแต่การสื่อสารในระดับครอบครัว สถานศึกษา การสื่อสารมวลชน จนถึงพรรคการเมืองต่าง ๆ ทั้งนี้เพราะการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย เป็นกระบวนการที่ซับซ้อนและใช้เวลานาน และการสื่อสารดังกล่าวจะไม่ก่อให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในตัวบุคคลอย่างทันที แต่อาจจะมีผลทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงในระยะยาว ดังจะเห็นได้ว่า จากการวิจัยในครั้งนี้ ทรรศนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตย ไม่มีความสัมพันธ์กับการสื่อสารในระดับใดเลย ไม่ว่าจะเป็นการสื่อสารมวลชน การสื่อสารระหว่างบุคคล และการสื่อสารเฉพาะกิจ ทั้งๆ ที่น่าจะเกิดขึ้นในส่วนตัวส่วนหนึ่ง อย่างไรก็ตามกลับพบว่า เยาวชนที่ไปเลือกตั้งมีทรรศนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากกว่าเยาวชนที่ไม่ไปเลือกตั้ง นั่นแสดงว่า แม้การสื่อสารในระดับดังกล่าวจะไม่ได้สร้างทรรศนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตย แต่ก็มิได้หมายความว่าเยาวชนไม่มีทรรศนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตยเสียเลย ทั้งนี้เพราะ การวิจัยครั้งนี้ไม่ได้ศึกษาถึงซึ่งถึงกระบวนการสังคมประกิตทางการเมืองในระดับลึก กล่าวคือ ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน ลักษณะของกลุ่มอ้างอิงที่เยาวชนสังกัด ฯลฯ ซึ่งอาจเป็นไปได้ว่า ทรรศนะทางการเมืองแบบประชาธิปไตย อาจเกิดขึ้นในกระบวนการระดับลึกดังกล่าวซึ่งสั่งสมมาเป็นเวลานานก็ได้ ดังนั้นตัวแทนต่าง ๆ ในสังคมที่มีส่วนในการอบรมกล่อมเกล่าทางการเมือง ไม่ว่าจะเป็นในระดับครอบครัว สถานศึกษา การสื่อสารมวลชน และพรรคการเมืองต่าง ๆ ควรที่จะได้มีการถ่ายทอดวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยที่สอดคล้องและประสานกัน เพื่อให้เกิดผลสูงสุดในการสร้างให้เยาวชนหรือเด็กในรุ่นต่อมา เป็นผู้ที่มีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยอย่างแท้จริง อันเป็นหน้าที่ของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาทางการเมืองควรที่จะได้ร่วมกันวางแผนในระยะยาวเพื่อการนี้โดยเฉพาะ

6. ปัจจัย "การศึกษา" เป็นปัจจัยพื้นฐานหนึ่งที่ควรนำมาพิจารณาประกอบในการวางแผนพัฒนาการเมืองไทยให้พลเมืองมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยมากขึ้น ทั้งนี้เพราะผู้ที่มีการศึกษาสูงมักจะมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในด้านต่าง ๆ สูงด้วย อันเป็นการพิสูจน์ให้เห็นได้ว่าถ้าประชาชนได้รับการศึกษาที่ดีตามลำดับ ประชาชนก็จะสามารถพัฒนาวัฒนธรรม

ทางการ เมืองแบบประชาธิปไตยได้ ดังนั้นการกระจายการศึกษาให้แก่ประชาชนจึง เป็นสิ่งจำเป็น ในการพัฒนาการเมือง

7. การใช้สื่อเพื่อการพัฒนาการเมือง ควรที่จะได้มีการใช้สื่อร่วมกัน เพราะสื่อแต่ละชนิด ต่างก็มีคุณสมบัติที่แตกต่างกันไป กล่าวคือ สื่อมวลชนมีคุณสมบัติเด่นในด้านการให้ความรู้ ในขณะที่ สื่อบุคคลมีคุณสมบัติเด่นในด้านการโน้มน้าวใจ และสื่อเฉพาะกิจเป็นการเน้นย้ำเรื่องใดเรื่องหนึ่ง ให้เกิดความตระหนักมากขึ้น ดังนั้นในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยให้เกิด แก่ประชาชน ควรที่จะได้มีการพิจารณาการใช้สื่อประเภทต่างๆ ให้มีความสอดคล้องและประสาน กันกับองค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยในแต่ละองค์ประกอบด้วย สำหรับ ในการวิจัยนี้ พบว่าสื่อมวลชนที่เป็นตัวการหลักที่โดดเด่นในการสร้างวัฒนธรรมทางการเมืองแบบ ประชาธิปไตยให้แก่เยาวชนในกรุงเทพมหานคร คือ วิทยุโทรทัศน์ หนังสือพิมพ์ ส่วนสื่อบุคคล ได้แก่ บุคคลในครอบครัว และกลุ่มเพื่อน ส่วนสื่อเฉพาะกิจ ได้แก่ ไปสเตอร์หรือแผ่นป้าย ขบวน แท้หรือรถกระจายเสียง และการอภิปรายหาเสียงเลือกตั้ง รองลงมาตามลำดับ ดังนั้นหน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องควรที่ได้พิจารณาสื่อดังกล่าวในการวางแผนการพัฒนาการเมืองโดยใช้การสื่อสาร

นอกจากนี้ สิ่งสำคัญที่จะขาดมิได้ในการวางแผนการสื่อสารเพื่อการพัฒนาให้ได้ประโยชน์ สูงสุด ก็คือ การวิเคราะห์ผู้รับสารถึงความต้องการและความสนใจในการเปิดรับสื่อต่างๆ ซึ่งจะ แตกต่างกันไปตามปัจจัยประชากรศาสตร์ อันได้แก่ อายุ อาชีพ การศึกษา และรายได้ ของผู้รับ สาร

ข้อเสนอแนะ เพื่อการวิจัยครั้งต่อไป

1. การวิจัยครั้งนี้ ศึกษา เฉพาะผลของการสื่อสารที่เกิดขึ้นในตัวผู้รับสารเท่านั้น ซึ่งหากจะ ให้การศึกษาการสื่อสารในกระบวนการสังคมปริกิตสังคมทางการเมืองสมบูรณ์มากขึ้น ควรจะได้ มีการศึกษาวิจัยถึงตัวผู้ส่งสาร และเนื้อหาสารด้วย

2. การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยไม่ได้ศึกษา ลึกซึ่งถึงกระบวนการสังคมประกิตทางการ เมืองในระดับ ลึก กล่าวคือ ตั้งแต่การอบรมเลี้ยงดูในครอบครัว การศึกษาเล่าเรียนในโรงเรียน ลักษณะ ของกลุ่มอ้างอิงที่เยาวชนสังกัด ฯลฯ ดังนั้น จึงน่าจะมีการศึกษาวิจัยในส่วนนี้อย่างลึกซึ่งต่อไป เพื่อให้การศึกษากระบวนการสังคมประกิตทางการ เมือง เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และ เกิด ประโยชน์มากที่สุด

3. น่าที่จะได้มีการศึกษาต่อไป ถึงอิทธิพลของการสื่อสารระหว่างบุคคลในระดับต่าง ๆ ที่มี ผลต่อรูปแบบการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้งของเยาวชน เพื่อตรวจสอบว่าเยาวชนมีการเลือก พรรคการเมืองเหมือนบิดามารดา กลุ่มเพื่อน หรือครูอาจารย์หรือไม่ ซึ่งเป็นการตรวจสอบทฤษฎี การเรียนรู้ทางการเมืองโดยการเลียนแบบ (Identification Model) ของโรเบิร์ต เซสส์ และจูดิธ ธอร์นีย์ ด้วย (อ้างถึงใน พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว และ สายทิพย์ สุกติพันธ์, 2526)

4. น่าที่จะการศึกษาต่อไปถึงปัจจัยอื่น (นอกเหนือจากการ เปิดรับข่าวสารจากสื่อต่างๆและ องค์ประกอบของวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย) ที่มีส่วนผลักดันให้เยาวชนไปใช้สิทธิ ออกเสียงเลือกตั้ง เช่น ในทางรัฐศาสตร์ อาจพิจารณาจากปัจจัย ความผูกพันหรือความนิยมที่ บุคคลมีต่อพรรคการเมือง ความโน้มเอียงที่บุคคลมีต่อประเด็นในการหาเสียงเลือกตั้ง ความโน้ม เอียงหรือความนิยมที่บุคคลมีต่อผู้สมัคร ส่วนในทางนิเทศศาสตร์ ก็พิจารณาได้จากอิทธิพลของ การสื่อสารในระดับต่างๆ ที่มีผลต่อยังปัจจัยดังกล่าว

5. น่าที่จะได้มีการศึกษา เปรียบเทียบความแตกต่าง ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง และการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างวัยรุ่น และวัยอื่น ๆ เพื่อที่จะได้นำ ผลมาประกอบในการวางแผนการพัฒนาทางการเมืองให้เหมาะกับคนแต่ละช่วงวัยต่อไป

6. น่าที่จะได้มีการศึกษา เปรียบเทียบความแตกต่าง ในการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง และการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยระหว่างเยาวชนในแต่ละท้องถิ่น ของประเทศ ไทยด้วย ทั้งนี้เพื่อนำมาสรุปรวมถึง (Generalize) ถึงรูปแบบโดยรวมของการเปิดรับข่าว

สารทางการเมืองและการมีวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชนไทย

7. นำที่จะได้มีการศึกษาแบบแผน และลักษณะของสังคมไทยว่ามีส่วนหรือไม่ อย่างไร ต่อ วัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

หนังสือและวารสาร

- กนก วงศ์ตระหง่าน. การเมืองในระบบอบประชาธิปไตย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- กมล สมวิเชียร. ประชาธิปไตยในสังคมไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2516.
- . "วัฒนธรรมการเมืองไทยกับการพัฒนาการเมือง," ใน วรรณไวทยากร : รัฐศาสตร์. พระนคร : โรงพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.
- กระมล ทองธรรมชาติ. "หลักประชาธิปไตย" ใน การเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- กรมการปกครอง. รายงานวิจัยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. 2529. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ส่วนท้องถิ่น กรมการปกครอง, 2530.
- กองกรรมาธิการ. รายงานคณะกรรมการวิสามัญพิจารณาศึกษาแนวทางแก้ไขรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2534. กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2536.
- กาญจนา แก้วเทพ. "พัฒนาการทางแนวคิดในการศึกษาวิจัยเรื่องสื่อสารมวลชน." ใน วารสารนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2530 (ปีที่ 8 ฉบับภาคการศึกษาต้น 2530).
- ฉลอง ภิรมย์รัตน์. จิตวิทยาสังคม. พระนคร : ประจักษ์การพิมพ์, 2521.
- จรูญ สุภาพ. กระบวนการทางการเมืองและการปกครอง : การเลือกตั้งในการเมืองการปกครองของไทย. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2525.
- . และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. เอกสารการวิจัยเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรจังหวัดมุกดาหาร 14 สิงหาคม 2526. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- ชัยอนันต์ สมุทวณิช. อุดมการณ์ทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์เคล็ดไทย, 2519.
- ชูศรี วงศ์รัตน์. เทคนิคการใช้สถิติเพื่อการวิจัย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์เจริญผล, 2527.
- ณรงค์ ลินสวัสดิ์. จิตวิทยาทางการเมือง. กรุงเทพมหานคร : ไทยวัฒนาพานิช, 2524.

- ทินพันธุ์ นาคะตะ. "ประชาธิปไตย : ความหมาย ปัจจัยเอื้ออำนวย และการสร้างจิตใจ," ใน วารสารธรรมศาสตร์ 3 (กุมภาพันธ์, 2517.)
- บุญธรรม กิจปริดาบริสุทธ์. ระเบียบวิธีวิจัยทางสังคมศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : ม.ป.ท., 2523.
- ประมะ สตะเวทิน. หลักและทฤษฎีนิเทศศาสตร์. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- ประสิทธิ์ สวาสดิ์ญาติ. "วัฒนธรรมทางการเมือง," ใน การเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- ปรีชา หงษ์ไกรเลิศ. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเมืองไทย," ใน การเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2521.
- พรภิรมณ์ เอี่ยมธรรม. บทบาททางการเมืองของหนังสือพิมพ์ไทย. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2520.
- พรรคักดิ์ ผ่องแผ้ว. "กรอบการมองพฤติกรรมทางการเมือง," ใน วารสารสังคมศาสตร์ 17. (มกราคม-มีนาคม) 2523.
- . ข่าวสารการเมืองของไทย. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- . และ พลศักดิ์ จิระไกรศิริ. วัฒนธรรมทางการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : สมาคมสังคมศาสตร์แห่งประเทศไทย, 2524.
- . และ สายทิพย์ สุกดีพันธ์. การเมืองของเด็ก. กรุงเทพมหานคร : เจ้าพระยาการพิมพ์, 2526.
- พิพัฒน์ วิเชียรสุวรรณ. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2534 มาตรา 103 แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2534. กรุงเทพมหานคร : รุ่งเรืองสาส์นการพิมพ์, 2535.
- พฤทธิสถาน ชุมพล. ระบบการเมือง:ความรู้เบื้องต้น. กรุงเทพมหานคร : สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2531.
- ระวีวรรณ ประกอบผล. "นิตยสารไทย," ใน วิวัฒนาการสื่อมวลชนไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2526.
- สมบูรณ์ สุขสำราญ. "ความรู้ทั่วไปเกี่ยวกับการเลือกตั้ง" ใน การเมืองและสังคม. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- สุจิต บุญบงการ. "นิสิตนักศึกษากับการพัฒนาการเมืองของไทย," ใน วรรณไวทยาการ : รัฐศาสตร์. พระนคร : สำนักพิมพ์ไทยวัฒนาพานิช, 2514.

สุจิต บุญบงการ และ พรศักดิ์ ผ่องแผ้ว. พฤติกรรมการณ์ลงคะแนนเสียงเลือกตั้งของคนไทย.

กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2627.

สุรพงษ์ ไสธนะเสถียร. การสื่อสารกับการเมือง. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์ประสิทธิ์ภัณฑ์ แอนด์ พริ้นติ้ง, 2637.

เสรี วงษ์มณฑา. "การสื่อสารกับกระบวนการกล่อมเกลากองการเมือง" ใน การสื่อสารกับการพัฒนา. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์สุโขทัยธรรมมาธิราช, 2623.

หยุด แสงอุทัย. คำบรรยายหลักการรัฐธรรมนูญทั่วไปและกฎหมายเลือกตั้ง. พระนคร : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, 2612.

เอกกมล สายจันทร์. "บทบาทปัญญาชนไทยต่อการพัฒนาการเมือง," ใน การพัฒนาการเมืองไทย. กรุงเทพมหานคร : โรงพิมพ์แพรวพิทยา, 2619.

วิทยานิพนธ์

เจตน์ศักดิ์ แสงสิงแก้ว. ความสัมพันธ์ระหว่างพฤติกรรมการณ์สื่อสารกับกระบวนการสังคมปริทัศน์ทางการเมืองของประชาชนในท้องที่บางชั้น เขตมีนบุรี กรุงเทพมหานคร.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2623.

ชลอ ใบเจริญ. ความคิดเห็นทางการเมืองของผู้นำเยาวชนชนบท. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย , 2620.

ชัยวัฒน์ รัฐจร. ความเข้าใจทางการเมืองและการเข้ามามีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชน : ศึกษาเฉพาะกรณีประชาชนอำเภอเมือง จังหวัดชลบุรี ประเทศไทย 2621.

วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2621.

ต้องฤดี ปุณณกันต์. การเปิดรับการสื่อสารกับการพัฒนาความรู้ ทัศนคติ และพฤติกรรมของประชาชนตามโครงการขยายฐานประชาธิปไตยสู่ปวงชน : ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอนครหลวง จังหวัดพระนครศรีอยุธยา. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2634.

มัทธนา มาตมาลัย. บทบาทของสื่อมวลชนและสื่อบุคคลต่อการมีส่วนร่วมทางการเมืองของสตรีศึกษาเฉพาะกรณี อ.พรหมคีรี จ.นครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2634.

- ประทุม ฤกษ์กลาง. การวิเคราะห์เนื้อหาการเสนอข่าวสารการเลือกตั้ง ปีพ.ศ.2531 ในหนังสือพิมพ์ไทยกับพฤติกรรมการรับข่าวสารของประชาชน ในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต มหาวิทาลัยกรุงเทพ, 2534.
- พรทิพย์ เย็นจะบก. การเปิดรับข่าวสารทางการเมืองจากสื่อมวลชนกับพฤติกรรมทางการเมืองของสตรี ศึกษา เฉพาะกรณี เขตเทศบาลนครเชียงใหม่. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2527.
- พรพิมล วรดิลก. พฤติกรรมการรับข่าวสารที่มีผลต่อการยอมรับการปลูกกาแฟของเกษตรกร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2524.
- วิชัย ไหวหารดี. พฤติกรรมการเปิดรับข่าวสารทางการเมืองในระหว่างการทำเสียงเลือกตั้งศึกษา เฉพาะกรณีการเลือกตั้งซ่อมสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร อ.เมือง จ.ยโสธร พ.ศ.2530. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิภาดา บุนนาค. ความสัมพันธ์ระหว่างการสื่อสารกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบท ศึกษา เฉพาะกรณี อ.วารินชำราบ จ.อุบลราชธานี. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2534.
- วิภากรณ์ ปราโมช ณ อยุธยา. การศึกษาทัศนคติทางการเมือง ความรู้ ความเข้าใจ และความสนใจในการเลือกตั้งของผู้มีสิทธิออกเสียงเลือกตั้ง สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร ในเขตกรุงเทพมหานคร วันที่ 4 เมษายน 2519. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2520.
- วิยดา เกียวกุล. การใช้ประโยชน์และความพึงพอใจจากการเปิดรับรายการข่าวทางโทรทัศน์ของประชาชนในกรุงเทพมหานคร. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2538.
- สากุล ไพเราะ. การใช้สื่อสิ่งพิมพ์เฉพาะกิจในโครงการอีสานเขียว. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2532.
- เสน่ห์ นนทะโชติ. การสื่อสารทางการเมืองกับการมีส่วนร่วมทางการเมืองของประชาชนในชนบทไทย บ้านวังคล้า อ.เสิงสาง จ.นครราชสีมา. วิทยานิพนธ์ปริญญาโทบัณฑิต บัณฑิตวิทยาลัย จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, 2526.
- เสรี วงศ์มณฑา. ความคิดทางการเมืองของนักศึกษามหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์และเชียงใหม่, 2521.

เอกสารอัดสำเนา

สภาผู้แทนราษฎร. สรุปสาระสำคัญของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม
พุทธศักราช 2538.

ศูนย์ข่าว เลขและพิมพ์ดีด. รายงานการประชุมสภาผู้แทนราษฎร ครั้งที่ 6 สมัยสามัญครั้งที่ 1
(กรุงเทพมหานคร : สำนักงานเลขาธิการสภาผู้แทนราษฎร, 2535).

สัมภาษณ์

รองศาสตราจารย์ ดร.อนุสรณ์ ลิ้มมณี, เลขานุการโครงการรัฐศาสตรดุษฎีบัณฑิต จุฬาลงกรณ์
มหาวิทยาลัย. สัมภาษณ์, 22 มีนาคม 2539.

ภาษาอังกฤษหนังสือ

Almond, Gabriel A. Comparative Politics. Boston : Little Brown, 1966.

———. "Comparative Political Systems, Journal of Politics, 18
(August , 1956.)

———, and Powell G.B., (Jr. eds.). Comparative Politics
Today : A World View. Boston : Little Brown and Company, 1980.

———, and Verba, Sidney. Education and Political
Development. Edited by James S. Coleman. Princeton, New Jersey:
Princeton University Press, 1965.

———. The Civic Culture : Political Attitudes and Democracy in Five
Nations. Boston : Little Brown, 1963.

Bluhm, William T. Ideologies and Attitudes : Modern Political Culture.
New Jersey : Prentice-Hall, 1974.

Broom, Leonard and Selznick, Phillip. Sociology : A Text with Adapted
Reading. New York : Harper & Row, 1973.

Dahl, Robert A. Modern Political Analysis. Englewood Cliffs : Prentice
Hall, 1963.

- Gorrin, Ian. Elections Since 1945 : A Worldwides Reference Compedium.
New York : Longman, 1989.
- Bone, A. and Austin Ranney. Political and Voters. (New York:MaGraw-Hill
Company, 1976).
- Lane, Robert E. Political Life : Why and How People Get Involved in
Politics. New York : Collier-Macmillan Limited, 1969.
- Lerner, Daniel. Communication and Change in the Developing Countries.
Honolulu : East-West Center Press, 1976.
- McCombs, M.E. and Show D.L. Le Agenda Setting : Readings on Media,
Public Opinion and Policy Making. Hilldsale, New Hersey :
Lawrence Erlbaum Association, 1972.
- Neimi, Richard G. and Weiberg, Herbert F. Controversies in Votting
Behavior. Washington D.C. : A Division of Congressional
Quarterly Inc., 1984.
- Prewitt, Kenneth. "Political Efficacy." in David L. Sills (ed.)
Internation Encylopedia of the Social Sciences. Vol.14
New York : Macmillan and Free Press, 1968.
- Pye, Lucian W. Communication and Political Development. Princeton :
Princeton University Press, 1963.
- and Verba, Sydney., eds. Political Culture and
Political Development. Princeton : Princeton University Press,
1962.
- Rosenberg, Morris. "Misanthropy and Political Ideology," in American
Sociological Review, 21 (December, 1956.)
- Rush, Michael and Athoff Phillip. Introduction to Political Sociology.
London : Western Printings Service Press, Ltd.
- Tapper, Ted. Education and the Political Order, Changing Patterns of
Class Control. London : Macmillan, 1978.
- Wit, Daneil. Comparative Political Institututes. New York:Holt, 1963.

ภาคผนวก ก

ตารางแสดงเหตุผลที่ไม่ไปเลือกตั้งและรูปแบบการไปใช้สิทธิ

ตาราง ก.

แสดงเหตุผลที่ไม่ไปเลือกตั้ง ของเยาวชนผู้ไม่ไปใช้สิทธิ

เหตุผลที่ไม่เลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. สถานที่เลือกตั้งไกล / เดินทางไม่สะดวก	8	4.2
2. ติดธุระสำคัญ	83	43.7
3. ไปต่างจังหวัด	30	16.8
4. เบื่อการเมือง	38	20.0
6. รถติด	7	3.7
6. ไม่มีเพื่อนไป	6	2.6
7. ทำงาน	8	4.2
8. บัตรประจำประชาชนหาย	3	1.6
9. อื่น ๆ	8	4.2
รวม	190	100.0

จากตาราง ก. พบว่าในจำนวนกลุ่มตัวอย่าง 190 คนที่ไม่ไปเลือกตั้ง ประมาณครึ่งหนึ่งให้เหตุผลว่าติดธุระสำคัญ จึงทำให้ไม่สามารถไปเลือกตั้งได้ รองลงมาคือประมาณเกือบ 1 ใน 4 ให้เหตุผลว่าเบื่อการเมืองไทย

ตาราง ข.

แสดงรูปแบบในการเลือกตั้งของผู้ไปใช้สิทธิ

รูปแบบในการเลือกตั้ง	จำนวน	ร้อยละ
1. ไม่เลือกใครเลย	8	4.2
2. เลือกพรรค	134	70.5
3. เลือกบุคคล	48	26.3
รวม	190	100.0

จากตาราง ข. พบว่า ผู้ไปใช้สิทธิส่วนใหญ่เลือกสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรโดยพิจารณาตามพรรค ซึ่งมีถึงประมาณ 3 ใน 4 รองลงมาคือ 1 ใน 4 เลือกโดยพิจารณาตามบุคคล และมีเพียงส่วนน้อยที่ไม่เลือกผู้ใดเลย

ตารางแสดงวัฒนธรรมทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน

ตาราง ค. แสดงทัศนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตยของเยาวชน

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก	ค่าเฉลี่ย
1. ผู้มีอำนาจวาสนาย่อมมีความสามารถมากกว่าสามัญชน.....	51.8	28.4	.8	14.5	4.5	4.1
2. ถ้าชาติสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น เราก็คงไม่อาจแน่ใจได้ว่าความคิดใดถูกหรือผิด.....	6.6	16.1	.6	68.7	19.2	3.7
3. หากเกิดการโต้แย้งกันในปัญหาบางอย่าง เราควรสนใจแต่เสียงของคนส่วนใหญ่เท่านั้น โดยไม่ต้องใส่ใจกับเสียงข้างน้อยเลย	38.2	48.9	.8	10.0	2.1	4.1
4. ไม่ว่าจะความคิดทางการเมือง หรือความเชื่อของแต่ละบุคคลจะเป็นอย่างไรก็ตาม เขาก็ควรมีโอกาสที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นออกมา	3.4	9.2	.3	64.7	32.4	4.0
5. การปกครองในระบบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเป็นการปกครองของประชาชน โดยการปกครองของประชาชน และเพื่อประชาชน.....	3.2	10.0	1.6	41.3	43.9	4.1

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก	ค่าเฉลี่ย
6. การเมืองเป็นเรื่องของคนมีฐานะ การเงินและการศึกษาสูงเท่านั้น...	49.5	29.7	.3	17.4	3.2	4.1
7. เยาวชนมีหน้าที่เรียนหนังสืออย่าง เดียวเท่านั้น ไม่ควรที่จะเข้ามา ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเลย.....	67.6	22.1	.3	8.4	1.6	4.5

ค่าเฉลี่ยรวม 4.09

ความหมาย: ปานกลาง

ตาราง ง. แสดงการมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ของเยาวชน

ท่านเข้าใจว่า <u>การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา</u> อย่างที่ไทยใช้อยู่ มีรูปแบบดังนี้คือ	ตอบถูก	ตอบผิด	ค่าเฉลี่ย
1. ประกอบด้วย 2 สภา คือสภานิติบัญญัติ และวุฒิสภา....	49.7	50.3	.5
2. วุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้วาระละ 4 ปีเท่านั้น.....	30.6	69.5	.3
3. วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจากประชาชน.....	63.9	36.1	.6
4. พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจในการคัดเลือก ส.ส.	86.1	13.9	.9
5. องคมนตรีเป็นผู้บริหารบ้านเมือง.....	82.1	17.9	.8
6. ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้บริหารบ้านเมืองเป็นขั้นแรก หลังจากนั้น พระมหากษัตริย์จะทรงคัดเลือกอีกครั้ง....	67.9	32.1	.7

ท่านเข้าใจว่า <u>การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา</u> อย่างของไทยใช้อยู่ มีรูปแบบดังนี้คือ	ตอบถูก	ตอบผิด	ค่าเฉลี่ย
7. พรรคการเมืองที่รวมตัวกันเป็นฝ่ายเสียงข้างมากมีสิทธิ ในการจัดตั้งรัฐบาล.....	87.9	12.1	.9
8. รัฐสภา เป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารและอำนาจในการ ออกกฎหมาย (อำนาจนิติบัญญัติ) เท่านั้น.....	41.6	68.4	.4
9. พระมหากษัตริย์ทรง เป็นผู้ประกาศเปิดและปิดรัฐสภาตาม พระราชวินิจฉัยของพระองค์เอง.....	70.0	30.0	.7
10. คณะรัฐมนตรี คือบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจาก สมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่ให้ทำงานบริหารประเทศ.....	69.7	30.3	.7
11. หากคณะรัฐมนตรีไม่ได้รับความไว้วางใจจาก พระมหากษัตริย์ จะต้องพ้นจากตำแหน่งทันที.....	68.9	31.1	.7
12. คณะรัฐมนตรีมีสิทธิยุบรัฐสภาได้เสมอ เมื่อต้องการให้มี การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาใหม่.....	38.7	61.3	.4
13. การเลือกตั้ง เป็นการให้อำนาจแก่ประชาชนในการ ปกครองประเทศ.....	81.3	18.7	.8
14. ส.ส.ที่ดีจะต้อง เชื่อฟังและปฏิบัติตามความคิดเห็น และ การตัดสินใจของรัฐบาลทุกอย่าง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะถูกหรือ ผิดก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาประเทศ เป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีเสถียรภาพ.....	77.1	22.9	.8
16. ส.ส. เป็นผู้นำคำสั่งของรัฐบาลมาบอกให้ประชาชน ปฏิบัติตาม.....	68.4	41.6	.6
16. ส.ส. ต้อง เข้าร่วมประชุมรัฐสภาตลอดปี.....	36.8	63.2	.4

ท่านเข้าใจว่า <u>การปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา</u> อย่างของไทยใช้อยู่ มีรูปแบบดังนี้คือ	ตอบถูก	ตอบผิด	ค่าเฉลี่ย
17. ส.ส. สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีได้ หากเห็นว่าคณะรัฐมนตรีมีการกระทำที่มีชอบตามหน้าที่..	84.2	15.8	.8
18. ส.ส. และพระมหากษัตริย์ร่วมกันร่างกฎหมาย.....	74.5	25.5	.7
19. ผู้พิพากษามีอำนาจสูงสุดในการใช้อำนาจทางการศาล (อำนาจตุลาการ) หรือการพิจารณาคดีอย่างอิสระ โดยรัฐบาลและส.ส. ไม่มีสิทธิไปยุ่งเกี่ยวอย่างเด็ดขาด	63.7	36.3	.6
20. เมื่อพิจารณาคดีสำเร็จแล้ว ผู้พิพากษาจะนำคำตัดสินนั้น ไปให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาก่อนที่จะประกาศให้ เจ้าของคดีทราบต่อไป.....	58.2	41.8	.6
21. คำตัดสินของผู้พิพากษาถือเป็นคำตัดสินที่สูงสุด ผู้ใดจะ โต้แย้งหรือวิพากษ์วิจารณ์ไม่ได้.....	49.5	50.5	.5
22. พระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้ง และถอดถอนผู้พิพากษาได้	45.3	54.7	.5

ค่าเฉลี่ยรวม .63

ความหมาย : ปานกลาง

ตาราง จ. แสดงความสนใจทางการเมืองของเยาวชน

- 3.1 ในรอบ 1-2 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์หรือปัญหาทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศ (หมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบ องค์กร เจ้าหน้าที่ในระบบการปกครอง) ที่คนทั่ว ๆ ไป พูดถึงมีอะไรบ้าง โปรดบอกมาสัก 5 ข้อ

ข้อที่	ตอบถูก	ตอบผิดหรือไม่ตอบ	ค่าเฉลี่ย
1.	89.2	10.8	.9
2.	66.6	34.6	.7
3.	48.4	51.6	.5
4.	36.8	63.2	.4
5.	25.5	74.5	.3

- 3.2 การประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด ท่านติดตามการถ่ายทอดเสียงทางวิทยุกระจายเสียง หรือทางโทรทัศน์ หรือไม่

(17.1) ไม่ติดตามเลย

(24.2) ติดตามบ้างนาน ๆ ครั้ง

(46.6) ติดตามบางครั้งบางคราว

(9.5) ติดตามเกือบตลอด

(2.60) ติดตามตลอด

3.3 ในรัฐบาลชุดก่อนที่จะมีการยุบสภา มีพรรคการเมืองพรรคใดบ้างที่เป็นพรรคร่วมรัฐบาล

พรรค	ตอบถูก	ตอบผิด	ค่าเฉลี่ย
1. ประชาธิปัตย์	92.1	7.9	.9
2. พลังธรรม	82.1	17.9	.8
3.ชาติพัฒนา	67.1	32.9	.7
4. เอกภาพ	49.5	50.5	.5
5. เสรีธรรม	39.2	60.8	.4

6.4 บุคคลต่อไปนี้ ดำรงตำแหน่งใด ในคณะรัฐมนตรีของ นายชวน หลีกภัย (ตำแหน่งสุดท้ายก่อนการยุบสภา)

รายชื่อ	ตอบถูก	ตอบผิด	ค่าเฉลี่ย
1. นายอุทัย พิมพ์ใจชน	45.5	54.5	.5
2. พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์	55.5	45.0	.6
3. พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ	19.5	80.5	.2
4. ศ.มารุต บุญนาค	73.2	26.8	.7
6. พลตรีจำลอง ศรีเมือง	48.7	51.3	.5

ค่าเฉลี่ยรวม .57

ความหมาย : ปานกลาง

ตาราง ฉ. แสดงความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ของเยาวชน

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก	ค่าเฉลี่ย
1. ประชาชนธรรมดา <u>ไม่มีสิทธิมีเสียง</u> ที่จะไปกำหนดได้ว่ารัฐบาลควรทำอะไร.....	51.3	32.1	1.3	13.2	2.1	4.2
2. ก่อนที่รัฐบาลจะตัดสินใจทำอะไรลงไป <u>จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นและความต้องการ</u> ของประชาชนเป็นสำคัญ.....	6.0	11.6	-	44.7	38.7	4.0
3. ผู้นำในรัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่กว่าบุคคลธรรมดาอย่างเรา.....	49.6	26.8	1.3	20.6	1.8	4.0
4. กิจกรรมทางการเมืองการปกครองเป็น <u>เรื่องสำคัญและอยู่ในความรับผิดชอบ</u> ของเราด้วย.....	3.2	16.6	.8	61.1	28.4	3.9
6. เรื่องของการเมืองเป็นเรื่องลับสนวุ่นวายเสียจนท่าน <u>ไม่สามารถเข้าใจ</u> ได้ว่ารัฐบาลทำงานกันอย่างไร และกำลังทำอะไรกันอยู่.....	13.7	28.4	.8	46.1	11.1	2.9

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก	ค่าเฉลี่ย
6. การลงคะแนนเสียง เลือกตั้ง เป็น <u>วิธีการเดียวเท่านั้น</u> ที่เราจะ สามารถมีสิทธิมีเสียงให้รัฐบาลต้อง รับฟัง.....	11.6	27.4	.8	42.94	17.4	2.7
7. เรื่องของการเมืองก็เหมือนกับเรื่อง ลมฟ้าอากาศที่คนธรรมดา <u>ไม่สามารถ</u> ไปกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้.	31.6	38.4	1.3	23.40	6.3	3.7
8. ท่านคิดว่า <u>มีวิธีการ</u> ที่จะสามารถแสดง ความคิดเห็นและความต้องการของ ท่านให้รัฐบาลหรือทางราชการ รับฟังได้.....	8.4	28.7	2.6	61.1	9.2	3.2
9. การเลือกตั้ง <u>เป็นวิธีการ</u> ที่เราจะ สามารถถอดถอนหรือเลือกรัฐบาลได้	5.3	22.1	1.1	56.3	15.3	3.5

ค่าเฉลี่ยรวม 4.03

ความหมาย : ปานกลาง

ตาราง จ. แสดงความไว้วางใจทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ของเยาวชน

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก	ค่าเฉลี่ย
1. ที่ผ่านมานักการเมืองเป็นบุคคลที่ ซื่อสัตย์ สามารถไว้วางใจได้....	22.1	68.2	1.6	17.6	.6	2.2
2. ที่ผ่านมา รัฐบาลใช้จ่ายเงินภาษี เพื่อประโยชน์ของประชาชน <u>เสมอ</u> ..	17.4	61.1	1.1	28.9	1.6	2.5
3. ที่ผ่านมา นักการเมืองมักสมคบกัน ลับ ๆ เพื่อหลอกลวงประชาชน...	2.9	31.6	1.3	48.2	16.1	2.6
4. ท่านไม่เชื่อว่ารัฐบาลชุดที่ผ่านมาจะ สามารถทำอะไรได้ถูกต้องเสมอไป	3.2	26.8	.6	60.3	10.3	2.5
6. รัฐบาลชุดที่ผ่านมาทำอะไรไปด้วย เจตนาที่ดีต่อประชาชน <u>เสมอ</u>	8.9	46.1	1.3	40.3	3.4	2.8
6. นักการเมืองส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ <u>ไม่น่าเชื่อถือ</u> เห็นแก่ตัวและคดโกง เสมอ เมื่อมีโอกาส.....	9.2	36.6	1.1	44.6	9.7	2.9
7. นักการเมืองส่วนใหญ่ทำงานหนัก เสียสละ เพื่อประเทศชาติ.....	3.7	28.9	1.6	52.4	13.4	2.6

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก	ค่าเฉลี่ย
8. ท่านมีความเลื่อมใสพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง และติดตามผลงานของพรรคนั้นมาโดยตลอด.....	8.9	36.6	.6	41.3	12.6	3.1
9. ท่านเชื่อว่านักการเมืองที่อาสาทำงานให้ประชาชนเป็นผู้ที่สามารถทำงานและแก้ไขปัญหาบ้านเมืองได้ดี.....	6.5	38.7	.8	45.8	8.2	3.1
10. นักการเมืองใช้การสมัครรับเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจให้ตนเองเท่านั้น.....	3.2	37.9	1.3	49.5	8.2	2.8
11. การปฏิบัติเท่าที่ผ่านมาของส.ส.นั้นไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม.....	9.5	43.2	.6	38.4	8.4	3.1
12. การเมืองไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มีแต่การคอร์รัปชัน สกปรก ไม่น่าเชื่อถือ.....	7.6	27.1	.3	51.1	13.9	2.6
13. ท่านเชื่อว่ามึระบบการปกครองอื่นที่ดีกว่า "ระบอบประชาธิปไตย".....	45.0	31.6	.6	17.9	5.0	4.0
14. อันที่จริง ประเทศไทยควรเป็นเผด็จการ เพราะประชาธิปไตยทำให้บ้านเมืองเติบโตช้า.....	55.3	28.2	.3	14.7	1.6	4.2

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก	ค่าเฉลี่ย
15. แม้ว่าวิธีการในระบอบ - ประชาธิปไตยจะ เชื่องช้า แต่ก็ สามารถแก้ปัญหาและภาวะวิกฤต ต่าง ๆ ในสังคมได้ดีกว่าระบบ การปกครองอื่น ๆ.....	6.0	18.9	.8	62.6	22.6	3.7

ค่าเฉลี่ยรวม 2.98

ความหมาย : ปานกลาง

ตาราง ๑. แสดงความสำคัญทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของเยาวชน

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก	ค่าเฉลี่ย
1. หากท่าน <u>ไม่เห็นด้วย</u> กับการดำเนิน นโยบายของรัฐบาล ท่านจะเขียน จดหมายหรือ <u>ทำสิ่งใดก็ได้</u> เพื่อแสดง ให้เห็นถึงความคิดเห็นของท่าน...	7.1	30.8	1.8	61.1	9.2	3.2
2. <u>หน้าที่สำคัญ</u> อันหนึ่งของประชาชนใน ระบอบประชาธิปไตย คือการไป เลือกตั้ง.....	3.4	8.9	.3	33.7	63.7	4.3

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก	ค่าเฉลี่ย
3. หากกฎหมายที่ออกมา <u>ไม่ยุติธรรม</u> ท่านจะทำเฉยเสีย เพราะคิดว่า <u>ไม่เกี่ยวกับตัวท่านอยู่แล้ว.....</u>	41.8	43.4	.5	12.4	1.8	4.1
4. หากพรรคการเมืองที่ท่านเลือกไม่ ต้องการผู้ช่วยในการหาเสียง ท่าน จะรีบไปช่วยทันที เพราะคิดว่าเป็น <u>หน้าที่</u> ของท่านที่จะต้องช่วยให้พรรค การเมืองที่ดี เข้าไปทำหน้าที่ใน รัฐสภา.....	6.6	39.7	2.1	42.6	8.9	3.1
6. "การไปเลือกตั้ง" เป็นสิ่งที่ <u>ทำก็ได้</u> <u>ไม่ทำก็ได้.....</u>	41.1	38.2	.3	17.1	3.4	4.1
6. การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง	4.2	8.7	.3	41.1	45.8	4.2
7. การเมืองไทยจะเป็นอย่างไรนั้น <u>ไม่เกี่ยวกับตัวท่านเลย.....</u>	60.5	30.0	.5	7.6	1.3	4.4
8. หากท่านมีคุณสมบัติและวุฒิภาวะพร้อม ท่านจะลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. เพื่อเข้าไปพัฒนาประเทศชาติและ การเมืองไทยให้ดียิ่งขึ้น.....	10.0	29.2	1.8	36.6	22.4	3.3

ค่าเฉลี่ยรวม 3.84

ความหมาย : มาก

การพิมพ์ ๒

แบบสอบถาม เลขที่

แบบสอบถามสำหรับวิทยานิพนธ์

เรื่อง

การเปิดรับข่าวสารทางการเมือง โลกทัศน์ทางการเมือง กับการไปใช้สิทธิออกเสียง
ของเยาวชน ในกรุงเทพมหานคร ปี 2538

คำชี้แจงในการตอบแบบสอบถาม

1. กรุณาอ่านคำถามแต่ละข้ออย่างละเอียดรอบคอบ ก่อนที่ท่านจะตัดสินใจเลือกคำตอบ
2. กรุณาตอบคำถามทุกข้อด้วยความมั่นใจ และตรงกับความคิดของท่านมากที่สุด ความร่วมมือและความจริงใจของท่านจะเป็นประโยชน์ทางด้านวิชาการต่อไป
3. กรุณาตอบให้ครบทุกข้อ

รายละเอียดในแบบสอบถาม

ตอนที่ 1	คำถามเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง	จำนวน 4 ข้อ
ตอนที่ 2	คำถามเกี่ยวกับลักษณะทางประชากรศาสตร์	จำนวน 3 ข้อ
ตอนที่ 3	คำถามเกี่ยวกับการเปิดรับข่าวสารทางการเมือง	จำนวน 11 ข้อ
ตอนที่ 4	คำถามเกี่ยวกับโลกทัศน์ทางการเมือง	จำนวน 6 ข้อ

ตอนที่ 1 คำถามเกี่ยวกับการไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง

1. การเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่ 2 กรกฎาคม 2538 ท่านไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง หรือไม่
 - () ไป (ถ้าตอบข้อนี้ ให้ข้ามไปตอบข้อ 3)
 - () ไม่ไป (ถ้าตอบข้อนี้ ให้ตอบข้อ 2 และข้อ 4 เป็นลำดับต่อไป)

2. เหตุผลที่ท่าน ไม่ไปใช้สิทธิออกเสียงเลือกตั้ง (เลือกเฉพาะเหตุที่สำคัญเพียงข้อเดียวเท่านั้น)

() ไม่ทราบว่ามี การเลือกตั้ง	() ติดธุระสำคัญ ไม่สามารถไปได้
() ไปต่างจังหวัด	() รถติด
() เบื่อการเมืองไทย	() ไม่มีเพื่อนไปด้วย
() อื่น ๆ (โปรดระบุ.....)	

3. ท่านเลือกใครบ้าง (โปรดระบุ).....

4. พรรคการเมืองใดบ้างที่ได้รับเลือกในเขตของท่าน
 - 4.1.
 - 4.2.
 - 4.3.

ตอนที่ 2 ลักษณะทางประชากรศาสตร์

1. เพศ () หญิง () ชาย

2. การศึกษา

() ไม่ได้ศึกษา - ประถมต้น (ป.4)

() ประถมปลาย (ป.5-ป.7) - มัธยมต้น (ม.1-ม.3)

() มัธยมปลาย (ม.4-ม.6) หรือเทียบเท่า (ปวช./ป.กศ.)

() อนุปริญญา หรือเทียบเท่า (เช่น ปวส.)

() ปริญญาตรีหรือสูงกว่า

3. อาชีพ

() นักศึกษา

() รับราชการ/รัฐวิสาหกิจ

() งานในบริษัทเอกชน

() กิจการส่วนตัว เช่น ค้าขาย

() อื่น ๆ (โปรดระบุ).....

ตอนที่ 3 การเปิดรับข่าวสาร

การเปิดรับข่าวสารทั่วไป (สำหรับข้อ 1-3)

ให้ท่านเลือกตอบข้อที่ตรงกับความเป็นจริงมากที่สุด โดยทำเครื่องหมาย / ลงในช่องตัวเลข ตามที่ท่านปฏิบัติจริง

- 1 = ไม่เคยเลย 2 = นาน ๆ ครั้ง 3 = เป็นครั้งคราว
4 = บ่อย 5 = เป็นประจำ

1. โดยปกติ ท่านติดตามข่าวสารต่าง ๆ จากสื่อมวลชนต่อไปนี้ อย่างไรบ้าง

สื่อมวลชน	1	2	3	4	5
วิทยุกระจายเสียง					
วิทยุโทรทัศน์					
หนังสือพิมพ์					
นิตยสาร					

6. โดยปกติ ท่านรับฟังข่าวสารดังต่อไปนี้ จากบุคคลในครอบครัว เพื่อน และครูอาจารย์

บ่อยเพียงใด

1 = ไม่เคยเลย

2 = นาน ๆ ครั้ง

3 = เป็นครั้งคราว

4 = บ่อย

6 = เป็นประจำ

ข่าวสารที่ได้รับฟัง	คนในครอบครัว					เพื่อน					ครู/อาจารย์				
	1	2	3	4	6	1	2	3	4	6	1	2	3	4	6
การทำงานของรัฐบาล รัฐสภา และ พรรคการเมืองฝ่ายค้าน															
เรื่องเกี่ยวกับตัวนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี ส.ส. ฝ่ายค้าน/ฝ่ายรัฐบาล															
ความคิดเห็นทางการเมืองทั่วไป															
ข่าวการเมืองในต่างประเทศ															

9. ในช่วงระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (6 มิ.ย. – 1 ก.ค.) ท่านได้ติดตาม
สื่อรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือสื่อหาเสียงของหน่วยงานดังต่อไปนี้ ทางสื่อมวลชน
บ่อยแค่ไหน

1 = ไม่เคยเลย 2 = นาน ๆ ครั้ง 3 = เป็นครั้งคราว
4 = บ่อย 6 = เป็นประจำ

สื่อรณรงค์ หรือสื่อหาเสียงของ.....	หนังสือพิมพ์					นิตยสาร					วิทยุ					โทรทัศน์				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
ข่าวการหาเสียงของพรรคการเมืองต่างๆ																				
คอลัมน์พิเศษ : สัมภาษณ์ผู้สมัครรับ เลือกตั้ง																				
คอลัมน์วิเคราะห์สถานการณ์การเลือกตั้ง																				

10. ในช่วงระหว่างการรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (6 มิ.ย.- 1 ก.ค.) ท่านได้ติดตามสื่อรณรงค์ให้ไปใช้สิทธิเลือกตั้ง หรือสื่อหาเสียงของหน่วยงานดังต่อไปนี้ ทางสื่อเฉพาะกิจ บ่อยแค่ไหน

คำอธิบายเพิ่มเติม

- สื่อสิ่งพิมพ์สำหรับแจก หมายถึง ใบปลิว แผ่นพับ สติกเกอร์ ปฏิทิน ฯลฯ ที่แจกให้เก็บไว้
- ไปสเตอร์ / แผ่นป้าย หมายถึง ไปสเตอร์กระดาษ ไปสเตอร์ผ้า แผ่นป้ายกระดาน

1 = ไม่เคยเลย

2 = นาน ๆ ครั้ง

3 = เป็นครั้งคราว

4 = บ่อย

6 = เป็นประจำ

สื่อรณรงค์ หรือสื่อหาเสียงของ.....	สื่อสิ่งพิมพ์ สำหรับแจก					ไปสเตอร์ / แผ่นป้าย					ขบวนแห่ / รถกระจาย เสียง					การอภิปราย หาเสียง				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
พรรคการเมืองต่าง ๆ																				
หน่วยงานราชการ																				
หน่วยงานเอกชน																				

11. ในช่วงรณรงค์หาเสียงเลือกตั้ง (5 มิ.ย. - 1 ก.ค.) ท่านได้รับฟังบุคคลในครอบครัว เพื่อน และครูอาจารย์ของท่านพูดถึงสิ่งเหล่านี้ บ่อยเพียงใด

1 = ไม่เคยเลย

2 = นาน ๆ ครั้ง

3 = เป็นครั้งคราว

4 = บ่อย

5 = เป็นประจำ

เรื่องราวที่ได้รับฟัง	บุคคล ในครอบครัว					เพื่อน					ครู/อาจารย์				
	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5	1	2	3	4	5
นโยบายของพรรคการเมืองต่าง ๆ															
การตัดสินใจเลือกพรรคการเมือง															
สถานการณ์การเลือกตั้งทั่วไป															
การชักชวนกันไปใช้สิทธิ															

ตอนที่ 4 คำถามเกี่ยวกับโลกทัศน์ทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

1. หัสนคติทางการเมืองแบบประชาธิปไตย

ท่านมีความเห็นต่อข้อความต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก
1. ผู้มีอำนาจวาสนาย่อมมีความสามารถมากกว่าสามัญชน.....					
2. ถ้าขาดสิทธิเสรีภาพที่จะแสดงความคิดเห็น เราก็ไม่อาจแน่ใจได้ว่าความคิดใดถูกหรือผิด.....					
3. หากเกิดการโต้แย้งกันในปัญหาบางอย่าง เราควรสนใจแต่เสียงของคนส่วนใหญ่เท่านั้น โดยไม่ต้องใส่ใจกับเสียงข้างน้อยเลย					
4. ไม่ว่าจะความคิดทางการเมือง หรือความเชื่อของแต่ละบุคคลจะเป็นอย่างไรก็ตาม เขาก็ควรมีโอกาสที่จะพูดหรือแสดงความคิดเห็นออกมา.....					
6. การปกครองในระบอบประชาธิปไตยเป็นการปกครองที่ดีที่สุด เพราะเป็นการปกครองของประชาชน โดยประชาชน และเพื่อประชาชน.....					

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
6. การเมือง เป็นเรื่องของคนมีฐานะ การเงินและการศึกษาสูงเท่านั้น.....					
7. เยาวชนมีหน้าที่เรียนหนังสืออย่าง เดียวเท่านั้น ไม่ควรที่จะเข้ามา ยุ่งเกี่ยวกับการเมืองเลย.....					

2. การมีความรู้ความเข้าใจทางการเมืองในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา

ท่านเข้าใจว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อย่างที่ไทยใช้อยู่ มีรูปแบบดังนี้คือ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
1. ประกอบด้วย 2 สภา คือสภานิติบัญญัติ และวุฒิสภา.....			
2. วุฒิสภาอยู่ในตำแหน่งได้วาระละ 4 ปีเท่านั้น.....			
3. วุฒิสภามาจากการเลือกตั้งจากประชาชน.....			
4. พระมหากษัตริย์ทรงมีอำนาจในการคัดเลือก ส.ส.			
5. องคมนตรี เป็นผู้บริหารบ้านเมือง.....			
6. ประชาชนมีสิทธิเลือกผู้บริหารบ้านเมืองเป็นขั้นแรก หลังจากนั้น พระมหากษัตริย์จะทรงคัดเลือกอีกครั้ง.....			
7. พรรคการเมืองที่รวมตัวกันเป็นฝ่ายเสียงข้างมากมีสิทธิ ในการจัดตั้งรัฐบาล.....			

ท่านเข้าใจว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อย่างที่ไทยใช้อยู่ มีรูปแบบดังนี้คือ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
8. รัฐสภาเป็นผู้ใช้อำนาจในการบริหารและอำนาจในการ ออกกฎหมาย (อำนาจนิติบัญญัติ) เท่านั้น.....			
9. พระมหากษัตริย์ทรงเป็นผู้ประกาศเปิดและปิดรัฐสภาตาม พระราชวินิจฉัยของพระองค์เอง.....			
10. คณะรัฐมนตรี คือบุคคลที่ได้รับความไว้วางใจจาก สมาชิกรัฐสภาส่วนใหญ่ให้ทำงานบริหารประเทศ.....			
11. หากคณะรัฐมนตรีไม่ได้รับความไว้วางใจจาก พระมหากษัตริย์ จะต้องพ้นจากตำแหน่งทันที.....			
12. คณะรัฐมนตรีมีสิทธิยุบรัฐสภาได้เสมอ เมื่อต้องการให้มี การเลือกตั้งสมาชิกรัฐสภาใหม่.....			
13. การเลือกตั้ง เป็นการให้อำนาจแก่ประชาชนในการ ปกครองประเทศ.....			
14. ส.ส. ที่ดีจะต้อง เชื่อฟังและปฏิบัติตามความคิดเห็น และ การตัดสินใจของรัฐบาลทุกอย่าง ไม่ว่าสิ่งนั้นจะถูกหรือ ผิดก็ตาม เพื่อให้การพัฒนาประเทศเป็นไปอย่างรวดเร็ว และมีเสถียรภาพ.....			
15. ส.ส. เป็นผู้นำคำสั่งของรัฐบาลมาบอกให้ประชาชน ปฏิบัติตาม.....			
16. ส.ส. ต้องเข้าประชุมรัฐสภาตลอดปี.....			
17. ส.ส. สามารถเปิดอภิปรายไม่ไว้วางใจคณะรัฐมนตรีได้ หากเห็นว่าคณะรัฐมนตรีมีการกระทำที่มีชออบตามหน้าที่..			
18. ส.ส. และพระมหากษัตริย์ร่วมกันร่างกฎหมาย.....			

ท่านเข้าใจว่าการปกครองระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภา อย่างที่ไทยใช้อยู่ มีรูปแบบดังนี้คือ	ใช่	ไม่ใช่	ไม่ทราบ
19. ผู้พิพากษามีอำนาจสูงสุดในการใช้อำนาจทางศาล (อำนาจตุลาการ) หรือการพิจารณาคดีอย่างอิสระ โดยรัฐบาลและส.ส. ไม่มีสิทธิไปยุ่งเกี่ยวอย่างเด็ดขาด
20. เมื่อพิจารณาคดีสำเร็จแล้ว ผู้พิพากษาจะนำคำตัดสินนั้น ไปให้นายกรัฐมนตรีพิจารณาก่อนที่จะประกาศให้ เจ้าของคดีทราบต่อไป.....
21. คำตัดสินของผู้พิพากษาถือเป็นคำตัดสินที่สูงสุด ผู้ใดจะ โต้แย้งหรือวิพากษ์วิจารณ์ไม่ได้.....
22. พระมหากษัตริย์เป็นผู้แต่งตั้ง และถอดถอนผู้พิพากษาได้

3. ความสนใจทางการเมือง

3.1 ในรอบ 1-2 เดือนที่ผ่านมา มีเหตุการณ์หรือปัญหาทางการเมืองทั้งในและนอกประเทศ
(หมายถึงปัญหาที่เกี่ยวข้องกับระบบ องค์กร เจ้าหน้าที่ในระบบการปกครอง) ที่คนทั่ว ๆ ไป
พูดถึงมีอะไรบ้าง โปรดบอกมาสัก 6 ข้อ .

1.

2.

3.

4.

6.

3.2 การประชุมสภาผู้แทนราษฎรครั้งล่าสุด ท่านติดตามการถ่ายทอดเสียงทางวิทยุกระจายเสียงหรือทางโทรทัศน์ หรือไม่

() ไม่ติดตามเลย	() ติดตามบ้างนาน ๆ ครั้ง
() ติดตามบางครั้งบางคราว	() ติดตามเกือบตลอด
() ติดตามตลอด	

3.3 ในรัฐบาลชุดก่อนที่จะมีการยุบสภา มีพรรคการเมืองพรรคใดบ้างที่เป็นพรรคร่วมรัฐบาล

1.
2.
3.
4.
5.

3.4 บุคคลต่อไปนี้ ดำรงตำแหน่งใด ในคณะรัฐมนตรีของ นายชวน หลีกภัย (ตำแหน่งสุดท้ายก่อนการยุบสภา)

1. นายอุทัย พิมพ์ใจชน.....
2. พลตรีสนั่น ขจรประศาสน์.....
3. พลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ.....
4. ศ.มารุต บุญนาค.....
5. พลตรีจำลอง ศรีเมือง.....

4. ความรู้สึกมีประสิทธิภาพทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของไทย

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก
1. ประชาชนธรรมดา <u>ไม่มีสิทธิมีเสียง</u> ที่จะไปกำหนดได้ว่ารัฐบาลควรทำอะไร.....					
2. ก่อนที่รัฐบาลจะตัดสินใจทำอะไรลงไป <u>จะต้องคำนึงถึงความคิดเห็นและความต้องการ</u> ของประชาชนเป็นสำคัญ.....					
3. ผู้นำในรัฐบาลเป็นผู้มีอำนาจยิ่งใหญ่มากกว่าบุคคลธรรมดาอย่างเรา.....					
4. กิจกรรมทางการเมืองการปกครอง เป็นเรื่องสำคัญและอยู่ในความรับผิดชอบของเราด้วย.....					
5. เรื่องของการเมืองเป็นเรื่องสับสนวุ่นวายเสียจนท่าน <u>ไม่สามารถเข้าใจ</u> ได้ว่ารัฐบาลทำงานกันอย่างไร และกำลังทำอะไรกันอยู่.....					

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
6. การลงคะแนนเสียงเลือกตั้ง เป็น <u>วิธีการเดียวเท่านั้น</u> ที่เราจะ สามารถมีสิทธิเสียงให้รัฐบาลต้อง รับฟัง.....					
7. เรื่องของการเมืองก็เหมือนกับเรื่อง ลมฟ้าอากาศที่คนธรรมดา <u>ไม่สามารถ</u> ไปกำหนดหรือเปลี่ยนแปลงอะไรได้.....					
8. ท่านคิดว่า <u>มีวิธีการ</u> ที่จะสามารถแสดง ความคิดเห็นและความต้องการของ ท่านให้รัฐบาลหรือทางราชการ รับฟังได้.....					
9. การเลือกตั้งเป็น <u>วิธีการ</u> ที่เราจะ สามารถถอดถอนหรือเลือกรัฐบาลได้.....					

5. ความไว้วางใจทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของไทย

ท่านมีความคิดเห็นต่อข้อความต่อไปนี้อย่างไร

ข้อความ	ไม่เห็นด้วยเลย	ไม่ค่อยเห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วยมาก
1. ที่ผ่านมานักการเมืองเป็นบุคคลที่ซื่อสัตย์ สามารถไว้วางใจได้.....					
2. ที่ผ่านมา รัฐบาลใช้จ่ายเงินภาษีเพื่อประโยชน์ของประชาชนเสมอ.....					
3. ที่ผ่านมา นักการเมืองมักสมคบกันลับ ๆ เพื่อหลอกลวงประชาชน.....					
4. ท่านไม่เชื่อว่ารัฐบาลชุดที่ผ่านมาจะสามารถทำอะไรได้ถูกต้องเสมอไป.....					
5. รัฐบาลชุดที่ผ่านมาทำอะไรไปด้วยเจตนาที่ดีต่อประชาชนเสมอ.....					
6. นักการเมืองส่วนใหญ่เป็นบุคคลที่ไม่น่าเชื่อถือ เห็นแก่ตัวและคดโกงเสมอ เมื่อมีโอกาส.....					
7. นักการเมืองส่วนใหญ่ทำงานหนักเสียสละ เพื่อประเทศชาติ.....					
8. ท่านมีความเลื่อมใสพรรคการเมืองพรรคหนึ่ง และติดตามผลงานของพรรคนั้นมาโดยตลอด.....					

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
9. ท่านเชื่อว่านักการเมืองที่อาสาทำงานให้ประชาชนเป็นผู้ที่สามารถทำงานและแก้ไขปัญหาบ้านเมืองได้ดี.....					
10. นักการเมืองใช้การสมัครรับเลือกตั้งเป็นเครื่องมือในการแสวงหาอำนาจให้ตนเองเท่านั้น.....					
11. การปฏิบัติเท่าที่ผ่านมาของส.ส.นั้นไม่มีประสิทธิภาพ และไม่ก่อให้เกิดประโยชน์แก่สังคม.....					
12. การเมืองไทยที่ผ่านมา ส่วนใหญ่มีแต่การคอร์รัปชัน สกปรก ไม่น่าเชื่อถือ.....					
13. ท่านเชื่อว่ามีระบบการปกครองอื่นที่ดีกว่า "ระบอบประชาธิปไตย".....					
14. อันที่จริง ประเทศไทยควรเป็นเผด็จการ เพราะประชาธิปไตยทำให้บ้านเมืองเติบโตช้า.....					

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
15. แม้ว่าวิธีการในระบอบ - ประชาธิปไตยจะ เชื่องช้า แต่ก็ สามารถแก้ปัญหาและภาวะวิกฤต ต่าง ๆ ในสังคมได้ดีกว่าระบบ การปกครองอื่น ๆ.....					

6. ความสำคัญทางการเมือง ในระบอบประชาธิปไตยแบบรัฐสภาของไทย

ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรต่อข้อความต่อไปนี้

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
1. หากท่านไม่เห็นด้วยกับการดำเนิน นโยบายของรัฐบาล ท่านจะเขียน จดหมายหรือทำสิ่งใดก็ได้ เพื่อแสดง ให้เห็นถึงความคิดเห็นของท่าน...					
2. <u>หน้าที่สำคัญอันหนึ่ง</u> ของประชาชนใน ระบอบประชาธิปไตย คือการไป เลือกตั้ง.....					

ข้อความ	ไม่เห็น ด้วยเลย	ไม่ค่อย เห็นด้วย	ไม่แน่ใจ	เห็นด้วย	เห็นด้วย มาก
3. หากกฎหมายที่ออกมา <u>ไม่ยุติธรรม</u> ท่านจะทำเฉยเสีย เพราะคิดว่า <u>ไม่เกี่ยวกับตัวท่านอยู่แล้ว</u>					
4. หากพรรคการเมืองที่ท่านเลื่อมใส ต้องการผู้ช่วยในการหาเสียง ท่าน จะรีบไปช่วยทันที เพราะคิดว่าเป็น <u>หน้าที่</u> ของท่านที่จะต้องช่วยให้พรรค การเมืองที่ดี เข้าไปทำหน้าที่ใน รัฐสภา.....					
6. "การไปเลือกตั้ง" เป็นสิ่งที่ <u>ทำก็ได้</u> <u>ไม่ทำก็ได้</u>					
6. การเลือกตั้งเป็นวิธีการหนึ่งที่ทำให้ ประชาชนมีส่วนร่วมทางการเมือง					
7. การเมืองไทยจะเป็นอย่างไรนั้น <u>ไม่เกี่ยวกับตัวท่านเลย</u>					
8. หากท่านมีคุณสมบัติและวุฒิภาวะพร้อม ท่านจะลงสมัครรับเลือกตั้ง ส.ส. เพื่อเข้าไปพัฒนาประเทศชาติและ การเมืองไทยให้ดียิ่งขึ้น.....					

ขอขอบคุณท่านที่กรุณาให้ความร่วมมือเป็นอย่างดี

ประวัติผู้เขียน

นางสาว จริญญา เจริญสุขใส เกิดวันที่ 18 เมษายน พ.ศ. 2616 ที่จังหวัดสมุทรสาคร สำเร็จการศึกษาปริญญาตรี อักษรศาสตรบัณฑิต ภาควิชาศิลปการละคร คณะอักษรศาสตร์ จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2636 และ เข้าศึกษาต่อในหลักสูตรนิเทศศาสตรมหาบัณฑิต ที่จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย ในปีการศึกษา 2637